

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Clericus Romanus Contra Nimium Rigorem Munitus Dupli Libro**

Quorum Uno Veteris Ecclesiæ Severitatem, Altero Præsentis Ecclesiæ  
Benignitatem

[Veteris Ecclesiæ Severitatem]

**Francolini, Baldassare**

**Monachii, 1707**

**VD18 14592622-001**

**urn:nbn:de:hbz:466:1-41172**



Th. 2219.

G. II  
31

G I  
27



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

E-II

20



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

E-II



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# CLERICVS ROMANUS

CONTRÀ NIMIUM RIGOREM  
MUNITUS

DUPLICI LIBRO,

QUORUM UNO

VETERIS ECCLESIAE SEVERITATEM,

ALTERO

PRÆSENTIS ECCLESIAE

BENIGNITATEM

*Collegei sociis a Jesu p adibornæ*

*Rigidiorum quorundam Scriptorum*

*Calumniis vindicat*

P. BALTHASAR FRANCOLINUS

SOCIETATIS JESU THEOLOGUS.

Juxta Editionem Romanam: Nunc in Ger-

maniâ Primâ vice Editus

Cum Privilegio Sac. Cæsar. Majest.

*Et Permissu Superiorum*

MONACHII

Sumptibus JOAN. JACOBI REMY Bibliopolæ.

Formis MATHIA RIEDL.

*Anno M DCC VII.*

E. II

23



¶ 10 ¶



# DIVO PETRO APOSTOLORUM PRINCIPI.

E. II

26



UDACIÆ meæ veniam,  
ut spero , dabis, APO-  
STOLORUM PRINCEPS  
sanctissime, quòd ad  
te accedere non refor-  
midem , quòd Pedes  
exoscu-

I? 2



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

exosculer Tuos, quòd has meas Disputationes dedicem Tibi. Ut enim accedam, Benignitas tua facit: ut Pedes exosculer Tuos, meus in te amor facit; ut has Disputationes dedicem Tibi, plura faciunt. Et primò Religio; si quidem jam dudum me totum Tibi mancipavi. Secundò, necessitas Patrocinii Tui. Tertiò, Argumentum ipsum. Defendant illæ Veterem Ecclesiam, & ab eâ crudelitatem arcent. Defendant Ecclesiam præsentem, & ab eâ laxitatem propulsant. Ecclesiam tuam defendant, Te superstitem in utraque defendant, aut potius defendere gestiunt; non defendant, nisi defendantur. Insurgent in illas hostes multi: accusabunt audaciæ, temeritatis, laxitatis. Incassum tamen, si telis opponas Clypeum Patrocinii Tui. Id efficere, penè dixerim, debes, ut Te, Tuáque defendas, & honorem Divinum. An non Divini honoris defensio, sit defensio Sacramenti, defensio Pœnitentiæ, à quâ rigor abster-

ret,

ret, ut fortè absterritus ipse fuisses, nisi  
tecum, quamvis inconstanti, & perjuro,  
benignè, & misericorditer egisset Ma-  
gister Tuus Divinus? Ex ejus benigni-  
tate factum fuit, ut Gallicinio excita-  
teris, ut resipisceres, ut fleres, ut re-  
dires, ut recipereris, ut veniā donare-  
ris, ut disceres cum aliis esse benignus.  
Fuisti jam septies, & septuagies septies  
ignoscens, primus omnium in Concilio  
pro benignitate pugnans, & onere Mo-  
saicæ Legis Gentiles Neophytes liberans.  
Sis etiam modò de Cœlo, favens agen-  
ti causam Pœnitentium, & vindicans à  
calumniis vindicem sanctæ benignita-  
tis.

L. II

20

PL 3

MI-

MICHAEL-ANGELUS  
TAMBURINUS

*Vicarius Generalis Societatis JESU.*

CUM Librum, cui titulus : *Clericus Romanus contra nimium Rigorem munitus,*  
Authore P. Balthasare Francolino Societatis nostræ Sacerdote conscriptum, aliquot  
eiusdem Societatis Theologi recognoverint, &  
in lucem edi posse probaverint, facultatem fa-  
cimus, ut typis mandetur, si iis, ad quos per-  
tinet, ita videbitur, cujus rei gratiâ has literas  
manu nostrâ subscriptas, & Sigillo nostro mu-  
nitas dedimus.

Romæ 11. Decembris 1704.

*Michael-Angelus Tamburinus.*

IM  
IM  
Impri-



*Imprimatur,*  
Si videbitur Reverendiss. P. Mag. Sac.  
Pal. Apost.

*Dominicus de Zaulis Episcopus  
Verulanus Vicegerens.*

CUM ex Commissione Reverendissimi Pa-  
tris, Sacri Apostolici Palatii Magistri,  
Paulini Bernardini Ordinis Prædicato-  
rum, mihi remissa fuerit revisio libri, cui Ti-  
tulus est. *Clericus Romanus contranimum Ri-*  
*gorem munitus, Auctore P. Balthasare Fran-*  
*culo Societatis JESU Theologo.* Iplum legi, &  
accuratè per legi, doctrinam, eruditionem, per-  
spicacitatem, cum Veritate conjunctam Au-  
toris admirans, omnibus Ecclesiasticis, pro-  
indè, & Confessariis præcipue, perutilèm fore  
duxì, & publicæ luci, ad Moralis Theologiæ  
Professorum profectum, communèque com-  
modum, dandum censeo.

Datum ex Conventu SS. XII. Apostolo-  
rum Romæ, die 8. Decembris 1074.

*Frater Ludovicus Ceva, Sac. Theol. Mag.  
Ord. Min. Con. & Sac. Cong. super Indicem  
Consultor.*

J?L-4

Jus

**J**USSU Reverendiss. P. Sac. Pal. Apost. Mag. legi librum, cui titulus est. *Clericus Romanus contra nimium Rigorem munitus*, Au-  
tore P. Balthasare Francolino Societatis JESU Theologo. Nihil in eo deprehendi fidei, morumque disciplinæ repugnans, quin potius adeò operosè, ac doctè compositum, ad evadendam utriusque partis nimiam laxitatem, & extre-  
mum rigorem, ut Christianæ Ecclesiæ studiosis plurimū conferre valeat. Quamobrem ad ampliorem eorum eruditioñem, & fructum, ut ad lucem prodire possit, eidem subscrivo.

*Frater Hyacinthus Fonseca Sac. Theol.  
Mag. & Ex-Provincialis Ord. Præd.*

---

*Imprimatur.*

**Fr. Paulinus Bernardinus, Ord. Præd.**  
**Sac. Apost. Pal. Mag.**

AD

# AD LECTOREM.

**A**DVERTAS, quæso animum, Lector humanissime, iis de quibus præmoneri debes omnino. antequam librum hunc meum evolvere incipias.

Et 1. velim, ut animum afferas nullè Parti addictum, nec benignitatis studiosum, nec rigoris amantem. Velim te benignum in me, ut ingenium, stilum, aliaque hujusmodi excuses, quæ forte meliora desideres; at nihil benignum in ea, quæ leges, sed etiam nihil malignum; nec excusare, nec accusare paratum: nec te Actorem volo, nec Advocatum, Judicem volo.

2. Judicem te volo, sed nec statim, ut aliquid legeris, nec postquam multa legeris, sed cum omnia legeris, & quæ legeris, expenderis, habitâ ratione temporum, & locorum diversorum. Id nisi feceris, contraria, & secum pugnantia me scribere dices. Opus autem erit lectione continua, aut non nimis disjunctâ. Nam qui unam hodie disputationem, alteram

]?[ 5 post

E. II

20

post mensem legit, quamvis omnes libri  
partes legat, totum librum non legit. Nec  
velim percurrendo legas. Totum te ista  
postulant, non oculos tantum. Sed quid,  
si totum librum sic legere nequeas? Nihil,  
rogo, legas; aut non legas, ut judices; imo  
nec ut loquaris de libro quidquam. Hoc  
sanè difficile, fac ergo illud, quod est facilli-  
mum, nihil legas.

3. Si vero librum perlegere totum  
vacat, ut id facilius praestes, quamvis, quid  
intendam, libri titulus, primæ paginæ in-  
scriptus, docear, docebo tamen explicatius;  
quidque me ad scribendum impulerit, di-  
cam. Cœpere jam ab aliquot annis in Bel-  
gio quamplurimi, non pauci in Galliis, alt-  
qui in Italiâ, ut à quibusdam suis doctri-  
nis speculativis, quas exagitari videbant,  
omnem erroris suspicionem propulsarent,  
rigorem quandam in doctrinis moralibus  
profiteri. Recentiores, à quibus exagitaban-  
tur, in invidiam vocare omnes, omnes pre-  
ter suos, appellare palpones, laxones, Pa-  
trum desertores, & rursus Sacramentum  
Pœnitentiae rigidius, quam par est, admi-  
nistrale,



ri  
ec  
a  
d,  
l,  
sò  
oc  
i-  
m  
id  
n-  
is,  
i-  
l-  
lt-  
i-  
at,  
it,  
us  
n-  
e-  
a-  
m  
i-  
nistrare, quodque pejus est, ita admini-  
strandum docere, unde ingentes turbæ ex-  
citatae, inducti plurimi Confessarij, ut ab  
hoc tam necessario, tamque utili sacramen-  
to administrando, subducerent se se, ne se  
in laqueos induerent, & plurimi Pœni-  
tentes ab hoc sacramento tam rigide, nem-  
pe post plures scrutationes, probationes, di-  
lationes administrato, ita absterriti, aus-  
revocati, ut in aliquibus Parochiis per  
aliquot annos aliqui hoc sacramentum,  
Parocho ipso approbante, nunquam suscep-  
perint, ut Episcopus, qui Romæ nunc pri-  
maria dignitate, & morum gravitate,  
prudentiaque eminet, diœcesim hoc morbo  
laborantem lustrare, & curare olim jus-  
sus, testatur. Id me movit, non qui-  
dem ut tanto malo mederer (quis enim  
ego sum, qui id mihi promittam?) Sed  
ut scriberem aliquid, quo morborum hujus-  
modi curandorum peritiores juvari possint,  
ut Apothecarij, & Pharmacopolæ juvan-  
tur ab infimis quibusque Ruricolis, quæ  
simplices herbas, postea seligendas, aspor-  
tant.

4. Quia

4. Quia vero hujus rigoris Magistri  
putant, & firmissime putant, exemplum  
sequi se veteris Ecclesiae, quam in doctrina  
moralis, & praeferim in hujus sacramenti  
administratione rigidissimam fuisse dicti-  
tant, & longe aliam a praesenti Ecclesia,  
quam vocant nimis benignam, id a me cu-  
randum maximem statui, ut hujus erroris  
fundamentum subruerem, ostenderemque,  
nec veterem Ecclesiam fuisse adeo rigidam,  
ut ipsi putant, nec praesentem Ecclesiam esse  
adeo benignam, ut emendari debeat. Illud  
primum ostendet primus liber duodecim  
disputationibus, quibus duodecim anti-  
quae Severitatis (ut putant) articulos, re-  
jicit, ut veras in veterem Ecclesiam Calum-  
nias. Hoc alterum alter liber demonstra-  
re conabitur duodecim alijs disputationi-  
bus, quibus totidem calumnias, contra  
praesentis Ecclesiae benignitatem excogita-  
tatas, dissipare contendet. Ille autem  
finis est, ne rigidus sis, nec laxus, sed  
discretus. Discretum ergo Doctorem in-  
duco cum Rigo Doctore disputantem, ut  
utriusque indolem, & sensus perspicias  
melius,

melius, & jucundius. Id enim dicendi  
genus gratius esse solet Lectori, cui non  
videtur doceri ipse, sed alius quispiam ad  
colloquendum vocatus, & rursus stilum  
Dialogus admittit liberiorem, & aliquo  
sale respersum, ut à Lectoribus tedium ar-  
ceat. Hinc habes, cur aliquando Docta-  
rem rigidum vellicem: non illum incesse-  
re, aut lādere volo, sed excitare te fortè  
addormiscentem.

5. Nec putes me illis omnibus infen-  
sum, quorum opiniones rejicio. Aestimo  
eos, amoque, ut debo, præsertim Mori-  
num, hominem non eruditum tantum, non  
cupidum novandi, non contemptorem Re-  
centiorum, non ita rigidum, ut sit etiam  
Rigorista, sed acris ingenij virum, & quio-  
ris judicij, indolis moderatae, eo solo no-  
mine à me sepè impugnatum, quod anti-  
quum Ecclesiæ rigorem majorem, verò fa-  
cit, quo Rigoristis, quamvis nolens, plu-  
rimum favit, eisque aut errandi, aut per  
severandi in suis erroribus ansam præbuit.  
Merbesum quoque, & Juuenium suā  
laude dignos judico; ac propterea calorū  
dispu-

E. II

disputationis tribuatur, si quid excidit;  
quod minus reverenter dictum videatur.  
Bonâ eos mente scripsisse, non ambigo. Sed  
id satis non est, ut, quæ scribuntur, utilia sint.  
Patrum quoque, & Conciliorum  
doctrinam se profiteri dicunt, eorumque  
sententias proferunt. Sed hæc vetus eti-  
am eorum, qui Patres, & Concilia de-  
seruere, cantilena est. Quos litera occi-  
dit (occidit autem multos) hoc prætextu  
occidit. Perière, dum suos textus, ut so-  
nant, pluris habuere, quam præsentis Ec-  
clesiae, & Pontificum interpretationem,  
suęq; antiquitatis amore capti, nihil de  
Recentiorum judicio, ut paulo antè dice-  
bam, clamoribus, censurâ laborandum  
putarunt.

6. Hinc habes, cur me aliquando,  
inter legendum, excusare debeas. Ut e-  
nim tam periculose multorum persuasi-  
ōrem obviām, declinandum mihi fuit in  
alteram partem, & pro Ecclesia præsenti,  
pro Doctoribus recentibus, aut minus an-  
tiquis, sed ingenti, sanaque doctrinā præ-  
ditis (ut multi sunt,) acriter pugnan-  
dum

dum fuit. Quâ enim aliâ ratione possem  
nimy Rigoris fundamentum convellere? Ne igitur mihi succenseas antiquitatem  
nonita liberaliter laudanti, ut cæteroquis  
vellem, & nostram etatem non quidem in  
pluribus, & præcipuis, sed tamen in ali-  
quibus præferenti. Nihil detractum volo  
de ea, quam vetus Ecclesia possidet, sancti-  
tatis, & subrigidae discipline famâ, nec  
ita demens sum, ut minuere velim Patrum  
authoritatem. Antiquam Ecclesiam lau-  
do, sed non eam, quam rigidi Censores fin-  
gunt, crudelem & implacabilem in hu-  
miles, in dolentes, pœnitentesque, sed  
eam, que verè extitit, severam citra vim,  
citra sanguinem. Et rursum ita eam lau-  
dabilem censeo, ut laudabilem etiam præ-  
sentem Ecclesiam putem, imò credam, cum  
hec diversa, aut distincta ab eâ non sit, sed  
temporum diversorum; senior, non autem  
deterior. Patrum similiter scripta pluri-  
mi facio, sed non textus Patrum aut mu-  
tilos, aut immutatos, aut ambiguos. Uno  
verbô, discede ab Hæreticis, & Novatori-  
bus.

E. II

bus. Hi damnare solent Ecclesiam, cum  
qua vivunt, à qua damnari possunt: pro-  
vocare solent ad Ecclesiam antiquam, ad  
non loquentem, à qua nihil timent. Ego  
vero ab Ecclesiâ veteri non recedo quidem,  
sed præsenti me subjicio, à qua judicari pos-  
sum, & corrigi, quin ideo me, & quæ scri-  
bo, ejus judicio submitto, ut corrigar, si  
delinquo. Nec castigatus resistam, sed il-  
lico, quæ malè scripserim, emendabo. Hoc  
ego animo scripsi, simili, aut etiam  
meliori, tu lege, & in aeternum  
vale.



CLE.



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## CLERICO ROMANO.

Uōd Tibi, præ cæteris univer-  
sæ Ecclesiæ Clericis, has meas  
Disputationes legendas præ-  
beam, non miraberis, si bene  
nōsti Ecclesiam, cujus te ser-  
vitio dedicâsti, nec ignoras ha-  
rum mearum Disputationum argumentum.

Nimium hæ rigorem in administrando præsertim Sacramento Pœnitentiaz, quotidie magis invalescentem, insectantur, & sanctam benignitatem, ab antiquissimâ priorum seculorum Ecclesiâ non rejectam, imò inventam, pluribus ab hinc seculis, ab omnibus orbis terrarum Ecclesiis adamatam, propugnant. Debent igitur legi, & perlegi à Te, qui ei servis Ecclesiæ, quam nunquam Rigorismus afflavit, quæ alios eo correptos ad mitiora consilia revocavit, quæ tandem benignitatem in populos sibi subjectos, & prælertim in Pœnitentes exhibuit semper maximam, ita, ut Romæ sacræ decus fuerit, *Parcere subjectis*, ut Romæ profanæ munus fuit, *Debellare superbos*. His tribus prærogativis commendatam semper Romanam Ecclesiam fuisse, Tibi breviter ostendo, ut Ecclesiæ tuæ decora tuearis, ut hos meos libellos adames, quos soli oderint hostes Ecclesiæ Tuæ.

(S)

### Aliases

## ( II. )

Alias quidem Ecclesiás, nec paucas, alia-  
rūmque Ecclesiarum Doctores, Episcopósque  
nimius quandoque rigor decepit. Rigor Mont-  
tani Tertullianum corripuit, virum antea cu-  
stodem Ecclesiasticæ disciplinæ, & vindicem  
Religionis; quin & Ecclesiás multas, ut refert  
S. Hieronymus ad Ctesiphontem scribens, &  
ex eo Card. Baron. ad ann. 173. n. 3. Episcopos  
non paucos circa eadem tempora, non quidem  
rigor Montani, multiplicandorum præcepto-  
rum cupidus, sed alter, & què damnabilis, invasit,  
quo suadente, venia Peccatoribus, utcunque pœ-  
nitentibus, negari cœpit, præsertim in Aphrica,  
primò quidem non omnibus, sed solis lapsis in  
quæstione fidei, aut mœchis, inde omnibus,  
quos maturè non pœniteret suarum culparum,  
tandem omnibus absolutè. Primos Rigoristas  
in Lapsos redarguit Cyprianus epist. 54. ad  
Cornelium Pontificem *ut importunos, vel etiam*  
*inhumanos censores.* Aliorum, qui in totum  
Pœnitentia locum contra adulteria clauserunt,  
meminit idem Cyprianus epist. 52. ad Anto-  
nianum, uti etiam aliorum, inter quos fuit ipse,  
quibus visa fuit pœnitentia sera, pœnitentia  
nulla. Postremos, nempe Novatianos, ex Ri-  
goristis Schismaticos, inde Hæreticos, aut priùs  
Hæreticos, inde Rigoristas (utrumque enim  
contingit) Patres omnes, synodique perplu-  
res damnarunt.

Ut A.

Ut Aphricanam Ecclesiam, ita Græcam, nimius quorundam rigor non temel perturbavit. Primi tūre Pharisi quidam Antiocheni ad fidem conversi, sed Legis Mosaicæ, & paternarum traditionum vindices importuni, quorum ea perpetuò in auribus Gentilium Neophytorum vox resonabat, *nisi circumcidamini, secundum morem Moysi, non potestis salvati.* Ejusdem farinæ doctores perturbaverunt Galatas, quorum meminit Paulus ad hos scribens cap. 1. *Nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi ex levi jugo in onus prægrave, nec humanis viribus attemperatum.* His Ecclesiarum perturbatoribus exturbatis, & circumcidione penitus abrogatâ, cæpit aliquibus rigidè, & subtiliter religiosis, displicere Baptismus ab Hæreticis collatus, vel non placere penitus, ejusque valor in dubium revocari. Hæc enim semper fuit Rigoristarum indoles, anxia, addubitans, inquieta. Quot autem Episcopos, quot egregios Doctores, quot Synodos totas hæc dubitatio, quæ religiosissima videbatur, cum de valore & fructu sacramenti maximè necessarii ageretur, aut à rectâ Fide, aut à Romani Pontificis obedientiâ, aut saltē à vinculo pacis abstraxerit, refert idem Baron. ad ann. 255. His quoque, aut abscessis, aut ad concordiam revocatis, Eustathius quidam Rigoristarum fa-

## ( IV. )

cilè princeps, utpote, qui consilia omnia Evangelica verterat in leges severissimas, & gravia præcepta, Paphlagoniam, aliasque Asiaticas regiones in magnum amittendæ Fidei periculum adduxit, effecissetque, quod intendebat, nisi Gangrenis Concilii Patres impiis ejus conatus obstitissent. Aliorum interea Episcoporum operâ eò usque pervenit in aliquibus Orientis Ecclesiis, & præsertim Constantiopolis rigor Pœnitentiae, ut sedandis populis, nimio rigore irritatis, Pœnitentiales omnes canones, aut plerosque abrogare successores Episcopi, præeunte Nectario, coacti fuerint, ut satis innuunt Socrates lib. 5. cap. 19. & Sozomenus lib. 7. cap. 16.

Ab Aphricâ, & Græciâ in Gallias, & finitimas regiones rigor iste nimius transmeavit. Inde (ut ex infrâ disputandis constabit) fuit aliquibus, etiam morientibus, negata venia delictorum, aliis negata Communio, aliis nimis dilata, innumeri pœnitentiis prægravati, deum facta adeò exosa pœnitentia, ut per vim fuerint aliquandiù Fideles ad eam compellendi (ut ex libris Capitul. plurium Imperatorum constat) ac tandem fuerint, oblata relaxatione severissimæ pœnitentiaz, à desperatione, in quam plerique prolapsi erant, ad spem salutis erigent. *Soli Romanæ Ecclesiæ nunquam spiritus rigoris*

rigoris imposuit. Non semel is ejus finibus admovit copias suas, nempe dolos, quos solet adhibere virtus palliata, hypocrisis studiofa, sed fuit semper rejectus eo Stephani Pontificis responso, *Nihil innovetur*, quod traditum est, servetur, eo Innocentii I. epist. 2. cap. 2. *Non est neganda pœnitentia postulanti*, eo Leonis epist. 89. *In dispensandis Dei donis non debemus esse difficiles*.

Quin ipsa cæteras Ecclesiæ, labe nimii rigoris infectas, purgavit. Tertullianum excommunicatione perculit Zephyrinus Papa, ejusque in eo Rigorem proscriptit. Novatianismum Cornelius. Inde Innocentius epist. 2. cap. 2. Gallicanum Rigorismum. Cœlestinus ad Exuperium scribens, Foro juliensem, & postea Samniticum, Campanum, & Picenum, & iterum Gallicanum confixit Leo, ad harum Ecclesiæ Episcopos scribens. omnes demum Ecclesiæ ab hac peste cavere monuerunt B. Pius V. aliisque inde Pontifices, & novissimè Alexander VIII. dum Bajanæ, Ianfanianæ, aliásque, ab his impuris fontibus propositiones collectas, damnârunt.

Et quidem adeò Rigoristis infensam se præbuit Ecclesia Romana, ut aliqua, quamvis non essent mala, rejicerit aliquando, eo solo nomine, quod ab hoc hominum genere proponerentur. Hæc fuit (inquit Card. Baron. ad

## ( VI. )

ann. 173. num. 3. & ex Baronio Spondanus) causa rejiciendi ea nova iejunia, quæ ad optimos fines proponebat Montanus, ad auertendas vi- delicit imminentes clades, & tentationes, itē- que ad exercendam sobrietatis, & abstinentiæ disciplinam, ne scilicet spiritum Montani com- probâsse diceretur.

Verūm non fuit solūm hujusmodi im- moderati rigoris inimica Ecclesia Romana, sed a- mantissima benignitatis, & quidem ab ortu suo. Benignissimus ejus fundator Petrus, primò, ex īdole suā, nihil anxiā, nihil trepidā, nihil morosā, & ad commiserationem factā. Secundò, ex suæ infirmitatis experimento. Tertiò ex benignissimi sui Institutoris exemplis. Quartò, ex præcepto, quo Christus ipsum obstrinxerat, exhibendi se septuagies septies Peccatoribus in- indulgentem. Hanc ille benignitatem, velut optimi sui Parentis, & Præceptoris hæredita- tem, transmisit in successores suos: hinc beni- gni omnes, usque adeò, ut quamvis non fuerint, visi fuerint esse justò benigniores. Zephirinum Pontificem nimia benignitatis in mœchos, & reliquos delinquentes insimulavit Tertullianus, factus ex Ecclesiæ Doctore, Procli Rigoristæ discipulus. Cornelius, quem Cypr. defendit ad Antonianum scribens, nimis benignus vitus est aliquot Aphricanis Episcopis, quod Trophi- mum Episcopum, desertæ Fidei cum suo popu- lo reum,

## ( VII. )

lo reum, inde cum eodem suō populo pœnitentem, abſolvit ſtati, & in gratiam recepit, Liberius Pontifex ſimili ex cauſa nimis benignus viſus eſt Lucifero Epifcopo Calaritano, ut ali- qui referunt apud Card. Baron. ad ann. 362. Niſiā ſimiliter benignitatis iuſpicioñem in- currit apud Felicem Epifcopum Siculum Gre- goriuſ Magnus, ut ex ejus, ad eum epiftolā, conſtat. Reliquis demum Romanis Pontifici- buſ eandem niſiā benignitatis notam inuſte- runt multarum Catholici Orbis regionum Epif- copi perplures, quod Pœnitentes, niſium ſe- verē habitos ab Epifcopis ſuis, & ad Romanam ſedem recurrentes, amanter exciperent, &, aut totā, aut parte ſaltē impositae pœnitentiæ, miſericorditer exonerarent, ut conſtat ex tot Pontificum ad prædictos Epifcopos literis, & plurium Synodorum, non uſquequaque iuſtiſ, querimoniis. Majorē eidem Pontificum Ro- manorum benignitati invidiam conflare conati ſunt recentiores decimi ſexti ſeculi Novatores (acque utinam idipſum non faciant modò rigidi Cenſores non pauci) quod ex Ecclesiæ the- fauro miſericorditer Divinæ iuſtiſe pendant, quod Pœnitentes in pœnae ſibi debitæ remiſſio- nem perſolvere debuſlent. Hinc illæ in Pon- tificiam aut potestatem, aut prodigalitatem, ut ipli dicebant, ſacrilegæ invectivæ. Sed hos aut rigidos fratres, aut rebelles filios, aut invidos

(§) 4

hostes

E. II

2. 13

( VIII. )

hostes audiēre nunquam, rejecēre semper, & silere jussērunt Romani Pontifices, non ignōrāntes, ejus se locum in terris tenere, cuius benignitas semper Phariseos offendit, quīque hac lege Romanam Ecclesiam fundare Petrum voluit, ut ipse, ejusque successores amarent oves suas, eāsque iterum, atque iterum amarent, perditas quārerent, nec redeuntibus imponerent onus prægrave præceptorum, aut pœnitentiarum, sed ipsas imponerent humeris suis, & per quandam benignitatis amabilem violentiam ad caulas reportarent.

Habeant igitur reliquæ orbis terrarum Ecclesiæ laudem suam, decora sua. Benignitas fuit semper, eritque Ecclesiæ Romanæ præcōnium, non ea quidem, quæ semper fuit inutilis, aut etiam perniciosa, quæ videlicet Hæticis, aut simulatoribus, aut contumacibus impenditur, sed quæ Fidelibus, quæ subjectis, quæ Pœnitentibus exhibetur. dicam brevius, quam Fundator tuus exhibuit. Benignissimus quidem Petrus fuit, sed non cum Ananiā, & Saphirā hypocritis, & deceptoribus, non cum Simone impostore, sed cum Neophytis, cum Fidelibus, cum Pœnitentibus. Duos illos conjuges hypocritas paucis verbis, tanquam telo non errante, transfodit; Impostorem verò volantem de Cœlo detraxit, ejusque crura confregit. At Neophy whole Hebræos, quamvis judaizantes, tolera-

( IX. )

toleravit, Neophy whole Gentiles onere antiquæ  
legis absolvit; Antiochenos Fideles magno nu-  
mero præceptorum onerari noluit, nulli Pœni-  
tentium veniam denegavit.

Hæc eadem fuit successorum Petri beni-  
gnitas, idem rigor, rigor in Hæreticos, hos  
enim indulgentia audaciores facit, rigor in  
Rigoristas, ne legem Evangelicam vertant in  
tyrannidem animorum; benignitas verò in eos,  
quos recens ad Fidem mater Ecclesia parturiit,  
quibus lac præberi voluere, nempe facilem di-  
ciplinam, benignitas in populos subiectos, quos  
novis semper nec penitus necessariis urgeri præ-  
ceptis noluere, benignitas demum in pœnitentia-  
tes, quorum, ut paulò antè dicebam, fuit sem-  
per Ecclesia Romana perfugium.

Hanc benignitatem tuere, qui Clerici Ro-  
mani nomen habes, & cupis implere. Cave à  
Rigoristis. Cave etiam ab iis, qui mittunt ad  
te Commentarios suos, Summas suas, Instru-  
ctiones suas, Rigorismum suum.

At (inquires) quis iste Rigorismus est?  
Qui Rigoristæ sunt? Qui eorum libri, ut cave-  
re possim?

Respondebo. Habent Jansenistæ Theolo-  
giæ suam speculativam, & practicam, seu mo-  
ralem. Speculativa Jansenismus est, Practica,  
seu moralis Rigorismus est. Hujus tria prin-  
cipia sunt, Patres jactare plurimum, Pontifices  
(\$)

æstimare

æstimare parvi, recentiores Theologos nihili, Patribus, ut ab ipsis exponuntur, deferre obsequium verum, Pontificibus simulatum, reliquis Doctoribus neutrum. A Divo Augustino vero, aut putato, recedere nunquam, nec S. Doctorem ex Conciliis interpretari, sed ex eo Concilia: Pontificibus ex Cathedrâ docentibus accedere aliquando, & id profiteri, si videlicet non aduersentur; ab Scholasticis verò, præfertim duplicis postremi seculi, in controversiis morum, vel in re, vel in modò loquendi recedere semper, vel ne legere quidem illos, & multò minus in suis scriptis, vel libris honorificè allegare.

Hujus spiritus indoles tetrica est, suspiciosa, artificiosa, ambitiola, immisericors, tyrannica, uno verbo Pharisæica. Habes ex his, unde eos dignoscas, si nōsti vitia Pharisæorum. Quatuor illa potissimum erant, facies simulata, cor durum, animus malignus, vota ambitionis. Sanctitatem præferebant, zelum legis, amorem disciplinæ, sed tota erat in cute sanctitas, in corde verò durities, quare nihil alienis laboribus, angustiis, periculis tangebantur, nihil ad humanæ infirmitatis commiserationem movebantur, hinc illa multiplicandi præcepta facilitas, illa severissima legis in aliquibus cæmoniis, aut minoris momenti præceptis interpretatio, illa rigidissima in exigendis legalibus tributis, vel oneribus cura, quibus sic ar-

ctam

Etiam faciebant viam Cæli, ut clauderent penitus. Hanc eorum hypocrisim ambitiosam, & inclemensissimi cordis duritiem sæpiissimè in eis redarguit Christus Dominus, sed præsertim Matth. cap. 23. Dicunt, & non faciunt. Alligant enim onera gravia, & importabilia, & impo-nunt in humeros hominum, digito autem sub nolunt ea movere, omnia vero opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus. Dilatant e-nim philisteria sua, & magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & pri-mas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi . . . . Væ au-tem vobis, Scribe, & Pharisæi, hypocrita, quia clauditis Regnum Cælorum ante homines; vos enim non intratis, nec introeuntes finitis in-trare. Par erat inclemensia cordis malignitas animi, ex qua semper inquirebant in Discipu-lorum Christi, inque ipsius Christi Domini fa-cta, dicta, & cogitationes ipsas, captiosè inter-rogabant, pejora semper suspicabantur, omnés-que nocendi artes, prætextu tamen pietatis, & amoris tuendæ legalis disciplinæ, excogitabant.

Quos igitur deprehenderis in facie san-ctos, modestos, compositos, Ecclesiastice in toto habitu comptos, sed habentes semper, quid in-terrogant, quid inquirant, quid dubitent, quid ob-jectant, quid non probent, quid resecent, quid restringant, quid addant, quid emendent, semper

E. 11

semper mussantes, semper deflentes nostram  
æstatem, nostros mores, nostram doctrinam,  
habentes nunquam, quod excusent, quod indul-  
geant, quod laudent, nisi aut sua sint, aut suo-  
rum, quos evehere curant, ut evehantur ipsis,  
& dominantur in Cleris, aut protegantur, ha-  
be illos, ut nostrorum temporum Phariseos, &  
veri nominis Rigoristas.

Eorum verò libros facilè dignosces ex Au-  
thoris regione, Academiâ, familiâ, libri prima  
facie, modô probandi assertiones suas, allega-  
tionibus &c. Nôsti regiones occulto morbo  
laborantes, Academias, Familias, Collegia. Hæc  
suspicionem faciant. Ea verò celebris in fronte  
libri promissio tradendi doctrinam sacræ Scri-  
pturæ, Conciliorum, & Patrum, suspicionem  
augeant; non enim, ut olim, promissio nunc est  
in recentibus his compendiariis dogmaticis,  
moralibus, ac textualibus Theologiis, sed est  
protestatio quædam, qua Author significat, se  
scholasticam viam in probando, confirmando-  
que assertiones suas non insistere, non specula-  
ri, non rimari, sed textus congerere veterum  
Doctorum, recentiorum nunquam, séque so-  
lum proinde velle esse veterum Scriptorum &  
Canonum interpretem: sibi credendum, non  
Cajetano, non Adriano, non Soto, non Suario,  
non Vasquio, qui pleni sunt textibus scriptura-  
rum, Conciliorum, & Patrum, sed eos confe-  
runt

( XIII. )

runt ad invicem, & ex recepta Ecclesiæ doctrinâ, ac Pontificiis definitionibus exponunt. Si tandem advertas, aut eos nihil meminisse Decretorum Pontificum in materiâ, in qua essent afferenda, aut eorum solum meminisse, quæ fuisse putant minus benigna, vel sibi haud quam adversa, & afferre in calce sui operis eorum decreta, non autem B. Pii V. & Successorum Constitutiones contrâ Bajanâs multas propositiones, nec Alexandri VII. contrâ similes assertiones decretum, ut facit auctor recentissimæ Theologiæ, quam paucos ante dies legebam, suspicere vehementer, ne Auctor ex illis sit, quos describem antea, manifestos Recentiorum, occultos Pontificum contemptores, & solius Augustini, ut ab ipsis exponitur, nempe sui solius judicii, adoratores, quique, nisi timerent sibi, candidè dicerent Tibi, *Ubi inveneris Doctrinam in Augustino clare fundatam, illam absoluè potes tenere, & docere, non resspondendo ad ullam Pontificis Bullam.* Hos proinde libros abjice, aut si Theologicis institutionibus ex principiis D. Thomæ, aut D. Bonaventuræ, vel Scoti, es bene & altum instructus, lege, ut refellas, & abjicias.

At qua ratione refellam? (inquis.) Nunc intelliges, inutilem Tibi non futurum labore meum, quem his meis Disputationibus concinrandis impendi. Rejiciunt illæ rigidiorum hujusmodi

hujusmodi librorum doctrinam, & rationem facilem præbent, qua eam ipse rejicias, subruendo videlicet quadruplex ejus fundamentum, falsa videlicet quatuor præjudicia, seu persuasions, quibus prædicti Doctores decipiuntur ipsi, & alios decipiunt. Putant enim, veterem Ecclesiam fuisse feverissimam in Pœnitentes, & canones, ut id probent, afferunt, qui sunt totidem in eam calumniæ. En prima eorum persuasio. Putant, præsentem Ecclesiam esse nimis benignam in Pœnitentes, idque aliquibus assertionibus exponunt, quæ sunt totidem in eam calumniæ. En altera æquè falsa eorum persuasio, ex qua utrâque oriuntur illa rigidorum Doctorum præconia, illæ querimoniæ, illæ severissimæ leges; præconia, quibus antiquam Ecclesiam celebrant, querimoniæ, quibus præsentis Ecclesiæ benignitatem deflent, leges, quibus arctari Pœnitentes cupiunt. Putant ab antiquis Doctoribus totam doctrinam moralē tradi distinctè, plenè, ac difertè. En tercia eorum persuasio. A recentioribus verò Scriptoribus passim confundi, laxari, corrumpi. En quarta demum persuasio. Ab utraque autem oritur ille solius antiquæ Patrum doctrinæ amor, & celebratio, recentiorum verò Doctorum despicientia, & vituperatio. Hinc amor rigoris, cui illos suffragari putant, hinc odium

odium benignitatis, cui Recentiores favere vi-  
dentur.

Harum quatuor persuasionum falsitatem  
hi duo libri, quos tibi præbeo, demonstrant,  
aut saltē demonstrare conantur, ut ex Indice  
Calumniarum, seu Disputationum, quibus  
confitit in utramque Ecclesiam calumnias de-  
tegunt, ac refellunt, facile colliges. Librum  
accipe. Indicem, quem statim subtexo, perlege,  
& incipes, ut spero, mihi gratias habere, quod  
faciam, ne Te decipient rigidi Doctores,  
nec desinas esse, qui semper esse  
debes, Clericus Roma-  
nus.



IN-

|||||

# INDEX

## PRIMÆ PARTIS TOTIUS OPERIS,

SEU PRIMI LIBRI,  
Quō veteris Ecclesiæ Severitas à Crude-  
litate, per duodecim Calumnias ei attri-  
buta, per totidem Disputationes, vin-  
dicatur.

### Calumnia I.

*Clericis, præsertim majoribus, in quædam sce-  
ra prolapsis, vetus Ecclesia veniam negavit.*  
Disputatio I.

### Calumnia II.

*Quibusdam criminibus, nempè apostasie, homi-  
cidio, & adulterio nunquam fuit per aliquot  
secula data venia.* Disp. II.

### Calumnia III.

*Iis, qui studiosè distulerant ad extremum vita  
pænitentiam, ab Ecclesiâ veteri negata pe-  
nitùs venia fuit.* Disp. III.

### Calumnia IV.

*Reis ad mortem damnatis olim Ecclesia veniam  
negavit, aut negari permisit.* Disp. IV.

### Calumnia V.

*Iis, qui post solemnem Pænitentiam relapsi essent,*  
Eccle-



Ecclesia vetus veniam, & absolutionem etiam  
in morte negavit. Disp. V.

Calumnia VI.

Penitentibus injungebat olim Ecclesia publicam,  
occultorum quoque criminum, Confessionem.  
Disp. VI.

Calumnia VII.

Publica, pro delictis etiam occultis, pœnitentia  
subeunda fuit ex veteris Ecclesiae disciplina.  
Disp. VII.

Calumnia VIII.

Pro quibuslibet peccatis lebitali publicam pœ-  
nitentiam imposuit verus Ecclesia Disp. VIII.

Calumnia IX.

Per viginti, & amplius annos variis, magnisque  
corporis, animique laboribus suos Penitentes  
exercere, ac probare consuevit verus Ecclesia.  
Disp. IX.

Calumnia X.

Per vim fuere Fideles veteris Ecclesiae ad publi-  
cam, & severissimam pœnitentiam compulsi.  
Disp. X.

Calumnia XI.

Penitentes solum post impletam pœnitentiam  
absolvere consuevit verus Ecclesia. Disp. XI.

Calumnia XII.

Confessariis suu olim permisum, aut etiam in-  
junctum, ut pœnitentium peccata, ad eos in  
officio continenda, revelarent. Disp. XII.

\*†\*

IN.

INDEX  
SECUNDÆ PARTIS,  
SEU SECUNDI LIBRI,

Quō præsentis Ecclesiæ benignitas à la-  
xitate, per duodecim Calumnias ei attri-  
buta, per totidem Disputationes  
vindicatur.

## Calumnia I.

**Ecclesia præsens in administrando Sacramento  
Pœnitentia, & vindicandis Fidelium culpi à  
veteri Ecclesiâ penitus recessit. Disp. I.**

## Calumnia II.

Refrigescens Fidelium Charitas praesentis Ecclesie  
sia benignitatem invexit. Disp. II.

### Calumnia III.

Confessarij, Theologique, quorum causâ rigidioris Pœnitentiae disciplina deficit in Ecclesiâ, fuere Religiosi, præsertim mendicantes, qui ex Instituto suo non sunt audiendis Secularium Confessionibus satis idonei. Disp. III.

## Calumnia IV.

*His ultimis temporibus benignius fuit, quam se-  
culo decimo tertio, quo benigna hac Praxi-  
invaluit, Sacramentum Pœnitentiae admini-  
stratum. Disp. IV.*

Calum.

### Calumnia V.

Recentiores Theologi Scholastici, Moralesque  
dum inutilibus questionibus tempus terunt.  
Ex genio, ingenioque suo magis, quam ex  
doctrinâ Patrum, respondent, scribuntque,  
magnum Theologiae morali, ac foro Pœnitentie  
damnum inferunt, aut facile inferent.  
Disp. V.

### Calumnia VI.

Præsens benignitas in administrando hoc Sacra-  
mento non est consentanea Scripturis, &  
eiusdem Sacramenti Institutioni. Disp. VI.

### Calumnia VII.

Prædicta benignitas Patrum regulis, & senten-  
tis adversatur. Disp. VII.

### Calumnia VIII.

Rejecta à Sanctis Viris, & præsertim à D. Carolo  
præsens benignitas fuit. Disp. VIII.

### Calumnia IX.

Eiam nunc eadem benignitas à melioris note  
Theologis, ac Sacerdotibus, ac proinde à me-  
liori Ecclesiae parte reprobatur. Disp. IX.

### Calumnia X.

Prædicta benignitas non est satis tuta, adeoque  
Sacramento injuriosa. Disp. X.

### Calumnia XI.

Eadem perniciosa Fidelibus est. Disp. XI.

Calum.

\*†\* 2

Calumnia XII.

Temperanda saltēm est aliquo majori Rigore  
præsens Ecclesiæ benignitas. Disp XII.

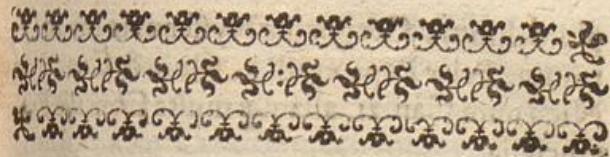
Ad hæc fere capita rediguntur omnia,  
quæ ad statuendum Rigorismum suum dicere  
solent rigidi aliquot nostrorum temporum  
Scriptores. Quia vero iis, quæ circa veteris  
Ecclesiæ disciplinam in administrando Sacra-  
mento Pœnitentiæ dicentur, in eligendi s, ne-  
cessarium est, non ignorare, qui veteris Pœni-  
tentiæ, adeò celebratæ, ritus fuerint, eos  
hic breviter recensere con-  
stitui.



VETE.



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN



# VETERIS POENITENTIÆ DESCRIPTIO.

A fuit veteris Ecclesiæ præ-  
xis, ut culpæ minores se-  
cretâ expiarentur pœni-  
tentia, majores verò, &  
publicæ, publicâ. Hæc au-  
tem duplex erat. Alia pu-  
blica non solemnis, quæ  
tota, aut publica accusa-  
tione delicti, aut publicâ aliqua humiliatione  
sine solemnibus quibusdam multisque cære-  
moniis, & sine Pœnitentis diuturna probatio-  
ne agebatur. Altera solemnis, quæ in quatuor  
gradus, seu stationes erat distributa, nempè Flet-  
us, Auditionis, Substrationis, & Consisten-  
tia; quamvis non rarò, ex Pontificum indul-  
gentia, aliqua ex ipsis omitteretur, aut valdè  
contraheretur. In has Stationes pœnitentiam  
solemnem dividit in sua Epistola Canonica Gre-  
gorius Thaumaturgus, Basilius in suâ ad Am-

\*†\* 3

philos.

E-II

20

philochium, Gregorius Nyssenus in sua ad Letojum, Felix Papa epist. 7. Quin & Concilium Nicænum Can. 11. aliisque multa Concilia Provincialia.

Igitur cum quis enormi aliquo delicto, in genti scandalo fuerat, aut perturbationi, monebatur, ne ad Ecclesiam accederet, accedens, & non parens, expellebatur. Ejectus ab Ecclesia reus, si eum facti pœnitiebat, & reconciliari cupiebat, cum Fideles ad Templum primum conveniebant, ipse consistebat in vestibulo, vel in portico, vel ( si peccatum gravissimum erat, ac turpissimum ) sub dio; ibique laccō indutus, facie squallida, cinere cooperatus admitti ad pœnitentiam postulabat, sequens ad pedes Fidelium introeuntium prosternens, ut pro se apud Episcopum deprecatores essent, rogabat. Admissus ad pœnitentiam, jussusque illic per aliquot menses, aut annos, in fletu, facio, & cinere permanere, intra Ecclesiam ealge admittebatur, ut in postrema ejus parte consisteret cum Catechumenis audientibus, qui nempè ad Ecclesiam veniebant, ut fidei doctrinam audirent. Inde hæc secunda statio dicta *Auditionis*. His Catechumenis immixtus Pœnitens, aut vicinus, iterum ad veram Fidem, & mores, Christiano homine dignos, erudiebatur. Ab hac secunda Statione Auditionis, si veri signa doloris præbebat, post aliquot aut annos

aut

aut menses, aut dies pro mensura delicti, & con-  
tritionis, vocabatur ad tertiam, *Prostrationis*,  
paulò superiore, ad eam videlicet Templi  
partem, quam **Catechumeni** competentes oc-  
cupabant, ii nempè, qui jam instructi in Fide,  
credentesque, Baptismum petebant. Ut autem  
ii Catechumeni prostrati ad pedes Episcopi ini-  
tiabantur, curabanturque variis cæremoniis, ut  
habetur ex Concilio primo Constantinopolita-  
no Can. 7. & ex Augustino, qui de Symbolo ad  
Catechumenos eas cæremonias describit, di-  
cens: *Omnia Sacra menta, quæ acta sunt, &*  
*aguntur in vobis per ministerium Servorum Dei,*  
*exorcismis, orationibus, cantis spiritualibus,*  
*insufflationibus, cilicio, inclinatione cervicum,*  
*humilitate pedum, hæc omnia, ut dixi, esse sunt,*  
*quæ vos reficiunt in utero, ut renatos ex Baptis-  
mo bilares vos Mater Ecclesia exhibeat Christo,*  
ita in hac Statione iterum initiantur Pœni-  
tentes precibus, impositione manuum, benedi-  
ctionibus, aliisque hujusmodi ritibus animæ re-  
purgandæ accommodatis. Utque utriusque **Ca-**  
**techumeni**, **Audientes**, & **Competentes**, ex-  
pleta lectione Scripturarum, ejiciebantur ab Ec-  
clesia, nec adesse Eucharisticis precibus, & Sa-  
crificio permittebantur, ità utriusque Pœnitent-  
es, tam **Audientes**, quam **Substrati** expelleban-  
tur. Ab hac tertia Statione post longum, vel  
breve tempus, pro merito Pœnitentis, venia  
dabatur

E. II

2. 0

dabatur transeundi ad quartam Stationem *Consistentia*, in qua Pœnitens non longè ab Altari cancellis, cum Fidelibus etiam tempore Sacrificii consistebat, licet offerre nondum posset, nec de Altaris Sacramento participare. Expleto tandem in hac Statione totius Pœnitentia curriculō, per multas cæremonias, in Ritu libus eorum temporum libris latè descriptas, ad perfectionis gratiam (ut loquebantur) perveniebat, idest, ad plenam reconciliationem, Sacraeque Eucharistiæ Communionem, quae reflectus, reliquis Fidelibus per omnia jungetur, cum onere tamen abstinendi, aut in perpetuum, aut quamdiu Episcopo visum fuisset, i militia, à nuptiis, à thoro, à publico magistratu, aliisque hujusmodi, quibus Religiosi vii degentes in Monasteriis abstinent. Et quidem hunc Ordinem Pœnitentium similem fuisset *Docet* Ordini Religiosorum, unius cum altero *comparatione*, alibi, ostendi,



VETE.



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## VETERIS ECCLESIAE SEVERITAS,

## *ACALUMNIIS VINDICATA.*

## CALUMNIA PRIMA.

Clericis, præsertim majoribus, in  
quædam scelera prolapsis vetus Ecclesia  
veniam negavit.

## DISPUTATIO I.

Doct. Rig. **H**anc nego esse Calum-  
niam, constat enim, Ecclesiam veterem  
non permisisse Clericis, ut Pœnitentiam  
obirent, nec ut eis  
manus imponerentur, qua cæremonia tunc tem-  
poris Pœnitens absolvebatur: Afferam indubi-  
tatas quatuor Pontificum sententias, nempe  
Siricij, Joannis II., Sancti Leonis I., & Zacha-  
riæ. Incipiam à Leone, cuius illustrior fama  
Sanctitatis, & doctrinæ. Is Epist. 2. novæ edit.  
ad Rusticum Narbonensem Episcopum, Ali-  
num est (inquit) à consuetudine Ecclesiastica,

A

九

卷之三

卷之三

ut qui in Presbyterali honore, aut in Diaconii gradu fuerint consecrati, pro crimine aliquo suo, permanens impositionem, remedium accipi-  
ant pœnitendi, quod sine dubio ex Apostolica traditione descendit, secundum quod scriptum est, Sacerdos si peccaverit, quis orabit pro illo? Unde hujusmodi lapsis ad promerendam misericordiam Dei privata est expetenda secessio, ubi illis satisfactio, si fuerit condigna, sit etiam fructuosa. Fructuosa quidem apud Deum, non autem apud Ecclesiam. Ecclesiasticæ enim absolutionis, quæ illis tandem daretur, nihil hic meminit Leo, ut aliæ debuisset.

2.

Nec facit, quod de Sacerdotibus tantum, Diaconisque videatur loqui Leo. Horum quippe meminit, utpote quos potiori jure vetus disciplina castigat. Hinc ante Leonem, omnes Clericos et censuram comprehendendi debere, monuit Siricius Papa ep. I. Illud quoque nos par fuit providere, ut sicut pœnitentiam agere cuiusquam non conceditur Clericorum, ita et post pœnitudinem, et reconciliationem, nulli unquam Laico liceat honorem Clericatus adipisci. Quis quamvis sint omnium peccatorum contagion mundati, nulla gressorum Sacramentorum instrumenta suscipere debent, qui dudum fuerint usi a viatorum. Joannes autem II., in Epist. ad Cæsarium Arelatensem Episcopum, mandat, ut Regiensis Episcopus, nomine *Consumelios*,

## DISPUTATIO I.

3

ob sua crimina deponatur, totâque reliquâ vitâ  
Monasterio inclusus, veniam à Deo exposcat,  
quia videlicet ab Ecclesia eam sperare non pote-  
rat. Demum Zacharias in Responsis ad Pipi-  
num, reconciliari Presbyteros *per manus impo-*  
*positionem* vetat; ergo omnem eis spem obtainen-  
dâ reconciliationis abscindit. Frustra igitur  
Clericis in graviores culpas prolapsis spem obti-  
nendâ absolutionis facis.

Doct. Discr. Hanc illis spem ego non fa- 3:  
cio, sed facit Christus, nec adimit Ecclesia. Igi-  
tur severissimam hanc poenam indictam Clericis  
nunquam fuisse fatentur omnes, qui Canones  
non sciunt foliū memoriter, sed intelligunt,  
eosque non ex in dolo sua, sed ex Doctorum sen-  
su, & ex ipsa ratione interpretantur. Suevit  
quidem Ecclesia in delictis majoribus eos depo-  
nere, nempe de gradu deiicere, sed interim ad  
Laicalem saltē communionem eos admisit. ut  
innumeri Canones ostendunt. Admissi verò  
ad Communionem sinè dubio absolvebantur.  
Dum ergo eis Siricius, Leo, aliquique Pontifices,  
Synodique Poenitentiam interdicunt, de publica,  
solemnique, loquuntur, nempe de ea, quam Lai-  
ci facere jubebantur *humillimamque* vocat Au-  
gustinus Ep. § 4. quamque ex Tertulliano lib. de  
penit. cap. 9. multi aversabantur, *quod illatos,*  
*quod sordulentos,* *quod extra latitiam oportet*  
*diversari in asperitate facci,* & *horrore cineris,*

A 2

5

## CALUMNIA II.

4

*Coris de jejunio, vanitate.* Siquidem non sat decere putavit Ecclesia vetus, ut qui sacrariis Altaribus ministrare auro gemmisque ornatis consueverant, aspicerentur a populo praeforibus Ecclesiæ ad terram dejecti, suisque lacrimis in facco, & cinere sordidati; quique, ut inquit Leo, pro Pœnitentibus Laicis orare consueverant, Pœnitentes ipsi Laicorum preces exposcerent. Voluit eos agere pœnitentiam, sed de coram, nec ita se demittere, ut prostituerent dignitatem. Eos propterea consuevit, si gravissime deliquerint, in Monasterium, aut similem alium locum detrudere, multoque jejunio, alisque hujusmodi remediiis purgatos, per secentum manuum impositionem absolvere, ut inquit Leo citatus, & constat ex Concilii Agathensis Can. 50. Si Episcopus, Presbyter, aut Diaconus capitale crimen commiserit, aut chartam falsaverit, aut Testimonium falsum dixerit, ab officio honore depositus in Monasterium retrudatur, ibi quandiu vixerit, laicam tantummodo communionem accipiat. Quod ipsum ferè ad verbum statuit Concilium Epaunense Can. 22. S. Augustinus lib. 1. de Baptism. contrà Donatistas, monet, non consueuisse Ecclesiam Ordinatis ad Ecclesiam redeuntibus, manus imponens inter Laicos, innuens impositas quidem eis manus fuisse, sed procul à Laicis, & in loco. secreto. Similiter Isidorus lib. 2. de Ecclesiastico

O

## DISPUTATIO I.

5

Officijs cap. 6. agens de Clericorum, Laicorumq; diversa Pœnitentia. *A Sacerdotibus, & Levitis* (inquit) *Deo tantum teste sit Pœnitentia, a ceteris vero adstante coram Deo solemniter Sacerdate.*

Ex his satis constat, non omnem fuisse veniam Clericis delinquentibus ab Ecclesia veteri denegatam, sed eam solam, quæ ritu solemnii post exactam publicè per suos gradus Pœnitentiam, concedebatur. Quin hanc ipsam fuisse non semel indultam post publicam Pœnitentiam, pluribus exemplis ostendit Morinus de pœnit. lib. 4. cap. 14.

D.R. Sed quæ Monachos, Monachasque censura punivit, si forte è suo proposito resiliunt? His certè videtur aliquando spes venia pœnitùs adempta.

D.D. Resp. Monachos olim, cum videlicet, nec Ecclesiasticis essent Ordinibus initiati, nec simul in Monasteriis sub Rectore suo vivarent, aut non eo vinculo, quo postmodum fure reconsticti, si forte essent in graviora prolapsi, ad publicam cum Laicis Pœnitentiam peragendum fuisse damnatos. Sic enim Leo ep 92. ad Rusticum Narbonensem cap. 12. *Propositorum Monachi proprio arbitrio, aut voluntate suscep- tum deseriri non potest absque peccato Ec.* Unde quirelita singularitatis professione ad militiam, vel ad nuptias devolutus est, publica Pœnitentie

4.

satis-

A 3

satisfactione purgandus est. Gelasius quoque I. epist. 9. sive prima decretali cap. 22. loquens de Virginibus post professionem nubentibus jubet eas à Sacra Communione detrudi, & per publicam, probatamque Pœnitentiam, omnino non recipi. Pœnitentianon solum publicæ, sed solemnissimæ, quæ gradibus, seu stationibus quibusdam constabat, Monachos quosdam, iterum ab Hæreticis baptizatos, addicit Felix III. Epistola 3. Si eos, inquit, ex corde pœnitent, tribus annis inter Audientes sint; septem autem annis subiacent iuster Pœnitentes manibus Sacerdotum, duabus autem annis oblationes modis omnibus non sinantur offerre, sed tantummodo Sacularibus in oratione socientur. Cum verò Monachi sub Abbatे vivere cæperunt, ei penitus subjecti ab eodem fuere, si forte delinquissent, secrete Carceris pœna castigati, ut ex Conciliis institutis palam fiet. Carcer autem erat aliquando intra Monasterium, ut constat ex Concilio Tarraconeensi cap. 1. sic decernente. Si Religiosus, vel Monachus sit in Cella Monasterij reclusus, Pœnitentia lamenti incumbat, ubi singulari afflictione panis, & aquæ victum ab Abbatæ ordinatione percipiat. Aliquando verò erat extra Monasterium, quamvis brevi intervallo dissitus. Ad hunc amandat Siricius Papa Monachos Monachasque post professionem Matrimonio



## DISPUTATIO I.

7

monio copulatos, in hunc modum contrà eos pronuncians. *Has ergo impudicas, detestabilesque personas è Monasteriorum Catu, Ecclesia.* rūmque Conventibus eliminandas esse mandamus, quatenus retrusæ in suis ergastulis, tantum facinus continuâ lamentatione destentes, purificatorio possint pœnitudinis igne decoquere; ut eis vel ad mortem saltè, solius misericordia inuitu, per Communionis gratiam, possit indulgentia subvenire.

Ex his carceribus unus, isque celeberrimus <sup>5.</sup> erat ille, quem Climacus describit. Era t enim à Monasterio aliquanto dissitus, apprimè horridus, & puniendis Monachis, è sua professione exidentibus, destinatus. Sic enim habet in sua Scala Paradisi gradu quarto. *Locus erat ab ipso Monasterio uno duntaxat lapide, seu milliare sejundus, carcer dictus, illatibilis prorsus, omnibus corporis gaudiis destitutus.* Nullus ibi unquam culinæ fumus cernebatur, non vinum, non oleum in cibum adhibebatur, non aliud quidquam è foco prater panem, & minuta glüsula in mensam infrebat. In hoc eos, qui post Religiosam professionem in peccatum prolapserant, ita Abbas concludebat, ut pedem efferre nunquam possent. Nec plures simul jungebat, sed singulos seorsim, aut, ut plurimum, binos. His praerat vir quidam eximus, cui Isaacus nomen, qui ab sibi commissis precum affiduarum

A. 4.

per.

pensum exigebat, & propè nunquam à votis us-  
fare permittebat. Et gradu s. de eodem Car-  
cere sic; Qualis autem erat illius loci aspectus?  
tot a domus obscura, & tenebricosa, tota olens,  
& fætens, tota sordida, & squalida. Carcer  
enim & damnatorum ergastulum non immerūd  
appellata est.

**C.** D.R. Damnatorum profectò carcer ille erat,  
ut benè Climacus à te citatus eum appellat; Qui  
enim ad hunc carcerem damnabantur, absolve-  
bantur nunquam. Certè Climacus, qui non  
solum locum, quem per integrum mensem, quo  
ibi constitit, suis oculis perlustravit, sed omnia  
Pœnitentium ibi detentorum exercitia, corpo-  
ris incredibiles afflictiones, ipsaque eorum su-  
spiria, clamores, & ejulatus singillatim descri-  
bit, ne verbum quidem habet, unde veniam tan-  
dem, & absolutionem eis concessam fuisse con-  
jectare possimus. Imò semper abnegatam eis  
fuisse, satis innuit, dum usque ad mortem eos  
ibi fuisse detentos, memorat. Non igitur ab-  
solvebantur in vita, sic enim de carcere fuisse  
antea educti, cum absolutis eo tempore poena  
omnis remitteretur. Nec absolvebantur in  
morte, quam Climacus describens, nunquam  
meminit sacramentorum, quibus reficerentur,  
additque eos, cum morerentur, solitos fuisse  
jactari ingenti timore salutis suæ, quam non  
adeò incertam habuissent, si post horribilem il-  
lam



## DISPUTATIO I.

9

Iam suorum corporum carnificinam, veniam tandem à Sacerdote obtinuissent.

D.D. Resp. primò, carcerem descriptum 7. à Climaco, non esse ipsam Ecclesiam, quamvis ergo ea fuisse in eo servata praxis, ut Monachis propter gravissima scelera ibi detentis, nec in morte daretur venia, non indè sequeretur, hanc fuisse illis temporibus Ecclesiæ praxim. Et quidem non omnia, quæ ejus loci Præses agebat, probari fortasse poterunt, ut, quod expolcentibus prædictis Pœnitentibus ex odio sui, & humilitate, ut cùm morentur, sua cadavera insepulta proiicerentur feris devoranda, fecerit id aliquando idem loci Præfектus, etiam cum iis, qui sanctissimè mortui fuerant, ut eorum humilitati obsecundaret. Sic enim habet eodem gradu 5. Quando quis ex illis se in valetudinario depositum videbat, Præsidem illum eximum per iurandum rogabat, ne se communè hominum sepultura dignaretur, sed more pecudum, vel in flumen abiiceret, vel feris in agro devorandum exponeret. Quod horum Antistes prudenter lumine precibus illorum obsecutus, sapè numero fecit, iussique omni exequiarum, & premium funebrium honore privatos foras proicit. Quod quidem non videtur satis rationi consistaneum fuisse.

Respondeo secundò, improbabile prorsus est, quod prædictis Pœnitentibus fuerit

A 5.

tem-

semper venia denegata, cùm inter iplos aliqui essent, qui non admodum graviter peccárant, aut sponte in eum se locum, sanctæ illius asperitatis amore, conjecterant, quod utrumque idem Climacus testatur. Sic enim habet gradu 4. Unus aliquis è fratribus olim à Praeside ejus erat à Cœnobio, quod alterum apud ipsum, ut nugacem, Gloquacem criminatus esset. Expulsus autem in vestibulo portarotos septem dies substitit, assidue aditum rursus ad Cœnobium, & delicti veniam precatus, quod ubi amans salutis animarum Praeses cognovit, simùlque intellexit, illum per sex dies illos nibil omnino gustasse, curavit illi significari, si omnino ad contubernium frarum admitti vellet, ad Pœnitentium Classen transiret: quam conditionem cùm is, quem fæti ex animo pœnitebat, obviis manibus amplius esset, jussit cum Abbas ad locum separatum deduci, ubi morabantur ij, qui peccata sua planabant, quod & factum est. Gradu autem quinto refert, quendam Monachum vitæ cæteroqui sanctissimæ, sed spiritus nimis ardentis, & forè de se præsumentis, à dœmone tandem in quendam lucida prostratum surrexisse statim, & Abbatii lapsum suum sponte prodidisse; cùmque Abbas ordinariam, nec valde gravem pœnitentiam ei vellet imponere, rogasse enixe, ut se prædicti carceris Pœnitentibus aggregaret, aggregatumque, post octo dies, doloris vi, quem de suis

## DISPUTATIO I.

xx

qui  
ant,  
eri.  
dem  
Inus  
at e  
em,  
rem  
ass.  
ve.  
ma.  
Qum  
evis  
fra  
ssen  
fa  
ple  
rum  
lan  
uin  
oqui  
for  
qua  
Ab.  
Ab.  
enti  
ora  
gre  
n de  
suis

suis culpis conceperat, ac divini amoris æstu feliciter obiisse. Quis, rogo, credat, hujusmodi Pœnitentes fuisse toto vitæ suæ tempore inquieti a morte, absolutionis dono fraudatos? Adde, quod, ut omnes eruditini norunt, iis, qui busin veteri Ecclesiâ venia penitùs negata fuit (quod fortassis aliqui Episcopi rigidiores fecerunt) Pœnitentiam quoque negari consuevit, nempe facultatem aggregandis reliquis Pœnitentibus. Ut enim inter Cathecumenos non admittebantur, nisi qui essent aliquando baptizandi, ita nec Pœnitentibus aggregabantur, nisi qui tandem essent reconciliandi. Ergo cum prædictis Monachis, qui deliquerant, non permetteretur ea illius Carceris gravissima pœnitentia, iudicem tandem à loci Præside, vel à Monasterii Abbe re conciliabantur, nisi fortassis antequam eò asportarentur, absolvebantur, quod etiam probabile est. Hinc idem Climacus, loquens de prædicto Monacho, qui post octiduum Pœnitentiae, ex magna contritione decessit, refert, cùdam Sancto Viro revelatum cœlitùs fuisse, Deum pœnitenti peccata remisisse, cum jaceret sibi Abbatis pedibus provolutus, quod non leve argumentum est, ab eodem Abbatे prius absolutum eum fuisse, quād ad pœnitentialem illum Carcerem asportaretur, eundemque morem cum reliquis, qui eò mittebantur, fuisse custoditum. Nec facit, quod tanto cum timore damnationis

æterna

E. II

C

æternæ morerentur. Cum enim incerti simus  
an veniam , quam præbet Sacerdos , ratam ha-  
beat Deus , eos in nobis obices prospiciens , quo  
nec Sacerdos , nec ipsi prospicimus , sollicitos  
semper , & pavidos habere nos debet tantæ rei  
incertitudo , tantumque discrimen , habetque ,  
cum nostrorum criminum gravitatem seriò , &  
diù expendimus , ut prædicti Pœnitentes expe-  
debant , quorum ante oculos commissi Sacile-  
gij , violatæque Professionis facies foedissima  
semper obversabatur. Quarè quamvis tam lon-  
gam , & gravem de se pœnam sumpsiissent , &  
bitabantur tamen , se veniâ Divinâ pro-  
sùs indignos , solisque dignos sup-  
plicio sempiterno.



mus  
n ha-  
quos  
citos  
e rei  
que,  
b, ac  
pen-  
cile,  
fima  
lon-  
, an-  
r-

## CALUMNIA SECUNDA.

*Quibusdam criminibus, nempe apo-  
stasie, homicidio, & adulterio, nun-  
quam fuit per aliquot saecula  
data venia.*

## DISPUTATIO II.

Dicit. Dicor. **N**onnulli Scriptores, 1.

inter quos Jacobus  
Sirmundus in hist.  
Poenitentiæ publicæ  
cap. 1. & Bonus  
Merbesius in sum-  
ma Christiana dissert. 4. de Pœn. quæst. 4. alii-  
que tam severas fuisse primis duobus Ecclesiæ  
saeculis Pœnitentiæ publicæ leges tradiderunt, ut  
tribus criminibus, Idololatriæ videlicet, seu  
apostasie, mæchiæ, & homicidio, nulla pror-  
sus venia daretur.

D.R. Ita profectò factum fuit.

D.D. Ita profectò factum non fuit. Sed  
ne teramus innutili verborum concertatione  
tempus, proponam ego argumenta, quæ sua-  
dent sententiam meam, auditurus postea ex te,  
quæ tuam, ut videris credere, persuadent, Igi-  
tus

E. II

2. 1

CA

tur nulli unquam flagitio negatam ab Ecclesia penitus veniam, constantissime assero cum Morino lib. 9. de Pœnit. cap. 20. Cabassutio ad Canones Concil. Eliberini, aliisque. *Ab Ecclesia, inquam. Quidquid in contrarium faciendum senserit aliqua particularis Ecclesia, & fecerit, contra reliquarum Ecclesiarum, & præstorum Romanæ consuetudinem.*

2.

Ad id autem asserendum movet Auctoritas Apostolorum, Pontificum, Conciliorum, omniumque Doctorum. Communis enim persuasio est, excommunicationem esse omnium pœnarum, quas Ecclesia unquam inflxit, aut etiam infligere potest, maximam. Non esset autem maxima, si Ecclesia abscidisset unquam in perpetuum. aut posset sic abscondere, quod non facit per excommunicationem, utpote penam medicinalem, quæ resipiscenti remittitur.

Puniunt quidem Apostolorum Canones, desertores fidei excommunicatione, & si Clerici sint, depositione, nunquam vero tam ferale perpetua abscissionis suppicio. Quin Canon. § 1. jubentur Episcopi, Presbyterique Pœnitentes recipere, & quidem omnes, nullus enim exceptus; Et qui eos abiciunt, de suo gradu deiciuntur. In iis autem Constitutionibus, quas Clemens collegit, nihil frequentius iidem Apostoli Sacerdotibus inculcant, quam ut peccatores (nullo eorum unquam excepto) amantur.

exci

redu  
quos  
Dea  
etia  
ex L  
Mat  
seu p  
dum  
auter  
quis  
num  
ad pa  
Epp  
dico,  
irren  
inde  
gum  
omni  
hujus  
L  
um an  
enim  
unqu  
remic  
tura  
ad poc  
MA Tr



excipiant, errantésque oves ad Christi caulas  
reducant, & cap. 18. lib. 2. recipi mandant,  
quos Deus recipit. Est autem fide certum, à  
Deo nulli rite dolenti veniam negari.

D.R. Quinimò hoc incertissimum est, aut 3.  
etiam oppositum certum est ex Christo Domino,  
ex D. Paulo, & ex Joanne. Christus enim  
Matth. 12, & Marci 3. docet, blasphemiam,  
sive peccatum in spiritum Sanctum, nec remitten-  
dum in hoc saeculo, neque in futuro. Paulus  
autem ad Hebr. 6., sicut habet: *Impossibile est eos,*  
*qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam do-*  
*num cælestis, & prolapsi sunt, iterum renovari*  
*ad pœnitentiam.* Joannes tandem epist. 1. cap. 5.  
*Et peccatum (inquit) ad mortem: non pro illo*  
*dico, ut ore quis.* Est igitur aliquod peccatum  
irremissibile in hac providentia, pro cuius pro-  
inde remissione non est orandum; ergo tuum ar-  
gumentum petitum ex eo, quod Deus remittit  
omnia peccata, nullum est. Et si reliqua sunt  
hujusmodi, non est, cur ea afferas.

D.D. Resp. hujusmodi objectionibus me- 4.  
um argumentum roborari, non enervari. Est  
enim veritas Catholica, omne peccatum, quod  
unquam ab homine fiet, posse per pœnitentiam  
remitti. Colligitur autem manifeste ex Scrip-  
tura invitante omnes peccatores in universum  
ad pœnitentiam. Unde in Cap. *firmiter de summa*  
*Trinitate.* Universaliter docemur, quod, si posse  
sulcet

susceptionem Baptismi, quinquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper penitentiam reparari, quod idem supponitur Trident. sess. 6. cap. 14. & can. 29. & 30. Videri potest, Bellarm. lib. 2. de gr. & lib. arb. cap. 5. & lib. 2. de pœnit. cap. 15. Suar. de pœnit. disp. 8. sect. 1. De Lugo de pœnitent. dis. sput. 8. sect. 1. aliisque, qui allatos textur optime explicant, & manibus omnium teruntur, adeoque videri ab omnibus possunt.

5. Redeo igitur ad argumentum, unde me diverti, petitum ex auctoritate Apostolorum, qui quod verbis docuerunt, factis confirmarunt nam Paulus 2. ad Corinth. incæstuosum hominem, utique mæcho deteriorem, post non longam pro conditione criminis, ac eorum temporum, Pœnitentiam, absolvi præcepit. Johannes autem Evangelista, ut refert Clemens Alexandrinus apud Euseb. cap. 17. lib. 1. Hist. Ecd. juvenem quendam a se ante aliquot annos salutari lavacro tinctum, sed postea factum latronum, grassatorumque caput, & principem, ipsi quamvis lenex, quæsivit in sylvis, inventumque ad Christum per blandissima ea verba revocavit, *Ne formides fili, adhuc tibi salutis spes reliqua est, modo facti pœnitentia.*

6. Per eadem incessisse vestigia Patres, qui Apostolis successere, testatur Concilium Nicenum, dum Can. 12. mandat observari regulam

antique legis, ut videlicet, si forte quis recedat à corpore, necessariò vita suæ viatico non defraudetur. Vult ergo, omnes, in morte saltem, absolvı, idque à temporibus Apostolorum sanctum fuisse satis innuit, quam enim aliam Nicani Patres vocare potuerunt regulam Apostolorum? non igitur cum ullo genere Pœnitentium tele unquam vetus Ecclesia exhibuit implacabilem. Volentibus autem quibusdam aliam post Nicænum Concilium præxim statuere obstatit primò Julius I. qui ut habetur 12. cap. 26. quæst. 6. sic statuit. *Si Presbyter morientibus penitentiam abnegarit, reus erit animarum.* Obstatit secundò Cœlestinus I., qui ep. 2. cap. 2. Episcopos quosdam nimis rigidos sic redarguit, *Agnovimus pœnitentiam morientibus denegari. Horremus tanta impietate hominem reperiri.* *Quid hoc, rego, aliud est, quæ morienti mortem addere, ejusque animam suæ crudelitate, ne absolvı possit, occidere.* Cum Deus ad subveniendum sit paratissimus &c. Cum autem crudelem, & impiam unquam fuisse veterem Ecclesiam asserere nefas sit, illud procul dubio asserendum est, nulli unquam, vel maximo criminis, veniam ab ea fuisse penitus denegatam. Quod à Tridentinis Patribus disertissime confirmatur. Capite enim 7. sess. 14. agentes de casuum reservatione sic habent. *Ve-*

**B**rum-

rumtamen piè admodum, ne hac ipsa occasione  
aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum  
SEMPER fuit, ut nulla sit reservatio in articulo  
mortis, atque adeò omnes Sacerdotes, quoslibet  
Pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris  
absolvere possint. Si custoditum id semper fuit  
in Ecclesia Dei, jam falsum est, tribus priori-  
bus sæculis, Ecclesiam apostatis, Homicidis, &  
Adulteris veniam abnegâsse.

7. D.R. Ego quidem etiam hac in re, quæ si  
historiam pertinet, plurimi facio auctoritatem  
Concilii: at ei videtur adversari Tertullianus  
qui libro de Pudicitia cap. 5. Zephirinum Pa-  
pam redarguit, quod, cum homicidas nunquam  
absolveret, mæchos tamen reconciliaret; ergo  
tempore Tertulliani in Ecclesia Africana neum  
absolvebantur, in Romana solus adulteri, non  
autem homicida, & multò minus apostata  
quam praxim, aut aliam eâ rigidiorem Hispania  
Patribus sequenti tæculo, nempè tertio, plac-  
isse Eleberitani Canones demonstrant.

8. D.D. Resp. Tertullianum falsa circa Ro-  
manæ Ecclesiæ praxim opinione deceptum fu-  
isse, ut fusè probat Morinus lib. 9. cap. 20. Ei-  
verò fortasse fuit erroris occasio, quod Ecclesia  
Romana severius ageret cum Homicidis, quam  
cum Adulteris, hòisque longè citius absolveret  
quam illos, quos proinde putavit, veniam nulla

## DISPUTATIO II.

19

quia valde serà, donatos. Quòd autem attinet ad Aphricanam Ecclesiam, fateor, ab ea per aliquot lœcula, nec Apostatas, nec Adulteros, nec Homicidas fuisse reconciliatos, ut refert Cyprianus in epist. 52. ad Antonianum. Et quidem (inquit) apud Antecessores nostros quidam de Episcopis istib[us] in Provincia nostra dandam pacem Machis, non putaverunt. **S**in totum Pœnitentie locum, contrà adulteria clauerunt. Sed universæ Ecclesiæ praxis non fuit, aut Romanæ, sed Aphricanorum quotundam Præsum, qui non semel nimio rigore peccârunt, ut etiam fortasse Eliberini Patres, de quibus ita Baronius scribit ad an. 57. *Au[er]tiori quodam spiritu iidem, qui in eandem Synodum convenere, Patres Sanctissimi gropemodum visi sunt Novatianorum limites attigisse.* Eandem ipsi notam inurit, aut notæ suspicionem eruditissimus Dionysius Petavius in suis ad Epiphanium notis: quamvis utrique postea eos excusare conati sint, ille quidem ad an. 305: hic verò in suis ad Synesium notis (quod etiam facit Cabassutius in notitia Conciliorum ad Concil. Illiberit, n. 6.) putantes in huius Concilii Canonibus privatione communica-  
tionis in fine vitæ interdici solam Eucharistiam, non verò absolutionem peccatorum, quibus libenter assentior. **C**um verò nihil

B 2

su-

20 CALUMNIA II.

Supersit aliud, quod contrà nos afferatur,  
certum, firmumque sit, decipi eos, &  
calunniari, qui afferunt, à veteri Ec-  
clesia tribus illis criminibus, initio recen-  
tis, fuisse veniam in perpetuum  
negatam.





## CALUMNIA TERTIA.

*Ils qui studiosè distulerant ad extre-  
num vitæ pœnitentiam, negata pe-  
nitūs absolutio fuit.*

### DISPUTATIO III.

Dott. Discr.



Orinus de Admini-  
strat. Sacram. Pœ-  
nit. lib. 10. cap. 1.  
Gaspar Ivenin. in  
Comment. Histo-  
rico, & Dogmat.

de Sacram. Edmundus Martene de antiquis Ec-  
clesiæ Ritibus cap. 6. art. 2. aliquique docent, tri-  
bus circiter prioribus sacerulis negatam ab Eccle-  
sia fuisse absolutionem in morte iis omnibus,  
qui post pessimam vitam, ad mortem usque pœ-  
nitere distulerant. Tanta fuit (inquit in loco  
citato Morinus) eo tempore clementissimorum  
Patrum severitas, melius dixisset, clementissime-  
rum Patrum inclemensia. Id autem certum  
esse autumat, ut nequeat ullo modo negari.  
Sua igitur proferant argumenta, ut si inelucta-  
bilia

B 3

E. II

20

## 22. DISPUTATIO III.

bilia sint, manus demus. Quod, rogo, habet  
tam forte, tam validum?

2. Doct. Rig. Habemus multa. Habemus  
primò clarissimum Cypriani suffragium scriben-  
tis nomine aliorum quoque Episcoporum ad  
Antonianum. Idcirco frater carissime, Pen-  
tentiam non agentes, nec dolorem delictorum  
suorum toto corde, & manifesta lamentatione  
sua professione testantes, prohibendos omnino  
censuimus a spe communicationis, & pacis, si in  
infirmitate, atque in periculo cooperine depra-  
ri, quia rogare illos non delicti penitentia, sed  
mortis urgentis admonitio compellit, nec dignus  
est in morte recipere solatum, qui se non cogita-  
vit esse moriturnus. Quid clarius dici pos-  
sat.

D. D. Esto ita senserint aliquot Praefule  
3. Aphricani, non inde sequitur, hunc fuisse Ec-  
clesiae sensum.

D. R. Hunc fuisse demonstrat is ultimus  
Canon Arelatensis primi Concilii. De his  
apostatarant, & nunquam se ad Ecclesiam repro-  
sentant, nec quidem penitentiam agere petunt,  
& postea infirmitate correpti petunt Communionem,  
placuit eis non dandam Communionem,  
nisi revaluerint, & egerint fructus dignos Peni-  
tentie. Hic autem negari cum communione  
etiam absolutionem, constat ex usu illorum  
temporum, cum autem in hanc Synodus ex-

tota ferè occidentali Ecclesia, convenerint Pa-  
tres, nempe ex universa Gallia, Italia, Hispania,  
Aphrica, ipsaque Anglia, & Sicilia, ut os-  
tendit Baron. ad ann. 314. cùmque ei præfue-  
rint Sylvestri Papæ legati, ad quem etiam mis-  
sos fuisse hujus Concilii Canones, idem testa-  
tur manifestè, hunc fuisse universæ, ipsiusque  
Romanæ Ecclesiæ sensum.

4.  
DD. Manifestam hanc consecutionem ne-  
go, primò quia certum non est, consueuisse ve-  
terem Ecclesiam non absolvere, quos commu-  
nione privabat, quin oppositum fuisse ab ea  
facilitatum, pluribus suo loco probabo. Nec  
solus hanc sententiam tueor, sed alii apud Ca-  
bassutum, qui agens de hac ipsa poena subla-  
tæ etiam in morte communionis tam frequen-  
ter ab Eliberinis Patribus inficta, sic habet in  
Concil. Illiber. n. 7. Illa Communionis in ipso  
exitu vita statuta privatio nullatenus reconcili-  
ationis, seu absolutionis, sed Eucharistia Sa-  
cramentum adimere censenda est. Rationes  
autem quibus hanc suam interpretationem fir-  
mat, omnes, quotquot afferunt, probant, hunc  
etiam Arelatensis Concilii Canonem de sola  
Eucharistiæ privatione, non autem de priva-  
tione veniæ esse intelligendum, ut eum legenti,  
expendentique ea, quæ mox dicentur, patebit.  
Secundò refert quidem Baronius, missos ad Syl-  
vestrum Pontificem hujus Concilii Canones, ab

B. 4

eo

E. II

20

eo

eo autem confirmatos fuisse non refert; nec referret labantem animum confirmaret, cum in Epistola scripta ab eadem Synodo ad Sylvastrum, pro confirmatione Canonum, qui in eadem recitantur, praecitatus Canon non reperiatur, sed alter oppositus, in quo sine illa exceptione absolvii jubentur iij, qui sunt in mortis periculo constituti, nempe is. De his, qui in infirmitate sunt constituit, & recedere volunt, placuit eis manus imponi. Idem autem era ut alibi dicam, Rœnitenti manus imponere, & eum absolvere: communio autem iisdem non conceditur, quia eorum aliqui lapsi erant in culpas, quæ ( ut eorum temporum, aut aliquorum Ecclesiarum disciplina ferebat ) perpetui Communionis privatione plectebantur, quod confirmatur, quod dicebam, videlicet non semper negatam fuisse veniam iis, quibus fuit negata communio. Demum idem Baron. ad ann. cit. num. 52. vehementer suspicatur prædictum Concilium Arelatense fuisse à Donatistis depravatum. Igitur nihil certi ex eo deponi potest.

D. R. Ut ut in aliquibus hujus Concilii authoritas summa non sit, nemo tamen fraudem in prædicti Canonis additione, vel deprivacione contigisse suspicatus unquam fuit, nec suspicari permittit Innocentius Papa I. qui in ea Epist. quam ad Exuperium Tolosanum Episco-

pum

sum scribit, jubet quidem omnes quamvis se-  
rò, & solum in morte pœnitentes absolvit; mo-  
net tamen alium fuisse veteris Ecclesiæ morem,  
nempe negandi hujusmodi Pœnitentibus etiam  
in morte reconciliationem, & communionem,  
& solum concedendi ipsis pœnitentiam, nempe  
iustus, ut si convalescerent, possent agere in Eccle-  
sia cum reliquis Pœnitentibus publicam pœni-  
tentiam, eaque peractâ tandem reconciliari.  
Hoc autem jus tradebat hujusmodi ægris Sa-  
cerdos adscribendo eos in numerum Pœniten-  
tium, superponendo ipsis in lecto decumben-  
tibus cilicium, eisque interea super ipsos pre-  
ces recitando, quæ die cinerum super Pœniten-  
tes recitari consueverant, non autem eos ab-  
solvendo. Prædicti Pontificis verba sunt hæc:  
Et hoc quesitum est, quid de his observare oport-  
eat, qui post Baptismum omni tempore incon-  
tinenter, & voluptatibus dediti in extremo fine  
vite sue pœnitentiam simul & reconciliationem  
communionis expostunt. De his observatio-  
prior durior, posterior, interveniente misericor-  
dia, inclinatior est. Nam consuetudo prior re-  
nuit, ut concederetur eis pœnitentia, sed com-  
munionio negaretur. Nam cum illis temporibus  
trebreæ persecutio[n]es essent, ne communione con-  
cessa facilitas homines, de reconciliatione se-  
curos non revocaret a lapsu, negata merito  
communionio est, concessa pœnitentia, ne totum

B. S.

pœni-

penitus negaretur, & durior em remissionem se-  
cit tempore ratio. Sed postquam Dominus no-  
strus pacem Ecclesijs suis reddidit, jam depulso  
terrore communionem darsi abeuntibus placuit,  
& propter Domini misericordiam, quasi Viatu-  
cum profecturis, ne Novatiani Heretici negan-  
tis veniam asperitatem. & duritiam subsequi vi-  
deantur. Tribuatur ergo cum Pœnitentia ex-  
rema communionio, ut homines ejusmodi, vel in  
supremis suis, permittente Salvatore nostro,  
perpetuo exilio vindicentur. Refert igitur Inno-  
centius, hunc fuisse morem priorum tem-  
porum negandi prædictis, etiam in morte, vi-  
niam, & communionem, quem morem ipse  
tollit præcipiens, ut omnes reconcilientur, a  
ratione ibi allata.

6. D. D. Resp. excitato textu, corruere Ca-  
nonem Arelatensis Concilii, nec probari ab  
Adversario, quod intenditur. Refert Inno-  
centius, solum tempore persecutionum con-  
sueisse Ecclesiam negare nimis sero pœnitentio-  
bus communionem, & reconciliationem, ergo  
non fuit ea negata à Concilio Arelatensi, vel  
negata fuit, non fuit ille Canon approbatus,  
aut usu receptus, quandoquidem illud Concio-  
lium celebratum fuit post pacem Ecclesiæ redi-  
tam à Constantino, qui eidem Concilio in-  
terfuit, nempe anno 314.

7. Non probatur autem ex textu, quod in

intenditur ab Adversario, imò reprobatur, nam asserit Innocentius, fuisse olim negatam quidem communionem serò pœnitentibus, concessam verò pœnitentiam, quo nomine deberi intelligi veniam, & absolutionem, probo sic contra Morinum. 1. Quia licet sani, qui petebant pœnitentiam, non peterent illicò reconciliari (quod ipsum usquequaquè verum est) sed adscribi numero Pœnitentium, & sibi imponi satisfactionem exhibendam, ut postea reconciliarentur, infirmi tamen, & mox moritū dum petebant pœnitentiam, petebant reconciliari statim, cum scirent instare mortem. Dum ergo dicitur illis concessa pœnitentia, significatur, concessam eis fuisse absolutionem, & veniam. 2. Julius I. ut refertur 12. causa. 26. q. 6. dicit, quod Presbyter morientibus pœnitentiam abnegans reus erit animarum, hoc autem falso esset, nisi cum pœnitentia data fuisse absolutione. 3. Cœlestinus in ea Epistola, quam capi superiori laudavimus, dum ait *Agnovimus pœnitentiam morientibus denegari*, nomine pœnitentiæ significavit absolutionem, non enim Episcopi illi negabant eam cœremoniā adscribendi morientes inter pœnitentes, sed absolutionem negabant, quam Pontifex dari mandavit. Ergo dum Innocentius asserit, concessam fuisse Pœnitentiam, absolutionem fuisse concessam affirmat. 4. In libris Rituibus.

E. II

2. 3

libus veteris Ecclesiæ, in quibus habemus scriptam cœremoniam dandi pœnitentiam infirmis, datut eisdem per eandem cœremoniam absolutio, ut videre est in iis, quos idem Morinus concessit in calecœli operis de Pœnit. & cap. 11. lib. 8. num. 6. ubi affert hæc verba libri pœnitentialis Ecberci Cantuariensis Archiepiscopi, quem librum idem vocat ibi antiquissimum. Omni tempore quando ad agrotum veneris, data pœnitentia statim reconcilia eum, ita dicendo, Majestatem tuam Domine suppliciter deprecamur &c. Misereatur tui &c. Ergo hoc era dare pœnitentiam Infirmo, nempè ipsum absolvere per dictam cœremoniam, qua cilicum ipsi decumbenti superponebatur, imponebatur ei manus, recitabantur preces absolvitoria &c. Scio hos libros esse posteriores primis Ecclesiæ sæculis, monet tamen Morinus ipse lib. 4. cap. 18. n. 1. eis contineri veteris Ecclesiæ mores, ritus. Et sanè quidnam faciebat Sacerdos pœnitentiam concedens Infirmo, si eum non absolvebat?

§. D. R. Recitabat eas preces super infirmum, eaque præstabat, quæ fieri solebant, cum in die Cinerum Pœnitentes ad pœnitentiam publicam admittebantur, ut dictum est.

¶. D. D. Non recuso interpretationem, sed infero, ergo Infirmus absolvebatur, cum (ut Calumna 11. probabo) aut prædictæ cœremo-

nix continerent veram absolutionem, aut Ecclesia vetus nunquam absolverit; cum enim absolvit, nihil amplius praestitit, quod absolutioni conduceret, quam cum per praedictas cœ-  
remonias pœnitentiam dare consuevit.

D. R. His Innocentij verba repugnant, 10.  
aut enim duriorem fuisse priorem, & antiquam observationem solam pœnitentiam praedictis infirmis concedendi; quod falsum esset, si ipsis post pessimam vitam, & solo mortis terrore pœnitere coactis venia concessa foret. Kursus 11  
iisdem ipse pœnitentiam, & communionem concedit; ne Novatianos veniam negantes imi-  
tari videretur. Ergo nisi concessisset commu-  
nionem, & morem antiquum observari jussis-  
set, visus fuisse negare veniam, ut Novatiani faciebant, ergo is erat mos antiquus, nempe veniam, & absolutionem negandi. Et confir-  
matur, nam controversia inter Catholicos, &  
Novatianos erat de negatione veniae, seu ab-  
solutionis, non de negatione communionis,  
ergo mos antiquus si videbatur Novatianismus  
(quamvis non esset) negabat veniam, & ab-  
solutionem praedictis infirmis ex solo mortis  
metu pœnitentibus, non vero solam commu-  
nionem. Deinde vocat eam communionem,  
reconciliationem, ergo Veteres privantes com-  
munione praedictos infirmos, reconciliatione  
eos, & absolutione privabant. Et confirma-  
tur

tur iterum. Nam prior illa durior observatio negandi his Poenitentibus communionem fuit inducta, ne Fideles de obtinenda postea reconciliationē securi facultus laberentur, & Christum in tormentis abnegarent, ergo privata Communione non reconciliabantur, alioquin ille mos à lapsu, & Apostasia eos non revocasset. Tandem permittit ipse communionem, ut homines in supremis suis à perpetua exitio vindicentur ergo qui ea communionem privabantur, ergo non absolvebantur, si enim fuissent absoluti, tam securi salutis fuissent, quam postea futuri erant concessa ipsis communione.

11. D. D. Valida argumenta sunt hæc, a esse videntur, sed longe validiora sunt illa, quæ suadent à vetusta Ecclesia nunquam fuisse prædictis infirmis negatam veniam, adeoque Innocentii verba esse aliter interpretanda.

D. R. Et quænam sunt isthæc tam fortia, tam ineluctabilia argumenta, ut prædictis Innocentij verbis, aliisque Patrum testimonij validiora sint?

12. D. D. Afferam, & modò sis aequus Iudex, non repugnabis. Et primò omnium Theologorum totiusque Ecclesiæ sensus is est, & certa persuasio, non posse licet Sacerdotem à moribundo verè poenitente, quamvis scelèssimo rogatum negare ei absolutionem,

si negaret, haberetur ab omnibus tanquam inhumanus, ergo non potuit Ecclesia, ut id fieret, suo decreto fancire.

Secundò, hæc etiam est omnium Theologorum, totiusque Ecclesiæ doctrina, nempè obligari omnes Fideles, saltem in articulo mortis, lumere Sacramentum pœnitentiæ, adeoque ipsum petere: hoc autem esset falsum; nemo enim tenetur ponere medium inutile, imò illatum, adeoque petere à Sacerdote, quod is non est concessurus, nec potest licetè concedere; Sacerdos autem veteris Ecclesiæ, si (uscitur) prædictos nimis serò pœnitentes absolvere prohibebatur, eos non poterat licetè, imò nec validè absolvere, ergo nec ipsi absolutionem petere tenebantur.

Tertiò; Ex mente ipsius Cypriani, non licebat absolutionem denegare morientibus, quamvis Icelestissimi fuissent, si non studiosè distulerant pœnitentiam; sic enim habet in Ep. 54. ad Cornelium Pontificem, loquens de prædictis, qui in mortis periculo veniam petebant. *Nec enim fas erat, aut permittebas paterna pietas, & Divina Clementia Ecclesiam pulsantibus claudi, & dolentibus, & deprecantibus spei salutatis subsidium denegari, ut de seculo decedentes sine communione, aut pace Domini dimitterentur.* Ec paulò post: *Quod si Collegis aliquis extiterit, qui urgente eternitate*

*mine*

mine pacem fratribus, & sororibus non putandum, reddet ille rationem in die Judicii Domini, vel importuna censura, vel inhumani duritiae sue. Igitur ex Cypriano est importunus, & inhumanus censor, peccatumque contumaciam paternam pietatem, qui infirmo, quamvis ante fuerit scelestissimus, veniam negat, si nondistulit in mortem pœnitere, ergo hujusmodi etiam est, nempè inhumanus, & impius, si veniam neget infirmo, qui distulit pœnitere. Scilicet hunc magis deliquisse per eam studiosam dilationem, sed etiam qui à Fide delcivit, qui Deo maledixit, qui malo Dæmoni Sacrificium per plures annos obtulit, certè magis peccavit, quam is, qui illicitis voluptatibus detentus ad mortem distulit pœnitentiam. Atque qui primò non differenti pœnitentiam veniam negat, est, ut dicit Cyprianus, inhumanus, & impius, ergo erit hujusmodi, qui veniam alteri, ob eam pœnitentiæ dilationem non impertitur.

**¶ 3.** D. R. Est lata disparitas, nam pœnitentiam serò, & solum ex metu mortis, præsumuntur non verè dolere, ut idem Cyprianus in Ep. ad Antonianum afferit, *quia rogare ab non delicti pœnitentia, sed mortis urgentis admonitio compellit*, secus autem qui ante mortem veniam petit. Præterea Cyprianus in hac Epist. § 4. ad Cornelium loquitur de Fidelibus qui

qui sacerdente Decii persecutione erant à Satellitibus iterum capiendi, & torquendi, ut ergo alacriores ad novam pugnam prosilirent post primam, in qua victi fuerant, erant de primo lapso absolvendi, quæ ratio tam sero poenitentibus succurrendum esse non probat.

D.D. Respondeo primam rationem afferri 16. non posse, si enim qui solum in morte absolvuntur, non verè dolent de peccatis; jam non debuit Ecclesia post prima illa tria sæcula præcipere, ut absolverentur; hoc autem fuisse præceptum, & quidem Sanctissimè, concedunt omnes; ergo si ex ea de falsi doloris persuasione in eum rigorem perductus fuit Cyprianus, falsa ipse persuasione deceptus est. Altera autem ratio retorquetur in Cyprianum. Ut lapsi in prima pugna Fideles alacriores novum bellum cum Decii satellitibus inirent, absolvi debuere; ergo ut lapsi anteà per totam vitam male traductam, ut non laberentur iterum in morte, nempè in ea terribili pugna, quam Infernus Draco habens iram magnam e tempore instaurat, debuerunt absolviri; ergo si lapsis, de quibus loquitur Cyprianus, est veniam danda, eamque abnegans est inhumanus, venia quoque sero poenitentibus ægris danda fuit, eamque dare renuens debuit inhumanus haberi. Id si quis neget, auctoritate Cœlestini affirmare cogetur, cuius Pontificis decretum,

C

tum in superiori disputatione ex parte allegatum, hic totum afferre necesse est, & hoc erit quartum argumentum.

17. Is igitur Pontifex cum rescisset in Gallia hujusmodi ægris, qui tamdiu poenitentem distulerant (quem initio citavimus) veniam in morte negari, sic Ep. 2. cap. 2. ad Episcopos Gallicanos scribit. *Agnovimus, pœnitentiam morientibus denegari, nec eorum desiderijs annui, qui obitus sui tempore hoc animæ suæ cupiunt remedio subveniri.* Horremus fateor, tantæ impietatum aliquem reperiri, ut de Dei pietate desperet, quæ si non possit ad se quovis tempore concurrenti succurrere, & periclitantem sub onere peccatorum hominem, pondere, quo se expediri desiderat, liberare. Quid hoc, rogo, aliud est, quam morienti mortem addere, ejusque animam sua crudelitate, ne absolvit possit, occidere? Cum Deus ad subveniendum sit paratissimus, & invitans ad pœnitentiam sic promittat peccatori, inquiens. *Quacunque die conversus fuerit, peccata ejus non imputabuntur ei, & iterum, nolo mortem peccatoris, sed tantum convertitur, & vivat.* Salutem ergo homini admisit, quisquis mortis tempore pœnitentiam denegaverit, & desperat de Clementia Dei, qui eum ad subveniendum morienti sufficere, vel in momento posse, non credit. Perdidisset latro in Cruce præmium ad Christi dextram pendens, si illum

illum unius horæ pœnitentia non juvisset. Vera ergò ad Deum conversio in ultimis positorum, mente potius est estimanda, quam tempore, Propheta hoc taliter afferente. Cum conversus in gemueris, tunc salvus eris. Cum ergò Dominus sit cordis inspecto, quovis tempore non est deneganda pœnitentia postulanti &c. Igitur ex Cælestino, committit horribilem impietatem, & crudelitatem, ipsasque animas perimit, qui ægros prædictos tam sero pœnitentes non absolvit. Atqui Ecclesia nunquam potuit præcipere aut probare morem horribiliter impium, & crudelem, quo animæ mors æterna inferatur: ergò Ecclesia nunquam probavit, aut probare potuit, ne dum præcipere, ut veniam, sic differentibus pœnitentiam, negaretur. 18.

D. R. Cælestinus non redarguit factum, sed causam facti, nempè errorem prædictorum Episcoporum, qui putabant, à Deo non remitti prædictum peccatum nimiæ dilationis, desperabantque de Divina Clementia, & propterè veniam negabant, ut patet ex citatis verbis, hinc totus estin probando, Deum remittere quodvis peccatum, & quovis tempore,

D. D. Imò factum redarguitur à Ponti- 19. ce, nam solum factum ipsi relatum fuerat. Sic enim redarguere cœpit. Agnovimus Pœnitentiam morientibus denegari, nec eorum desideriis annui, qui obitus sui tempore hoc animæ

*sua cupiunt remedio subveniri.* Ecce tota querela, qui prædictos Episcopos accusârunt, in qua nihil de prædicto eorum errore in fide, & spe Divinæ clementiæ, & rursus dum additum esse ægrorum animas perimere per horribilem crudelitatem, utique factum damnat, præcisus ex damno illato ipsis animabus, & non ex eorum Sacerdotum errore. Quamvis, quia hoc faciebant, aut fieri permittebant illi Episcopi ex aliquo errore, putantes non quidem Deum non posse condonare omne peccatum, aut non condonare de facto, cum poenitens se disponit. (is enim fuisset error intolerabilis, qui cedere non potuit in ejusmodi Episcopos) sed non esse sufficientem eam brevem dispositionem, & dolorem, quem prædicti ægri post vitam tam malè traductam, & ex metu mortis concipiabant, ideo Pontifex, ut radicitus nimium illum rigorem evellat, ostendit Deum esse promptissimum ad ignoscendum, & satis esse ad hanc veniam obtinendam, brevissimam poenitentiam, etiam in morte conceptam.

20. Et confirmatur alio decreto, nempè Sancti Leonis Primi, qui epist. 89. ad Theodorum Foro Juliensem, agens de his ipsis, qui diffundunt ad ultimum vitæ terminum poenitentiam sicut habet. His autem qui tempore necessitatis in periculi urgentis instantia præsidium poenitentia, & mox reconciliationis implorant, satis

satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio de-  
neganda, quia misericordia Dei, nec mensuras  
possimus ponere, nec tempora definire, apud  
quem nullas patitur venia moras convercio,  
dicente Spiritu Dei per Prophetam. Cum con-  
versus ingemueris, tunc salvus eris. Et alibi:  
Dic tu iniquitates tuas, ut justificeris. Et i-  
terum. Quia apud Dominum misericordia, &  
copiosa apud Deum redemptio. In dispensan-  
dis itaque Dei donis, non debemus esse difficil-  
es, nec accusantium se lacrymas, gemitusque  
negligere, cum ipsam pænitentiam ex Dei cre-  
damus inspiratione conceptam, dicente Aposto-  
lo, ne forte det illis Deus pænitentiam, ut re-  
spicant a Diaboli laqueis, a quo capti tenen-  
tur ad ipsius voluntatem. In hoc Leonis re-  
sponso notanda præsertim sunt aliqua, & pri-  
mò ea verba, quia misericordia Dei, nec men-  
suras possimus ponere, nec tempora definire,  
quibus ostenditur, quod, veniam negat his se-  
rò pœnitentibus, ponit eos terminos miseri-  
cordia Dei, quos ipse Deus non posuit, quod  
sine temeritate fieri non potest; quare meritò  
asterit, non posse Ecclesiam hoc facere. Ergo  
Ecclesia nunquam id fecit, alioquin errasset  
faciendo, quod facere non poterat. Secundò,  
notanda sunt illa in dispensandis Dei donis non  
debemus esse difficiles. Ergo non debuit un-  
quam negari absolutio moribundo, utcunque

C 3

dolo-

dolosè distulerit pœnitere. quæ enim major difficultas in dispensandis Sacramentis esse potest ea, qua quis recusat eum absolvere, qui in ipso vitæ exitu, atque imminentis jam iudicij limine suppliciter, & cum lacrymis reconciliationem exposcit, ex qua pendet æterna salus, æternumque supplicium?

21.

D. R. Debuit in tempore pœnitere (spondent Cyprianus, aliique Patres Ecclesiæ veruæ, qui seras hujusmodi lacrymas negligere) sibi imputet Ecclesiæ difficultatem, & rigorem.

D. D. Sed cur tam seras lacrymas non despicit Leo, monétque non esse despiciendas? Non debemus, inquit, accusantium lacrymas, gemitusque negligere. Audiamus optimam rationem. Qui credere debemus, pœnitentiam esse ex Dei inspiratione conceptam. Credant dighi Doctores horum pœnitentiam esse ex matu mortis, nempè, ut ipsi dicunt, ex amore proprio profectam, ego credam cum Leone, horum, aliorumque pœnitentiam esse ex Dei inspiratione conceptam, & quoniam ita credendum, semper asseram, ita veterem Ecclesiæ, quæ errare non potuit, credidisse, ne unquam serò pœnitentibus veniam abnegasset. Quod autem dicebatur; Debuit in tempore pœnitere, nec tamdiu differre, non satis Benedictum est. Jam enim nunquam absolvit pœnitens

nitens deberet, debuit enim non peccare, & tunc nec is, qui suâ culpâ in gurgitem prolapsus est, & posteâ pœnitens facti cum lacrymis auxiliares manus exposcit, exaudiendus erit, quamvis extrahi facillimè possit; debuit enim se non præcipitare. Num culpâ non careat tanta inclemensia, & culpa carebit omni, eritque veteris Ecclesiæ præconium, quod Pœnitentes in culpam lapsos, jämque aeterno exitio absorbendos, quamvis facillimè in tuto collocari possent, otiosa spectârit? An vero major corporum cura habenda est, quam animarum?

Sed redeundum est ad Leonem, siquidem 22. post allegata verba hortatur Fideles, ne differenti converti de die in diem, illiusque temporis angustias eligant, quo vix inveniat spatiū, vel confessio Pœnitentis, vel reconciliatio Sacerdotis. Statim vero subdit. Verum ut dixi, etiam talium necessitati ita auxiliandum est, ut nec actio illis Pœnitentie, nec communis gratia denegetur, si ea, etiam amissō vocis officio per indicium integri sensus querere comprobentur. Quod si aliqua ægritudine ira fuerint aggravati, ut quod paulò ante poscebant, sub presentia Sacerdotis significare non valeant, testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debebunt, ut simul, & pœnitentie, & reconciliacionis beneficium consequantur. Quis credat

C 4

vete-

veterem Ecclesiam his ægris, veniam, vocibus, multo gemitu, exposcentibus denegasse, quibus nec gementibus, nec loquentibus, sed soli indicantibus votum suum, veniam, plenam communionis reconciliationem concedi. Leo, antiquorum Canonum retinentissimus, unde hic statim jubet servari paternos Canones, in reconciliandis iis, qui fidem deseruerunt, peccarant.

**23.** Hæc sanè sufficientant. Recolenda sunt, ut veritas illustretur magis, ea duo, quæ Capite præcedenti attulimus, nempe Canonum duodecimus Nicænus, quo Patres, non soli volunt, neminem in morte communione vari, sed præterea mandatum hoc vocant, regiam antiquam. Ergo falsum est, sero Pontentibus fuisse antè Nicænum Concilium, niam in morte negatam. Alterum est, quæ asserit Tridentinum, nempe semper custoditum in Ecclesia fuisse, ut quilibet in morte quibusvis censuris, & peccatis, posset absolvere. Ergo falsum est, aliquando ex ipsius Ecclesiæ Canone fuisse aliquibus in morte, eò quod pœniteret, veniam denegatam.

**24.** D. R. Manus darem, sed adhuc nego, ut facessunt ea Innocentij verba non improbantibus, immo approbantibus rigorem antiquum, quem ibi supponit, Ecclesiæ præciam fuisse, ne gandi, non solum communionem, sed veniam.



ijb, quos nimis serò suorum scelerum pœnitentia-  
ret, ut prædicta ejus verba significare quatuor  
argumentis validissimè ostensum est ex Morino.  
Certè Innocentius nec errare potuit in eo, quod  
refert de ea veteri praxi, ut potè illis temporis  
vicius, nec in eo, quod docet, approban-  
do ipsam: vel si potuit errare Innocentius, er-  
rare potuit Cœlestinus, Leo, & si qui sunt alii  
Pontifices, qui prædictum veteris Ecclesiæ ri-  
gorem reprobare videntur.

D. D. Respondeo, verba Innocentij posse 25.  
sine ulla vi ita exponi, ut non significant, con-  
sueisse veterem Ecclesiam negare omnem ve-  
niam serò Poenitentibus, adeoque ex illis non  
constare, ab eo approbatum fuisse hujusmodi  
rigorem, quamvis dicat *eis merito negatam*  
*fuisse communionem.* At è contrà verba Cœ-  
lestini, Leonis, ita clarè reprobant prædictum  
rigorem, ut de mente ipsorum dubitari non  
possit. Igitur ijs omnino adhærendum est.

D. R. Hoc ipsum negatur, Innocentij  
verba non esse clarissima exponentibus, ut nos  
fecimus, totum Sancti Pontificis textum. Ex  
eo enim clarissimè habetur, veterem Ecclesiam,  
non solam communionem, sed veniam quoque  
prædictis ægris negâsse.

D. D. Id etiam concedam, nego tamen 26.  
omnem veniam negâsse. Hoc ille textus non  
exprimit, cùmque duplicitis interpretationis

C. 5

sit

fit capax, jam ita explicandus est, ut Cœlo epist.  
ftino, Leoni, communi Theologorum, & Ec vitam  
clesiæ senti non aduersetur. Duo igitur sup  
ponenda. Primum est, duplicem ab Ecclesi  
veteri concedi solitam peccatorum absolu  
tionem, unam purè Sacramentalem per eos ritus  
& preces, quas peragebat Sacerdos, cum ali  
quem in Pœnitentium numerum referebat, u  
ostendere conabor, cum contrà undecimam Ca  
lumniam disputabo. Per hanc absolutionem  
reconciliabatur quidem Pœnitens cum Deo, sed  
non cum Ecclesia, cui per publicam pœnitentia  
tiam satis faciendum prius erat, nec cum Alta  
ri, quare ius minimè dabat ad communionem.  
Altera venia, seu absolutio, quæ impletâ fo  
lium pœnitentiâ dabatur, erat utriusque fo  
interni, externique: per eam quippe Pœnitens  
reconciliabatur iterum cum Deo, & posteac cum  
Ecclesia, cum satisfactum erat, & cum Altari  
ad quod accedere poterat, ut offerret, & u  
cum aliis Fidelibus de Sanctissimâ Eucharistiâ  
communicaret.

27. Supponendum secundò est, consuevit  
Patres duo Fidelibus inculcare perpetuò, net  
pè vim pœnitentiæ, id est externarum corporis  
afflictionum, ad obtinendam à Deo remissio  
nem plenam peccatorum, culpæ videlicet, &  
pœnæ. Et rursus virtutem maximam Eucha  
ristiæ ad destruenda peccata. Nam Ignatius  
epist.



Cels epist. 14. ad Ephes. vocat hoc Sacramentum  
& Ec vitam in Deo concilians, medicamentum pur-  
r sup gans virtus, & omnia pellens mala. Cyprian.  
cclesia serm. de Cæna Domini, dicit, eo extingui pec-  
solutio catum, & obtineri veniam. Ambros. lib. de  
ritus Benedict. Patriarc. cap. 9. *Panis hic remissio*  
m al peccatorum est, quod ipsum docet serm. 17. in  
at, u Psalm. 118. & lib. 2. de Pœnit. cap. 3. Chry-  
m Ca soft. hom. 83. in Matth. de eo loquens, *remis-  
sionem (inquit) peccatorum facit.* Similia  
ionem habet Aug. cap. cum omne crimen de consecr.  
eo, de dist. 2. & Cyril. lib. 4. in Jo. cap. 14. utitür-  
nitema que exemplo Christi, qui tactu suo mortuos  
vivificabat.

His positis, cùm post primam absolutio- 28.  
nem adhuc Pœnitentes, tanquam rei haberentur  
ab Ecclesiâ, cum qua nondum erant recon-  
ciliati, nec liberi adhuc essent à reatu pœnæ,  
utpote non perfuncti pœnitentiâ, privarentur  
que Eucharistia Sacramento, quo remitti pec-  
cata audiebant, illud siebat, ut primâ veniâ do-  
nati, vix absoluços se crederent, aut non satis  
tutos, donec donarcntur etiam secundâ, quam  
propterea qui negabat præfertim moribundo,  
Novatianismum quemdam præferebat, ut ait  
Innocentius, & alicui periculo exponebat æ-  
grotum, privans ipsum eâ ulteriori reconcilia-  
tione, & communione, eâ ferè ratione, quasi  
nolim moribundo ministrare Sacramentum pœ-  
nitentia.

nitentiæ, alicui illum periculo expono, quæ  
vis noverim, eum antea contritionis form  
lam etiam ex animo recitâsse.

Video, tibi hæc non satis arridere, videri tibi satis luminis inde aſulgere ad Innocentij textum declarandum, sed illud tecum perpende, argumenta, quibus probavimus, an fuisse ferè penitentes ab Ecclesia unquam projectos, petita ab universo Theologorum, in Ecclesiæ consensu, ex evidenti ratione, ex chrysostomo Cœlestini, & Leonis responso, ex Cnone Nicæno, & præsertim doctrinâ Tridentini esse ineluctabilia; adeoque aut afferendum Innocentium in referendâ, aut approbandâ veteri consuetudine errâsse, quod afferi non debet, aut ejus verba hac, vel simili ratione, qua ipsum explicuimus, esse interpretanda.



quam  
form  
re, n  
d Inn  
l tecu  
tus, n  
nam n  
n, in  
ex ch  
ex C  
Tride  
endum  
andā  
eri, n  
atio.

## CALUMNIA IV.

*Reis ad mortem damnatis olim Ec-  
clesia veniam negavit, aut negari  
permisit.*

## DISPUTATIO IV.

*Orinus cap. 1. lib. 10.*  
1.  
  
 probare contendens, ab  
 Ecclesia veteri negatam  
 fuisse veniam iis, qui pœ-  
 nitentiam ad extremum vitæ terminum differe-  
 bant, ut hanc praxim reddat minus mirabilem,  
 & minus odiosam, alteram crudeliorem propo-  
 nit. Exposita igitur hac sua sententia, subdit.  
 Neverò hanc tantillam severitatem exhorres-  
 cit, id observatum est in Gallia ad annum 1396.  
 incriminum reos morti condemnatos. Sacra-  
 mentum pœnitentie illis denegabatur. & in hunc  
 usque diem, Sacramentum Eucharistie illis de-  
 negatur. Quibus verbis videtur asserere, hanc  
 veniam fuisse praxim Ecclesiæ, quamvis postea ab  
 eidem fuerit repudiorata, ut aliæ multæ. Si enim  
 haec Ecclesiæ praxis nunquam fuit, sed aliquo-  
 rum

E. II

## CALUMNIA IV.

46

rum Principum excessus, jam per hanc non  
cusatur prior illa, quam excusare contendit.  
Igitur id etiam erit inter reliquias calumnias  
censendum, & cum reliquis rei sciendum.

2.

*Doct. Rig.* Fateberis tamen id fuisse sa-  
pisimè factitatum, nec ab Ecclesia per aliquo  
sæcula fuisse vetitum, sed potius permisum;  
quidem factum persæpe id esse produnt hil-  
riæ. Referam ordine temporum aliquot exes-  
pla. Sub finem sœculi sexti Daco quidam, tel-  
Gregorio Turonensi lib. 5. hist. cap. 26. cu-  
vinctus teneretur à Chilperico, & cerneret  
non posse mortem evadere, à Presbytero (Re-  
ge nesciente) pœnitentiam petiit. Cur Rege no-  
sciente? nisi quia Rex, ut mos ferebat, ministrum  
concessisset. Sæculo octavo Corbinianus Fa-  
singensis Episcopus cum Adalberti cujusdam lu-  
spendio plectendi vitam à Judice obtinere na-  
potuisset, curavit clanculum excipere eius con-  
fessionem, ut scribit Aribio in ejus vita cap. 3.  
Cur autem clanculum? nisi quia permisus alio  
qui non tuisset? Sæculo nono Patres Conclu-  
Vormatiensis fuerunt à quibusdam interrogati  
an hujusmodi homines essent in morte Sacra-  
mentis muniendi, & post mortem oblationis  
bus, & Missis juvandi, quod innuit, con-  
vissile tunc neutrum fieri. Circa idem tempus  
Dido Laudunensis Episcopus, reo extremo sup-  
plicio plectendo, pœnitentiam per confessio-

## DISPUTATIO IV.

47

nem petenti negavit; ut habet Flodoardus lib.  
4. hist. Rhemen. cap. 6. Sæculo undecimo Hen-  
ticus Roberti Normannorum Ducis qui frater  
Conano cuidam, qui Rotomagum Guilielmo  
Rufo prodere tentaverat, ad mortem damnato,  
& pro amore Dei, confessionem sibi permitti  
exposcenti, denegavit, ut scribit Ordericus Vi-  
talis lib. 8. ad an. 1090. Sæculo duodecimo San-  
cta Hildegundis, assumptâ veste virili, & emen-  
tito nomine Joseph, pro latrone comprehensa,  
cum videret, se jam fore damnandam, Sacer-  
dotem rogavit, ut se confitentem audiret, &  
Sacramentum Eucharistiae ministraret, quod  
agre obtinuit, haud dubium, quia concedi  
non soleret. Sæculo decimotertio, nempe  
anno 1261. Bonifacius Cantuariensis Archiepi-  
scopus in constitutionibus provincialibus edi-  
tis in Concilio Lambetensi, ejusdem confuetu-  
dinis tunc in eo Regno communis, meminit, uti  
etiam Concilium Londinense, paulò post cele-  
bratum, nempe anno 1268. Sæculo decimo-  
quarto perseverabat ea in Gallia, & vix est ini-  
tio Sæculi decimiseptimi, penitus sublata.

Fuisse autem ab Ecclesia hunc usum appro-  
batum, aut saltē permisum in justam delicto-  
rum vindictam, & ad cæteros à majoribus ma-  
lesticiis ab sterrendos, probatur 1. ex tam fre-  
quentibus exemplis, tamque diuturnâ hujus  
praxis perseverantiâ. Ecclesiâ enim repugnan-  
te

30

E. II

te, factum id tamdiu non fuisset. Probatur ex eo, quod non ausus fuisset hunc morem apud probare Robertus Pullus S.R.E. Cardinalis, fecit scribens in lib. 5. sentent. cap. 55. Quis si (inquit) eum, qui in confessione est reus, reus quoque Divina pandant judicia (judicia enim Dei abyssus multa) non videtur ad Sacerdotem pertinere ad hujusmodi accedere debere. Ego enim Dei judicio convictus, aut ipso in mandato deprehensus, Judici mundano traditur, sed dicem pro Sacerdote habet, quoniam ipsis occulterum pandere oportet, a quo pro ipsis penitentia recipiet. Nam si tales visitet Sacerdos proximorum flagitia roborantur spe confessionis, & charitatis, ita Pullus,

D.D. Nec probatum id unquam ab Ecclesia fuit, nec permisum, ita ut non reclamarit, servato eodem saeculorum ordine demonstrabatur. Prætereo Nicænae Synodi, Cælestini Primi, Leonis Primi Decreta superius allata, de quibus libet in morte absolvendis, ut etiam Canon. 13. Concilii Andegavensis, ut Penitentia loco omnibus pateat, qui conversi errorem suum volunt confiteri, quod ipsum statuit Concilium Epaunense, cuius est is Canon. 36. ne ulla remedium, aut spe veniae ab Ecclesia repellatur eaque sola afferam, quæ rem ipsam, de qua agimus, speciatim tangunt.

## DISPUTATIO IV.

49

5-

Et primò Concilium Vormatiense agens de iis, qui suspenduntur in patibulis c. 80, sic ratiocinatur. Si omnibus de peccatis suis, puram Confessionē agentibus, & dignè Pænitentibus communio in fine, secundum Canonicum ius sum danda est, cur non etiam iis, qui pro suis peccatis pœnam extremam persolvunt? Scriptum est enim, non vindicat Deus bis in ödipsum nam Dominus ait, in quo cunque die conversus fuerit peccator, peccata ejus non reputabuntur ei &c. Indè idem Concilium subdit eadem ipsissima verba Cælestini Primi in resposione ad calumniam præcedentem à nobis allegata, quod sanè ostendit eo Cælestini decreto præcipi, ut omnes omnino, qui in morte veniam petunt, quocumque tandem mortis genere decedant, & cuiuscumque sint culpæ rei, absolvantur; atque hanc solam semper fuisse ab Ecclesia probatam præxim, nec aliam permisam. Concilio Vormatiensi concinit Triburiense cap. 31. quod est de furibus, & latronibus. Idem enim statuit, suumque statutum prædicto canone Ni-  
ceno, decretisque Innocentii, & Cælestini, à nobis allegatis, aliusque hujusmodi juribus con-  
firmat; ostenditque iterum, hanc semper fuisse Ecclesiæ persuasionem, per ea decreta, omnes omnino, qui in morte Veniam & Communio-  
nem petunt, comprehendendi: Verba hujus Syno-

D

dī

di sunt hæc: Si fur vel latro vulneratus elabitur,  
 Et expectatione mortis desperatus putatur, atque  
 reconciliari se Mysteriis Sacosandis habitu cor-  
 poris, Et voluntate pia mentis deprecatur, Deo  
 que Et Sacerdoti, comite vitâ, emendatione  
 morum, Et actuum confiteratur, Communionis gra-  
 tiam non negamus tribuendam. In Nicana  
 namque Concilio, statutum legimus, si quis ege-  
 ditur de corpore ultimo, Et necessario Viatico,  
 minimè privetur. Item de ultima pænitentiâ  
 in Ep. Innoc. Papæ cap. 21. Tribuitur ergo ea  
 pænitentia extrema communio, ut homines ha-  
 jusmodi, vel in supremis suis, permittente Sal-  
 vatore Nostro, à perpetuo liberentur exitio. Item  
 de eodem Carthaginensi 7. Et Celestini 15. ait.  
 Quid rogo, aliud est ultimam Pænitentiâ  
 negare periclitanti, quam mortem ab-  
 dere morienti?

Factum Didonis Laudunensis Episcopii  
 damnavit Fulco Remensis Archiepiscopus apud  
 Flotoardum à te cit. Tam barbarem consuetu-  
 dinem improbarunt in Anglia utrumque illud  
 Concilium Lambetense, & Londinense, supo-  
 derius laudatum, quin etiam Reges ipsi Al-  
 redus, & Eduardus, editis in gratiam damnati-  
 torum confiteri volentium Sanctissimis legibus  
 quas confirmavit Canutus Rex, additis poemis  
 in Judices, qui eas violarent. In Gallia vero  
 Clemens Papa Quintus in Concilio Viennen-  
 sis

## DISPUTATIO IV. 31

constitutionem edidit ad hujusmodi abusum  
damnabilem abolendum, quæ habetur in lib.  
9. Clementinarum tit. 9. cap. 1. eamque ut ma-  
jor indetimor existeret in transgressores, edi-  
cio suo observari omnino mandavit Carolus Sex-  
tus. Tandem Beatus Pius V. non absolutio-  
nem tantum, sed etiam Eucharistiam ultimum  
supplicium subituri præberi jussit, ut habetur  
in ejus vita lib. 2. cap. 3. & constat ex hac ejus  
ad suum Nuntium epistolâ.

*Venerabili Fratri Iuanni Baptista  
Archiepiscopo Rossanensi, Nostro, &  
Sedis Apostolicae in Hispaniarum  
Regnis apud Regem Catholicum  
Nuntio.*

## PIUS PAPA V.

**N**enerabilis frater, Salutem, & Apo-  
stolicam benedictionem. Relatum  
est Nobis, non permitti in ipsis Hi-  
spaniae partibus, ut à Judicibus tem-  
poralibus propter delictorum gravitatem capi-  
tis damnati, post confessionem Sacerdoti factam,  
Sacrum Eucharistiæ Sacramentum accipient.  
Id Nos eis minimè denegandum esse censemus;  
cum Christianæ charitati magis conveniat, eos

D 2

ad

ad resistendum tali tempore fortius diabolis  
tentationibus Sacra Communione muniri ; ut  
perituro corpore , saluti animæ , quantum fieri  
potest , subveniatur. Itaque hunc abusum ,  
qui Sacris etiam Canonibus repugnat , tolli cu-  
pientes , Fraternitatē tuam de hac re cum charil-  
simo in Christo filio nostro Rege Catholico age-  
re volumus , eique significare , placere Nobis , ut  
supplicium ultimū subituris , pridie quam illo as-  
ficiantur , post confessionem Sacerdoti factam ,  
Dominici corporis viaticum concedatur ; quod  
per totam Hispaniam , & alias Provincias , &  
locutionis Suæ , hortaberis eum , ut , sicut  
eius pietate dignum est , posthac jubeat obsec-  
vari. Datum Romæ apud Sanctum Pe-  
trum sub Annulo Piscatoris , die XXV.  
Januarij MDLXVIII. Pontificatus  
nostrri Anno Tertio.



CALUMNIA QUINTA.

*Iis qui post solemnem Pœnitentiam  
relaberentur, Ecclesia vetus veniam,  
& absolutionem etiam in morte  
negavit.*

## DISPUTATIO V.

Doct. Disc.



Incetiam veterem Eco-  
clesiam laudant ali-  
qui.

Doct. Rig. Et jure-  
laudant.

D.D. O laudem crudelem, veramque ca-  
lumniam.

D.R. Num calumniatores fuere Patres,  
qui hanc fuisse veteris Ecclesiaz consuetudinem  
communi consensu affirmant?

D.D. Nego, id à Patribus affirmari.

D.R. Negas?

D.D. Iterum.

D.R. Quid, si afferam clarissimos eorum  
textus?

D.D. Textus afferes, eosque clarissimos,  
et aliud affirmantes.

D. 3

D. R.

E. 11

1. D.R. Quid, rogo, aliud, quām, quod intendo, affirmat Ambrosius., dum lib. 1. de Pænit. cap. 10. ait. *Sicue unum Baptisma, ita una Pœnitentia.* Quid Augustinus, dum ep. 41. ad Macedonium ita scribit. *Post actam Pœnitentiam non conceditur in Ecclesia locus humilis.* *Pœnitentia.* Quid Siricius, dum ep. 1. sic pronunciat. *Qui acta Pœnitentia tamquam canes & fues ad vomitus pristinois & volutabre redeuntes suffragium non habent pœnitendi. Quid clarius dici poterat?* *Post actam Pœnitentiam, si relabentur, non habent amplius suffragium pœnitendi.* Igitur non absolvebantur amplius. Nunquam enim Ecclesia vetus, nisi post actam pœnitentiam, absolvit.

D.D. Igitur omnibus, qui essent relapsi, absolutione negabatur?

D.R. Non quidem omnibus, sed ijs, qui essent relapsi post solemnem pœnitentiam. Hos non audiebat amplius vetus Ecclesia, ut humana fide, & Mysterijs Divinis prorsus indignos.

2. D.D. Non igitur Ecclesia vetus omnibus Recidivis absolutionem negare consuevit, sed aliquibus solum, nempe relapsis in gravissima criminis, quibus expiandis agebatur ea publica & solemnis Pœnitentia. Quid ergo vos, o rigidi Doctores, ut Confessariis minus eruditis imponatis, obtruditis perpetuo morem antiquum negandi veniam relapsis, perinde cum relapsis

quod relapsis omnibus egerit Ecclesia tam severè, & non cum paucissimis? Quod ipsum nego. Nego fuisse ab Ecclesia rejectos hos ipsos, qui post aetam lumen progravissimis culpis solemnem pœnitentiam in easdem fuerant relapsi.

D.R. Tam citò mente excidit, quod modò ex Ambrosio, Augustino, & Siricio recitabam?

D.D. Mente non excidit, quod antea quām recitares, non ignorabam. Ad solemnem Pœnitentiam quæ habetur veluti Baptisma, nolebant patres, admitti eos, qui iterum ea gravissima peccaverant, pro quibus publicè defleverant. Id concedo, ergo nolebant eis veniam & absolutionem tribui. Hanc consequiam nego. Eadem etiam modò apud fratres Eidei Quæsidores disciplina viget, ut relapsis denunciatis, & convictis publica pœnitentia & absolutione denegetur, hinc brachio seculari traduntur, Sacramentum tamen pœnitentia, & veniam eis secreta conceditur. Non igitur ex eo quod relapsis ea solemnis pœnitentia professa, publica reconciliatio olim negaretur, colligere licet, omnem prorsus veniam eis fuisse denegatam.

D.R. At id docent eruditi omnes, Dionysius Petavius in notis ad Epiphanium, hæresi 19. Albaspinæus Episcopus Aurelianensis observationum lib. 1. observat. 6. Morinus de Pœ-

D 4

nit.

E. 11

2. 6

mit. lib. 5. cap. 28. Edmundus Martene de antiquis Ecclesiæ ritibus cap. 6. art 2. num. 5. ali que.

D.D. Ego verò concedi non posse ostendam, salvà auctoritate Conciliorum, & Pontificum.

D.R. An prædicti Scriptores ignorant Canones Conciliorum Pontificumque?

D.D. Id ego non assero, quamvis non paucos agnosco, qui callent optimè, quid Concilium Gangrense, quid Ancyranum, quid Tridentinum statuat, ignorant autem Canones Tridentinos.

D.R. An habes aliquid in Tridentino circa præsentem quæstionem?

D.D. Illud habeo, quo præcedentes cœlumrias disieci, quodque huic etiam dissipando aptissimum est, & quoniam te oblitum video, iterum Concilij verba recito. In Ecclesia Dei inquit Patres sess. 14. cap. 7. Custoditus semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis. atque adeò omnes Sacerdotes, quodlibet pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possent. Si semper quilibet Sacerdos potuit quemlibet morti proximum absolvere, jam falsum est, quod dicis cum tuis omnibus eruditis, eam regulam quatuor primis seculis fuisse custoditam, ut relapsis post pœnitentiam, nec in morte venia daretur? Quid inquis ho-

minus

minum eruditissime? Eruditus non sum, non  
verti sus deque veterum bibliothecas, non legi  
corrofa tineis manuscripta, quæ vos legitis ho-  
mines erudit, ut veteres Cronologos, & ma-  
gninominis Historicos emendetis, ut histori-  
codogmaticas Theologias plenas Patribus, sed  
contrarias Patribus, antiquitatem sonantes, &  
novitatem spectantes cudas. Quæ vos legisse  
gloriamini, iterum dico non legi, legerunt ta-  
men, quæcunque vos legitis, Patres Concilii  
Tridentini, de quo Cardinalis Pallavicinus suæ  
historiæ lib. 12. cap. 12. hæc habet. *Sibi quis-  
que merito persuadere potest, quidquid eximiit  
de hoc argumento (nempe pœnitentia, de qua  
ibi agebatur) apud controversiarum de Religione  
scriptores extat, id omne ab egregiis illis viris,  
inconveniibus, quos habebant ante sessiones,  
suisse productum.* Legerunt ergo etiam ipsi  
quæ habet Tertullianus, quæ Cyprianus, quæ  
Ambrosius, Augustinus, & Siricius, quæ reli-  
qui omnes Patres, quæ vetusta Concilia, quæ  
libri Rituales, Sacramentarij, seu pœnitentia-  
les Gregorij, Bedæ, Theodori, Ecberti, alio-  
rumque, & tamen pronunciant eum morem fu-  
isse semper custoditum, ut omnes, omnes omnes  
pœnitentes à quibuslibet peccatis, à quibuslibet  
id est quamvis gravissimis, quamvis iterum post  
peractam pœnitentiam, post absolutionem mil-  
lies obtentam, peccatis possent absolvi, ergo

D 5

num.

E. II

nunquam fuit ullo canone cautum, ut qui fides dum publicam publico relapsu violaverat, nunquam absolveretur. Igitur poterant absolvi.

D.R. Poterant absolvi, sed non fuerunt relapsi, ciantur

absoluti.

D.D. Falsum est igitur, quod antea dico quidem  
bas, Patres noluisse eos absolviri. Nam si non tam pra-  
bant Episcopi, jam non poterant a quolibet reje-  
solvi, ut potuisse, Tridentinum disertè pronunti-  
ciat. Rursus si consueverat omnibus negare  
ut omnibus negatur, iterum baptizari, un-  
illud, *Sicut unum Baptisma, ita una Penit-  
tia*, jam consuetudo in legem abiit  
non ergo cuique licebat illam infringere. Ve-  
rum id obtinuisse quod negabas, non satis  
volo integrum victoriam, volo te non victi-  
tantum, sed profligatum. Dico igitur, non  
solum poterant absolvi, sed fuerunt absolu-  
tatem in Ecclesiis bene administratis.

D.R. Id certè probabis nunquam, cum si-  
nimi multa contra te testimonia, & proflus  
victa ea, quae ex ipsis conficiuntur, argumen-  
ta.

D.D. Non probabo? Probavi. Recor-  
quae contra præcedentes calumnias congesisti,  
gumenta quae protuli, Canonem Apolto-  
rum, & Nicæni Concilii, Pontificum demum  
nempe Julij, Cælestini, & Leonis respon-  
sos, nec dubitabis asserere, jam fuisse probatum  
quod modò pronuncias, nunquam fore proba-

fides dum. Quod si totum oblitus es, in memori-  
nus am breviter revocabo. Apostoli Canone 51.  
jubent omnes recipi, qui resipiscunt. Igitur si  
uerum relapsi resipiscant, reiici non possunt, & si rei-  
ciantur, Apollo ico præcepto non paretur. At-  
a dictum quidicendum non est, Ecclesiam bene gubernare  
tam præceptis Apostolicis repugnasse, non igi-  
berat, ergo veniam non negavit: id enim  
roni estib[us] Poenitentes rei[us]cere, ut eosdem recipere,  
negare absoluere est.

D.R. Interpretationem non probbo.

D.D. Sed ea est Nicenorum Patrum, qui  
prædicto Apostolorum mandato, quod regu-  
lam antiquam vocant, inhærentes, statuunt  
Can. I 14, ut si forte quis recedat à corpore, necessi-  
tatem suavitatis viatico non defraudetur.

D.R. Nimirum, si quis non relapsus rece-  
bat à corpore, viatico Sacramento muniatur.

D.D. Sed hoc est cavillari, non interpre-  
ta i: est iura pervertere, non explicare, cum  
iura clament omnia, non esse distinguendum, ubi  
lex non distinguit, beneficium Principis amplian-  
dum, & sola odia restringenda. Sed vos triflissima  
capita, hostesque generis humani odia dilatatis,  
& beneficia ipsa Divina restringitis & nescio  
quo jure tamquam Domini, & non oeconomi,  
pro libitu denegatis. Non sic effecerunt Pa-  
tres Triburienses, qui cap. 31. quod est, defu-  
ribus & latronibus amplè intelligendum prædi-  
ctum.

E. 11

8.

Etum Nicenum Canonem judicáreunt, uti etia  
ea Julij primi 12. causa 26. quæst 6. & Cælesti  
epist. 2. cap. 2. responsa, quibus impii & crudi  
les appellantur, qui pœnitentiam morientib  
quamvis ante mortem scelestissimè vixer  
audent denegare.

D.R. Pœnitentiam dixit uterque po  
sex eis esse concedendam, non autem venia  
Inter pœnitentes videlicet eos adnumerari ju  
volebant, qui hoc in morte solatum peterent  
non autem absolvi.

D.D. Fuerit ergo crudelis, & impius  
qui ceremoniam illam adscribendi Pœnitent  
bus ægrum jam moriturum despectabat, n  
fuerit impius & crudelis, qui veniam ipsam de  
cessariam plenisque ad æternam salutem pra  
re renuebat? Fuerit impius qui actionem vix  
cramentalem facere, ægro consolando abnue  
pius autem fuerit, qui eidem salvando Sac  
mentum ministrare recusabat? Quis hæc sine in  
dignatione audiat?

D.R. Cave, ne indigneris: alioquin Do  
ctoris benigni nomen amittes.

D.D. Tunc potius nomen implebo. Ve  
enim benignitas est vobis cum non esse benig  
num, & peremptores animarum, ut vos Juliani  
& Cælestinus appellat, acriter infectari.

D.R. Interemptores igitur animarum di  
cendi erunt Eliberini Patres, quos tamen San  
cti

Diffissimos Baronius appellat an. 57. eorum quippe Canones hi sunt. Si post pænitentiam fuerint mæcibi (Sacerdotes) placuit ulterius eis non esse dandam communionem, ne lusisse de domini communione videantur cap. 3. Si quis forte fidelis post lapsum mæcia post tempora constituta ad pænitentia denuo fuerit fornicatus, placuit eum nec in fine habere communionem. Cap. 7.

D.D. Vis me in necessitatem conjicere damndandi eos Patres ut aliqui magni nominis Scriptores fecerunt. Ego verò non faciam, & communionem ab eis negatam fuisse concedam, non verò secretam veniam & absolutionem; hanc verò fuisse quandoque impertitam etiam iis, quibus interdiceatur communio, in undecima disputatione demonstrabo. Interpretationem non admittis? Velis nolis admittens? Attende. Dixisti paulo ante compulsus auctoritate Tridentini, potuisse quidem in mortis articulo absolvi à quovis Sacerdote relapsos Pœnitentes, sed non fuisse absolutos; ergo Canone Eliberino non prohibentur absolvi, jam enim ab Diæcessis Eliberinæ Sacerdotibus non potuissent absolvi, ergo ne tibi contradicas, probare cogeris interpretationem meam. Quid in hac argumentatione negas? Quid accusas? Effer. non habes, quid respondeas? Da manus.

D.R. Fatacor, non habeo, quid respondeam.

deam. Sed habeo quod opponam : nec  
respondere poteris, ut alii nequiere.

D.D. Experire.

10. D.R. Ex tua ipsa doctrina argumentu-  
peto. Concedis, hujusmodi pœnitentiis  
qui post solemnem pœnitentiam relapsi erant  
non consueuisse Ecclesiam iterum concedere  
solemnem pœnitentiam, & publicam reconcilia-  
tionem, sed solum secretam veniam. Infor-  
mergo melior erat conditio relabentium, qui  
primò labentium, labentibus enim redditus ad  
Ecclesiam nisi post actam publicam & severam  
mam plurium annorum pœnitentiam non pa-  
bat, secus vero relabentibus, si ad communio-  
nem pacemque reverri, privatæ pœnitentia be-  
neficio potuissent. At qui nemo tam vecors erat  
qui humanius cum illis actum putet, qui in re-  
dem sæpius incurrisse, & quidem horrenda  
flagitia, quam cum iis, qui semel ea commis-  
serunt; ergo dicendum omnino est, nec privatæ  
veniam fuisse relapsis tributam. Sic arguit  
Petavius in loco superius citato Petavius, inquam  
quantus homo!

D.D. Petavium plurimi facio, non ita  
hoc ejus argumentum, quamvis invictum sit,  
& commilitonibus tuis habeatur. Prima epi-  
solutio est, (ut vocant) instantia manifesta pe-  
nitita ex manifesto usu, quia etiam nunc viget in  
Tribunali sacrae Inquisitionis, de quo supra eg-  
mus,



mus, reconciliandi videlicet lapsos, non vero  
relapsos denunciatos, & convictos, quibus ta-  
men non interdicitur confessio sacramentalis, &  
venia lezeta. Si vero dicis, relapsos gravius  
puniri in eo tribunali, dum traduntur brachio  
seculari, a quo severissimo supplicio afficiuntur,  
id plenum dicam ego factum tunc fuisse cum re-  
lapsis gravius punitis alia ratione nobis ignota,  
veletiam haec eadem, quod lapsi per publicam  
poenitentiam declinabant forum civile, relapsi  
vero hoc privilegio minime fruebantur. Est  
etiam altera instantia petita ex ipsa antiquitate.  
Vos enim ipsi conceditis, post quatuor prima  
secula fuisse relapsis veniam impertitam: & con-  
stat ex Decreto Siricij Papæ, qui Ecclesiam, ver-  
gente in finem quarto seculo, gubernavit. Is  
enim Himerio Tarragonensi, qui hanc ipsam ei  
quaestionem proposuerat, qua videlicet ratione  
agendum esset cum relapsis, sic respondet. **D**e  
hi vero non incongruè dilectio tua Apostolicam  
Sedem creditis consulendam, qui acta paeniten-  
tiâ tamquam Canes, & sues ad vomitus pristi-  
nos, & ad volvurabra redeentes, & militiæ cingu-  
lum, & ludicras voluptates, & nova conjugia,  
& imbitos appetivere concubitus, quorum pro-  
fissam incontinentiam generati post absolutio-  
nem filii prodiderunt. De quibus quia suffragi-  
um non habent Pœnitendi, id duximus decer-  
endum, ut sola intra Ecclesiam Fidelibus ora-  
tione

II.

E. II

tione jungantur, Sacra mysteriorum celebri prava  
 ti, quamvis non mereantur, intersint, à Dom interrog  
 nica autem mensa convivio segregentur, ut beatus  
 saltem distinctione correpti, & ipsi in se sua encipiu  
 ta castigent, & aliis exemplum tribuant, qui in qua  
 tenus ab obscenis cupiditatibus retrabantur matris  
 Quibus tamen, quoniam carnali fragilitate terdi  
 cederunt, viatici munere cùm ad Dominum a p̄s in  
 perint proficiunt, per communionis gratiam vel lemni  
 mus subveniri. Quam formam etiam in autem  
 mulieres, quae se post p̄nitentiam talibus deo ceterum  
 xerunt, servandam esse censemus. Quod in serend  
 decretum male interpretatur Morinus eo cap. Relap  
 29. lib. 5. num. 6. putans Siricium non loqui de  
 relapsis in eadem vel similia peccata, propter quod  
 p̄nitentiam egerant, sed de iis, qui solum in p̄spur  
 laverant p̄nitentiæ leges nempe Ecclesiastica  
 constitutiones, quibus P̄nitentes prohibi  
 bantur militiam profiteri, matrimonia contri  
 here &c. Illa enim verba, qui tamquam Cura  
 ac sues ad vomitus pristinos, & ad volutabrand  
 deunt, sonant satis clarè relapsum ad antiqua  
 crimina, quæ p̄nitendo defleverant, ut Ies  
 um homo cæteroqui Morino non infensus mo  
 net de Sacram. disser. 6. quæst. 9. cap. 1. art.  
 2. §. 2. eaque alia verba quatenus ab obscenis  
 cupiditatibus retrabantur, ostendunt, agi de  
 qui voluptatibus per se illicitis vacabant. Pra  
 terquam quod tam severa pæna, qualis est et  
 priva



elebris privatio communionis usque ad mortem nunquam  
a Dom. interrogata fuit ab Ecclesia violentibus praecite e-  
, ut h. jus præceptum, quod præsertim non esset præ-  
cipuum, sed esset quædam aliorum appendix,  
, quæ in quo facile dispensaretur, ut erat illud, quo  
matrimonium, & ejus usus, Pœnitentibus in-  
tateo terdicebatur. Agit ergo Siricius de verè rela-  
tum a p̄līs in easdem gravissimas culpas, eosque a fo-  
m̄ vob̄ lemmi pœnitentia rejectos absolvit præcipit. Cūm  
autem imprudens aut injustum hoc Siricii de-  
cretum fuisse, dicendum non sit, id omnino af-  
fodit serendum est, aut non fuisse mitiū actum cum  
eo q̄ Relapsis, quamvis tandem absoluti fuerint, aut  
quid citra omnem imprudentiam, & injustitiam po-  
terga tuisse eos mitiori pœna puniri, quam semel la-  
tum vob̄ p̄lī punirentur. Quid mihi sic instanti reponis?  
Expecto, quid moraris? Vibrasti telum: excus-  
rohili, retorsi simile in vibrantem, jam non urgeor,  
urges ipse: tibi igitur, non mihi responden-  
dum prius est. Expedire te nescis? Expedi-  
am te, unāque tuum argumentum solvam: &  
primo respondeo non sequi ex nostra sententia,  
eaque praxi Siricii, quod mitiū actum fuerit  
cum relapsis, quam cum semel lapsis, quamvis  
enim illi ab onere solemnis pœnitentiæ essent  
immunes, adhuc prægravi pœnitentiæ preme-  
bantur, quod facile intelligenti, qui bene no-  
runt veteris Ecclesiæ disciplinam. Illud igitur  
scendum est primo, publicam illam & sole-  
nem

E

E. 11

20

nem pœnitentiam, quam perpetuò in vestrigis patrocinium resonatis, minus leveram asperam fuisse, quam creditis, quod in nova sputatione demonstrabo. Sciendum est 2. ei Pœnitentes bona & commoda ex publica & solemnni pœnitentia redundasse, ut ea catere, maximi supplicij loco haberetur ab iis, quos veriorum scelerum, in quæ relapsi fuerant, patetebat, quod infra ostendam. Sciendum est maximam solemnis pœnitentia partem Relapsis impositam fuisse, quod statim probatur. Igitur præcipua, & maxima pars solemnis publicæ eorum temporum pœnitentia non erat in veste pulla, aut cineracea, aliisque ius generis, quæ post aliquod tempus facile Episcopis condonabantur, sed in ea Pœnitentia à reliquis Fidelibus segregatione, ita ut eodam in loco cum ipsis in templo consistere non possent, non offerre munus ad altare, offerrentur omnibus, & vix unquam Eucharastiæ Sacramento refoveri. Hæc potissimum Pœnitentia animum feriebant. Id ut constet monere debet fuisse eo tempore solemnem Pœnitentiam ponam voluntariam, non coactam. Quam enim qui magis deliquerant, eam subire possent. Canones iuberentur, non tamen vi adigebantur, ut postea, nempe seculo octavo, in aliquibus regionibus fieri cæptum est. Solemnam pœnitentiam ii soli subibant, qui non exiguntur.

sentientiis, ac rique dolore tangebantur. Iis autem, utpote suæ salutis studioſis erat intole- randum supplicium manere sic segregatos, non suad Altare cum reliquis, ut ea ætate mos erat, dona deferre, videre omnibus Sanctissimum Christi Corpus deferri, ejusque sanguinem pro- pinari, & interim manere jejunos, liccōsque per publicam sententiam prohibitos communībus Ecclesiæ, ipsiusque Dei beneficiis frui, & rur- fus dīgo notari tamquam nominis Christiani propudium. Verum hac etiam pœna Pœni- tentes absolvebantur post aliquod tempus, & quidem eō maturius, quo citius absolvi verè per- cuperent, quo majora videlicet pœnitentia, & emendationis signa præberent. Id enim à Pa- tribus, & Synodis perpetuò monebantur Epi- scopi, ut multum deflentes, & verè emendatoe benignè haberent, nec tam serò in antiquam di- gnatatem restituerent. Relapsi è contra, quamvis Sanctissimè viverent, totosque deflerent dies, & annos, nunquam ante mortem ex Decreto Siricii, vel solùm ad tempus ex aliquorum Pon- tificum benignitate, ad mysteria Divina ad- mittebantur. Quantum verò supplicium hoc erat, quam eo tempore acerbum, quo tam fre- quens erat Eucharisticæ communionis usus, ardens ejus desiderium, eaque fidelium persua- sio, ut in tertia disputatione num. 28. monui non obtineri certiorem illam, nisi ab Altaris Sa- cramento, suorum criminum remissionem?

E 2

Addo

E 11

23. Addo aliquid mirabilius, hoc ipso ~~le~~ <sup>pop</sup> rissimè puniebantur relapsi, quod ipsis non ~~pa~~ <sup>tionem</sup> mitteretur profiteri solemnem Pœnitentiam, <sup>um va</sup> severissimè plectitur, qui à baptismo, quem non so-  
tit, tamquam indignus reicitur, vel ab ordine lapsi.  
Religioso, qui cæteroqui maximæ pœnitentia <sup>tentia</sup> ~~exaudi~~  
Iocus est, expellitur, utque ex Augustino <sup>us, S</sup> corrigentem non audit, acerbissima pœna  
citur, dum ejicitur, ac deseritur. Illud <sup>sc</sup> ~~sc~~ a  
quod ait, si nec Ecclesiam audierit, si sibi in solam  
quam Ethnicus, & Publicanus, gravius est, qu<sup>o</sup> ~~am~~  
si gladio feriretur, si flammis absumeretur,  
seris subigeretur, nam ibi quoque subiun-  
Amen dico vobis, que ligaveritis super tem-  
erunt ligata & in Cœlis, ut intelligeretur, que  
to gravius, qu<sup>o</sup> ~~am~~ velut relictus est impunitus.  
autem pœnae genus erat acerbissimum eon-  
temporum Fidelibus, qui à Patribus perpet-  
docebantur, publicam solemnemque pœnit-  
tiam esse velut alterum, ut eam vocat Chry-  
stomus in psal. 50, ac proinde eâ perfundunt  
eum restituī ferè candorem, ac pulchritudinem  
quam confert expiantis aquæ lavacrum, ne lo-  
sum detergi maculas omnes ex peccatis actu-  
bus relictas sed fere condonari pœnas quasi  
ex quavis culpa solvendas. Qui egerit vera-  
ter pœnitentiam (monebat Augustinus hom.  
41. ex 50.) & solutus fuerit à ligamento quo erat  
obstrictus, & à Christi corpore separatus, & be-

soles post paenitentiam vivere debuit, post reconcilia-  
tionem, quandocumque defunctus fuerit, ad De-  
tiam, um vadit, ad requiem vadit, exolutus videlicet  
nem non solum culpa, sed poenam. Et Cyprianus lib.  
ordi de lapsis. Qui sic Deo satisficeret, qui paenitentia  
testa facti sui, qui pudore delicti, plus virtutis  
nostris, & fidei de ipso lapsus sui dolore conceperit,  
enam exauditus, & adiutus a Domino, quam contri-  
udens faverat nuper, latam faciet Ecclesiam, nec jam  
bi in solam Dei veniam merebitur, sed coronam, tam-  
quam de martyrio lacrymarum.

Hinc, ut constat ex Scriptoribus illorum 142  
temporum, & colligitur ex innumeris decretis  
Conciliorum, solemnis paenitentia summis  
precibus petebatur, & ut ipsius Morini (lib. 5.  
us. cap. 31.) verbis utar, beneficium magnum illis  
seculis reputabatur, Paenitentia, juxta Ecclesia-  
ficac precepta, agenda jure potiri; multique tan-  
quam indigni rei ciebantur, ut alibi satis ostendamus. Hanc autem maximè probrosam repul-  
sionem tolerare per totam vitam cogebantur Rela-  
tivi, ac mori absoluti quidem a vinculis culpæ  
sacrorum; viatico refecti, non tamen hoc secundo  
lavacro expiati, & poenam omnibus exoluti.

Et quidem hanc habitam verè fuisse loco  
severissimæ poenæ alia veteris Ecclesiæ praxis  
conficmat. Fuit autem ea, de qua egimus, ca-  
lumnia 1. nempe negandi solemnem Poeniten-  
tiam Sacris Ecclesiæ Ministris, in quædam gra-  
E. 3. viora

viora prolapsis, quod quidem factum fuit, non quod mitius cum Clericis ageretur, quam cum Laicis: constat enim severius illos punitos suis, hinc Novatianus quidam Episcopus apud Socratem lib. 7. cap. 25. sic alloquitur Atticus Episcopum Constantinopolitanum. *Principatum peccatum Idololatriæ: sunt alia multa peccata ad mortem, uti ex sacris literis perspicuum est, ob quæ vos solum Clerici, nos Laicos etiam communione excludimus, potestate soli Deo, illis nos tendi relicta.* Cum ego soleret Clericos severius puniri quam laicus, & Clerico negaretur publica pœnitentia, non Laico, nec illi infligatur alia pœna, quæ solemnis pœnitentiae auctoritatem æquaret; dicendum est, magnam pœnitentiae partem sitam in eo fuisse, quod solemnis pœnitentiae professio negaretur.

15.

*D.R. Est alia ratio de Clericis, alia de lapsis. Illis negabatur solemnis pœnitentia, ipse in prima disputatione monisti in integrum Ordinis Clericalis, & ad scandalum avertendum, quod populo fuisse spectaculum illud Clerici, quem sine labis suspicione esse decet, pro gravissimis criminibus veniam in foribus cilicio flagitantis. Quamvis autem inde fieret, ut Clerici peccantis pœna minor esset, quam laici, minus malum id esse putavit Ecclesia quam illud. Falsum est igitur Clerico negari fuisse in pœnam profiteri solemnem pœnitentiam.*

D.D.

D.D. Nego consequentiam. Utrumque 16.  
 verum est, nempe Clerico in pœnam, ut proba-  
 vi, & simul ad impediendum scandalum, ut di-  
 cis, fuisse negatam solemnem Pœnitentiam. Si  
 tamen primum illud obstinatè negas, non resi-  
 stan; novam enim mihi rationem, qua solvam  
 propositum argumentum, ostendis. Dicis,  
 mihi actum esse cum Clericis, quām cum lai-  
 cis eadem peccantibus, quamvis idem delictum,  
 ex gr. homicidium commissum a Clerico longe  
 gravius sit, & majori pœna dignum, quām à  
 laico patratum; id autem factum sapienter fu-  
 se ad impediendum scandalum; ergo ex eādem,  
 alisque hujusmodi rationibus sapienter potuit  
 Ecclesia mitiùs agere cum Relapsis, quam cum  
 lapsis. Ingenti enim scandalō fuissest universo  
 populo spectare iterum inter pœnitentes homi-  
 nem tot coeremoniis, tot precibus cum Deo &  
 Ecclesia reconciliatuni, audire ejus relapsus, &  
 nova crimina, cùm deflere vetera debuisset.  
 Jam cepissent Fideles contemptui habere pœni-  
 tentiam, quam proinde peragere neglexissent.  
 Non id affero divinando, didici ex Suario qui  
 disp. 18. sect. 1. num. 13. Pœnitentia solemnis  
 semel tantum concedebatur, vel ad major em ter-  
 rorem, ne contemneretur, vel forte ne altis eſet  
 scandalō, si sèpius talem pœnitentiam aliquis age-  
 ret. Id autem Suarius didicit ex Augustino,  
 qui Epist. 54. ad Macedonium scribens, Cautē,  
 inquit

E 4

17.

inquit, *salubriterque provisum est*, ut *lotus* *lius humillima pœnitentia semel in Ecclesia condatur*, *nem* *medicina vallis* *minus utilis* *effet agit* *contemptibilis fuerit*. Sapienter igitur Ecclesia *vetus publicam*, & *solemnam* *Pœnitentiam* *Relapsis* *negavit*, *iisdemque postea secretam* *solutionem* *indulxit*, ut *Sapienter hanc ipsis clericis* *impertivit*, *quibus similiter* *solemnem pœnitentiam* *interdixit*: *utrumque ex ratione non* *absimili*, *illud ne Ordo Pœnitentium* *vileseret*, *hocne* *vilesceret Ordo Clericorum*, *utrumque* *ad Populi* *offensionem*, & *scandalum* *avertendum*; *quamvis* *per utramque hanc legem* *nori* *pœna* *plesterentur*, *qui majora crimina* *petraran*. *Habes tuum illud* *invictum argumentum* *duplici* *responsione* *victum*, & *probatum*: *Prima* *est* (*at*, *quæ dicta sunt*, *rediguntur* *in summam*) *non sequi* *ex nostra sententia* *quod minus actum* *fuerit* *cum Relapsis*, *quam* *cum iis*, *qui primùm lapsi* *esent*, *quod illis locis* *maximæ pœnitentia* *eset*, *non posse* *solemniter* *pœnitere*, *nec posse* *cum non Pœnitentibus Altaris epulo* *recreari*. *Secunda* *est*, *ut* *ut ex nostra sententia* *sequatur*, *quod mitius* *sic actum* *cum Relapsis* *quam cum iis*, *qui semel deliquerint*, *nego* *id malum* *non fuisse* *alio majori bono* *Sapientissimè compensatum*, *ut contigit in pœna Clerici* *criminosi*. *Facti optimam rationem*

nem attuli ex Augustino, cui, arbitror, non  
repugnabis.

D. R. Imò, ne repugnem Augustino tibi **18.**  
assentiri non possum. Et quidem ex illa ipsa  
Sancti Doctoris epistola ad Macedonium pro-  
batur validissimè, Relapsos nunquam fuisse  
ab Ecclesia absolutos; conquestus enim erat per  
epistolam Macedonius Africæ præfes de Episco-  
pis, quod intercederent pro reis perinde ac ista  
intercessione ostenderent, se non satis odisse eo-  
rum peccata, quorum pœnam deprecabantur,  
cum è contra sic Deus odio habeat peccata, ea-  
que prohibeat. (dicebat ille.) ut ne pœnitendo  
quidem copie post primam pœnitentiam tribua-  
tur. Quod exemplum profectò non adduxis-  
si Macedonius, si Ecclesia soleret secretam sal-  
tem absolutionem hujusmodi Relapsis imperti-  
ni; & rursus respondisset Augustinus, eum fal-  
li in ea Ecclesiastici rigoris opinione, cùm potius  
mos contrarius absolvendi saltem secretò Pœni-  
tentes relapsos obtineret, quod ipse non fecit,  
sed confugit ad misericordiam Dei, qui rela-  
bentius non statim irascitur, sed eis quoque  
subministrat virtù munera, ut ante; sic enim re-  
spondit. *In tantum autem hominum aliquan-*  
*tiniquitas porgreditur, ut etiam post actam*  
*pœnitentiam, post Altaris reconciliationem, vel*  
*familia, vel graviora committant. Et tamen,*  
Deus facit etiam super tales oriri solem suum,

E 5

NEC

E. 11

nec minus tribuit, quam antea tribuebat largissima munera vite, ac salutis. Ecce nihil minit venia, ut ita dicam, extrapenitentiali ipsis ab Ecclesia tandem concessæ. Prosequitur postea idem S. Doctor: *Et quamvis in Ecclesiæ locus humillimæ penitentia non concedatur, Dicas tamen super eos sue patientie non obliviscitur.* Ecce iterum, non dixit, Ecclesia tandem hos saltem in morte absolvit, sed, *Dicas tamen super eos sue patientie non obliviscitur* pergit. Ex quorum (relapsorum) numero si nobis dicat, aut date mihi eundem penitendum, aut desperatum me permittite, ut faciat quidquid libuerit. Ecce. Aut si me ab hac nequam revocatis, dicite utrum mihi aliquid proficit a tam futuram, si in ista vita illecebro sissima blandimenta contempsero, si libidinum invenientia frenavero. Quis nostrum ita despiciat, huic homini dicat; nihil tibi ista proderit. Vult autem prodesse non quidem ad veniam qualemcumque à Sacerdotibus obtainendam, quia neverbum quidem habet, ut habere debet, si Sacerdotes eam impertire consueverint, sed ad obtainendam veniam à Deo, qui milie cors est etiam erga Relapsos sine detrimen- tio sanctitatis, bonitatis, quare subdit: *Quatenus audeat dicere Deo, quare huic homini qui post primam penitentiam rursus se lag*

iniquitatis obstringit: , adhuc iterum parcis? Ergo tempore Augustini nullo modo absolvebantur Relapsi, saltem in Ecclesia Africana, quem morem fuisse etiam in Ecclesia Mediolanensi, & multò ante in Ecclesia Orientali colligunt fatis clare, illud ex S. Ambrosio, hoc ex: Origene; ille enim loco superius cit. Sicut unum: Baptisma, ita una pænitentia, quæ tamen publi-: ce agitur. Nam quotidiani nos debet pænitere pec-: catu, sea hac delictorum leviorum, illa graviorum. Hic autem homil. 15. in cap. 25. Levit. In gra-: vioribus criminibus semel tantum pænitentia: conceditur locus. Ista vero communia, quæ fre-: quenter incurrimus, semper pænitentiam recipi-: um, & sine intermissione redimuntur. Igitur sola: communia, & minus gravia expiabantur secreta: pænitentiā, enormia verò per solam publicam, idque semel. Quod confirmant Patres Concilii 19. Toletani 3. Can. 11. qui sic habet. Quoniam com-: perimus per quasdam Hispaniarum Ecclesiās non-: secundum Canones, sed fædissimè pro suis peccatis: homines agere pænitentiam, ut quoties peccare li-: buerit, toties à Presbyteris se reconciliari exposu-: lent, ideo pro eo cedula tam execrabilis præsum-: pitione id à Sancto Concilio jubetur, ut secundum: formam Canonum antiquorum detur pænitentia, hoc est, ut prius eum, quem sui pænitent facti, à Com-: munione suspensum faciat inter reliquos Pæni-: tentes ad manus impositionem crebro recurrere.

Ex

E. 11

Ex. 11

Exploratio autem satisfactionis tempore, sicut Salomonis contemplatio probaverit, eum communione restituat. Hi vero qui ad propria vita (audientem) hi vero qui ad propria vita vel intrapnitentia tempus, vel post reconciliationem labitur, secundum proprium Canonum severitatem damnantur, id est non amplius absolvantur. Haec igitur fuit ex Patribus Tolitanis veteris Ecclesiae praxis, is Canon antiquus. Demum illa eadem interrogatio Episcopi Himerii ad Siricum sententis, ostendit tunc consueuisse non absolvitudo modo relapsum post solemnem poenitentiam, nam si consueisset absolvi per poenitentiam absconditam, non consueisset ea super re Pontificem, vel Pontifex consultus respondisset, faciendo quod hactenus fecerat Ecclesia, reiiciens quidem eos a publica poenitentia, sed in morte veniam indulgens; quo vel simili modo non respondit, sed ita, ut manifeste appareat, eum novum jus concedere, quod non dum innotuerat Episcopus Africanus, inter quos erat Augustinus, qui proinde predicto modo Macedonio respondit. Hoc argumentum est ita validum, ut validius afferri vix queat in controversia moris antiqui.

20.

D.D. Melius dixisse, esse ita validum, ut præcedens fuit invictum. Dico igitur, quod alia monui, isthac molestiam facere ignorantis mores, & sensus veteris Ecclesiae, apud quam fuit duplex genus absolutionis, non solum ut modo, una a

cen-



gensuris, altera à culpis, sed à culpis utraque, saltem plerumq; una tamen secreta, quæ statim tribuebatur post confessionem, ut suo loco probabo, & per eam reconciliabatur Pœnitens cum Deo, altera verò publica, quæ præbebatur post absolvitam pœnitentiam, per quam etiam cum Ecclesia reconciliabatur Reus, & sumendi Sacramentum Altaris facultatem obtinebat. Prima absolvitio satis erat iis, quorum peccata nec publica fuerant, nec enormia: hæc enim qui commiserant, alteram quoque veniam querere, & expectare jubebantur. Cum Sacerdos primo modo absolvebat, dicebatur absolvere Deus, quatenus absolvebat præcise, ut Christi minister, & Vicarius in Sacramento, ut ipse idem antequam absolveret, disertè significabat. Cum autem secundo modo absolvebat, dicebatur absolvere etiam Ecclesia, quatenus Episcopus absolvens non solum absolvebat ut Christi minister, & vicarius in Sacramento, sed etiam ut superior Ecclesiasticus, & nomine Ecclesiæ, quæ sic absolvens, sibi à Pœnitente satisfactum fuisse pronuntiabat, unde verbis quibus primam veniam dabat, alias cæremonias, & actiones adjungebat, quibus alteram quoque veniam ab ieiuniu significabat.

His præmissis, quæ ex dicendis suo loco, & præsertim disputatione XI. clariora sient, nego & Augustinum non meminisse venia, & absolutionis.

tionis, quæ Relapsis tandem daretur. Non minit quidem secundæ absolutionis Ecclesiæ quoque, quæ certè non dabatur unquam Relapsi, ut pote qui ad solemnem Pœnitentiam non admissi relapsi tebantur, at meminit primæ, nempe absolutionis veluti Divinæ, quæ tandem etiam his datum erat à Deo per ministrum suum, unde illud, quod rāmen audeat dicere Deo. Quare bui homini post primam pœnitentiam rursus se laqueis inquitatis obstringit, adhuc iterum parcis? Quod confirmo ex contextu, & ex aliis S. Doctoris verbis; ex contextu quidem, nempe ex illis verbis: *Et quamvis in Ecclesia locus humillimæ pœnitentie non concedatur Relapsis, quibus latius immo concessum quidem in Ecclesia fuisse etiam in locum aliquem Pœnitentiæ, quem videlicet S. eius in suo Decreto ipsis attribuit, sed non eum locum, quem occupabant agentes solemnem, humillimam pœnitentiam in eas quatuor Rationes distributam, postquam tandem Ecclesiæ etiam absolutione donabantur. Rursus idem S. Doctor affirmat ideo Ecclesiam non consuevit concedere secundam Pœnitentiam, ne contempnui haberetur, & vilesceret: ergo eam solam eternam pœnitentiæ actionem negavit, quam in eisdem iterata viluisset, non autem veniam. Non semel autem monet eadem Epistoliâ, Deum veniam præbete etiam relapsis. Cur ergo eam pegatam ab Ecclesia dicemus?*

D.R. Ad absterrendos Pœnitentes à relapsis.

D.D.

D.D. Sed magis absterruisset Deus, si se  
 quoque eis non parcere significasset, quod ta-  
 psis, u-  
 men adeo non fecit, ut omnibus, & lapsis, &  
 admi-  
 relapsis, modo stare in posterum constituant,  
 solu-  
 veniam promiserit, quod hic inculcat Augusti-  
 s, dabo  
 nus, & plures alibi, eos redarguens, qui dice-  
 bant, cā veniam concedendi facilitate foveri  
 peccata. Rursus quārō abs te, an ad abster-  
 rendos homines ab homicidio, & adulterio, &  
 à periculo damnationis possit Ecclesia hanc le-  
 gem ferre, ne homicidæ, adulterique, quiue  
 penitentiam ad mortem differunt, absolvantur  
 unquam. Responde. Affirmas? ergo con-  
 tradicis Julio, & Cælestino Pontificibus hanc  
 legem vocantibus impietatem, & crudelitatem.  
 Non potest igitur. Ergo non potuit ad ab-  
 sterrendos homines à relapsu eam legem con-  
 cedere, ne unquam absolverentur. Demum  
 ex alijs locis S. Doctoris id ipsum clarissimè con-  
 fimo. Non semel S. Doctor volens explicare  
 illud Matth. 12. *Qui autem dixerit contra*  
*Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in*  
*hoc seculo, neque in futuro, & quærens, an sit*  
*aliquid peccatum, quod in Ecclesia, remittat-*  
*tur, nullum esse dicit, cūmque aliqua peccata*  
*enumeret, quæ videri possent non remitti, aut*  
*quæ ab aliquibus dicebantur non remitti, nun-*  
*quam sibi objicit hunc Ecclesiæ morem non*  
*remittendi peccata relapsorum post Paeniten-*  
*tiā.*

tiam, quod maximè obijcendum, aut excipiendum fuisse. Quod idem advertere licet in eis aliis locis innumeris, in quibus aut Ecclesia dignitatem defendit ab aliquibus accusata, auhortatur ad pœnitentiam, monens nullum est peccatum, quod non remittatur, nullo accepto genere delicti, aut genere vel conditione delinquentis. Lege serm. 11. de verbis Domini. Serm. 181. temp. in Psal. 101. super ea verba, *Quoniam Cinerem tanquam panem manducavi, & potum meum cum fletu misericordie Tract. de utilit. pœnit. versus finem & lib. pœnit. medic.*

23.

D. R. Non est, cur defatiger. Quis no scit à Deo remitti quodvis peccatum, & quae cunque relapsus? Hoc docet S. Doctor, non autem remitti ab Ecclesia.

D. D. Sic Augustinum interpretatur qui Augustinum non legit. Is enim dum agit de Pœnitentia, agit de Sacramento confessionis, aut ipsum supponit, & rursus dum docet à Deo remitti quævis peccata, subintelligit per Ecclesiæ ministros. Non enim putavit eam vixam esse Pœnitentiam, quæ non dicit ad confessionem. Id ostendo. Serm. 181. de tempore hortatur ad pœnitentiam, confessionis non meminit, sed verbis quæ subsequuntur, ostendit, eam se subintellexisse; monet enim perfructum pœnitentia, si quis post confessionem

in eadem criminis relabatur. Vides ( inquit )  
 licet quanta sit virtus Pœnitentia ? Vides quantum  
 meriti conversio reparavit. Corrumperit au-  
 tem pœnitentia si eisdem quis, pro quibus con-  
 fitetur, rursus iuvolvatur malis. Audis Con-  
 fessionem, de qua in Superioribus non videba-  
 tur agere. In lib. de pœnitentia medicina o-  
 is Do-  
 stendit modum, quo quis veram concipe-  
 , supe-  
 re pœnitentiam debet. Ascendat itaque homo  
 panem  
 adversus se tribunal mentis suæ, Constituat se  
 echan-  
 ante faciem suam ... atque ita constituto in  
 lib. d  
 corde judicio, adsit accusatrix cogitatio, testis  
 conscientia, carnifex timor, inde quidem san-  
 guis animi consitentis per lacrymas profluat, po-  
 tremo ab ipsa mente talis sententia proferatur,  
 , non  
 ut se indignum homo judicet participatione Cor-  
 poris, Sanguinis Domini .... Et cum ipse pro-  
 tulerit severissimæ medicinæ, sed tamen medici-  
 ne sententiam, veniat ad Antistites ( vides uti  
 non separetur ab Augustini pœnitentia con-  
 fessio ) veniat ad Antistites, per quos in Ecclesia  
 Claves ministrantur, Et tanquam bonus incipi-  
 ens jam esse filius, maternorum membrorum  
 ordine custodito, à Præpositis Sacramentorum  
 accipiat, satisfactionis sue modum ... ut si pec-  
 catum ejus non solum in gravi ejus malo, sed  
 etiam in scandalo est aliorum, atque hoc ex-  
 pedire utilitati Ecclesie videatur Antistiti, in no-  
 titia multorum, vel etiam totius plebis agere

Pœni-

F



pœnitentiam non recuset, non resistat Sc. Habet hic confessionem secretam factam Præposito Sacramentorum, seu Presbytero Pœnitentiario, pœnitentiam semipublicam expressam per ea verba in notitia multorum Sc. & publicam seu solemnem expressam per ea verba, etiam totius plebis Sc. non adnexas necessaria confessioni secretæ, sed si Antifiti videantur convenire. Cumque Augustinus in vero pœnitente hunc recursum ad Ecclesiam, seu Antistitem Sacramentorum requirat, jam id autem aut in voto subintelligendum semper est quoties Augustinus agit de pœnitentia, & remissione peccatorum à Deo concessa Lapsi Relapsisque. Dum ergo Augustinus Macdonino rescritbit, Deum etiam relapsis post pœnitentiam ignoscere, debet subintelligi relapsis confitentibus, aut confiteri volentibus, absolvantur, ergo etiam hos Ecclesia vetus solvit.

23. Alterum profero locum notatu dignum. Hæc autem congero non solum ut formal argumentum tuum, sed etiam ut ostendam Novatoribus, Patres non tam raro, ipsi autem, agere de Confessione, sed quies agunt de Pœnitentia, quamvis id non primant plerumque. In lib. de Pœnitencia versus finem erigit Augustinus peccatores in spem Divinæ misericordiæ. *Noli desperare*

clama etiam de profundo ad Dominum. De profundis clamavi ad te Domine... De tali profundo Ninivitae clamaverunt, & hanc propitiationem invenerunt... Intuere David Regem. Non frustra tamen de tam immani, & abrupto profundo sceleris pœnitens clamavit ad Dominum, dicens: Averte faciem tuam à peccato meo... Quid autem obrulit Domino unde illum propitiaret sibi?... Sacrificium Deo Spiritui contribulatus, cor contritum, & humiliatum Deus non spernit. Non solum ergo devotè obrulit, sed etiam ista dicendo, quod offerri oportebat, offendit &c. Nulla hic mentio veniæ pretendit ab Ecclesia, vel à Sacerdotibus, nulla mentio Sacramentorum, sed solius contritionis, & Ninivitarum, & Davidis, nempè hominum qui à solo Deo veniam reportarunt, quos imitandos dicit; non videtur ergo requirere confessionem, & tamen eam ut usurpandam à Penitente supponit. Cum enim pœnitens, quem alloquitur, videretur obijcere, incertum esse, quod Deus veniam tribuat, Respondet, incertum quoque esse quod Imperator ignoscat, & tamen recuperandæ ejus gratiæ conatus omnis impenditur. Subdit postea. Et tamen certiores sunt claves Ecclesiæ. Ad has ergo supponit esse recurrentum nempè ad Confessionem, & per hanc Deum veniam tribuere. En verba S. Doctoris. Sed fac incertum esse, utrum

F 2

igne-

ignoscat Deus. Quid perdit, cum supplicat Deus  
 qui saltem perdere non dubitavit, cum offendit  
 Deum? Quis enim certus est, quod etiam falsa p  
 Imperator ignoscat? Et tamen pecunia fundit  
 maria transmeaniur, procellarum incerta sub  
 euntur, & pene ut mors vitetur, mors ipsa p  
 scipitur: Supplicatur deinde per homines bon  
 ni, sine dubitatione fiunt ista, cum sit dubium  
 quo sine prozeniant, Et tamen certiores sunt cl  
 aves Ecclesiae (audiri?) & tamen certiores sunt  
 claves Ecclesiae, quam corda regia: quibus cl  
 avibus quodcumque in terra solvit, etiam  
 Celo solutum esse promittitur. Et multo  
 honestior humilitas, qua se quisque humiliat  
 Ecclesiae Dei, & labor minor imponitur, & non  
 temporalis mortis periculo mors aeterna vitatur  
 Ita Augustinus. Hanc humilitatem, qua  
 penitens humiliat Ecclesiae Dei, seu Propri  
 etate Sacramentorum, spectabat S. Doctor, dum  
 dicebat, debere peccatorem offerre Deo cum  
 David cor humiliatum, & tamen id non expre  
 mebat. Licet ergo dum Macedonio rebus  
 dicit, etiam Relapsis à Deo ignosci, non  
 exprimat id fieri à Deo per Sacerdotem, cum  
 Relapsus humiliet, id tamen intelligi vult  
 cum praesertim alibi disertissime doceat, &  
 se ostendat debere etiam ijs, qui Relapsi sunt  
 mitti à Sacerdotibus peccata, atque hanc  
 Ecclesiae consuetudinem.

D. B.



D. R. Ecquis est iste locus?

D. D. Est satis celebris in lib. de vera! & 24.  
falsa ponit. cap. 4.

D. R. Nempe ejus libri, quem esse Au-  
gustini negant Trithemius, Lovanienses, Bel-  
larmius & alij.

D. D. Nempe ejus libri, quem esse Augu-  
stini affirmant viri alij eruditissimi, Bunderius,  
Navarrus, ac novissimè Tullensis Episcopus  
in libro de laudibus S. Andreæ Apostoli, in quo-  
rum sententiam videtur inclinare Philippus  
Labbeus de *Scriptoribus Ecclesiasticis*. Certè  
locus, quem afferre parabam, redolet doctri-  
nam Augustini, quod ut persuasum habeas,  
firme debes, non semel S. Doctorem invehiri in  
eos, quos Paganos vocat, aut Hæreticos, qui-  
bus non probatur Christiana benignitas, nulli  
vel maximo delicto veniam denegans. Vide  
cujus indolis aut fidei sint Rigoristæ, aut fal-  
tem cujus fuerint tempore Divi Augustini. Aut  
Pagani erant, nempe Philosophi de virtutibus  
subtiliter, sed non fideliter disputantes, vel  
Hæretici. Afferam textus. In psal. 101. super  
illud: *tota die exprobabant mihi inimici mei*,  
sic habet. *Hodièque Paganorum opprobrium*  
*quale in nos est? Quid putatis, fratres, quid*  
*computatis dicere nobis. Vos corrumptis disci-*  
*plinam, morésque generis humani pervertitis,*  
*Quid invehieris? Dic quamobrem? Quid feci-*  
F 3 *mus?*

mus? Dando, inquit, hominibus pænitentiæ cum, promittendo impunitatem omnium delictorum. Ideò homines mala faciunt, securi, quæ eis, cum conversi fuerint, omnia dimittuntur. O qui insultas... discute conscientiam tuam, scende tribunal mentis tuae, nolè tibi parere si sola fuit peccandi licentia, & nulla peccatum est indulgentia, ubi eris? Quò ibis? Si tamen, inquit, augent homines peccata sibi nra, imò augerent peccata desperatione venient. Nonne attendis quam licentiosa crudelitate vident gladiatores? Unde hoc, nisi jam tanquam ad ferrum, & victimam destinati explere volunt libidinem, antequam fundant Sanguinem. Nonne hoc & tu tibi dices? Jam peccator sum, jam iniquus, jam damnandus, nulla spes vestra est... Cur non impleam, quantum possum, quæ cunque desidero, si post hæc non restant nisi tormenta? Similia prorsus habet to. 9. in tract. de utilit. pœnitentiæ cap. 3. Solent Christiani Pagani insultare de Pœnitentiæ, quæ insultata in Ecclesia: Et contra nonnullas heretici tenuit Ecclesia Catholica istam veritatem pœnitentia agenda. Fuerunt enim qui dicunt quibusdam peccatis non esse dandam Pœnitentiæ, & exclusi sunt de Ecclesia, & heretici sunt (is est finis Rigoristarum) In quibusdam peccatis non perdit viscera pia mater Ecclesia. Ergo solent inde etiam Pagani, quasi insultant nobis

nobis, nescientes quid loquantur... Vos, inquit, facitis, ut peccent homines, cum illis promittis veniam: si egerint pænitentiam. Dis-  
solutio est ista, non admonitio. In hanc senten-  
tiam exaggerant verba, quantà quisque potest  
lingua vel sonanti, vel titubanti... Tamen quo-  
modo vincantur, breviter accipiat charitas ve-  
stra, quia Domini misericordia totum optime  
constituit in Ecclesia sua. Dicunt nos dare pec-  
catis licentiam, quia portum pænitentia polli-  
cemur. Si clauderetur aditus pænitentiae, nonne  
ille peccator tanto magis adderet peccata pec-  
cata, quanto magis sibi desperaret ignosci? Di-  
ciret enim sibi: Ecce peccavi, ecce scelus ad-  
mis, jam mibi venia nullus est locus, pænitentia  
infructuosa est, damnatus sum. Quare jam  
non vivo, ut volo?... Ergo si tuleris portum  
pænitentiae, desperatione augebuntur peccata?  
Hactenus August. Nunc vide, quām bene con-  
cinnat his duobus textibus textus ille, quem tu  
negas esse Augustini. Sunt qui reclamant non  
esse baptismatis remissionem peccatorum per pæni-  
tentiam, dicentes &c. Adhuc instant perfidi, qui  
sapiunt plusquam oporteat, non sobrij, sed ex-  
cedentes mensuram. Dicant enim, ut si semel  
peccantibus, post Baptismum valeat Pænitentia,  
non tamen sapè peccantibus proderit iterata,  
alioquin remisso ad peccatum esset incitatio.  
Dicant enim quis non semper peccaret, si redi-

F 4

ré

E. II

re semper posset? Dicunt Dominum incitatorum homini, si semper Pœnitentibus subveniret; & tentiam ei placere peccata, quibus semper pro Scriptis est gratia. Errant autem, imò constat ei pro Gratia multum disperdere, qui semper prestat ei Patri destruere ... Sumunt occasionem hypocrites ta test ex factis Domini. Quem enim cœcum bū sententia minavit, quem leprosum bis mundavit, quem textur mortuum bis suscitavit? ... In nulla persona viteravit factum, docens, ut ajunt, non semper te, eō Domino fieri remedium .... Ideo non scribiti custodi aliquid, nisi semel sanatus, ut timeat quisbitos jungi peccato. Videmus adhuc quotidie in ecclesia sapè febricitantes, sapè longuidos, sapè pionibus captos, sapè liberari; ut appareat opus miserantis, quoties confessio fit Pœnitentis. Medicum se vocat, & non sanis, male habentibus opportunum. Sed qualis Medicus, qui malum iteratum nesciret curari. &c. Hæc S. Doctor, quibus, manifeste docet sanatos in Ecclesia fuisse etiam relapsos, sanatos, inquam, non per humillimam, & solen nem pœnitentiam, sed per pœnitentiam cordi confessionem oris, & veniam eis à Sacerdoti impertitam. Verum si hunc haud esse Augustini tractatum evincere velis, evince, satis enim Augustini mentem ex allatis superius certius sententijs elicui. Solum hic addo ex eodem Bellarmino de Pœnit. lib. 3. cap. 9. neg. xi non

titatori hon posse, quin hic de vera & falsa pœnitentia tractatus sit alicujus antiqui, probatique  
Scriptoris, quem tanti fecit antiquitas, ut inde  
Gratianus, & Petrus Lombardus, homines in  
Patrum antiquorum scriptis adeò versati mul-  
ta testimonia, ille indecretum, hic in libros  
sententiarum retulerit. Non abs re igitur  
textum illum produxi ad probandum, consue-  
visse veterem Ecclesiam veniam relapsis præbe-  
re, eosque qui secus sentirent, quamvis se fidei  
custodes, ac disciplinæ vindices crederent, ha-  
bitos fuisse tanquam fidei hostes ac disciplinæ  
eversores.

D. R. In horum numerum, ut puto, non 25.  
referes Originem & Ambrosium, quorum ta-  
men sententiæ, quas paulo ante produxi, re-  
lapsis non favent.

D. D. Nec favent, nec adversantur. Nam  
solum docent Pœnitentiam publicam pro gra-  
vioribus culpis semel tantum fieri, leviorum  
autem pœnitentiam debere esse perpetuam, no-  
mine autem levioris culpæ sœpè intelligunt Pa-  
tres culpam seu venialem, seu minùs gravem,  
alterutram autem quotidie incurront homi-  
nes, & ideo perpetuam debere esse pœni-  
tentiam docent Patres. Quid inde colligis  
quod ad rem præsentem faciat? Non erat  
igitur cur ea duo loca afferres, quæ afferri so-  
lent ab hæreticis ad impugnandam auricularem

F 5

con-

confessionem perinde ac si Veteres egerint & pen  
gravioribus pœnitentiam publicam, de reli  
solam pœnitentiā cordis: sed rigidorum Do  
rum mos est aut ab hæreticis arma sumen  
aut ea hæreticis subministrare, vel ut eru  
videantur, veteres Canones, qui ad rem,  
qua agitur, non faciunt, recitare, qualis est  
le Canon Concilii Toletani tertii, quo so  
renovantur Canones antiqui, quibus often  
mus duo sola fuisse statuta, unum, ne rela  
post pœnitentiam publicam, iterum pu  
pœnitentia, & multò minus quoties libue  
Cut aliqui Pœnitentiarij Toletani facieant  
concederetur; alterum, ut sic relapsi damna  
tur, non quidem perpetua privatione ablo  
tionis, ut perperam interpretaris, cum ha  
privationem impiam & crudelem Pontifices  
appellent, sed poena à Siricio statuta. Nec  
fenties, si Concilij Toletani tertij tempus  
Patres non ignoras. Sed forte utrumq; exi  
perimentum capiam. Quo tempore celebra  
tum fuit hoc Concilium? à quibus Patriarchis

D. R. A Patribus Toletanis.

D. D. Erudita responsio! putabam e  
celebratum à Patribus Ephesini, hoc peto, q  
fuerint hi Patres Toletani, qui nempè To  
tum ad hoc celebrandum Concilium conveni  
& rursus quo tempore convenerint?

D. R. Quid interrogas, cùm ipse scis  
& pos

& penè rumparis cupiditate docendi? Doceas,  
per me licet, nolo tibi hanc laudem præripere.

D. D. Quām brevius fuisset dicere, ig- 26.

noro. Celebratum fuit hoc Concilium du-  
bus seculis post Siricum, nempe post illum  
Pontificem qui relapsos absolvi jussérat & rur-  
sus celebratum fuit ab Episcopis totius Hispa-  
niae, inter quos fuit Stephanus Episcopus Ec-  
clesiae Tarragonensis: hujus autem Ecclesiae E-  
piscopo eam Epistolam scripserat Siricius. Igi-  
tur ex tempore, ex loco, & ex Patribus sit pa-  
lam, non ignotum ei Concilio fuisse decretum  
a Siricio missum Episcopo Tarragonensi de re-  
lapsis saltem in morte absolvendis, dum ergo  
statuunt eo Canone 11. ut circa Relapsos fer-  
ventur Canones antiqui, jam volunt servari  
Canonem Siricij, cui parere tenebantur, eum-  
que jure vocant Canonem antiquum, utpote  
non primò conditum à Siricio, sed renovatum.

Quare falsum est quod ultimo loco obij- 27.  
ciebas, nempe à Siricio conditum fuisse jus-  
novum, unde inferebas ante Siricum denega-  
tam veniam fuisse Relapsis. Falsum, inquam,  
id est, cum id ipsum Nicæna Synodus & Julius  
I. sanxissent. Nec sanè ea novitas juris ex ver-  
bis Pontificis colligitur, ex reliquis autem ejus  
Epistolis colligitur oppositum, nempe ipsum  
abhorruisse quam maximè à novis Legibus con-  
dendis, quibus præsertim abrogarentur anti-  
quæ.

quæ. Initium enim Epistolæ tertiae ejusdem novit Pontificis ad universos Orthodoxos id est. Quidigitantibus nobis metum Divini judicij Fran municharissimi ... quid in querelam veniat non novum non licuit ... Et cui omnium Ecclesiarum est, si dissimulem, audiam dicente Domino: iijcitis mandatum Dei , ut traditiones statuatis. Quid enim aliud est reiijcere manu tum Dei quam privato judicio & humano filio novis rebus constituendis liberiis delectis. Perlatum itaque est ad conscientiam Apostoli Sedis contra Ecclesiasticum Canonem præsumtus & quæ ita sunt à Majoribus ordinata, ut ne levius susurro debeant violari, proprias quodam observationes novas inducere, & praterfundamento supra arenam velle construente Domino, non transibis terminos quos constituerunt Patres tui. Quod & S. Apostolus monet ... State, inquit, 2. Thess. 2. & tenet traditiones vestras, quas didicistis, sive per verbum, sive per Epistolam. Hinc in sequentia pistola ad Africæ Episcopos, litteras tales deplacuit, non quæ nova præcepta aliqua imperat, sed quibus ea, quæ per ignoriam, desidiam, aliquorum neglecta sunt, observare cupiamus quæ tamen Apostolica, & Patrum constituta sunt constituta. Scriptum est. State & tenet traditiones vestras sive per verbum, sive per pistolam. Quære si potes alium Pontificem novum.

ejusdē novitati Decretorum magis infensum. Non  
est. igitur Siricij Decretum illud de venia, & com-  
i Fran munioe Relapsis saltem in morte concedenda  
t tan novum jus fuit, sed veteris, & quidem Apo-  
um in stolici, quod fortè in Himerij Ecclesia non ser-  
ino: vabatur, confirmatio fuit, quo confirmatur  
mea sententia, nempè nunquam in Ecclesia Ro-  
mana, reliquísque Ecclesiis bene administratis  
fuisse ijs, qui post solemnem Pœnitentiam re-  
lapsi essent, omnem prorsus veniam denegatam.  
Ex his intellige quam malam causam propug-  
nes. Quidquid enim ad impugnandum me  
protulisti, meam in te dexteram armavit, no-  
vumque mihi adjumentum præbuit ad victo-  
riam. Accipe igitur amicum sanumque con-  
siliū, tuum depone rigorem, quo Pœnitentes  
absterres, horridus in jaculis, & pelle libyſtidis  
urſe, nostrāmque indue benignitatem.

D. R. Laxitatem videlicet, qua Pœniten-  
tes allicitis, & occiditis, solvitis & ligatis, ut  
semper relabantur, & vobis ad Inferos  
prolabantur.

D. D. Relapsos semper absolvimus? En 28.  
aliā gravissimam Calumniā. Tuam fidem  
obtestor. Audit̄i ne unquam id à me vel so-  
lo nutu in hac concertatione significatum? Re-  
pugnavi quidem tibi aliisque rigidis Doctori-  
bus afferentibus ab Ecclesia veteri nunquam  
fuisse absolutos eos, qui post pœnitentiam  
ite.

E. 17

iterum pœnitenda commisissent, ut vos eo  
peo spoliarem, quo defenditis rigorem vestru  
dum nimis facile, nimisque frequenter id  
nus hominum absolvere recusatis; non in  
tamen docui debere non semper absolvi.

D. R. Quid ipse doceas ignoro, scio ha  
esse benignissimæ vestræ Theologizæ doctrinæ

D. D. Dic ergo à quo nostrorum The  
logorum id audieris, in quo eorum libro, u  
scripto legeris, ostende.

D. R. Satè communis fama proloquitur

29. D. D. Nempè vester in nos amor comm  
niscitur. Gratulamur nobis sorte Sancti  
mi Præsulis Joannis Chrysostomi. Audi  
storiam antiquam, sed quæ nostro ævo per  
lè congruit. In laudem Divinæ misericordiæ  
effusissimæ in omne genus hominum Pœnitentia  
tum, persæpe dicebat, & scribebat Chrys  
ostomus, ut perditos homines facile despera  
tes ad spem veniæ, & pœnitentiam perducere.  
Talius mihi crede (ita scripsit ad Theodorum la  
plum ep. 5. ) talis est erga homines pietas De  
nunquam spernit pœnitentiam, si ei sincere  
simpliciter offeratur. Etiam si ad summum quæ  
perveniat malorum, & inde tamen velit reue  
ti advirtutis viam, suscipit libenter & ampli  
etitur. Quodque est majoria humanitatis, &  
clementia argumentum, licet quis non poterit  
explere omnem satisfaciendi ordinem, bre  
viter.

TAMEN

nam, & exiguo tempore actam non auersatur, aut negligit, sed hanc magna mercede compensat. Non enim temporis quantitate, sed animi dispositione pœnitentia judicatur. Nini-  
vite enim multis diebus non indigerunt, ut il-  
lud peccatum deleretur. Tempus exiguum po-  
nit universam eorum delere iniquitatem, & la-  
tiro haud longo tempore ingressum Paradisi im-  
petravit &c. Similia habet in Homilia de S.  
Philogonio, & in homiliis supra ep. ad Hebr.  
ad ea verba c. 16. Voluntarie peccantibus no-  
bis post acceptam notitiam veritatis jam non  
relinquitur pro peccatis hostia. Cum ergo  
hac à S. Anicstite perpetuò inculcari scirent,  
auditentque ejus inimici, & humanissime ab  
eo excipi viderent id genus hominum perditum,  
quod animo suspicati fuere, tanquam  
certum evulgarunt, à Chrysostomo nefarios  
quosque, & pluries in eadem crima relapsos  
semper absolvvi. Is enim fuit sextus articulus  
ejus accusationis, ut refert Baron. ad an. 403.  
Nempè quod aditum aperiret peccantibus dicens:  
Sisterum pecces, iterū pœnitentiam facito, & quo-  
ties peccaveris, accede ad me, & ego te curabo.  
Calumniam persimilem, & ex eadem causa fab-  
ricastis contra nos rigidi quotquot estis Insti-  
tutores, nec forte dissimiles iis, qui Chryso-  
stomum insectabantur. Cum enim Divinam  
Clementiam à nobis efferri audiatis, invitari  
per-

perbenignè quo<sup>s</sup>libet ad pœnitentiam, excusarique, illösque redargui, qui eis confitibus veniam facile pernegant, aut differunt creditis tanquam certum & indubitate à nobis absolvi quo<sup>s</sup>libet, & porcis pro margaritas. Hinc Epistolæ plenæ calumniæ missæque per provinciam ad amicos innotescos, hinc satyræ crudelibus jocis referta, per primarias utriusque orbis Accademias seminatæ, hinc ille per totam hanc Urbem lantes felle querimoniæ, decipi genus humanum, pœnitentes ligari, non absolvit; non impiori Sacramentis, sed sacrilegijs impiari. Hoc limini ceniores loquacissimi, quodque per est, fallitis alios, qui (ut sunt homines præque) quod audiunt malè fieri aliis, statim condunt, & laxitatem magistrorum carpunt, quævis quærant ipsi laxissimos, de quorum numero, crede mihi, non sumus. Misericordia sacrificio præoptamus, excipimus omnes, dimus omnes, sed omnes non absolvimus, quæ solùm inter nos & vos discriminant, quonos, Pœnitentes ex pravis habitibus, & longa consuetudine ad vitia inclinatos, aut relapsi si veri dent signa doloris & propositi, absolvimus plerisque, sed antea bene monitos, & contraria insultus Dæmonum armatos, vos autem rei scitis plerisque, aut etiam omnes, & per menses, aut annos, redire jubetis.

D. R.



D. R. Omnes reijci nego.

D. D. Quid ipse facias ignorō, nec experiri volo. Quid vestri Institutores faciendum 30<sup>a</sup> doceant, scio, sciūntque omnes, qui eorum scrip-  
ta typis edita legunt. Differri omnino & semper debere prædictis pœnitentibus absolu-  
tionem, & apertè docent, vel docere se, fatis significant Gummarus Huighenius Apol. pag.  
68. & in sua Meth. pag. 71. Neesen. pag. 388.  
Avermans in suo Tyroc. par. 1. num. 178.  
Gabriel in sua Moral. pag. 129. Et quidem ex præcitatibus scriptoribus primus sic istum su-  
um rigorem adamat, ut velit absolutionem differri debere etiam sposo, qui ipso manè nupriis destinato, abusum se diū suā sponsā confitetur, quamvis se intimè dolere affirmet,  
quamvis in id criminis relabi amplius nec velit,  
nec possit, jam matrimonio reddente licitum,  
quod antea ei erat illicitum, quamvis demum dilata absolutione differrendæ sint etiam nu-  
ptiæ, cum admiratione omnium pejora suspi-  
cantum. Non est quod hæreas (sic ille Paro-  
chum ad hanc absolutionis dilationem obfir-  
mat) quidquid obloquiorum, quidquid turba-  
rum, quidquid incommodi consequatur. Quām  
autem longa sit vestra isthæc absolutionis di-  
latio, coniisci potest ex fine, differtis enim, ut  
interea Pœnitens pravos habitus deponat, &  
bonos induat, Idcirco (inquit sit, Huighenius

G

in

## CALUMNIA V.

98  
in Apol. pag. 68.) adhibenda est dilatio, pœnitens ea durante, medijs à confessario, quam medico spirituali prescriptis utatur, virtus contrarijs virtutum actibus interea appellat, ut pravis suis inclinationibus medeas cum autem id opus sit ad minus plurium mensium, jam plures menses manebit ex uestra substitutione inabsolutus, quicunque pravam candi consuetudinem contraxit.

31. Ut autem aperto uestrorum librorum testimonio probavi, à vobis absolutionem, ea que satis diu prædictis omnibus Pœnitentiis differri, ita nostrorum Scriptorum calculo probabo à nobis haudquam omnes absolvi. Interdum ( inquit Layman lib. 5. tract. 6. cap. 4. num. 10. ) vehemens est suspicio, & justa presumptio propositum simulatum, aut non sufficiere: Si videlicet pœnitens post duas aut tres confessiones eandem peccati speciem, eodem majore numero afferat, & nullus emendatus conatus antecessisse videatur. Hoc casu dignata erit absolution, nominato aliquo tempore spatio, intra quod pœnitens conatum adhibebit ad criminis emendationem. Idem docent Lus verbo Confessarius casu 7. Trullench. tom. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 20. n. 10. Azor part. lib. 11. cap. 3. q. 4. & cum reliquis omnibus Tamburinus, qui cap. 3. l. 7. meth. Confess. habet. Differunt aliquando absolutionis proprie-

occasiones proximas non amotas; nonnunquam propter frequentem relapsum; tertio propter aliquod Pænitentis emolumentum.

D. R. Interdum, aliquando, nonnunquam; Quam proximè ista accedunt ad illud nunquam, quod dicebam.

D. D. Jam video hoc vobis displicere, quod nos non ita sæpè nec ita diù veniam, etiam relapsi differamus. Id igitur modò ex ipsa institutione Sacramenti, & regulis Patrum discutiendum erit, utrum vos semper, aut fere semper veniam differendo, ut nos raro eam differendo, erremus. Ut autem clare, ac distin-  
ctè rem totam velut à suis principiis evolvam, tèque ipsum ad meam sententiam, veluti cer-  
tam ac tutissimam suaviter traham.

Præmoneo primò, credi omnino debere, 32.

hoc Sacramentum non esse sic institutum à Christo Domino, ut difficillimè administretur. Primò quia est Sacramentum lapsis post Baptismum, adeoque fere omnibus adultis ne-cessarium ad salutem: media autem necessaria non debent esse paratu difficillima, & ideo Ba-  
ptismus, qui est Sacramentum omnibus neces-  
sarium ad salutem, facilè administratur. Se-  
condò, quia Ecclesia Sanctique omnes hortan-  
tur ad frequentem ejus usum, ergo supponunt  
esse sic institutum, ut non administretur diffi-

G 2

cillimè

cillimè; Sic enim frequenter suscipi non posset. Admittis hoc?

D. R. Admitto.

D. D. Bene est. Præmoneo 2. reijcet

**33.** tam omnino esse eam administrandæ poenitentiae præsum, ex qua sequeretur, quod hoc sacramentum evaderet maximè onerosum ministris, vel susceptoribus, & magis, quæ ferat ipsa necessitas Sacramenti, licet hujusmodi praxis removeret non paucos à peccato; quæ videlicet removeret etiam à Sacramento, & haec est ratio, propter quam S. Leo epist. 78. sufficit eum abusum, qui in aliquibus provinciis oleverat, exigendi à Pœnitentibus, ut permittent sua peccata publicè recitari! Removetur, inquit, tam improbabilis consuetudo, multi à pœnitentia remedij arceantur, dum arubescunt, aut metuunt inimicis sua fatigare. Admittis hoc?

D. R. Admitto.

**34.** D. D. Bene est. Præmoneo 3. Adhaerit sacramentum requiri præcisè ex parte Pœnitentis actum doloris, propositi, & Confessoris. Actum inquam, non habitum seu longam perseverentiam in his actibus: nam Trident. sessione 14. solos actus requirit, & haec est totius Ecclesiæ doctrina. Igitur non requiritur, quod Pœnitens per aliquot hebdomas vel menses, antequam absolvatur, perfic-

## DISPUTATIO V. 101

in tali dolore & proposito lugens peccata sua.  
Si id faciet, optimè faciet, non tamen dam-  
nandus erit, si non faciat. Admittis hoc?

D. R. Admitto.

D. D. Gratulor tibi docilitatem tuam. 35.

Præmoneo 4. Satis esse quod Confessarius vo-  
lens absolvere habeat judicium prudens de di-  
spositione Pœnitentis, nempè de prædictis a-  
ctibus doloris & propositi. Priusquam Mini-  
ster absolvat ( inquit Suar. tom. 4. in 3. par.  
disp. 32. sect. 2. necesse est, ut prudenter, &  
probabiliter judicet, Pœnitentem esse dispositum.  
Necesse est, & sufficit, agit enim de necessario  
sufficienti.

D. R. Suarium non agnoscimus, nec alios  
hujusmodi Scholasticos Theologos de moribus  
subtiliter ex ingenio suo, non autem ex Ma-  
jorum auctoritate disputantes.

D. D. Suarium non agnoscitis, aliósque  
hujusmodi Scholasticos Theologos? Et ideo tam  
sæpè à recto rationis, & veritatis tramite aber-  
ratis. Si scires quantum tibi hominem nomi-  
navi ( scires autem si legisses) puderet te in-  
scitiae tuae, & rigidiorum Doctorum Libellos,  
Epistolas, ac Tractatus, quos noctu diéque ver-  
tas, abiçeres. Sed illud intolerabilius, quod  
omnes Theologos despiciatis.

D. R. Noviores videlicet. 36.

D. D. Ergo antiquos non despiciatis? At

G 3

ea

ea Suarij doctrina antiquiorum est, quos lo-  
quens Cathechismus Romanus sic habet parte  
2. num. 51. *Quod si audit a confessione iudic-  
verit Confessarius, neque in enumerandis pec-  
catis diligentiam, nec indeferendis dolorem pa-  
nitenti fuisse, absolvit poterit: si iudicaverit  
inquit, non autem si iudicaverit indubitate  
¶ post experimentum aliquot hebdomadarum  
vel mensium. Sed clarus D. Carolus. Re-  
cusabis ne tantum Pastorem sequi?*

D R. Absit.

37. D. D. Is in Instruzione Pastorali sic pa-  
tentiarios suos Sacerdotes monet. *Si proba-  
liter sibi Confessarius persuadeat, posse si fidei  
prime, vel secundâ à Pénitente sibi promis-  
factâ dare quod scilicet occasionem auferet, pos-  
sit eum promissionis intuitu absolvere. Audi-  
Si probabilitate sibi Confessarius persuadeat.  
Quæ is rationem? Ea est institutio Christi Do-  
mini, quæ colligitur ex prædicto commu-  
nensu Theologorū, & quia si requereretur iudic-  
cium plusquam probabile, esset nimis difficultas  
& subjecta innumeris angustiis, & scrupulis ad  
ministratio. & suscepitio hujus Sacramenti, q-  
uem non debere esse concessisti.*

38. Præmoneo s. quod fuisus probabo di-  
10. par 2. Confessarium sufficienter haberet  
iudicium probabile, dum pénitentes aut ex-  
cite ipso modo confitendi, aut signatè dicit se ha-

bere talem dolorem, & propositum, nisi sit  
præsumptio contra ipsum. Hinc Doctores (inter  
quos s. Th. in 4. dist. 17. quæst. 3. quæstiunc.  
5. ad 2.) docent, in Foro conscientiæ creden-  
dum reo pro se, & contra se. Scio aliquos ve-  
strum respondere, hoc dictum sic esse exponen-  
dum, ut reo credatur, pro se dum dicit, se hæc, &  
non alia peccata commisisse, non autem dum di-  
cit se esse rite dispositum, quia in hoc facile pot-  
est decipi. Sed hæc responsio est omnino vana:  
primò, quia in re tanti momenti debuissent Do-  
ctores hoc modo limitare suā propositionē, quæ  
alioquin daret ansam errori: ut si quis diceret:  
*Audita in Confessione possunt revelari, subintel-  
ligendo cum licentiā Pœnitentis;* Doctores au-  
tem hoc modo nec signatè, nec exercitè eam li-  
mitant: Secundo. Sicuti potest quis decipi in  
iudicando de suā dispositione, ita potest decipi  
in iudicando de contractibus, de obligatione re-  
stituendi, de Simonia, aliisque innumeris, imo  
multò magis circa hæc, quām circa illud, cum  
facillimè quilibet intelligat, an verè detestetur  
peccata commissa, & velit ea non amplius com-  
mittere, ergo si, quia potest decipi circa hoc,  
non est ei credendum, dum dicit, dispositum, à  
fortiori non esset ei credendum, dum dicit, se  
non commisisse alia peccata, adeoque se non  
comisisse e. g. peccatum Simonia, peccatum in-  
justitiae circa contractus, aliaque hujusmodi,

G 4

quæ

quæ omnia includuntur in ea propositione 10, de  
babo alia peccata. Tertiò. Vera ratio, proprie  
quam in foro conscientiæ creditur reo etia possum  
pro le, non sic in foro judiciali est ea, quod  
Iudicium est forum voluntarium, non hoc. Supponatur  
autem, quod, qui sponte silit se Judicii, D  
ab eo absolvatur, nolit illum decipere, & quod Dixi pa  
diligerent se inspicerit, ne se decipiatur. His sit pra  
autem ratio tam probat esse credendum reo pro statione  
se, dum dicit, se non habere alia peccata, ac duum præsum  
dicit, se esse verè dispositum.

Igitur ea propositione D. Thomæ debet relapsu  
telligi ut sonat, utque eam intellexerunt, & do relapsu  
cuerunt post D. Th. ejus discipuli Turrectem co mag  
ta cap. quem pœnitit de pœnit. dist. 1. num. 11 ad detin  
Fomus in Armilla verbo *Absolutio* num. 30. T. constan  
biena ibidem quæst. 24. num. 45. & reliquias  
quos sequitur Filiuccius, Suarez, Dicastillus plus non  
Henriquez, aliique, inter quos Suarez tom. 4. 3. par. disp. 32. sect. 2. confessor inquit, quod  
do non habet sufficientia signa doloris, potest  
debet interrogare Pœnitentem, an ex animo  
testetur peccatum, cui affirmanti credere iu  
tur; Et hoc idem dicendum est de propositione in  
turum, quando ex confessione non oritur speci  
lis obligatio restituendi, vel relinquenti aliquam  
occasione proximam. Et in hoc ipso casu  
pœnitens dicat, se habere propositum satisfac  
endi obligationi suæ, e. g. restituendi, potest  
dubius ei credere. Dicastillus similiter dis  
10, de

10, de pœnit. dub. 29 num. 571. *Pœnitenti, in-  
 proprio quod affirmanti se habere retractationem & pro-  
positum non peccandi credendū est. Admittishoc?*  
D.R. Admittit, si ut affirmas, hæc est Do-  
ctoris Angelici, & communis aliorum Doctrina.  
D.D. Pergo igitur reliqua præmonere.  
Ex quo Dixi paulo ante, esse credendum Pœnitenti, ni-

39.

Haec si sit præsumptio in contrarium, quæ ejus atte-  
nione pœnitentem elidat; Nunc præmoneo & non debere  
admittere præsumi, quod pœnitens affirmans, se esse di-  
positum dicat falsum, ex eo præcisè, quod est  
bet in relapsus; est enim indubitatum non impediri à  
& de relapsu verum dolorem, & propositum, imo  
creme eo magis confundimur, & magis movemur  
ad detestandam propriam infirmitatem, & in-  
constantiam.

Verum quidem est, quod, si qui est rela-  
plus non adhibuit post ultimam confessionem  
ullum conatum, ne relaberetur, non est judican-  
dus habuisse in ea ultima confessione, & conse-  
quenter nec habere nunc verum dolorem, & pro-  
positum, nam, ut inquit Card. de Lugo de pœ-  
nit. disp. 14. num. 160. *Qui efficaciter propo-  
nit, & serio rem aliquam, quam aliundè mora-  
luer implere potest, non ita facile obliviiscitur  
satim si propositi, sed saltē per aliquod tem-  
pore perseverat, & difficultius vel rariūs eadit. Is  
tamen potest nunc dare specialia signa doloris,  
aut mereatur ei credi saltē semel aut bis post*

G 5

rela-

relapsum, ut colligitur ex præcitata Instru<sup>ci</sup>culpan<sup>re</sup>ne D. Caroli. Si verò, qui est relapsus, sibi proponerio conatus est non relabi, jam ostendit se gratia buisse verum dolorem & propositum, cuius maturus fuit ille conatus. Quare cessat jam diu sumptio contra ipsum, debetque ei credi,

D.R. Videntur certa.

40. D.D. Præmoneo 7. Non est necesse, quod Confessarius sibi persuadeat, poenitentem esse relapsorum, ut communiter tradunt Doctores; tum quia nulla ratio id suadet, tum potest unquam id sibi prudenter persuadere Confessarius, immo nunquam, cum poenitens habet la peccata venialia negligentiæ, iracondia, similia.

41. Præmoneo 8. Dilationem absolutio nec esse medium certò faciens abstinere à peccato, nec esse medium ad id necessarium. Primum patet, nam multi, quamvis ipsis differtur absolutio, adhuc relabuntur in peccatis. Alterum similiter patet, quia sunt alia media, quæ conferunt ad emendationem, in quæ est ipsa absolutio, & Sacramentum, quæ conferens gratiam, & auxilia actualia jam poenitenti auget vires, quibus se contineat à peccato. Igitur utrumque est medium conferens emendationem, & dilatio absolutionis & ablationis. Dilatio absolutionis, quatenus facit, ut poenitens magis apprehendat gravitatem suarum culpa

struē colparū, & concipiāt maiorem dolorem, firmius  
s, sācē propositum; absoluō verō quatenus confert  
it se gratiam, & jus ad prædicta auxilia, quibus ar-  
cūjus matur contra relapsū. Neutrum est reme-  
jam pū diū se solo trahens emendationem: neutrum  
di, est remedium hic & nunc necessarium ad emen-  
dationem, utrumque potest conferre ad emen-  
dationem, cum hoc discrimine, quod absolu-  
tio impertita dispositis semper confert ad emen-  
dationem, quia semper dat gratiam, & præ-  
dicta auxilia, & conservat pœnitentem bene  
affectum erga Sacraūta, nec afferit illi ul-  
lum damnum, è contra absoluō negata, li-  
cit aliquibus sit efficacius remedium, quām  
concessa, multis tamen est ingenti damno, nem-  
pē iis, qui forte habent solam attritionem,  
quamvis conentur elicere contritionem; jam  
enim nullum opus eorum, quæ faciunt eo tem-  
pore intermedio, donec absolvantur, est satis-  
factorium, & meritorium de condigno, & ipsi  
manent in perpetuo periculo aeternæ damna-  
tionis, cum possint toto eo tempore improvi-  
sam, & repentinam mortem incurrere. Quām  
grave malum hoc est? Nec illud minūs, quod  
plerique sic rejecti, vel dimissi amorem Sacra-  
mentorum, suæque salutis veluti desperantes  
amittunt. *Experientia docet ( inquit Leander  
a Murcia in disquit. lib 2. disp. 1. resolut. 14.  
num. 3. pag. 158. ) quod differre absoluō*

42.

non

E. 11

non est remedium, sed potius medium, quo Medicis desperationem ruant, vel quo odiosa reddant stendi. eis confessio. Hanc experientiam, quam habeo, multi graves viri, qui confessio auditoris audiendis frequenter vacant, similiter habent qui dicitur retulerunt. Bene ait, sic experiri eos, quibus dispositionibus audiendis, frequenter vacant, qui iis audiendis non vacant, nec experiri sponte nec miserentur, nec satis callent, quae sunt ut veritas nimirum morbis curandis aptiora remedia, qui Medicinæ longum studiosus corpora testarunt, nisi nunquam hic satis scire nunquam potest, sed sit optima curandi ratio, nec satis percipietur quam, nullum esse depellendis morbis aptius remedium, Medici amore, & patientia. Igitur certum, hoc remedium differendi abolutionem, vel eo utaris ut Judex ad cognoscendam dispositionem Pœnitentis, ne temeritatem feras, vel eo utaris ut Medicus ad emendationem, quem scis esse dispositum, remedium plerisque inutile, aut etiam noxiuom omnibus periculose, ergo cum ijs, qui prudenter judicantur dispositi, vix unquam erit prohibendum, ut emendentur, nempe tunc solum cum libenter acceptatur, ac tanta prævidetur utilitas, ut prævaleat omnibus damnis, & periculis, quæ secum assert, quem casum esse certissimum, & expertissimum, doctorumque Media

quo Medicorum testimonio, ratione ipsâ, satis ostendit. Admittis hoc?

D.R. Admitto. Nec ego unquam Auctor sim, ut hoc modo carentur ordinariè iij, habet qui dispositi sunt, & possunt absolvit. Sed in quicunque dispositi, qua alia ratione carentur?

D.D. Dicam. Igitur præmoneo 9. Qui 43. sponte accedunt ad Confessionem, & eo fine, sunt ut verè reconcilientur cum Deo, si non appetit, satis dispositi, possunt facile ab ipso Confessario statim disponi. Hoc probatur manifeste, experientia, & ratione hoc modo. Est certum, quod longè facilius hi concipiunt effectum dolorem, & propositum, quam qui audiunt Concionatorem, cum hi plerumque non accedant ad concionem, ut reconcilientur cum Deo, & absolvantur à suis peccatis, sed aut ex curiositate, aut ut pie se occupent, atqui experimur etiam, hos facile concuti, & concipere efficacem dolorem, & propositum, cum Concionator apte proponit, quæ ad poenitentiam excitant, ergo à fortiori facile concutientur illi, & concipient efficacem dolorem & propositum, si eadem ipsis proponantur à Confessatio. Nec facit, quod confessarius nequeat longam concionem habere: nam prædicta, quæ excitant ad poenitentiam, petita vel ex Divina bonitate, quæ tamdiu toleravit eum, quem potuisset in infernum detrudere, vel ex incertu-

titudine mortis, ac Divina justitia gehenna  
præparante obstinatis peccatoribus, magis  
inde commovent animum paucis, sed multa  
significantibus verbis peramanter propositu  
quam longa concione descripta.

44. *D. R.* Commovent quidem, sed min  
brevissimo, ut experimur in his ipsis, quos  
exemplum attulisti, fervidae concionis Au  
toribus, qui lacrimantur quidem facile, iu  
facilius, qui gravioribus peccatis onerati,  
jorem habent lugendi causam, sed absolu  
concione arescant lacrimæ, concepta abeu  
vota, & veteres redeunt amores.

*D. D.* Id in universum dici nequit, cu  
non pauci constanter emendentur, vel non rat  
sæpè relabantur, donec tandem ne labant  
quidem unquam. Adde quod alia est rati  
confitentium, alia audientium Concionem  
tum quia confessione, nempè actu perhumili  
maximèque arduo facile exoratur Deus, mo  
veturque ad confirmandum in recto propo  
to Pœnitentem, tum quia post confessionem  
sequitur Absolutio, & Sacramentum, cu  
virtute magis robatur Pœnitens, non at  
tem sequitur post concionem. Licet ergo Au  
ditorum lacrimæ facie arescant, non ita facie  
arescant lacrimæ Pœnitentium. Sed arescant  
non perseveret dolor, & propositum; Quis  
iude ? An Christus Dominus voluit esse pa  
cens

tem Sacramenti eum solum dolorem, & propositum, quod perseveret, an præcisè dolorem & propositum? Primum dici nequit, ut ostendi paulò ante, & patet ex innumeris exemplis etiam Scripturæ, quibus constat Deum ignoscere, & in gratiam restituere etiam eos, quos prævidet inconstantes fore. Si ergo Deus propositum perseverans optavit quidem, tique soli gloriam, & vitam æternam concedit, gratiam verò, etiam non perseveranti, concedit, cur nos soli perseveranti per hebdomadam, vel mensem, & longo fletu exposcenti veniam concedemus? Si D E U S hanc legem condidit, ut cuicunque verè dolenti, & confitenti venia detur, quo jure nos Divina munera corrumprimus, & hanc contrariam legem statuimus, ne cuicunque verè dolenti venia detur, sed solum dolenti per aliquot hebdomadas, vel menses, suumque dolorem, & propositum pijs operibus confirmanti? Igitur is verus dolor, & propositum, quod pœnitens excitatus brevibus, sed pœnitentibus verbis Confessarii, quâ monentis, quâ increpantis, quâ ipsam absolutionis dilationem minantis, concipere se ostendit, satis est ad Sacramentum, adeoque is pœnitens est jam habendus tamquam dispositus. Admittis hoc?

D. R. Admitto quidem, si ostendit veniam dolorem.

D.D

**D. D.** Nempe, si se commotum ostendit, nec frigidè dicit, se velle novam vitam instituere. Hæc enim signa sunt, ex quin prudenter judicatur quis verè dolere, & propone, & dari solent ab ijs, quos Confessari fortiter, & suaviter increpat. Igitur is, ante a habebatur ut indispositus, vel propter tam nihil emendatam post ultimam confessio nem, vel ex alio capite, jam monitus, & incipitus à confessario, ac se dolere significans, sed bendus pro disposito, ergo est statim absolvendus, regulariter loquendo, ut ajunt. Id neque non potes; nam paulò ante concessisti, dilatationem absolutionis esse remedium adeò auctor & periculosum, ut perraro sit adhibendum.

**46.** **Præmoneo 10.** Confessarium, cum prehendit Pœnitentem indispositum ex accessisse imparatum, & animo indiscusso, perseverantem in occasione proxima, vel emendatum, nihilque conatum, ut se corrigeret, debere plerumque, saltem ex charitate ipsum disponere, cum id ex dictis possit fieri & ex alia parte dilatio absolutionis sit plerumque adeò Pœnitenti damnosa. Certe ptimè faciet ipsum disponens, & absolvendam disponendo facit absque dubio actum charitatis, absolvendo autem sic dispositum, solent statim absolvvi, facit plerumque clum justitiae. Id absque dubio admittes.

D. B.

D.R. Et quomodo non admittam quod exantecedentibus aperte colligitur?

D.D. Præmoneo tandem, frequentius quidem in administratione hujus Sacramenti ex nimia benignitate, quam ex nimio rigore peccari, majus tamen esse peccatum nimium rigorem, quam nimiam benignitatem. Frequentius quidem peccatur nimia benignitate, quia longè plures sunt ii Confessarii, qui oscitanter audiunt Confessiones, qui videlicet nec satis explant statum Pœnitentis interrogando, nec satis ipsum emendare curant, aut disponere monendo, increpandoque, quam sint ii Confessarii, qui nimis interrogant, aut nimis increpant, aut nimis severè judicant de statu, & obligatione Pœnitentis. Is tamen rigoris excessus est malum longè majus, quia exasperat Pœnitentem, & ex disposito subinde facit indispositum. Rursus removet Pœnitentem à Sacramentis, facit eumaversum ab Ecclesiæ ministris, & ab ipsa Christiana Religione, & in desperationem facile inducit: quare Joannes Damascenus apud Petrum Blefensem de pœnit. & satisfact. quin omnes Patres satis communiter monent, *tutius severationem reddere de misericordia, quam de severitate justitiae.* Id absque dubio concedes? Jam verò ventum est ad id, quò te ducere desti- naveram. Ex iis enim, quæ hactenus præmo- nui, eruitur manifestè, non proficii ex virtute, quod Pœnitentibus Relapsis, & sponte ad con- fessio-

H fessio-

E. 11

fessionem accendentibus, (de his enim loquitur differatur absolutio, nam si plerumque falseri conati sunt non relabi, sunt igitur censendi primumque bene dispositi: ergo cum dilatio solutionis sit ex dictis remedium plerumque adeo anceps, immo adeo damnosum, iam charitas & justitia postulat plerumque, ut statim absolvantur, si praesertim nolint expectare. Si vero sint indispositi, cum ex dictis facile disponi possint, jam charitas aut obligat, aut suadet, ut disponantur. Si ergo non disponantur, & rejiciantur, jam rejiciuntur aut ex defectu charitatis necessariæ, aut ex defectu ferventioris charitatis, si vero plerumque absolvantur statim id sit juxta regulas justitiae, aut charitatis: ergo prædicta praxis differendi plerumque absolutionem relapsis non oritur ex virtute, sed aut ex injustitia, aut ex charitatis debitæ defectu, aut ex charitate remissa, & è contra praxis contraria est conformis regulis justitiae, aut charitatis. Ergo ex iis, quæ hactenus, & per gradus concessisti, concedere debes vestri rigoris praxim laudabilem non esse, esse autem laudabilem praxim nostræ benignitatis.

48.

**D.R.** Id quidem ego concedere nolebam, sed paulatim prædictis propositionibus effeciisti, ut negare non possim. Assentior igitur, dummodo, quod ultimo loco monuisti, de iis Relapsis sermone sit, qui sponte ad Confessionem accedunt.

**D.D.** De his me locutum, iterum assero,

nam

nam alia est ratio eorum, qui accedere compelluntur, ut sunt qui confitentur solum in Paschate, quique in Collegiis, & Scholis ad confessio-  
nem iis solis diebus accedunt, quibus accedere ex lege tenentur. Cum iis enim (dicam ingenuè  
quod sentio, non enim cuiquam adulari volo, &  
quamvis Doctor benignus sim, cum tamen tem-  
pus, & ratio postulat, obrigesco) cum iis, inquā,  
leveius agendum est. Perhæpe enim nec dispo-  
siti accedunt, nec possunt facile disponi. Primum  
concegit, quia non solent accedere eo animo, ut  
cum Deo reconcilientur, utque aliam postea vi-  
vendi rationem instituant, ut accedunt ii, de qui-  
bus antea agebamus. Alterum verò quia adhor-  
tationibus, & increpationibus, quibus occallue-  
re, non admodum commoventur. Utramque  
hanc regulam benignam cum sponte confitenti-  
bus, rigidiusculam cum aliis confiteri compulsis  
proponit Layman lib. 5. tract. 6. cap. 4. n. 10. &  
ii, probantque reliqui nostræ scholæ Doctores.

D. R. Probo etiam ego sic temperatam, &  
sequar. Nec semper veniam Relapsis dabo, nec  
semper negabo.

D. D. Id satis non est, nec id faciendum paulò  
ante ex meis propositionibus colligebas.

D. R. Quid ergo faciam?

D. D. Accipe. Quicumque ad te venerint  
Ponitentes, aut venia dignos credas, aut facias,  
aut facere contendas. Brevius.  
Rejicias nunquam. Audi semper. Solve frequenter.

H 2

CA.

sponte  
quam  
an veteri  
tibus o  
da. N  
tra veteri  
D  
quod f  
Quid e  
lium et  
rint in f  
simam  
populo  
ribus ir  
D  
non ver  
verit.  
D  
affirma  
Nectar  
Alanus  
adnota  
initio a  
que, q  
antiqui  
aut exte  
que tes  
nem, q  
sp

## CALUMNIA SEXTA

*Poenitentibus injungebat olim Eccl  
sia publicam occultorum quoque cri  
minum confessionem.*

## DISPUTATIO VI.

I. *Doct.*  
*Discr.*



Ertum est, publicam et  
occultorum criminū co  
fessionem posse laudab  
ter fieri, eamque fe  
non paucos in vindicta  
suorum scelerum, & suis  
miliationem, ut loquitur Tridentinum sibi  
cap. 5. Inter hos celeberrimus fuit, eritque  
perpetuum Potamius Episcopus Bracaren  
sui, ut refert Card. Baron. ad ann. 656.  
Concilio Tolet. 10. nemine accusante, seipso  
prodidit, & cum lacrymis confessus est occu  
tum, quod commiserat, carnis peccatum,

## DISPUTATIO VI. 117

sponte Episcopatu se abdicans pœnam subjet, quam Canones ejus culpæ reis imponebant.

Quod in controversiam vocatur, illud est, 2. an vetus Ecclesia imposuerit unquam Pœnitentibus onus publicè confitendi sua occulta delicta. Nec desunt qui hanc etiam calumniam contra veteris Ecclesiæ disciplinam struant.

Doct. Rig. Nimurum calumnia vocatur, quod fuit ingens veteris Ecclesiæ præconium. Quid enim magis pietatem antiquorum Fidelium commendat, quam, quod non dubitaverint in suorum criminum detestationem, gravissimam pœnam subire, eaque coram universo populo confiteri, quæ nos unius Sacerdotis auctoribus intusurrare formidamus?

D.D. Laudabile procul dubio id fuerit; non vero quod Ecclesia ad id faciendum obligaverit. Id ego factum fuisse, nego.

D.R. Nempe, quod homines eruditissimi affirmant, Ruardus Tappetus art. 5. ubi de facto Nectarii, Lindanus Panopliæ lib. 4. cap. 69. Alanus Copus Dialogo 2. cap. 27. Pamelius in annotationibus ad tract. S. Cypr. de Lapsis, & initio adnotat. ad lib. Tertulliani de Pœnit. alii. que, quodque manifestè colligitur ex Patribus antiquoribus (nam sublatum post quintum aut sextum seculum hunc morem fatemur) ubique testantibus laudabilem istam consuetudinem, quæ tunc vigebat publicè confitendi graviora

H 3

viora peccata, quamvis clanculum committit. Conuetudo autem faciendi rem adeo diffusa est, ut est prædicta confessio, sine præcepto induci, aut conservari minimè potuisset.

D. D. Sed istam communem consuetudinem in veterum Scriptorum monumentis reperio. Reperio quidem à pluribus id factum, sed plurium factum non est omnium consueto; alioquin, quia reperimus, multos obtulisse Tyrannis, alios multos sua omnia bona eleemosynas erogasse, alios in sylvis vita sperrimam traduxisse, id ex generali consuetudine, aut ex lege, & præcepto factum, dico.

4. D. R. In Socratis historiâ utrumque factum & consuetudinem. Refertur in lib. 5. cap. 19. (ut bene nosti) Matrona quandam à Presbytero Pœnitentiaro, quem totius vitæ peccata confessa fuerat, compulsam fuisse eadem publicè confiteri, eam si paruisse, ut occultum etiam Diaconi ipsâ patratum sacrilegium prodiderit, Diaconus in pœnam à suo loco dejectus fuisse. Populus in sacros Ecclesiæ Ministros ita commotus, ut ei placando, Nectarius Episcopus Presbyterum Pœnitentiarum amoverit, que munus penitus abrogaverit. Additum est Sozomenus, idem factum narrans lib. 7. cap. 10. exemplum Nectarii reliquos ferè omnes E

scopos sequitos esse. Id certè satis quod dicebam ostendit; non enim mulier nobilis, honestaque fama, eam confessionem facere jussa esset, nec ipsa fecisset, nisi fieri consueisset, fuisseque omnino necessaria ad obtainendam veniam peccatorum. Id etiam colligo ex eo, quod Sacrates decretum Nectarii improbans afferit, nempe id malum ex eo manasse, quod postea non potuerint amplius redargui prava aliorum opera, nec malorum hominum commercium vitari, utpote qui, sublatâ eâ occultorum criminum confessione, non amplius dignecebantur, ergo Pœnitentes sua etiam occulta criminia prodere cogebantur. Quis autem neget, hanc fuisse communem totius Ecclesiæ consuetudinem, cum non solum Constantinopoli, ubi factum mulieris contigit, sed in reliquis omnibus Orientis Ecclesiis viguerit, quarum Episcopi, factum Nectarii imitati dicuntur, cumque non ignoremus, easdem in utraque Ecclesiâ Orientali, & Occidentali solemnis Pœnitentiæ leges fuisse?

Sed, ut ut in aliquibus discreparint, in hoc certè nullum discrimin fuit, ut ex Patribus Latinis colligitur. Et primò Tertull. de Pœnit. cap. 10. & 11. invehitur in eos, qui Pœnitentiam omittebant, ex pudore confitendi peccata sua, qui pudor, inquit, esset veniam dignus, si confessio esset facienda coram inimicis insultaturis,

H 4

in re-

in resilioquio, ubi de alterius ruinâ alter attulatur, ubi prostrato superceditur, non sic autem cum facienda sit inter fratres, atque conseruari ubi communis spes, metus, gaudium, dolor, patitur. Igitur jubebantur Fideles publicè confiteri eam ea, quæ pudori erant, nempe occulta, pudicitiam enim est in confessione occulorum, non autem eorum, quæ publica sunt. Quod autem jubentur, & non solo consilio impellerentur, patitur, quia non redarguerentur, qui talem confessionem omittunt: non enim redarguitur quod malum non est, mala autem non est omissione rei non praceptæ.

6. Eundem pudorem retrahentem à publica confessione reprehendit S. Pacianus in parabolâ & S. Ambros. lib. 2. de Pœnit. cap. 10. & Ptal. 37. Igitur is mos cogendi Pœnitentes publicam atrocium criminum, quamvis occulorum confessionem non fuit solius Ecclesiæ Orientalis, sed etiam Occidentalis, diuque perseveravit in aliquibus Provinciis, nam etiam tempore S. Leonis Papæ perseverabat in Campaniâ, Samnio, & Piceno, ut patet ex ejus Epistolâ 78. ad harum Provinciarum Episcopis scriptâ: non enim est probabile, tunc omnes los Episcopos convenisse in eâ lege statuenda. Crediderim potius, constantiores eos fuissent eâ retinendâ, seu potius rigidiores in eâ ampliandâ, cogendo videlicet Pœnitentes ad publicam confessionem.

ganda omnia sua occulta delicta, adeoque etiam  
ea, in quæ leges animadvertebant pœnâ capitîs,  
quod solum tustulit Leo, ut Morinus lib. 2. cap.  
10. bene colligit ex ultimis his hujus Leonini  
decreti verbis. *Removeatur tam improbabili  
consuetudo, ne multi à pœnitentia remedio  
arreantur, dum aut erubescunt, aut metuant ini-  
mici sua facta referare, quibus possunt legum  
constitutione percelli.*

Demum negari non potest, potuisse hanc  
legem condi ab Ecclesiâ ad absterrendos Fideles  
ab atrocibus delictis quamvis occultis, ut ad  
removendos Fideles à patrandis publice, & cum  
scandalo eisdem delictis, potuit eos ad eorum  
publicam confessionem obligare. Probabile  
autem est, conditam de facto fuisse hanc legem  
eo tempore, quo aliæ multæ hujusmodi leges,  
& fortè etiam severiores, statutæ fuere, ad pœni-  
tentium verum propositum, & constantiam ex-  
plorandam, exercendamque. Certè publica  
pro occultis criminibus Pœnitentia parùm, aut  
nihil differt à publicâ occultorum criminum  
confessione; sed illa fuit in Universâ Ecclesiâ  
lege sancta, ergo, cum aliunde tot indiciis, ar-  
gumentisque id colligatur, dicendum est, hoc  
enam fuisse ab Ecclesiâ veteri lege sanctum, aut  
ab eâdem fuisse saltem permisum, ut Confes-  
sarii possent ad hujusmodi confessionem Pœ-  
nitentes cogere, quam permissionem clarè in- 8.

H 5

7.

8.

nuit

nuit S. Basilius in Ep. ad Amphilochium eo  
 34. Adulterio pollutas mulieres, & confitem  
 pietatem, vel quomodocumque convictas, p  
 licare quidem Patres nostri prohibuerunt;  
 convictis, mortis causam prabeamus. Igitur  
 Basilio, vetitum à Majoribus fuit Confessio  
 publicare adulteria occulta mulierum, nem  
 imponere mulieribus adulteris, ut publicè co  
 fiterentur sua adulteria, ne à maritis occidi  
 tur, ergo non erat prohibitum Confessariis pa  
 cipere Pœnitentibus confessionem publicam  
 liquorum delictorum, ex quorum manifesta  
 tione non sequeretur illud malum, sed erat  
 permisum, ut hanc confessionem præcipere  
 nam exceptio (ut dici solet) firmat regulam  
 contrarium.

D.D. Eloquenter quidem, & apposite  
 decipiendum: sic enim pervertis, quæ collegi  
 ex Veterum monumentis, ut videaris velle in  
 ponere, & fucum facere, ut eodem ordine, quæ  
 ea attulisti, ostendam.

9. Incipiam igitur ab eâ tam infelici, & co  
 lebri Matronæ Costantinopolitanæ Confessio  
 ne. Id factum narraturus Sozomenus cap. 16. n  
 7. dicit, Presbyterum Pœnitentiarium, qui co  
 fessiones exciperet, ab Episcopis fuisse consti  
 tum in suis Ecclesiis, electumque ad id mun  
 virum *integritate vita maximè spectabilem*, &  
 secretorum tenacem; quia nimis odiosum ap  
 fuit

sum fuit, quod Pœnitentes, sua delicta, tanquam in theatro, audiente Ecclesie multitudine pronunciarent. Ergo non obligarunt ad id Pœnitentes. Quomodo enim obligarunt ad id, quod cognoverunt esse odiosum, & nimis grave?

D. R. Non obligarunt quidem ad omnia, sed ad aliqua magis atrocia, iudicio Presbyteri Pœnitentiarii, cui debebant omnia prius manifestari.

D. D. Id asseri nullo modo potest; nam si odiosa visa fuit publica confessio; absque dubio visa fuit maximè odiosa confessio delictorum atrocium occultorum: & rursus, si Sacerdos in Pœnitentiarium eligebatur, qui esset secreti tenax, ne proderet occulta, à fortiori requirebatur, ne proderet occulta, quæ essent atrocia: ergo si confessionem publicam non præcepérunt, utpote odiosam, certè non præcepérunt confessionem publicam atrocium delictorum, quæ est maximè odiosa; nec permiserunt Presbytero Pœnitentiario, ut eam injungeret. Et verè non injungebatur, ut idem Socrates significat, dum refert, eam mulierem prodidisse peccatum commissum cum Diacono, quia *longius confitendo progressa est*, quia videlicet confessio est plura, quām debebat, quāmque ei fuerat præceptum, aut permisum.

D. R. At cur adeò progressa est, si iusta non fuit?

D. D.

11. *D. D. Facti fœminei rationem petis? nō difficilem postulasti. Quis enim, nisi divinando dicere possit, quid fœminas moveat adhuc aut illud agendum? fortè illam movit improdens quidam fero: fortè etiam exemplum aliorum: non enim negamus, aliquos id feci, ut à Potamio factum fuisse narravimus; communem sic faciendi consuetudinem sequi negamus. Quia verò ille ipse usus aliorum, sponte publicandi occulta sua delicta juxta consilium Presbyteri Pœnitentiarii, era periculosus; & quia idem Pœnitentiarius in Pœnitentium directione facile errabat, eis permittens publicare, quæ publicanda non essent: ideo Nectarius illum usum sustulit, & cum munus ipsum Presbyteri Pœnitentiarii, totamque illam fortasse solemnis Pœnitentiæ ceremoniam; quibus sublatis non id mali contigit, quod ipse dicebas, malè explicans ea ultima verba Socratis, sed illud aliud, quod Pœnitentes non sunt amplius publicè in Templo redarguti, ut in Ecclesiâ Constantinopolitanâ fieri solebat.*

12. *At cur solemnem Pœnitentiam facere tam multos pudebat (ut dicunt Tertulianus, Pacianus, & Ambrosius) si non jubebantur Pœnitentes confiteri sua occulta delicta? Miror, hæc objici, cùm talia essent in solemni Pœnitentiæ quæ pudorem facerent præsertim hominibus Crimi-*



Crinosis, quos subinde bene agere, præser-  
tim publice, puder. Igitur multi aut etiam o-  
mnes, rubore suffundebantur, dum coram o-  
mnibus, incompti, cinere conspersi, & humili-  
facto induti apparebant, dum se pedibus cujus-  
que, ut pro te orarent, advolvebant: dum in  
Templi angulo consistere per menses aut annos  
jubebantur, dum ad initium Sacrificii toto Tem-  
plo cum Catechumenis expellebantur, dum tan-  
dem sua delicta quamvis publica confitebantur,  
eaque confessione publicabant illa magis, suas-  
que in omnibus refricabant. Hæc satis à publi-  
cā Pœnitentiā retrahebant homines, ut sunt  
plerique, parum amantes salutis suæ, qui proin-  
de a Sanctis illis Patribus justissimè reprehen-  
duntur.

Sum autem maximè admiratus, potuisse 13.  
te, asserre in confirmationem sententiæ tuæ  
Epistolam S. Leonis ad illarum trium Provin-  
ciarum Episcopos scriptam, cum ea sit validissi-  
mum telum, quod vibrari solet contra senten-  
tiā tuā, ut mox constabit, cum Epistolam  
recitabo. Ex iis etiam, quæ dicam, palam fiet,  
nec potuisse Ecclesiam ad id onus publicæ con-  
fessionis cogere Pœnitentem, quamvis potue-  
rint ab eādem severissimæ aliæ leges sanciri.  
Perhæs enim, ut alibi probabitur, punire con-  
suevit Ecclesia graviora, eaque publica delicta,  
nempe aliunde cognita, quam per Pœnitentium  
CON-

confessionem, non igitur earum severitate movebantur Fideles à confessione, ut abs dubio evenisset, si occulta sua scelera Confessis tibus onus illud recitandi ea publicè sube dum fuisset; ejus enim timore, confessio lecta, unde publica sequeretur, fuisset omisla.

14. Demum non obstat Canon Basilii, quia Canones illi ad Amphilochium missi, pertinent potius ad externam Ecclesiæ disciplinam quia, quamvis dicantur pertinere ad regnum interni fori, Canon à te allatus nihil versatur sententiæ meæ. Prohibebantur quidem Confessarii, ex veteri Patrum sententiâ, ut ibi dicitur, publicare mulierum occultas impudicitias, non quia cætera publicare possent, sed ut ab hac publicatione maximè carent. Sic prohibemur tam sæpe in Scriptura aliquid injustum agere contra Viduas, & Pupilos; non quia injustè agere cum aliis liceat, ut maximè caveamus ab eâ injustiâ, quæ committitur contra Viduas, & Pupilos, utsopus quæ gravior est, & deterior. Hæc est prima ejus legis ratio. Ex eâ enim publicatione multo majora mala oriebantur, quam ex publicatione aliorum; quare, non abs re, eâ præfertur & speciali lege vetatur. Altera ratio ea est, quod quamvis prudentes Confessarii non solarent ad publicam occulorum confessionem, aut ad publicam propter ea pœnitentiam cogere.

15.

Pœnitentes, non raro tamen eam suadebant, ad majorem delicti expiationem: aliquando etiam (id onus non detrectantibus Pœnitentibus) præcipiebant saltem publicam pœnitentiam; hoc ipsum autem, cum prædictis fœminis facere, vetitum fuit, ne Confessarius suo vel consilio, vel præcepto, quamvis sponte acceptato, eas in vita discrimen impelleret.

Verum, ut invalida prorsus sunt argumenta, quibus tuam sententiam probare conatus es; ita validissima sunt ea, quæ afferam, ut suadam sententiam meam, videlicet, nunquam universam, aut Romanam Ecclesiam id jugum publicè confitendi occulta delicta imposuisse Fidelibus, aut approbasse, quod imponeretur.

Et primò id probo ex institutione hujus Sacramenti. Sic enim Christus Dominus illud instituit, ut noluerit ea onera imponi Pœnitentibus, quæ non essent ejus administrationi necessaria, & essent nimis gravia, quæ proinde facile Pœnitentes removissent ab ejus etiam necessaria receptione. Et hæc est ratio, cur non possit Ecclesia obligare Fideles volentes confiteri & percipere Sacramentum, ut permittant Confessario revelare, cui voluerit, peccata sua: Onus autem publicè confitendi occulta peccata est absque dubio onus gravissimum, adeo que plerosque removens a perceptione hujus Sacramenti. Ergo Ecclesia Universalis aut Romana,

Romana, quæ errare nequit, id nunquam <sup>pius pro</sup>  
nec, ut fieret, approbavit.

17. Secundò id probo, & simul confirmo  
tum argumentum, eo decreto Sancti Leonis  
primi, cujus antea meministi: hujus autem  
creti, quæ fuerit occasio, exponendum  
est. In Campania, Samnio, & Piceno quidam  
Confessarii rigidiores, & (ut sibi videbantur  
& suis Episcopis) zelo Religionis, aut disci-  
pulæ flagrantes id onus imponebant Pœnitenti-  
bus, ut sua omnia peccata descripta in libe-  
rarentur, & ut ipsi Pœnitentes, reliquias  
omnes, ne tantum onus subire cogerentur,  
peccando magis abstinerent. Sed aliter vilio  
Sancto Leoni, qui vero ardebat amore disci-  
pulæ, nempe eo, qui est secundum scientiam, <sup>scientia</sup>  
cupit exonerare, non onera imponere, Sacra-  
ta reddere facilia, non odiosa, spem salutis  
cere, non augere desperationem. Igitur  
hunc modum earum provinciarum Episcoporum

18. scripsit. Illam etiam contra Apostolicam regu-  
lam presumptionem, quam nuper agnoveram  
à quibusdam illicitâ usurpatione committi-  
di omnibus constituo submoveri (de Panu-  
ria videlicet, quæ ita à Fidelibus postulatur)  
ne de singulorum peccatorum genere, libellus <sup>pius pro</sup>

pis professio publicè recitetur, cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus indicari confessione secreta. Quamvis enim plenitudo fidei videatur esse laudabilis, quæ propter Dei timorem, apud homines erubescere non vereatur; tamen quia non omnium sunt peccata, ut ea, quæ pænitentiam poscunt, non timeant publicare, removeatur tam improbabilis consuetudo, ne multi à pænitentia remedii arceantur, dum aut erubescunt, aut metuunt inimicis sua facta reserare, quibus possunt legum constitutio percelli: sufficit enim illa confessio, quæ primum Deo offertur, tunc etiam Sacerdoti; qui pro delictis Pænitentium precator accedit: tunc enim demum plures ad pænitentiam poterant provocari, si Populi auribus non publicetur conscientia confitentis.

Multa sunt in hoc decreto quæ faciunt ad 19. rem præsentem. Et primò dicit à se nuper cognitam eam præsumptionem, quamvis illæ Provinciæ parum à Româ distarent, erat igitur mos de novo inductus, non autem à Majoribus acceptus, ut ipse dicebas. Secundò dicit, quosdam, nempe paucos, non autem omnes earum Regionum Episcopos, ut pariter ipse dicebas, auctor fuisse novum illud onus imponere Pænitentibus. Tertiò hanc novam administrandæ Pænitentiæ praxim contrariam regulæ Apostolicæ appellat, nempe contrariam regulis Fidei, &c.

I.

## CALUMNIA VI.

130

dei, & institutioni Sacramenti, nobis ab Apostol*s*is, autostolis tradit*as*; id enim ibi sonat *Regula Apostol*s*is* bus ost*le*a. Igitur hæc praxis obligandi Fideles se Chr*ist* publicam occultorum criminum manifestat noluer*n*em, est illicita, ergo nunquam fuit ab Un*iu*sum, sed Ecclesi*as* aut ab Ecclesi*as* Roman*as* usurpat*as* gatione approbata. Quart*o* damnat absolut*e* eam protentur. xim imponend*æ* prenitent*æ*, & confess*io* cant*er* public*æ* occultorum delictorum, non aut obligat*ur* damnat solum usum exigendi manifestatio*n*earum culparum, quæ legibus humanis presumpt*u*er*unt*, ut mal*e* arbitratur Morinus lib. 2. bubu sub*st* 10. Quamvis enim Leo dicat, ex hoc enim dinem*us*, cap*it*e debere rejici eam novam consuetudine*em* ab Ecclesi*as* eo quod*o* multi committunt peccata, propter*ter* Eu*ro* quæ possunt legum constitutione perce*li*, que proinde publicari nolunt, tamen ab*sol* docet, esse contra Apostolicam regulam, lig*u*la le*ge*re culparum manifestatio*n*em publicam, sufficere confessionem secretam, nempe conf*ess*ionem factam soli Sacerdoti, quod est*er* fall*ac* si posset exigi publica aliqua confessio sceler*um* occultorum. Adde quod*o* in illis ultimis v*er*ibus dum aut erubescunt, aut metuunt *Ge*. *Eccl* stinguit duo hominum genera, nempe eorum qui erubescunt confiteri, & eorum qui meru*er* confiteri, propter poen*as* legibus humanis i*nt*er*as*, & ex utroque cap*it*e docet, rejici debet. Ex quo eam consuetudinem, quæ multos aut erubesc*er* bl*ac*am

## DISPUTATIO VI.

131

ab Ap. 15, aut metuentes arceret à Sacramento. Qui-  
bus ostendit, quod dicebam, nempe ita instituis-  
tideles se Christum Dominum hoc Sacramentum, ut  
fetatu noluerit ipsum reddi sic odiosum & ita onero-  
Unum sum, ut Fideles ab eo arceantur, ut certè obli-  
patus gatione publicæ confessionis ab eo Fideles arce-  
eam pr-  
sellicentur. Demum notandum est, quām signifi-  
cancer improbet eam novam consuetudinem  
auxiliandi Fideles ad eam confessionem; eam  
atiori enim vocat *contrariam regulæ Apostolice, præ-  
sumptionem, illicitam usurpationem, modis omni-  
bus submovendam, tam improbabilem consuetu-  
dinem.* Quis autem credat, id unquam factum  
udiret ab Ecclesiâ veteri fuisse, quod à Sancto Leone Ve-  
tensis Ecclesiâ Doctore, adeò vituperatur?

Tertiò Concilium Tridentinum sess. 24. 20.  
ab loc. cap. 5. docet, quod non satis consuliè humanâ a-  
m, e liquâ lege præciperetur, ut delicta præsertim se-  
cam, e cta publicâ essent confessione aperienda. Atqui  
e confid. Ecclesia nunquam fecit, quòd inconsultè, & im-  
prudenter fit, ergo eam legem nunquam fecit.

Quartò tandem id probo ex eo, quòd com-  
munis Theologorum opinio ea est, non posse  
Ecclesiam hanc legem condere, nec posse id præ-  
cipi à Confessario. Ex multis Doctoribus id af-  
serentibus satis sit audire Suarium, qui tom. 4. in  
3. par. disp. 21. de Pœnit. sect. 2. n. 6. sic habet.  
Ex quo infero primò, non posse confessionem pu-  
blicam per humanam legem generatim præcipi

I 2

.... 21.

.... Et ratio est primò, quia res est difficillima  
 alioquin non necessaria, nec per se valde utilis.  
 Lex autem humana non potest res adeo difficultate  
 postulare, nisi forte ex communi aliquâ, Turgi-  
 ti necessitate Sc. In sero secundò, non posse Co-  
 fessorem cogere Pœnitentem ad manifestandam  
 peccata alio modo magis publico, quam per a-  
 riculariem confessionem .... probatur à fortis  
 ex dictis, quia preceptum Confessoris humanum  
 est: item quia Confessor tenetur ex jure Doctri-  
 ad sigillum confessionis: illud autem aperit  
 contra sigillum, sicut etiam contra illud quod  
 Confessor, si Pœnitentem cogeret, ut ei dare  
 cultarem revelandi confessionem, Arqui Ecclesie  
 nunquam fecit, aut probavit fieri ab aliis, quod  
 non potest licetè fieri, ergo nec ipsa, suâ legem  
 posuit unquam id onus, nec unquam probauit  
 ipsum imponi à Confessariis.

D.R. Valida proposita videntur hæc argumen-  
 ta: necesse tamen est, fallaciam aliquam subi-  
 Sienim quid probant, non solum evincunt, et  
 consuevit esse unquam Ecclesiam præcipere pub-  
 licam occultorum scelerum confessionem, sed et  
 que publicam consuevit esse unquā imponere pro  
 delictis latentibus pœnitentiam, quâ videtur  
 occultum revelari peccatum. Id autem esse  
 denter falsum, cum innumeris veterum Testi-  
 moniis probetur, injunctam promiscuè fuisse  
 pro majoribus delictis, vel nota essent, vel igno-  
 &c.



& occulta, publicam poenitentiam, vel inde se-  
queretur, revelari crimen occultum, vel non se-  
queretur. Hujus enim damni nullam rationem  
habuit Antiquitas.

D. D. Et hæc est altera calumnia, qua Ve-  
teris Ecclesiæ disciplinam infamatis. Sit igitur.

## CALUMNIA VII.

*Publica pro delictis etiam occultis  
Poenitentia subeunda ex veteris Ec-  
clesiæ disciplinâ.*

## DISPUTATIO VII.

Dicit. Iraris, id etiam à nobis  
inter calumnias recen-  
seri?

Dicit. Miror certè, haberi I.

Rig. loco calumniaæ veritatem  
adeo exploratam, ut nul-  
lus unquam ausus fuerit eam vocare in contro-  
versiam. Licet enim aliquot hujusmodi an-  
tiquitatum Scriptores publicam occultorum  
scelerum, confessionem à veteri Ecclesiâ *præce-  
piam fuisse*, non ausi fuerint asserere, saltem  
clarè, & rotunde, hinc tibi aliter sentienti non  
ad modum repugnavi; omnes tamen clarissimè,

I 3

ac di-

ac disertissimè afferunt, tanquam certum, & dubitatum, ab eâ impositam fuisse publicam cultorum criminum Pœnitentiam. Loquuntur de Ecclesiâ priorum sex, aut septem sacerdotiorum. Præter illos, quos initio præterita certationis produxi, scilicet Tapperum, Linnum, aliosque non ita recentes, adeo certum esse putat Gabriel Albaspinæus, Aureli Episc. in fine Observationis 5. lib. 2. ut opportum putet omnino improbabile. Nec præ quis posset ( inquit ) propter unius fornicatis crimen, sive publicum, sive privatum, alio fuisse, quam publicam indictam penitentiam. Fusè idem probat Gaspar Ivenin in Comment. histor. dogmat. de Sacram. tom. 2. dissensu quæst. 6. cap. 7. art. 1. Fusissimè autem Natus de Pœnit. lib. 5. cap. 8. usque ad cap. 15.

2. Sed horum auctoritas fortasse non laius movet: illi certè permovere te debent, quia tanquam prima Cæli Ecclesiastici luminaria veneraris, nempe Petavius, Card. Bellarmine, Suarius, idem prorsus, quod Auctores aucti laudati afferentes. Primus enim, nempe Petavius in Animadversionibus ad S. Epiphanium hæresim 59. pag. 248. sic habet. *Quod auctoritatem arcana sceleribus publica inficta Pœnitentia est, fidem faciunt antiquissimi Canones.* Card. autem Bellarminus lib. 3. de Pœnit. cap. 14. sic sputans de facto Nectarii negat quidem julio

quisse pœnitentia publicam facere confessionem, publicam autem pœnitentiam, & privatam eis promiscue impositam pro culpis secreto expōsū affirmat per hæc verba. Consueverunt quidem aliqui juxta consilium Sacerdotis, cui peccata omnia confessi fuerant, aliqua graviora, & publica publicè confiteri, tamen ad id non tenebantur, sed satis erat peccata omnia privatim confiteri, & pœnitentiam privatam, vel publicam juxta Sacerdotis imperium agere. Suarius deum tom. 4. in 3. part. disp. 49. sect. 2. n. 4. loquens de pœnitentiis canonis sic docet. Ea pœnitentie non solum imponebantur pro delictis publicis, & scandalosis, pro quibus imponi solent exteriores, & publicæ pœnæ, sed etiam pro occultis criminibus: imò non solum pro externis, sed etiam pro merè internis, quæ solâ cogitatione, & affectione committuntur, quæ omnia constant ex antiquis Canonibus, quæ leguntur apud Burchardum lib. 19. sui decreti, & apud Basiliū, Gregorium Nyssenum, & alios, qui hos Canones pœnitentiales collegerunt. Tantumne scelus admittes, ut Suarium deferas?

D. D. Suarium certè cum reliquis desererem, sic certa ratio id facere suaderet; non enim nos, ut vos facere conluevistis, ita sequimur Doctorem aliquem, ut ipsum Conciliis, aut Pontificiis definitionibus præferamus. Hic autem, Doctores quos attulisti, deserere non est opus; sic enim

14

30  
tempo-

temperabo sententiam meam, ut vera ipsa  
nec falsa sint ea, quæ Scriptores docent, quæ  
paulo ante laudasti, quamvis dicantur agere  
pœnitentiis interni fori, non verò externi, quæ  
negare facile possem. Imò ut hos Doctores  
quar, cogor dicere, nunquam ab Ecclesiâ univer-  
sâ, vel Romanâ, id onus faciendi pro delictis  
cultis publicam pœnitentiam, fuisse Pœnitenti-  
bus impositum. Est enim communis Theologorum,  
adeoque ipsius Cardinalis Bellarmini,  
Suarii sententia, non posse pro latentibus cul-  
tis imponi pœnitentias manifestas, & quidem Ca-  
Bellarm.lib.1.de Pœnit.cap.21. *Publica peccata*  
inquit, *ad pœnitentiam publicam, occulta ad pœ-  
nitentiam pertinent. Neque enim licet peccatum*  
*cultum publicare, aut etiam pro occulto pœnitentia*  
*publicam imponere, ut ex eâ peccatum*  
*ipsum detegatur.* Suarius verò eo tom. 4. in  
par. disp. 38. sect. 6. num. 3. *Communis opus*  
*est, propter peccata occulta, non debere im-  
ponitentias publicas; quia sunt impropor-  
tione, & contra bonam famam Pœnitentis.*

*D. R. Ergo Cardinalis Bellarminus, & Su-  
arius docent, non posse licet fieri, quod idem  
ipsi docent factum ab Ecclesiâ fuisse, adeo-  
jam docent, Ecclesiam errasse?*

*D. D. Minimè verò. Docent quidem, ut ad-  
disti, id fieri non debere, nec posse licite fieri  
factum verò id ipsum ab Ecclesiâ fuisse nunquam*  
docent.

docent. Et quidem Cardinalis Bellarminus  
verbis, quæ produxisti, docet, *satis fuisse agere*  
*penitentiam vel privatam, vel publicam jux-*  
*ta Sacerdotis imperium*, nempe privatam pro  
culpis occultis, publicam pro publicis, si pu-  
blicam fieri Sacerdos iussisset, non autem docet,  
imponi consueuisse publicam pro occultis, aut  
id fuisse arbitrium Sacerdoti: Suarius vero  
non negat, prenitentias canonicas, etiam pro  
internis, & occultis *fuisse taxatas*, non tamen  
omnes pro delictis occultis taxatas fuisse do-  
cet. Cum ergo, ex prenitentijs canonicis ali-  
quæ occultæ sint, aliquæ publicæ, non sequi-  
tur, quod publicæ fuerint taxatae pro delictis  
occultis. Hinc idem num. 5. docet fuisse, has  
prenitentias canonicas taxatas non solum *pro*  
*gravioribus, sed interdum etiam pro levioribus*  
*delictis*, pro quibus certè non imponebantur  
publicæ prenitentia. Igitur aliquæ ex preni-  
tentij Canonicis, imò pleraque non erant pu-  
blicæ, ut *jejunia, preces, abstinentia a quibus-*  
*dam voluptatibus, peregrinationes solitæ fieri*  
*etiam pietatis ergo &c.* Et hæc imponeban-  
tor pro delictis occultis. Addo quod *impone-*  
*re, taxare prenitentiam non est idem, præser-*  
*tim in ejus sententia, ac absolutè obligare Pre-*  
*nitentem ad illam subeundam*; docet enim  
disp. 38. sect. 3. num. 2. cum S. Tho. posse  
Confessarium imponere vel totam, vel saltem

I 5

par-

partem pœnitentiaæ per modum consilij, mund  
 6. conditionatè hoc modo: *Si id fecerit, sit loco ad §. 6.*  
*nitentia Sacramentalis.* Rursum potest Confessio aliqui  
 ex eodem, eam imponere per modum præcepti suscipi  
 non cogendo tamen ineluctabiliter. Pœnitentia te non  
 tem ad eam acceptandam; quomodo sibi  
 communiter Confessarii imponere pœnitentia. Epubli  
 unde si pœnitens ex justa causa aliam impo  
 sibi petat, vel ostendat ingentem difficultatem  
 in ea acceptanda, aliam imponunt: hoc autem  
 modo fuisse antiquitus impositas aliquando  
 culpis etiam occultis publicas pœnitentias, nō  
 repugno: jam enim voluntariae erant, nec  
 deles per eas à confessione sacramentali remo  
 vebantur, nec per eas Confessarius, sed ipse  
 Pœnitens sponte revelabat peccatum suum. Quod ergo assero, illud solum est, non potest  
 se ad hoc cogi Pœnitentem, & hanc esse com  
 munem Theologorum sententiam, ut refutatur  
 Castropalaus part. 4. de Sacram. Pœnit. tra  
 23. disp. unica punct. 21. §. 2. num. 5. ubi  
**OMNES CONVENIUNT in justissimè COGI Pœnitentem ad pœnitentiam publicam.** Atque  
 ita intelligendi sunt Doctores, dum assertum  
 non posse Confessarium publicam pro occulto  
 delicto pœnitentiam imponere, nempe ita, si  
 cogat eum acceptare hujusmodi pœnitentiam  
 cogit autem, dum renuenti absolutionem re  
 gat. **Hinc Gullielmus, summæ Sandri Regini**  
 mundi



mondi glossator, ipsi Raymundo ætate suppar.  
ad §. 6. titul de pœnit. & remiss. dicit, quod  
aliquis potest cogi per excommunicationem ad  
fusciendam solemnem pœnitentiam, si pœnit-  
te non velit subire, dum crimen sit magnum,  
publicum, & moveat scandalum, & quod pro  
occulto crimen imponi potest, si pœnitens volue-  
rit, alias non. Notari autem debent illa ver-  
ba si Pœnitens, quibus significat se loqui, ut  
nos loquimur, de foro interno, quod est fo-  
rem Pœnitentis, nam si sermo sit de foro ex-  
terno, quod non respicit Pœnitentem, sed de-  
linquentem, quodque persæpe respiciunt Ca-  
nones Pœnitentiales, est indubitatum, posse  
in hoc foro publicâ pœnâ puniri etiam occul-  
tum delictum, & probatur à Suar. disp. 3. de  
censur. sect. 2. num. 16. & disp. 31. sect. 1.  
num. 67. aliisque apud Morin. lib. 5. cap. 26.

His facile respondetur Albaspinæo, aliis.  
que tuae sententiæ defensoribus. In locis enim  
Patrum, & Conciliorum, quæ allegantur ab  
ipsis, aut non agitur de Pœnitentijs Sacramen-  
talibus, sed extra sacramentalibus (Ecclesiam  
vero posse in foro externo publicè punire e-  
tiam occulta delicta, non est dubium, ut mo-  
dò dicebamus, non inde tamen sequi, quod pos-  
sit id ipsum facere in foro interno patet, osten-  
deturque amplius calumnia 12. ) aut agitur  
quidem de Pœnitentijs Sacramentalibus, iisque  
publi-

7.

8.

publicis, sed quæ liberè acceptabantur, <sup>percat</sup> pro delictis occultis imponebantur. <sup>fluo era</sup>

D. R. Igitur tibi convenit cum Morin <sup>porera</sup> qui vult quidem Pœnitentes fuisse olim pum <sup>mentor</sup> cā pœnitentiā castigatos, ad eam tamen <sup>quidem</sup> eos potuisse negat, cum delictum erat occu <sup>tentia</sup> tum, siquidem lib. 5. cap. 11. num. 13. loque <sup>LIAT.</sup> de Zonara, & Balsamone, veterum Canon <sup>CERI</sup> pœnitentialium commentatoribus, ac dicunt <sup>bil bat</sup> eos nunquam distinxisse inter peccatum occu <sup>fuisse t</sup> tum, & publicum, ita subdit. *Nec re* <sup>tentia</sup> *interest, aut illi interesse unquam dicunt,* <sup>1</sup> *crimen occultum fit, an publicum; nisi quod* <sup>id faci</sup> *occulto crimen reus cogi non potest, sed* <sup>ut ex</sup> *voluntati permittendu, ut volunt Canonis.* <sup>nom.</sup>

D. D. Adhuc est magnum inter me, <sup>10.</sup> Morinum dissidium, dum enim Morinus dicunt neminem potuisse pro occulto delicto ad publicam pœnitentiam cogi, id solū significat non potuisse cogi per Ecclesiasticas penas communicationis, aliarūmque similiū. Ceterū vult, potuisse pœnitentem cogi prout pro ineluctabili, ita ut renuenti potuerit solutio denegari. Id constat ex iis, quæ affert ac docet in pluribus locis illius libri s. & ch. rissimè cap. 17. num. 7. ubi sic. *Cum peccatum erat publicum, ad paenitentiam publicam, Peccatores excommunicatione, & cum munda Ecclesia expulsione cogebantur.* <sup>At</sup> <sup>phil.</sup>

ar, si peccatum erat occultum, Pœnitentia publica a-  
etio erat spontanea, hoc est, ad eam cogi non  
Mores poterant ulla excommunicatione, aut Sacra-  
mentorum publica denegatione. Peccatori e-  
tenim quidem hujusmodi secretò confitenti, nisi pœni-  
tentiam Canonicam agere vellet. RECONCI-  
LIATIONEM SECRETO DENEGABAT SA-  
CERDOS; sed quod ultra in eum ageret, ni-  
bil babebat. Id ego nego, & pernego, nempè  
fuisse sic impositam pro delictis occultis pœni-  
tentiam, ut reluctanti reconciliatio negaretur. **II.**

Id autem probo sic primò, quia Sacerdos  
id faciens, facit contra sigillum Confessionis,  
ut ex Suario de Pœnitentia disp. 21. sect. 2,  
num. 6, facit ille, qui obligat Pœnitentem ad  
publicam occulti peccati confessionem, & con-  
statbit magis ex ultima calumnia. Probo 2.  
quia, vel resignet, vel non resignet Sacrum Si-  
gillum Sacerdos id faciens; certè imponit o-  
nus gravissimum, quod reddit valde odiosum  
Sacramentum, & Fideles ab eo removet, quod  
est contra institutionem hujus Sacramenti, ut  
contra ipsam, & ex eadem ratione est frange-  
re Sacrum Sigillum. Probo 3. Communī  
Theologorum suffragio, ut dictum est. Probo  
4. quia per hanc sententiam sic temperatam,  
conciliantur omnia loca Patrum, & Veterum  
Scriptorum, quæ contraria videntur, nempè  
eorum, qui docent, impositam fuisse pro oc-  
culis.

enltis delictis publicam Pœnitentiam, & e-  
rum, qui id negant. Siquidem imposita fu-  
non renuentibus, non imposta renuentibus.

Patres, qui docent, aut innuunt pro foli-  
delictis publicis imponi confueisse publica-  
pœnitentiam, afferuntur à Sirmondo in his-  
ria publicæ pœnit. & nos infra aliquos affer-  
mus.

D. R. Sed Morinus afferit in contraria  
longè plures, quorum loca per isthac tuæ  
tentiaæ temperamentum non explicantur sat.

**I2.** Et primò, ex omnibus Patribus habetur, co-  
sueuisse veterem Ecclesiam, cogere ad pub-  
cam pœnitentiam homicidas, & adulteros  
atqui sic plectebantur soli occulti homicida, &  
adulteri, nam publici puniebantur capita  
suppicio à civili magistratu, ergo.

**I3.** 2. Clerici ob quædam crimina etiam co-  
ulta cogebantur abdicare se munere suo.

**I4.** 3. Antiqui Canones jubent quidem mi-  
tiùs puniri sponte confessum, quam convictum  
nempè pœna breviori, non autem diversa, ne  
unquam distinguunt delictum publicum non  
publico, ut fieri coepit est seculo sexto, ve  
septimo, ergo ante hoc tempus eadēm pœna  
puniebatur utrumque, & quidem in foro Se-  
cramentali. Ablurdum enim est dicere, Ve-  
terem Ecclesiam respexisse solam disciplinam  
externam, quam solam respicit forum extra-  
sacramentale.

4. Mul-

4. Multa sunt loca Patrum, veterumque 15.  
 Scriptorum, ex quibus habetur, in Veteri Ecclesiâ fieri consuevit pœnitentiam publicam quibuslibet peccatis gravibus, ergo etiam pro occultis. Non est autem probabile, quod Pœnitentes sponte suscepserint onus tam grave, ipsum ergo subire cogebantur, ut ex iisdem Patribus colligitur, quorum loca afferit præsum Juveninus.

D. D. Quæ afferit is Author, expendentur concertatione sequenti. Nunc respondendum est argumentis, quæ attulisti ex Morino.

Ad primum nego, coactos fuisse subire 16.  
 publicam pœnitentiam occultos homicidas, & adulteros. Et quidem si publica homicidia, & adulteria fuerunt, ut inquis, pœnâ capitis ab Regibus ipsis, & Imperatoribus vindicata, jam Sacerdos prædicta crimina per pœnirentiam publicam manifestans, aut indicans, gravissima pœna causa Pœnitentibus fuisse, aut saltem eos in gravissimum discrimen conjectisset, quod sanè a Christiana, ne dum Ecclesiastica benignitate prorsus abhorret. Igitur sciendum est, quod quamvis civilibus legibus pœna gravissima fuisse hujusmodi delictis statuta, adhuc tamen plerumque ea non infligebatur, ut modo non infligitur, vel reo fugiente, vel pecunia supplicium redimente, vel intercedentibus clarissimis viris, & præsertim Episcopis,

pis,

pis, qui s̄æpissime id officij præstabant, refert Macedonius Africæ Prætes ad gustinum scribens, & confirmat idem gustinus ipsi describens epist. 54. ex qua am habemus, non omnes hujusmodi reos, piscorum precibus, à morte liberatos, publicam pœnitentiam fuisse compulsos, sed solos, quorum crimina publica erant. Quam ( inquit S. Doctor ) quorum crimina manifesta sunt à vestra severitate liberatos, a ceterate tamen removemus Altaris, ut pani do placare possint, quem peccando contempsent. Quod ipsum colligitur ex Ambroſio, qui lib. 1. de pœnit. cap. 16. monet, non esse deneganda Sacra menta ei, qui occulta crimina habet propter Christum tamen studiosè pœnitentia egerit, id est, qui publicam pœnitentiam habet, quamvis esset occultus peccator, a deo non teneretur eam subire; igitur solus peccator ad eam cogebatur.

17. Ad 2. Respondeo, eam Clerici depositum, vel suspensionem non fuisse pœnitentiam de qua modò agimus, nempè impositam confessione Sacramentali, sed pœnam impositam in foro externo.

18. Ad 3. Ea Canonum antiquiorum monitione frequens, ut convictis major poena impunitur, quam sponte confitentibus, satis ollit, eos Canones non respexisse specialiter.

rum internum, in quo nemo denuntiatur ab alio, nemo convincitur, sed ipsum præcisè peccatum spectasse. Cum autem non respicerent specialiter forum internum, sed potius externum, non erat necesse, ut distinguerent inter peccatum occultum, & publicum, cum forum externum, utrumque peccatum pœnâ publica puniat, ut non semel dictum est, & dicetur. Nec inde sequitur Ecclesiam antiquorem nullam statuisse regulam pro foro interno: nam ea pœnæ taxatio dirigebat etiam forum internum, quatenus ex ea dignecebat Confessarius, quæ crimina majori pœnâ dignæ essent, quæ minori.

Cæterum quamvis concedam, eos Canones respexisse forum internum, argumentum non urget. Nam, ut non distingunt inter peccatum publicum, & occultum, ita non distinguunt inter peccatum viri, & fœminæ; non indetamen sequitur, easdem pœnitentias fuisse utrius impositas, & fœminas quoque fuisse exilio, vel peregrinatione mulieritas, quæ pœna erat per Canones parricidis statuta. Ut igitur in hoc, aliisque similibus casibus, quamvis non distinguerent Canones, distinguebat Confessarius, ita in casu nostro.

D. R. At cur Canones cœperunt postea distinguere, nempè post saculum sextum. Sic enim distinxit Beda cap. 7. de remedijs peccatorum,

K

torum,

torum, & postea Ecbertus Eboracensis A  
chiepi. in suo Pœnitentiali cap. 1. Alcuinus  
& in libris capitul. Caroli Magni, & Ludou  
ci Pij, ubi cap. 52. lib. 5. sic. Si occul  
sponte confessus fuerit, occulte fiat; & si  
blicè, & manifestè convictus, aut confi  
fuerit publicè, ac manifestè fiat, nempe po  
nitentia. Id ipsum monent multa Conclu  
Remense can. 31. Ut discretio servanda fu  
ter Pœnitentes, qui publicè, & qui abscon  
panitere debeant. Idem iisdemque verbis la  
citur in Moguntino, celebrato an. 847. I  
stinctius in Londinensi sub annum 1200. Po  
nitentia talis injungatur uxori, unde non re  
datur marito suo suspecta de aliquo occulto  
enormi peccato. Demum in Senonensi an  
1269. redarguntur aliqui, quod publicam po  
nitentiam omnibus promiscue imponebant.  
Idem etiam exempti, & alii quamplures Reli  
gioſi pro cunctis peccatis cunctas paenas statu  
inſtigendas, ex quo interdum evenit, ut  
tales paenæ delinquentibus inſtiguntur, con  
peccata, que occulta fuerant, veniunt in po  
nitentiam aliorum. Quibus præmissis, statu  
ne id amplius fiat. Igitur fiebat antea paf  
& impunè.

21. D. D. Fiebat utique, nec id negamus, quā  
malè fiebat; & ideo fiebat ab aliquibus re  
tum, nec approbante, aut conveniente Eccl  
sum,

## DISPUTATIO VII.

147

sis universâ, vel Romana. Addo id factum  
sapè, non ita tamen, ut cogerentur Pœnitentes  
occulti pœnitentiam publicam subire, sed ita  
ut ea imponeretur fortasse solis non renuenti-  
bus. Quia verò experientia compertum est,  
ex hoc ipso multa mala oriri, cum præsertim  
capit esse frequentior usus auricularis confes-  
sionis, idèo cautum inde sèpissime fuit, ne id  
amplius fieret. Quandoquidem verò tam mul-  
ta loca attulisti, in quibus id statuitur, recon-  
dere etiam debeas decretum Alexandri III. re-  
spondentis Episcopo Oxoniensi; sed fortè o-  
misisti, quòd hujus Pontificis verba mæ senti-  
tentia suffragantur. Postquam enim prædi-  
cans Pontifex in ea epistola Episcoporum mo-  
nuit, ne Sacerdotem, de quo fuerat interroga-  
tus, suspendat ab officio, si occultè peccavit,  
addit hæc verba, *Alsoquin non esset tutum, cum  
sit secretus excessus, ipsum invitum ab officio  
coercere: sed tamen pœnitentiam secretam, se-  
cundum quod tibi visum fuerit, injungere non  
possponam.* Unde infero, ergo Ecclesia vetus  
non consuevit ad publicam pœnitentiam co-  
gere, qui occultè deliquerant: non enim est  
dicendum, eam non consueisse facere, præ-  
sertim cum viguit sanctissima illa disciplina,  
quam semper prædicatis, quod non sit *satis*  
turd, sed cum periculo frangendi sacrum sigil-  
lum.

K 2

D. R.

11

D. R. Nullum fuit tale periculum: nō certè ex pœnitentia publica non poterat argu species commissi peccati, cum idem pœnitentia genus imponeretur pro iisdem peccatis. Nec poterat ex ea argui peccatum in genere nemipè pœnitentem grave aliquod peccatum commisisse, cùm subinde pœnitentia publica ex devotione fieret etiam ab innocentibus, notat Morinus lib. 2. cap. 19. n. 5.

22. D. D. Scio id asseri à Morino, & antea psum à Doctoribus magni nominis, verum hoc verum sit, jam temere Augustinus in libro de symbolo ad Cathecumenos, hos allocutus dicit, *Illi, quos videtis agere pœnitentiam sceleris commiserunt, aut adulteria, aut aliquae facta immania.* Inde agunt pœnitentiam, quia etiam homines probi tundunt inter omnia pectus suum, temere quis diceret, *quos videtis in Ecclesia tundere pectus suum sceleris commiserunt aut adulteria, aut aliquae facta immania.* Inde dum orant, tundunt pectora. Est igitur evidenter falsum, commisere immiscere se cum Pœnitentibus etiam innocentibus. Peragebant quidem aliqui ipsorum & ex sua devotione publicam pœnitentiam verum innocentibus non erant, sed occultis iheribus adstricti. Igitur Pœnitentia id significabat, Pœnitentem graviter deliquerat quod optimè advertit Concilium Coloniae

in Enchiridio Christianæ institutionis tit. de Confess. §. Restat ut. Ubi loquens de Pœnit. publica, quæ olim in Ecclesia imponebatur, sic habet. Quâ pœnitentiâ, et si qui deliquit, non proderet speciatim crimen suum, tamen ipso factâ confitebatur, & declarabat Ecclesia, se graveriter peccâsse.

Dixi, pœniteniam publicam fuisse saltem 23. gravis delicti indicium, quod satis est ostensum, ad eam cogi minimè potuisse eum, qui occulte deliquerat: resignati siquidem sacri sigilli reus est etiam, qui nullum in specie peccatum prodit, si manifestet in genere Pœnitentem gravi aliqua culpa fuisse obstrictum, ut omnes docent, nec ut arbitror dissentis. Cæterum, sæpiissime ex adjunctis circumstan- tiis species ipsa culpæ indicebatur, aut suspi- cioni non leve fundamentum præbebatur, quod ipsum per leges sacri sigilli non licet, nec unquam licuit, quidquid in contrarium senserint aliqui ex vestris, quorum est ultima hujus pri- mæ partis Calumnia parum distans ab ea, quam nunc nitor disjicare, ut à fundamento non distet moles superimposita. Quare non pauca dicen- dat tunc erant, quæ magis ostendent, unquam fuisse in foro interno occultum delictum pœnâ publica vindicatum, vósque ad aliter sentien- dum inductos ea persuasione, quod unum & idem fuerit in Ecclesia veteri forum internum,

K 3

ex-

externumque, vel easdem fuisse, aut esse post  
utriusque fori poenas, eandem in puniendis  
cultis delictis disciplinam.

Quod autem quarto loco obijciebas, e  
ipso octava Calumnia, quam mox disjiceret  
grediar.

## CALUMNIA VIII.

*Pro quibuslibet peccatis lethalibus  
publicam Pœnitentiam imposuit Ve-  
tus Ecclesia.*

## DISPUTATIO VIII.

*Dott. Discr.*

**I.**

AM verò reiicienda  
octava Calumnia  
quam contra veterem  
Ecclesiæ disciplinam  
adornabas in quarto  
argumento, quod in præterita disputatione  
propoluisti: quamvis ex iis, quæ in ea rejecta  
sunt, satis ea rejecta videantur: si enim fallum  
est, ut ibi probavi, fuisse unquam ab Ecclesia  
pro occultis delictis, quamvis atrocibus, in-  
luctabiliter impositam publicam Pœnitentiam,  
utique falsum est, fuisse eam impositam pro  
quibuslibet lethalibus culpis.

*Dott.*

Doct. Rig. Id tamen factum fuisse affi- 2.  
 mant erudit Scriptores, inter quos est Caspar  
 Jueninus, ut dicebam, qui in **Commentario**  
**Historico, & Dogmatico de Sacramentis** tom.  
 2. dissert. 6. quæst. 6. cap. 7. art. 1. § 2. pag.  
 683. sic habet: *Docet Morinus noster, trium*  
*Priorum Seculorum Patres, per Pænitentiane*  
*publicam purgasse triplicis tantum speciei pec-*  
*cata, Idololatriam, Homicidium, Mæciam.*  
*Errurus quarto Seculo, & duobus proximè se-*  
*quentibus, peccatis, quæ tertio Seculo erant Cæ-*  
*nonica, addita fuisse non quidem omnia morta-*  
*lia, sed quæ inter mortalia censentur gravissimæ.*  
*Nonnulli alij Scriptores contendunt, uni regulæ*  
*subjecta fuisse quacunque mortalia, seu nullum*  
*omnino fuisse peccatum mortale, quod pæniten-*  
*tia, publica castigatum non fuerit. Inde pro-*  
*fert tententiam suam per hæc verba. Si pæn-*  
*itentia sumatur pro pænis publicis non deter-*  
*minatu quidem per Canones, sed Episcoporum*  
*arbitrio permisiss, quodlibet peccatum mortale*  
*castigatum fuit Pænitentia publica etiam tri-*  
*bu Prioribus Seculis. Ita is Auctor.*

D. D. Cæteris, ut sibividetur, eruditior,  
 sed re vera cæteris audacior, & prorsus appo-  
 site ad tollendam de veteri Ecclesia auricula-  
 rem & secretam Confessionem.

D. R. Num audaciæ tribuendum, quod  
 quis sequatur Patres, Clementem, Tertullia-

K 4 num,

num, Cyprianum, aliósque quorum textu huic sententiæ suffragantes, nisi graviter a dire, libenter afferrem.

D.D. Patres audire nihil gravor, gravem autem quam maximè audire eos, qui Patrios nempè assertoribus veritatis, confirmandis erroribus abutuntur.

3. D. R. At error nequit esse, quod ab unanimi consensu afferitur dissertissimè. Cipiam à primo, nempè à Clemente, imo ipsis Apostolis, quorum ille constitutione collegit. Earum enim lib. 2. cap. 19. sic pricipitur Episcopo, *Cum aliquem peccasse tiguraveris, exacerbatus jube eum foras ejici*. Igitur Apostoli, jubent ejici ab Ecclesia ad que publicæ Pœnitentiæ addici eum, qui prehenditur graviter peccasse, qualemque demum fuerit peccatum. Tertullianus lib. de Pœnitentia sic habet. *Omnibus delictis, seu carne, seu spiritu, seu facto, voluntate commissis, qui pœnam per iudicium deservit, idem & veniam per pœnitentiam pondit*. Hæc sententia, qua nulla universalior in hac re fingi potest, omnia sanè licita, nempè peccata gravia complectitur. Igitur omnia remittebantur per pœnitentiam publicam, de qua eum agere constat ex cap.

4. & 10. ubi eam describit. Cyprianus sermone de lapis refert, etiam eos qui in corde sua



Ipsierant per internam apostasiam, egisse cum reliquis Pœnitentiam: reliqui autem certè publicam agebant. Si verò agebatur pro interno peccato mortali, jam agebatur pro omnibus. Idem exponens quartam orationis Dominicæ partem libro, quem de ea scripsit, sic loquitur. *Hunc panem dari nobis quotidie postulamus, ne qui in Christo stamus, & Eucharistiam quotidie ad cibum satiatis accipimus, intercedente graviori delicto, dum abstemis, & non communicantes à Celesti pane probibemur, à Christi corpore separemur.* Igitur qui graviter deliquerant, prohibebantur communicare cum aliis, quod certe genus publicæ Pœnitentiæ erat, ut constabat ex sequentibus Patrum sententiis. Basilius, aliqui Canonum Pœnitentialium. Collectoræ publicas absque dubio pœnitentias decernunt, sed eas pro quovis genere delictorum decernunt, ergo pro quovis genere delictorum siebant. S. Ambrosius lib. 1. cap. 16. *Volo veniam reus fferet, petat eam lacrymis, petat gemis tibus, petat populi totius fletibus, ut ignoscatur, obsecrat: & cum secundò & tertio fuerit dilata tio communio; credat remissius se supplicasse; fletus augeat, miserabiliter postea revertatur, teneat pedes brachiis, osculetur osculis lavet fletibus.* Hic certè describitur Pœnitentia publica, in qua pœnitens prosternebat se ante pedes Fidelium. Eam verò vult fieri à quovis reo.

K 5

nam

50

11

nam loquitur generaliter & redarguit Novi  
tianos, qui pœnitentiam quidem omnibus  
minibus injungebant, sed quibusdam nega-  
6. reconciliationem. S. Augustinus lib. 83. qua-  
stionum, quæst. 26. dicit, non esse eos cogenti-  
ad pœnitentiam luctuosam & lamentabilem,  
peccant ex infirmitate aut ignorantia, quorum  
peccatum vocat veniale; sed eos qui peccant  
malitia contra bonitatem Divinam, ergo on-  
nes, qui mortaliter, ac deliberatè peccabant  
publicam Pœnitentiam damnabantur. Ideo  
Homil. 50. describit triplex genus pœnitentia-  
tæ: & primam dicit esse suscipientium Baptis-  
tum, secundam dicit esse eam, quæ fit pro cul-  
pis quotidianis, quæ non letali vulnera stra-  
untur, tertiam, quæ pro illis peccatis subvenia-  
est, quæ legis Decalogus continet. Hujus autem  
tertiæ pœnitentiæ nomine, publicam ab eo in-  
telligi pater ex ejus tractatu de utilitate pœnitentia-  
tæ cap. 3. ubi similiter pœnitentiam di-  
dens trifariam sic loquitur de tertia. *Est pa-  
tentia gravior atque luctuosior, in qua pro-  
vocantur in Ecclesia Pœnitentes remoti etiam  
Sacramentis Altaris participandis.* Nec facili-  
quod ad calcem libri de Symbolo ad Catechis-  
mos, hos alloquens dicat, *Nolite illa communi-  
cere, pro quibus necesse est, ut à Christi corpore  
separemini, quod absit à vobis: illi enim quod  
videtis agere pœnitentiam, scelera commis-  
serint, a  
Inde a  
Habim  
le: hi  
scent,  
de con-  
peccat  
in hum-  
celebri  
nii & I  
cogant  
torum  
blica p  
sequeb  
pro on-  
lib. 2.  
capitu  
confide  
pæ con-  
chariss  
& mor-  
mortal  
mante,  
cere, &  
commu-  
condem  
Quam  
uino fi  
quin E*

rint, aut adulteria, aut aliqua facta immania.  
 Inde agunt pœnitentiam: nam per ea verba fa-  
 ciam mala intelligit quodvis peccatum leth-  
 ale: hinc subjicit, *Nam si levia peccata illorum*  
*essent, ad hæc quotidiana oratio sufficeret.* Un-  
 de concludit. *Ergo tribus modis dimituntur*  
*peccata in Ecclesiâ, in Baptismate, in Oratione,*  
*in humilitate majoris Pœnitentia.* S. Leo in ea <sup>70</sup>  
 celebri Epistola ad Episcopos Campaniæ, Sam-  
 nii & Piceni, prohibet quidem, ne presbyteri  
 cogant pœnitentes ad publicam omnium pecca-  
 torum confessionem, sed filet omnino de pu-  
 blica pœnitentia, quæ post illam confessionem  
 sequebatur; igitur non improbavit, quod ea  
 pro omnibus delictis imponeretur. Gennadius  
 lib. 2. de dogmatibus Ecclesiasticis, *Communi-*  
*caturus satisfaciat lacrymis & orationibus; &*  
*confidens de Domini miseratione, qui peccata*  
*peccati donare consuevit, accedat ad Eu-*  
*charistiam.* Sed hoc de illo dico, quem capitalia  
 & mortalia peccata non gravant; nam quæ  
 mortalia crimina post Baptismum commissa pre-  
 munt, hortor prius publicâ pœnitentiâ satisfa-  
 cere, & ita Sacerdotis judicio reconciliatum,  
 communioni sociari, si vult non ad judicium &  
 condemnationem sui Eucharistiam percipere.  
 Quamvis autem dicat hortor, vult tamen om-  
 nino fieri, ut quid necessarium, quare dicit, alio-  
 quin Eucharistiam percipi in condemnationem  
 Isidori

8. Isidorus in exhortatione ad pœnitentiam, pœnitentia juxta qualitatem delictorum agnoscit, nam sicut levia peccata occulte oratione lentur, ita gravia coram Ecclesiâ per pœnitentiam & satisfactionem remittuntur: Igitur minia gravia remittebantur per Pœnitentiam quæ fiebat coram Ecclesia, adeoque publicus Innocentius primus in Epistola ad Decentium Eugubinum Episcopum, *De pœnitentib[us]* (quit) qui sive ex gravioribus commissis, sive ex levioribus pœnitentiam gerunt, si nulla inten-  
veniat agravitudo, quintâ feriâ ante Pascham remittendum Romana Ecclesia consuetudo monstrat. Hic certè agitur de publicè Pœnitentibus, ut omnes concedunt, qui tamen dicunt agere pœnitentiam etiam ex levioribus, non ex minus gravibus, ergo pro gravibus omnibus agebatur publica pœnitentia. Hac demonstrant, non esse audaciæ insimulandum, qui asserit, antiquam Ecclesiam, pro omnibus gravibus culpis, publicam pœnitentiam imponere consueuisse, nisi eò laxitatis & impunitatis ventum sit, ut qui cum Patribus sentit, dax judicetur.

9. D. D. Ego verò iterum assero, per suam audaciam dici, hanc fuisse, veteris Ecclesiae in administrando Sacramento Pœnitentiam disciplinam. Ex hac enim assertione sequitur, quod etiam pro peccatis occultis, debet

ex præcepto Confessarii fieri publica pœnitentia, quod vidimus repugnare institutioni Sacramenti pœnitentiae. Sequitur secundò fuisse ab Ecclesia veteri conditos Canones & præcepta observantiae difficillimæ, quæ proinde observati moraliter non poterant: leges autem hujusmodi, nonnisi imprudentissimè fieri, constat apud omnes. Quod autem difficillimum sit pro quovis peccato agere publicam pœnitentiam, patet primò, quia certe difficillimum est eam agere pro occultis, nempe omnibus manifestare se graviter deliquisse. Patet secundò quia cùm graviter peccare, fuerit semper malum fatus frequens & commune, jam debuissent Fideles semper esse sub iugo Pœnitentiae, & expelli ab Ecclesia cum Sacerdos rem Divinam faciebat. Unde sequitur tertio Ecclesiam veterem reddidisse maximè odiosum Sacramentum Pœnitentiae, quod est certè contra hujus Sacramenti institutionem. Sequitur quartò ferè omnes Veteris Ecclesiæ Fideles, vel non confessos fuisse, ne subirent hujusmodi onus, vel confessos hujusmodi onus non adimplesse: nam, ut constat ex Patribus & Scriptoribus Ecclesiasticis, perpauci erant qui publicam pœnitentiam facerent, cum è contra innumeri semper fuerint, qui culpas lethales committerent. Sequitur quintò non fuisse in Ecclesiâ veteri usum confessionis auricularis, aut puræ auricularis, quæ

IO.

non

non esset ordinata ad pœnitentiam publicam  
Hæc sane abunde demonstrant, falsum esse, po-  
quovis delicto, publicam pœnitentiam fieri  
buisse, nisi nomine pœnitentiæ publicæ, intelli-

gatur quæcunque publica significatio pœnitentiæ, quamvis nihil aspera, & laboriosa, quæ  
sunt pœnitentiæ, quæ sunt sponte à Religiosis  
simul congregatis, dum osculantur aliquorum  
pedes, orant brachiis elevatis, publicam, sed ge-  
neralem suarum culparum confessionem fac-  
unt, aliaque hujusmodi præstant. Si enim ha-  
& similia facta olim fuisse in Ecclesiâ publica  
quibuslibet lethalis culpæ reis, velit Jueniorum  
non repugnabo: sed aliquid plus videntur si-  
gnificare Patres, dum de publicâ pœnitentiæ  
gunt, alioquin etiam modò fieret in Ecclesiâ  
pro quovis peccato publica pœnitentia, cum  
tiam modò, quicumque confitetur, Sacerdos  
se pedibus publicè demittat in Ecclesiâ, expo-  
bet humiliter audiri, confiteatur, secretò quod-  
dem, sed coram omnibus, recitet in conspectu  
omnium injunctam pœnitentiam, & ante quam  
communicet generalem suarum culparum con-  
fessionem publicam peragat: nemo autem dis-  
cit, modò pro quovis peccato fieri publicam, ut  
olim in Ecclesiâ veteri, pœnitentiam.

¶ 2. His argumentis accedit manifesta auch-  
ritas Patrum, quorum aliqui asserunt, pro solis  
majoribus culpis factam esse publicam pœniten-

tiā; alii pro solis publicis, quā scandalum  
præbuīsſent. Aliquot hōrum Patrum loca at-  
tulimus in præteritis disputationibus; alia hīc  
& in sequentibus afferemus, ex quibus & ex ra-  
tionibus, supra allatis, sunt exponendi textus,  
quos in medium produxisti.

Ut autem incipiā à Clemente, unde ipſe 13.  
incepisti, is in loco, quem citasti, pœnitentiam  
non ſolum publicam injungit, ſed maximē pu-  
blicam, quam ſolemnem dicimus, & artificialem  
vocat Jueninus, cujus aliquas ceremonias fieri  
ſolitas à Diaconis ibi Clemens commemorat: 11  
ſolemnem autem pœnitentiam impositam pro  
quovis gravi delicto negat idem Jueninus. Non  
igitur de reo cujusvis gravis peccati ibi agit  
Clemens, ſed de eo qui graviora publicè com-  
miserat. Adde, quod non agit de pœnitentiā  
inſtiganda Sacramentalitēt confeflo ſed depre-  
benſo, idest, convicto, quod non fit in foro Pœ-  
nitentiæ.

Quod attinet ad Tertullianum, nihil co- 14.  
git afferere, iſpum ſemper agere de pœnitentiā  
publicā, dum eo in libro agit de pœnitentia.  
Quamvis ergo cap. 9. & 10. agat de pœnitentia  
publica, nego de ēā agere in textu allato; cum  
præſertim nullus alicujus notæ Scriptor afferat,  
tempore Tertulliani aut Cypriani, coactos  
fuiffe Fideles agere de quovis delicto publicam  
pœnitentiam, & multo minus de peccatis ſolius  
volun-

voluntatis, aut cogitationis, quorum memine  
in locis allatis prædicti duo Doctores, quo  
secundus laudat quidem eos, qui vel de ipsis  
catis solius cogitationis se accusabant, & non  
etiam publicæ se correctioni subjiciebant, in  
autem eos ad id coactos fuisse affirmat, in  
tis innuit, eos cogi non consueuisse, dum  
gravioribus, non autem pro gravibus à summa

15. Eucharistia prohibitos Fideles dicit: qua  
Eucharistiaæ privatio, erat quidem una ex pen  
quæ infligi solebant agentibus publicam po  
tentiam, sed ipsa sola publica pœnitentia  
erat: Unde quamvis etiam modò aliquantum  
Confessarii hanc pœnitentiam imponant, in  
inde tamen dicuntur publicam pœnitentiam re  
ponere. Hinc nego, omnes pœnitentias re  
fatas à Canonum Collectoribus esse publicas  
cum aliquæ consistant in prædicta Eucharistia  
privatione, aut in jejuniis, aliisque hujusmo  
domi obeundis, vel fieri solitis etiam ab iis  
pœnitentiam non agebant. Nego simili  
Ambrosium loqui de reo cuiuslibet gravis  
liciti, dum vult eum constanter provolutum  
dibus Fidelium ingemiscere, lacrymari &c. Se  
de eo, qui graviora deliquerat, cui utcom  
constantissimè & humillimè supplicanti, ven  
Novatiani negabant: sæpe enim proposi  
universalis fit particularis ex contextu. A  
nullum verbum continere in eo textu Ambro  
sii

quod obligationem sonet, *volo inquit veniam*  
*neu lacrymā petat Sc.*, vult autem etiam, qui  
 solum hortatur.

S. Augustinus, quamvis videatur cuiuslibet delicti reum addicere publicæ pœnitentiæ, debet tamen semper subintelligi, si publicè enormiterque peccavit, ut patet ex pluribus aliis ejus textibus, & præsertim ex ejus Epistolâ ad Macedonium, quam præcedenti concertatione produximus, ubi dicit eos ad publicam pœnitentiam damnari contineuisse, quorum crimina manifesta sunt: nomine autem criminis significari à Patribus solum graviora delicta norunt omnes; hinc criminosi non omnes dicuntur, qui graviter delinquent v.g. per pravam cogitationem aut voluntatem, sed qui majoribus se culpis obstringunt. Nec facit, quod idem Sanctus Doctor, in lib. de pœnitentiæ medicinâ, quem tu citasti, agens de tertia illa pœnitentia dicat, eam subeundam pro illis peccatis quæ legis Decalogus continet; nam subjicit, *Judicet ergo se ipsum homo . . . . veniat ad Antisites*, per quos in Ecclesia claves ministrantur; & tanquam bonus incipiens jam esse filius, maternorum membrorum ordine custodito, à Prepositis Sacramentorum, accipiat satisfactionis sue modum; ut in offerendo Sacrificio cordis contribulati, devotus & supplex id tamen agat, quod non solum illi proficit ad recipiendam salutem, sed etiam ceteris

L

ad ex-

ad exemplum, ut si peccatum ejus non solum  
 gravi ejus malo, sed etiam IN SCANDALI  
 EST ALIORUM; atque hoc expedire uulnus  
 Ecclesie videtur Antistiti, in notitiam mal  
 rum, uel etiam rotius plebis, agere pœnitentiam  
 non recuset, non resistat, non lethali: & mort  
 ra plaga per pudorem addat tumorem Sc.  
 quibus colligitur manifeste, consuevit quid  
 fieri publicam pœnitentiam de peccatis, quae  
 gis Decalogo continentur, non tamen de o  
 bus, sed de publicis, quae suissent alijs scand  
 imo nec semper de his ipsis, sed si visum fu  
 Antistiti, qui ea sola sic plectebat, quae cau  
 joris scandali & perturbationis fuerant. Ne  
 hic locum habet ea distinctio pœnitentia  
 lemnis à publica non solemini, non solum  
 Augustinus non solet sic distinguere, sed ac  
 de sola publica, sed etiam quia hic expre  
 git etiam de ea, quae nec penitus publica  
 fiebatque coram multis, sed non in confes  
 torius plebis: & tamen nec istam docet soli  
 17. imponi omnibus, qui graviter deliquerant. H. lat. ne p  
 ipsum ostendo alio textu S. Doctoris; nam nec ali  
 mone 17. de Verbis Domini, agens de con  
 etione fraterna non semel moneret, esse textu alterum  
 corripienda, quae secreto peccantur, ne immo audivimus  
 audiat & scribat ad acculandum & puniendo. & si  
 Corripienda sunt secretiis (inquit) que secrete  
 peccantur, .... Sic agamus, & sic agendum vulnera  
 sive

... ut ab altero nesciatur, in secreto debemus corripere, in secreto arguere, ne volentes publicè arguere, prodamus hominem. Nos volumus corripere & corrigere. Quid si inimicus querit uaire, quod puniat? novit enim nescio quem homicidam Episcopus, & alius illum nemo novit; ego volo illum publicè corripere, & tu queris inscribere. Prorsus nec prodo, nec negligo, corrès, quia pro in secreto, pono ante oculos Dei Iudicium, terro cruentam conscientiam, persuadeo pœnitentiam. HAC CHARITATE PRAEEDITI ESSE DEBEMUS. Unde aliquando homines reprehendunt nos, quod quasi non corripiamus, aut putant nos tacere quod scimus. Sed foris quod suis, & ego scio, sed non coram te corripio, quia CURARE volo, non accusare. Sunt homines adulteri in Domibus suis, in secreto peccant, aliquando nobis produntur ab uxoribus suis, plerumque zelantibus, aliquando maritorum falso rem querentibus, nos non prodimus palam, sed in secreto arguimus &c. Igitur Charitas postulant, ne publicetur peccatum, quod est secretum, nam nec aliter potest fieri ab eo, qui velit CURARE, ergo à fortiori Charitas postulat, ne cogamus alterum sua peccata publicare, quæ ab eo ipso inimico audivimus in confessione Sacramentali, ut conuicuimus sicutem tanquam Pater permanenter curemus. Et quidem si Augustinus putavit, non curari vnde vulnera secreta & pudenda, cum publicantur à

L. 2

Medico

Medico, certè non putavit eadem curari, si per al  
Medicus cogit infirmum ea publicare, cum capitulo  
minus hoc, quām illud exasperet, ergo ceteri  
non esse cogendum Pœnitentem ad publicam  
pro quibuslibet delictis pœnitentiam, gen  
ipsius delicti taliter in genere manifesta  
ergo ubi agit de publica pœnitentia, nunc  
significat, eam talem fuisse aut esse de  
quam Pœnitens pro quovis peccato subi  
geretur.

18. Quod dictum est de S. Augustino (de  
pe ejus hac super re Sententiis, quamvis  
antur universales, esse modo exposito limi  
das ex contextu, aut ex aliis ejusdem Doc  
textibus) dicendum est etiam de ceteris  
ctoribus, ut ostendo in hoc textu S. Ca  
Episcopi Arelatensis homiliâ prima in Qua  
gesima, ubi sic. *Si levia sunt forte delicta  
si homo, vel in Sermone, vel in aliquo repre  
fibili voluntate, si oculo peccavit, aut in  
verborum, & cogitationum macula quoti  
oratione curanda, & privata compunc  
terendæ sunt. Si vero quisque consci  
suam interrogans, facinus aliquid capitulo  
misit, aut si fidem falso testimonio exposu  
ac prodidit, aut sacrum veritatis nomen  
jurij temeritate violavit, si veram Bap  
tunicam ceno commaculati pudoria infecti  
semet ipso novum hominem nece hominum et  
cetera non  
qui sol  
ut non  
T  
olim &  
tiam pa  
mum,  
non ita  
Pontifi*

ati, si per augures & divinos atque incantatores, 5  
 , cum captivum se Diabolo tradidit. Hec & ejusmodi  
 go commissa expiari penitus communi & mediocri,  
 publici secerâ satisfactione non possunt, sed gra-  
 , qui in cause graviores & acriores publicas curas  
 niferae inquirunt. His videtur Cæsarius docere sub-  
 numerum tuodam e tempore fuisse pro quovis gravi de-  
 e debet lito saltem externo publicam pœnitentiam;  
 subiectum verum non docet, id esse faciendum absolute,  
 ino sed si delictum publicum sit, quod ex more il-  
 mvistri lorum temporum subintelligebatur; Unde sub-  
 o limi jungit, ut qui cum plurimorum afflictione se  
 n Doc perdidit, simili modo cum plurimorum adifica-  
 tæ redimat.

Id ipsum debet subintelligi in textu Gen. 19.  
 S. Cadii, qui præterea eos solos subiicit publicæ  
 penitentia, quos capitalia peccata gravant.  
 Capitalia autem non omnia gravia dicebantur,  
 sed præcipua. Isidorus solum docet gravia pec-  
 cata non deleri per pœnitentiam internam, ita,  
 ut non teneatur Pœnitens ea confiteri Ministro,  
 qui solet publicè in Ecclesia Sacramentum pœ-  
 nitentia administrare.

Textus Innocentii non innuit, impositam 20.  
 olim & præceptam fuisse publicam pœnitentia  
 pro quovis peccato mortali, sed ad sum-  
 mum, aliquos Pœnitentes, etiam pro peccatis  
 non ita gravibus, quæ leviora vocat Sanctus  
 Pontifex, egisse publicam pœnitentiam, quod  
 L 3 ex con-

ex consilio Confessarii, aut ex pietate proftentia  
libera, suæque voluntatis impulso, factunibus L  
quandoque fuisse non nego. Cæterum id  
Pontifex in Epistola ad Exuperium Toledo  
num disertè asserit, nec privari Communio  
consuevit adulteros occultos; & genera  
ter non vindicari ab Ecclesia latentia perpetua  
eius enim est ea celebris sententia. Non  
bent latentia peccata vindictam, nempe  
blicam.

**21.** Quod autem addit Jueninus, à L  
sublatam fuisse solam confessionem publicam  
non autem pœnitentiam publicam omnium  
culparum, divinando dicit, non ratiocinatio  
nam S. Pontifex ex dupli ratione sustulit per  
publicam eam confessionem, nempe quia ex  
Etrina Apostolorum, idest ex institutione  
jus Sacramenti, sufficit confessio secreta, &  
eā confessionis publicæ necessitate, mul  
cebant à Sacramento: utraque autem ha  
tio probat, nec fuisse obligandos Fideles  
publicam omnium culparum pœnitentiam, per  
enim per hanc, ut ostendimus ex Augustino,  
velentur peccata, jam non satis fuisse  
confessio secreta, & rursus Fideles à predicto Sac  
ramento fuisse abducti, tum difficultate  
tum metu gravis mali: ex circumstantiis eu  
tentia

**22**

facile adstantes suspiciati fuisse culpa  
ciem, pro qua Pœnitens publicam subire pos

tentiam cogebatur, adeoque impletæ suspicio-  
nibus Domus, totæque Urbes fuissent cum ma-  
gno detrimento communis Charitatis, pacis,  
& humanæ felicitatis, quam Christus Domi-  
nus suis legibus, & Sacramentis augeri voluit  
& perfici: non autem imminui, quod sanè va-  
lidissimè confirmat sententiam nostram in hunc  
modum. Publica pœnitentia pro quovis deli-  
cto fuisset, saltem excitando gravissimas su-  
spiciones, pacis publicæ privatæque perturba-  
tio. Sed id quod hujusmodi est, juberi ab  
Ecclesia non potest, & si non potest, jussum  
nunquam fuit, ergo publica pœnitentia, jussa  
nunquam fuit.

Cæterum quod spectat ad Leonem, etiam 23.  
ex alio textu, nempe ex Epistola 91. ad Theodo-  
dorum Episcopum foro Juliensem constat, eum  
noluisse, ut pro quovis delicto imponeretur  
publica pœnitentia: sic enim habet. *Qui con-  
trivio solo Gentilium, & cœta immolaritis us-  
sunt, possunt jejunijs & manuum impositione  
purgari: En pœnitentia secreta, imposita à  
Sacerdote in secreta confessione. Si autem  
Idola adoraverunt, aut homicidis aut forni-  
cationibus contaminati sunt, ad communionem  
eornisi per pœnitentiam publicam, non oportet  
admitti. En publica pœnitentia pro his tribus  
sceleribus, Apostasia, Homicidio, & Adulterio  
publico. Et quidem hæc sola tria peccata,*

L 4 & his

& his affinia, vindicata in plerisque Ecclesiis  
præsertim in Romana fuere per publicam pa-  
tentiam, in aliquibus forte aliquot alia, in  
la omnia.

Solvimus argumenta contraria. Nihil  
an tu solvere possis ea, quibus probavi Sen-  
tiam meam.

D. R. Ego quidem paratus non veni-  
sta, quæ Patrum autoritate nituntur, alia  
tione, quam collatis Patrum Sententiis, ade-  
que longo studio solvuntur. Te convenit  
iterum, & forte aliquid afferam, quo tua con-  
vallam, & quæ proposui, stabiliam.

24. D. D. An te facturum speras, quod  
quiit Juenin, ille tuus Juenin, quem adeo  
lebras, quemque tam facile intelligis, quod  
ille facile pronunciat. Is conatus est solvere  
propositum, sed an feliciter fecerit, etsi Juenin  
Meam sententiam paulo ante, si meminim  
probavi ex eo, quod si pro quovis gravi pe-  
cato debuisset fieri in Ecclesia veteri publica  
pœnitentia, cum paucissimi sint qui diu pe-  
cato mortali careant, fere omnes fuissent pa-  
tentes: Unde sequitur, quod vix ullus Sac-  
ficio interfuisset, cum ei adesse Pœnitentia  
non possent. Audi nunc, quid respondeat tu  
Juenin. Dicit primò, locum non habere hoc  
argumentum pro prioribus Ecclesiæ seculis  
cum sanctissimæ, & æquissimæ leges floreban-

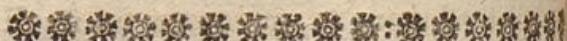
perid.

prinde acsi, cùm Sanctissimæ florent leges, pauci delinquent, nec sint modò, floreantque in Ecclesia leges æquè sanctæ, cum quibus tamen innumeris peccant. Sunt (inquiet) sed non florent, quia à plerisque non observantur. Sed mitto quærere, quid sit leges florere, nego fuisse totis tribus prioribus seculis leges à plerisque observatas, & magis quam nunc custoditæ; nec id ex Tertulliano colligitur, aut ex Cypriano eorum temporum Doctoribus, qui tam sèpè invehuntur in corruptos sui seculi mores. Certe sanctiores fuere Fideles in primitiva Ecclesia; nescio tamen an plerique leges custodierint: id scio, non semel eos redargi à Divino Paulo vel ut discordes, vel ut non fatis firmos in fide, amantésque novæ doctrinæ, vel ut Sacramentorum in Ecclesia contempnentes, quos multos fuisse idem Apostolus affirmat, & plus quam multos fuisse colligitur ex historiis, nec tamen eos Paulus ab Ecclesia pellebat, nec in ordinem Pœnitentium redigebat.

Respondet 2. *Ex nostro argumento nihil quoque concludi pro seculis, quæ subsequta sunt: siquidem pauci erant rei, qui statim admissum seculum confiterentur, ac proinde plerique, licet in statu peccati mortalis versarentur, sacris mysterijs aderant cum populo Fideli. Addit Episcopos consuevisse aut eximere quosdam à publi-*

L 5

publica pœnitentia, aut mitius punire permis-  
tendo plerisque, ut in Templo cum reliquo  
Fidelibus consisterent. Huc igitur evadet  
totus ille rigor damnandi omnes peccatores  
ad publicam pœnitentiam, ut videlicet vix  
ius eam vere subiret, uti fuisse per Canonum  
subeunda. Ista sane severitas, quæ legum si-  
non morum, Christiana severitas nuncquam  
fuit, sed Pharisæorum.



## CALUMNIA IX.

*Per viginti & amplius annos, ur-  
rijs magnisque corporis animique labo-  
bus, suos Pœnitentes exercere ac probare  
confuevit vetus Ecclesia.*

## DISPUTATIO IX.

*Doct. Disor.*

Uuid inquis? ignar-  
forte videbor tibi Ec-  
clesiasticae antiqui-  
tis?

*Doct. Rig.*

Imo ignarissimus. Ne-  
videris tantum, sed etiam. Quis enim non legi-  
vel saltem non audivit *Canones Gregorianos*,  
*Nyssenos*, quibus hujusmodi Pœnitentia in-  
junguntur?



junguntur? Qui sua sponte interfecit ( inquit Sanctus Basilius in sua Epistola Canonica ad Amphilochium can. 56. ) & postea pœnitentia datus est, viginti annis Sacramento non communicabit. Viginti autem anni sic in eo dispensabuntur. Debet quatuor annis defere fons extra fores Oratorij, & Fideles ingredientes rogans, ut pro eo precentur, suam iniquitatem pronuncians. Post quatuor autem annos inter Audientes recipietur, & quinque annis cum ipsis egredietur: septem autem annis cum ipsis, qui in substratione orant, egredietur. In quatuor annis solùm stabit cum Fidelibus, sed non erit oblationis particeps, ipsis autem expletis, erit Sacramentorum particeps. Virginis lepitem annorum spatio publicam solemnemque in his quatuor stationibus pœnitentiam profiteri voluit homicidam Sanctus Gregorius Nisensis Epist. ad Letojum, totosque ex his novem annos, ante fores Ecclesiaz gemere & lacrymari. Vix non in perpetuum ab Ecclesiaz foribus alegavit impios quosdam fures Gregorius Thaumaturgus. Et quidem, quamvis perpetua non soleret esse ea solemnis pœnitentia, quæ in prædictas quatuor stationes distribuebatur, perpetua tamen subinde erat ea, quæ post hanc, reo, quamvis absoluto reconciliatioque imponebatur: jubebatur enim in reliquum omne suæ vitæ tempus, lacrimis, & jeju-

20

jejunij indulgere, cilicium vix unquam depo-  
nere, diutissimè nudis pedibus incedere, re-  
stinere semper à balneis, à thoro, à spectaculis,  
à conviviis, ab usu vehiculi, à malitia ipsa, à  
publici cuiuslibet muneris administratione, quo-  
rum omnium proferam certissima documenta.  
S. Cyprianus in lib. de lapsis, *Orare oportet*  
pensiùs & rogare, diem luctu transire, vigili  
noctes ac fletibus ducere, tempus OMNE lau-  
mosis lamentationibus occupare, stratos solo  
hærere cineri, in cicilio & sordibus volunta-  
&c.

3. S. Ambrosius lib. 1. de pœnitentia cap.  
16. *volo veniam reus speret, petat eam lacry-  
mè, petat gemitibus, petat populi torius fleti-  
bus, ut ignoscatur, obsecrat, & cum secundo, &  
tertiò fuerit dilata ejus communio, credit ser-  
missius supplicasse; fletus augeatur, misera-  
tior postea revertatur, teneat pedes brachia  
osculetur osculis, lavet fletibus, nec dimittat...  
cognovi ego quosdam in pœnitentia sulcasse vio-  
lentum lacrymis, exarasse CONTINUIS fletibus go-  
nas, stravisse corpus suum calcandum omnibus  
jejuno ore SEMPER & pallido, mortis specie-  
spiranti in corpore prætulisse. Et lib. 2. c. 10  
An quisquam illam pœnitentiam putat, ubi aco-  
quirendæ ambitio dignitatis, ubi vini effusio,  
ubi ipsius copulae conjugalis usus? Renuntiandum  
Seculo est, somno minus indulgendum est, quam  
natu-*

natura postulat, interpellandus est gemitibus, in-  
terrumpendus est suspirijs, sequestrandus ora-  
tionibus, vivendum ita, ut vitali huic moria-  
mur usui. Cumque nec hic nec alibi Sanctus  
Doctor terminum definiat hujus abstinentiæ  
penitentiæque, debuisse eam esse perpetuam,  
satis innuit.

Simili modo loquitur Cœsarius Arela-  
teus Episcopus hom. 1. ex vulgatis à Balucio.  
Sunt enim aliqui Pœnitentes, qui ideo citè re-  
conciliari volunt, ut carnes accipient. Cer-  
tum est, quod non satè penitentiam accipit, qui  
carnes, nulla infirmitate cogente, aut desiderat  
aut presumit accipere. Et ideo etiam reconcili-  
atus Pœnitens, ubique aut in suo, aut in  
alieno convivio olera, & legumina, aut pisci-  
culos invenire potuerit, aliam carnem non de-  
bet accipere. Magis expreſſe Basilius in ea E-  
pistola ad Amphilochium can. 73. Christum  
negantes toto vita sua tempore deflere, & pœni-  
tentiam agere decernit. Auctor libri de vera,  
& falsa pœnitentia inter opera Sancti Augusti-  
ni Abstineat à multis licitis, qui per libertatem  
arbitrij, commisit illicita. SEMPER offerat  
Deo mentis, & cordis contritionem &c. cobibeat  
se præterea à ludis & à spectaculis Sæculi, qui  
perfectam vult consequi gratiam remissionis. S.  
Pacianus Ep. 3. ad Sympronianum circa me-  
dium, loquens de Pœnitentibus dicit eis impe-  
rare

vari solitum carnis interitum, JUGES lacrymas, & gemitus SEMPITERNOS, quales certe fuerunt lacrymæ, & gemitus eorum, quos verissimi carceris angustiis usque ad mortem inclusos vidit Joannes Climacus. De his enim agens gradu s. scalæ Paradisi sic habet. Ergo ad locum illum Pœnitentium, immo vero a regionem lugentium venissem.... vidi quosdam ex innocentibus illis reis, totas noctes ad usque mane, sub dio immotis pedibus stantes, & miserabiliter cum somno, & natura luctantes.... alios qui manus post terga sceleratorum revincti, vultus alto terrore confusos humi defiebant... sedebant alij bumi in pavimento super cinerem, & saccum, genibusque vultum regabant, frontibus bumum ferientes. Alii aspergunt pectus rindebant, alij se ipsos diverberabant.... erat ibi videre afflictos, & captivos tota die contristatos incedere, olenibus, & corruptis, purrefactisque corporis citatricibus, qui nullam corporis curam haberent.... ne apud illos audire erat, quam bujusmodi voces, vœ! vœ! miseris nobis, merito, merito, parce Domine parce.... Alij in gravi solis astu se cruciabant: alii frigore se torquebant: alii cum modicum quid aquæ libassent, desierunt, tantum ut ne siti enecarentur: alii cum panem gustassent duntaxat, illum rursus ab se reiebant, semper dignos dictitantes, qui cibum humanum sume-

ritus qui bestiarum opera exercuissent ... Qua-  
li autem erat illius loci aspectus? tota domus ob-  
scura & tenebrosa, tota olens & fatens, tota  
sordida & squalida: cancer enim, & damna-  
torum ergastulum non immerito appellata est.  
Hoc autem loco usque ad mortem hos deten-  
tos fuisse resert idem Climacus, cuius longius-  
culam, quam fortè velles, descriptionem exhi-  
bui, ut constet, severos illos veteris Pœnitentia-  
tis canones fuisse verè exequutioni manda-  
tos, reosque non solum longo, viginti & am-  
plius annorum spatio, sed perpetuò, eoque  
alerrimo pœnitentia genere, fuisse verè pro-  
batos.

Prædictos autem Canones, quibus Pœni-  
tentes abstinere à thoro, à militia, aliisque hu-  
jusmodi monebantur, non fuisse quædam con-  
filia regulasque, sed vera præcepta, quæ vio-  
lare nefas esset, patet ex gravissima poena, qua  
pœlebantur transgressores. In eos sic animad-  
vertit Consilium Aurelianense 3. cap. 19. Si  
qui pœnitentia benedictione suscepia, ad secu-  
larem habitum, militiamque reverti præsum-  
pserit excommunicatione pœctatur, viatico con-  
cesso exitum. Et longè antea Concilium Are-  
latense 2. cap. 21. Pœnitentes, quæ defunctoro  
viro alij nubere præsumpserint, vel suspecta, vel  
interdicta familiaritate cum extraneo vixerint,  
cum eodem ab Ecclesia liminibus arceantur.

Hoc

6.

Hoc etiam de viro in Pœnitentia placuit ob  
vari.

7. Nec ista unius lustri, vel sœculi dispe  
na, sed diutissimè in Ecclesia custodita, ut  
allatis tam variorum temporum decretis  
sententiis constat, magisque ex iis, quæ  
afferam, palam fiet. In Pœnitentiali Rom  
no tit. 2. cap. 7. sic adimadvertisit in Re  
lém. *Anathema sit, nisi per dignam Panu  
tie satisfactionem emendaverit, sic confo  
tuna est à Sancta Synodo, id est sacramentum  
quæ, arma deponat, in Monasterium eas  
pœnitiat OMNIBUS diebus vite sua in 21.  
si quis fornicatus fuerit ut sodomæ fu  
runt, ..... viginti annos pœnitiat, quæ  
que ex his in pane, & aqua, & omni officio  
ponatur, & peregrinando finiat dies vita  
Tit. 7. cap. 5. si quis hominem publicè pœni  
trem interficerit, ut homicidium sponte com  
sum dupliciter pœnitiat, & NISI IN FINE  
communicet tit. 8. Sacerdos, qui cum filia  
spirituali rem habet ab omni officio deponat  
& peregrinando quindecim annos pœnitiat,  
sæc. vero ad Monasterium vadat, ibique OM  
NIBUS diebus vite sua Deo serviat. Similia  
guncur apud Burchardum lib. 12. cap. 21.  
8. Ixonem parte 12. decreti cap. 78 Burchard  
autem, qui fuit Episcopus Vormatiensis,  
Conradi Imperatoris Magister, Canones Pa  
norum*

nitentiales collegit circa millesimum. Ivo vero, qui fuit Episcopus Carnutensis, scripsit circa finem Sæculi undecimi. In Codice manuscripto de miraculis Sanctorum Floriani, & Florentii apud Martenen de antiquis Ecclesiæ titibus part. 2. lib. 1. cap. 6. art. 4. hæc legitur poena imposta parricidis. *Consuetudine antiqua partibus interioris Francie usque hodie* 9  
*mos inolevit, ut quisquis propinquorum sibi parentem gladio jugulaverit, & postea pænitentiam ducatu ad Pontificem crimen admitti facinoris adulteri, ipso decernente Pontifice, ex ipso gladio ferrei nexus componantur, & collum peccatoris, venter atque brachia strictim innectantur ex ipsis ferreis vinculis; siueque de propria patria, & solo patro expellatur. Interim quousque*  
*Divina pietas eadem vincula solvi præcipiat, primum Romæ, de hinc per diversa Sanctorum loca, veniam criminis effugitando peregre proficii cogitur. Plurima hujusmodi vincula*  
*divina misericordia confregit ad sepulcrum Sancti Nicetii Lugdunensis Episcopi, quibus alioquin perpetuòvinciendus fuisset parricida.*

Apud Bollandum Aprilis 19. hanc habes 10.  
 epistolam scriptam à Joanne Magalonensi Episcopo, pro quodam Bernardo pœnitente, ius  
 siueque per laboriosam peregrinationem sua cri-  
 mina expiare. *Joannes Dei gratiâ Magalo-*  
M *nensis*

nensis Episcopus, omnibus Ecclesia Catholica Rectoribus subiectis, aeternam in Domino sa-  
tem. Notum sit omnibus vobis, quod Bernardus  
presentium latori, talem paenitentiam pro-  
patis suis horribilibus injunxit, quod usque  
septem annos, nudis pedibus incedat, camila-  
non ferat, OMNIBUS diebus vita sua:  
draginta dies ante Natale Domini in cibis quod  
dragesimalibus jejunet; quartam feriam a carne  
sagamine abstineat: sextam feriam prater pa-  
vinum nihil comedat: in omni sexta feria  
Quadragesima & quatuor temporum, pa-  
quam nihil bibat: omni sabbato, exceptis  
lemnibus diebus, & nisi agritudo intercesserit  
carne & a sagamine abstineat. Qua propter  
mentiam vestram in Christo suppliciter em-  
mus, quatenus pro redemptione animarum  
strarum prefatum Paenitentem, quia pauper  
est, invictualibus & vestibus misericorditer  
stentetis, orationibus sublevetis, de paenitentia  
etiam sibi injuncta secundum quod ratio exigit  
benigne relaxetis. Data Magalone anno  
incarnatione Domini MCLXX. Mense Octo-  
ber, u. 1010

**I.** Nec ita severè, in vulgus homi-  
duntaxat, vilésque personas, qualis erat  
Bernardus a predicto Episcopo commendata  
animadversum fuit. Siquidem nec ipsis Pre-  
cipibus viris, summisque Imperatoribus, pa-  
cium voluere Patres. Celebris est illa Cap-

softomi ad Sacerdotes adhortatio homil. 83. in  
Matthæum, ut à Sacri Altaris communione  
quosvis indignos expellant, & ad locum pœni-  
tentium amendent. *Non parva vobis immi-  
ne pœna, si quem aliqua improbitate teneri  
sientes, ei hujus mense participationem per-  
mititis. Sanguis enim ejus de manibus vestris  
requiritur. Si Dux igitur quispiam, si Consul  
ijs, si qui Diadematè coronatus indignè adest,  
cubibe, coerce, majorem tu illo habes potestatem.*  
Celebrius est illud Ambrosij factum ab Ec. 12.  
dilez foribus expellentis Theodosium, nec  
ante absolventis, quam pœnitentiâ tatis longa  
& publica commissum facinus deflevit. Quod  
Sancti Antistitis factum alij multi Ecclesiarum  
Paltores Sacerdotésque imitati sunt. Edga-  
to Angliæ Regi, qui Virginem Deo consecra-  
tam violaverat, quamvis sponte confessus, &  
veniam summa cum animi, corporisque de-  
missione, nec sine multis lacrymis experenti  
septennem pœnitentiam indixit Sanctus Dun-  
stanus Episcopus, ut refert Capgravius; nem-  
pè, ut in hoc toto spatio, coronam regni non  
gessaret, jejunium in hebdomade biduanum  
transigeret, thesauros suos pauperibus latè di-  
bergeret, super hoc sacrandis Deo Virginibus  
monasterium Septonie fundaret. Primarium 13.  
quemdam Comitem in exercitu Othonis  
Imperatoris confessum culpas suas & præser.

M &amp;

tim

tim peccatum perjurij, compulit S. Romm  
dus Abbas monasticam vitam suscipere, na  
pē perpetuam poenitentiam. Quin ipsi O  
ni ejusdem perjurij reo, injunxit, ut nudis  
dibus ad Sancti Michaelis Archangeli Temp  
in Gargano Apuliæ Monte situm se con  
ret, curarētqne, cūm posset, imperium abdi  
re, & monasticum ipse quoque habitu  
scipere, ut refert Cardinalis Baronius

14. 996. Brevior quidem poenitentia, sed fu  
gravior subeunda fuit Henrico tertio Impre  
tori, ut veniam à B. Gregorio septimo imp  
traret. Hanc ergo ut obtineret, in Italia  
venit ( inquit Lambertus apud Card. Bara  
an. 1077. ) & Castellum in quo morabatur Po  
tifex, ingressus est, sed derelicto omni comitatu  
suo, deposito cultu regio, nihil præferens regis  
nihil ostentans pompticum, nudis pedibus  
jejonus mane usque ad vesperam Romani Po  
tificis sententiam præstolando. Hoc secundo  
hoc tertio die fecit. Quarto demum die in  
spectum ejus admissum, post multas bina  
dictas sententias, his postremo conditionibus  
communicatione absolutus est. Ut die 8  
quemcunque Papa designasset evocatis ad  
rale Concilium Theutonicis Principibus pro  
asset, ipse Papa, si ita expedire videretur, ergo  
tore causarum assidente, & ad ejus sententias  
vel retineret regnum, si objecta purgasset,

animo amitteret . . . usque ad eam autem  
dem quâ causa ejus legitimè discussa termina-  
retr, nulla regij cultus ornamenta, nulla regia  
dignitatis insignia sibi adhiceret, nihil circa re-  
rum publicarum administrationem, juxta con-  
suetudinem suo jure ageret.

Et quidem hæc à Republicæ administra-  
tione, ac regimine cessatio tam certa & invio-  
labilis Pœnitentium pœna fuit, ut, cùm Fran-  
cici Proceres Ludovici pīj regimen ægre fer-  
tent, & in filium Lotharium transferri cupe-  
rent, ipsi Imperatori persuadere conati sunt,  
debere se propter gravissima, quæ commis-  
serat in publica administratione delicta, publi-  
cam agere pœnitentiam; quam ille pro pie-  
tate, quæ præditus erat, petere non recusavit:  
non enim nisi petenti concedebatur. Facti se-  
riem narrat Cardinalis Baronius ad ann. 833.  
ex Franciæ Annalibus: ex eo autem optime  
conicxitur, quæm severa cum quovis genere  
Pœnitentium tunc esset Ecclesia. Igitur E-  
piscopi: apud Compendium congregati, le-  
gationem ad Imperatorem miserunt, ut eum  
de suis reatibus admonerent, quatenus certum  
consilium sua salutis caperet, (nempè Pœni-  
tentiam) Quorum legatorum consilijs libenter  
assensum præbuit, spatiū poscit, diēmque con-  
fluit, qua de salubribus eorum monitis certum  
eū responsum redderet. Cum autem præscri-  
p-  
tus

prius instaret dies, sacer idem conventu*us* solenniter ad Ludovicum perrexit, eumque ibi den  
 genter de quibus Deum offenderat & Sanctorum  
 Ecclesiam scandalizaverat, ac populum ~~fratrum~~  
 commissum perturbaverat, admonere, & cum pre  
 sta illi in memoriam reducere curavit. Illi quisque, &  
 ro, eorum salutiferam admonitionem & do  
 nam congruamque exag<sup>er</sup>ationem libenter ac  
 plectens, promisit, se illis in omnibus acquire  
 rum salutari consilio, & subiturum remediu  
 judicium &c. Veniens igitur idem Dominus Lo  
 dovicus in Basiliam Sanctae Dei Genitrici  
 adstantibus Presbyteris, Diaconibus, &  
 parva multitudine Clericorum praesente cum  
 Domino Lothario filio ejus, ejusque Proceris  
 atque totius populi generalitate, quotquot  
 delicit intra sui septum eadem continere per  
 Ecclesia, & prostratus in terram super cibis  
 ante sacro*sanctum* Altare, confessus est coru  
 omnibus, ministerium sibi commissum satis  
 gne tractasse, & in eo multis modis Deum offe  
 disse & Ecclesiam Christi scandalizasse, Pecc  
 tumque per suam negligentiam multo*sc*earum  
 perturbationem induxisse, & ideo ob tantorum  
 reatum expiationem, publicam & Ecclesiast  
 icam se expetere velle dixit p<sup>re</sup>sentiam, qu  
 misericordiam Domini, per eorum ministerium, &  
 adjutorium prospere mereretur *absolutionem*  
 tantorum criminum, quibus Deus ligandi aequi  
 solven*ti*, &

... *uia solendi intulerat potestatem. Quem etiam ii-  
que ab dem Pontifices, utpote Medici spirituales salub-  
santius riter admonuerunt, ut aperte conficeretur er-  
um suorum ... Verum post bujusmodi admonitio-  
nem professus est se in omnibus ijs præcipue deli-  
latus quise, unde à memoratis Sacerdotibus fuerat fa-  
miliariter sive verbiis sive scriptis admonitus:  
sive quibus chartulam summam reatum  
suum, unde illum specialiter redarguerant,  
continentem ei dederunt. Enumeratis inde  
principis ejus delictis, contra Rempublicam  
commissis, & in ea charta contentis, quam ille  
nibus acceptam legit, sic idem historicus  
sequeitur. Posthanc verò confessionem char-  
talam suorum reatum & confessionis ob futu-  
ram memoriam Sacerdotibus tradidit: quare  
super Altare posuerunt, deinde cingulum mi-  
litare depositum, & super Altare collocavit, &  
habitu seculi se exuens, habitum Pœnitentis per  
impositionem manuum Episcoporum suscepit, ut  
tantam talèmque pœnitentiam ultra ad mi-  
litiam secularem non redeat. Hactenus Scri-  
pтор Annalium Francorum. Qui res gestas  
Ludovici tunc temporis conscripsit, refert ( ut  
videre est apud cit. Baron.) mentem Episcopo-  
rum prædictorum fuisse, ut Ludovicus irrevo-  
cabiliter arma deponeret, quia videlicet, hæc  
erat lex pœnitentium, ut non solum per virgin-  
itatem, & amplius annos, sed in perpetuum à rebus*

M 4

sibi



sibi vetitis abstinerent. Addit idem, fu-  
Ludovicum post suscep<sup>t</sup>am pœnitentiam  
rectum quoddam retrusum, ut ibi velut in  
cere, & pro more eorum temporum, suis  
pis lugendis curandisque vacaret.

**I6.** Sed hanc pœnitentiam Episcopi fortasse  
veriores quā par esset, Ludovico impo-  
runt. Quam modō subijciam Alexander  
tius Pontifex cæteroquin mitissimus impo-  
Henrico secundo Angliæ Regi ob necem Se-  
ctissimo Archiepiscopo Thomæ quamvis  
ab ipso, nec ejus imperio, sed, eo occasio-  
dante, illatam. Eam breviter describit Au-  
lius in Epitome Annalium Cardinalis Baro  
ad ann. 1072. hoc modo. *Abductus den-*  
*Legatis est in Templum ( nempē Henrici*  
*pro cuius foribus aliquanto perstigit in gen-*  
*provolutus. Tum imperatum illi est, ducem aucto-*  
*milites per annum aleret Hierosolymis, trecentos*  
*cuique aureis in stipendia persolutis. Lega-*  
*versus Ecclesiasticam libertatem conditam ab-*  
*garet, ademptas Cantuariensi Ecclesia posses-*  
*nes redderet. In Hispaniam ipse cum exercitu*  
*in Palestinam ( si Pontifex jusserit) adversari*  
*racenos pergeret, tum secretū jejunia, eleemosynas*  
*& alia quædam pietatis ei opera demandari.*  
*Pro his porrò bona fide præstandis non Rex mi-*  
*dō Pater, sed filius quoque, Patre ante quam-*  
*impleret, decedente, jure jurando cautum*

voluerunt. I nunc, & nega, si potes, fuisse vi-  
ginti & amplius annorum pœnitentiam impo-  
stam à veteri Ecclesiâ, nempe ab ea, quæ, ut tot  
eque certissima testimonia ostendunt, tam sæ-  
pe imposuit perpetuam, quæque tam severas  
Pœnitendi leges Regibus ipsis & Imperatori-  
bus à quarto seculo usque ad duodecimum  
statuit.

D. D. Ego verò in eadem persisto senten-  
tiâ, iterumque nego: sed audi, quid negem,  
non quidem impositam subinde fuisse viginti &  
amplius annorum pœnitentiam, sed factam ne-  
go, & quidem frequenter, veluti rem consue-  
tam. Quod enim appellavi calumniam, id est,  
nempe Ecclesiam *confuerisse* exercere de facto  
& probare tamdiu Pœnitentes. Non enim quod  
semel fit, consuetudo est.

D. R. Non quidem. Sed ea quæ narravi  
tot diversorum temporum facta, consuetudi-  
nem indicant.

D. D. Nec istam, saltem qualem putas,  
nempe consuetudinem aut ita universalem, aut  
ita severam. Sed velim, audias me, nec inter-  
pelles, ut audivi te tam longa oratione decla-  
mantem.

Ut autem incipiam unde ipse incepisti: 17<sup>o</sup>  
novi ego quoque Canones utriusque Gregorii,  
nempe Thaumaturgi atque Nysseni, Basilique:  
sed an iplorum sint saltem omnes, non est satis

M 5

cer-

certum. Utque aliquid dicam de Basilianis, q[ui] celeberrimi habentur, plura sunt quæ difficultatem ingerunt. Duo aferam. Can. 22. Fornicatoribus quadriennium p[ro]enitentia imponitur: can. vero 39. iisdem imponitur septen-  
nium. Non igitur uterque Basilius canon[um] & fortè neuter. Excusatio enim Balsam[um] dicentis primum Canonem afferri à Basilio  
Canonem antiquorum, alterum ut suum, si-  
vola est. Cum enim id facit Basilius, be-  
distinguit unum ab altero, ut legenti re-  
quos Canones constabit: hic autem eod[em]  
modo effertur uterque. Primus is est.  
autem qui mulierem, vel vi, vel clam, a-  
vitiatam habet, necesse est fornicationis pena  
imponere. Est autem in quatuor annis p[ro]fes-  
sum fornicatoribus supplicium. Oportet autem  
eos anno primo à precibus expelli, & ipsos defini-  
ad fortes Ecclesie: secundo autem ad auditionem  
admitti: tertio ad orationem, quarto ad con-  
gregationem cum populo, abstinentia oblatione,  
deinde ei permitti boni communionem. Cano-  
vero 59. est is. Fornicator septem annis con-  
sanguis non communicabit, duobus deflens & duobus  
audiens & duobus substratus & in uno solo  
consistens, octavo autem ad communionem ad-  
mittatur. Quid in hoc, aut in illo, quod innatu-  
unum recitari, ut non proprium, alterum, ut  
proprium canonem? certè nihil.

Alterum



Alterum illud est, quod idem S. Præsul, un 58. quindecim annorum pœnitentiam ad ultoris imponit: Concilium verò Constantino-politanum, celebratum in Tullo can. 87. mentionem faciens ejusdem Basili, adulteris, & quidem pessimis, utpote ineuntibus, uxore suæ pœnitite, alterum matrimonium, solum septennum indicit. Verba canonis sunt hæc. *Quæ siorum reliquit adultera, si ad alium se contulit, secundum sacram Basili, qui hoc ex Propheta Jeremias colligit &c. & qui reliquerit legitimam uxorem, & aliam duxerit, ex Domini sententia est adulterij judicio obnoxius.* A turibus nostris statutum est, ut qui sunt bujusmodi, annum defleant, biennio audiane, triennio substernantur, & septimo cum Fidelibus confratent, & sic oblatione digni habeantur, si cum laurymu pœnitentiam egerint. Si Patres qui præcessere Concilium hoc, inter quos primum locum doctrinâ, & autoritate in Ecclesia præsertim Græcâ obtinebat Basilius, cuius hoc ipso in loco mentio fit, solum septennium pessimis adulteris indixere, jam fallum est à Basilio qui busibet adulteris statutos quindecim annos Pœnitentiae.

Sed hæc obiter dicta volo, cæterum non repugno veterum canonum assertoribus. Fuerint eorum auctores ii, quorum nomen præfertur; ii qui nomine Petri Alexandrini inscribuntur,

buntur, Petri fuerint, Gregorii Thaumaturgus, qui ejus nomine, Nysseni, qui nomine Nyssa, Basilii, qui nomine Basili, quique aliorum Pontificum nomine gloriantur, ipsorum vererint; adhuc tamen nego, tam longas Pœnitentias fuisse communiter Pœnitentibus imposita ita ut verè fuerint executioni mandata.

Eas certè prima Ecclesiæ ætas nec impum  
suit, quod non negant eruditæ; & si negantur, stendo. Quos enim Apostoli reliquæ canum  
nes, aut constitutiones ad pœnitentiam pertinentes, quæ fuerunt à Clemente Papa collectæ, sunt plenæ amoris & benignitatis: tantumque abest, ut facile expelli, aut expulsos diuplexer Pœnitentes voluerint, ut perfæpe moneantur, mandent, recipi eos perbenignè, & cum eadæ benignitate curari. Id monentur Episcopi canum  
Apost. 51. & significantius lib. 2. Constitutionum Apostolicarum cap. 18. 28. 43. 44. 45. 46. ut nisi perspectum id omnibus esset, alioquin prædictis Constitutionibus ostenderemur. Cap. 19. ejusdem libri, solemnis pœnitentiarum plures stationes distributæ quædani limenta cernuntur, sed ejus pœnitentia, quæ longa est, nec admodum severa. Cum aliquis peccasse cognoveris (inquit) dolens subere foras ejici, & exente illo, doleant Diaconi, quæsitus detineant extra Ecclesiam, ingredi pro eo te rogent: etenim pro peccatoribus

vator Patrem rogavit, ut in Evangelio est scri-  
pum, Pater dimitte eis, non enim sciunt, quid  
faciunt. Tunc tu jubebis illum intrare, & ex-  
pendens, an pœnitentia, & in Ecclesiam omnino re-  
cipiatur, afflictum illum diebus jejuniorum pro-  
ratione peccati hebdomadas duas, vel tres vel  
quinq[ue], vel septem dimitte, dicens ei qua-  
cumque convenient ad peccatorem corripien-  
dum, & increpatum doce, & admone, ut maneat  
quid se, & humilietur se gerat, rogetque Deum,  
ut sit sibi benignus. Non hic multorum anno-  
rum pœnitentia, sed paucarum hebdomadarum  
imponitur, quamvis pro delicto gravissimo &  
publico, quod solum tunc, ut ferè omnes asse-  
tunt, solemnis pœnitentia vindicabatur: quare  
Paulus, quamvis satis multos, & quidem pro 19.  
gravibus delictis redarguat in suis epistolis, so-  
lum incestuosum publicum hoc pœnæ genere  
punivit, longius quidem quam per paucas heb-  
domadas, nempe per annum, quia delictum  
fuerat non gravissimum solum & publicum, sed  
vix auditum inter Gentes, &, pro eo præser-  
tim tempore nascentis Ecclesiæ, maxime scanda-  
lolum. Eumque ipsum fortasse non tamdiu  
castigasset, si ejus veram pœnitentiam & emen-  
dationem prius cognovisset: statim enim ac de  
ea certior factus fuit, eum absolví mandavit se-  
cunda ad Corinth. 2. per ea verba (ut Patres in-  
terpretantur) sufficit illi qui hujusmodi est, ob-  
jurge-

jurgatio hac, quæ fit à pluribus: ita ut cor-  
rio magis donet & consolemini, ne forte in  
dantiori tristitia absorbeatur, qui bujusmodi  
Propter quod obsecro, ut confirmetis in la-  
Charitatem.

20. Objici potest canon 24. Apostolorum  
Laicus semeiusum absindens, anni tribu-  
munione privetur, quia vita insidiator ex-  
Sed vester Juenin tom. 2. disert. 6. quath-  
cap. 4. art. 1. respondet hos canones non  
verè Apostolicos. Quia verò Cardinalis De-  
larminus de script. Eccl. in Clemente assertus  
mos quinquaginta esse legitimos & Apo-  
stolicos, ideo dicendum est, eo tempore fuisse  
frequens illud peccatum, ac proinde cum eis  
etiam valde grave, fuisse speciali severitate  
stigandum, nempe eâ pœnitentiâ, quæ vigi-  
annorum non fuit, sed solum trium, eis  
tota consistens in sola privatione commu-  
onis.

21. Benignam hanc praxim, qui sequitur  
per duo & amplius sæcula, Ecclesiarum Pe-  
res, non admodum immutarunt, ita ut de  
quorum criminum pœna vel nihil statuerint  
statuendam videlicet pro ratione temporis  
locorum, lapsorumque ab ipsis Ministris Sac-  
mentorum, vel longè mitiorem, quam fu-  
postea statuta, ut fatetur idem Basilius ad An-  
philochium can. 18. *De lapsis Virginibus*, q.  
7148



vitam in honestate Domino professa sunt, deinde  
sua pacta conventa infirmarunt, Patres quidem  
clementer & leniter in earum quæ labuntur in-  
firmitatem se gerentes, esse admittendas sanxe-  
rant post annum, quam poenam ipse extendit  
id annos quindecim. Et can. 30. De his qui ra-  
piunt, canonem quidem antiquum non babe-  
nus sed propriam sententiam proferimus, ut ipsa,  
& qui cum eis rapiunt, tribus annis sint extra  
rationes. Quare jure optimo Morinus lib. 2.  
cap. 21. n. 7. afferit, pœnas criminibus impos-  
iti, ante Novatum breves admodum fuisse, &  
nonnunquam sceleratissimi hominibus, pacem,  
& communionem certius de causis, nullâ imperata  
teriori pœnitentiâ statim esse redditam.

Igitur tertio saeculo severius caput esse fo- 22.  
tum Ecclesiæ. Plures fuere causæ: ea prima,  
ut Montanistis, & Novatianis, veniam deli-  
ctis præterim majoribus negandam afferenti-  
bus, Ecclesia medium inire viam videretur,  
nec omnino veniam negans, nec statim indul-  
gens, sed post exactum satis longum pœniten-  
tia curriculum. Altera causa fuit Hæretico-  
rum præterim Gnosticorum, aliorumque i-  
pli similium fœdissima vivendi ratio, quâ no-  
men Christianum ita viluerat apud Ethnicos,  
non satis distinguentes hæreticos à Catholicis,  
ut nullæ eorum lecta magis fœda videretur. In-  
stituenda igitur fuit à Catholicis durior disci-  
plina,

plina, per quam ab hæreticis discriminare dignoscique facile posset vera Christi Fides, sincera Religio. Tertia tandem causa est quod ut innuit Innocentius in Epist. ad Epi-  
perium, quam allegavimus disp. 3. num. 3. multi abutebantur Ecclesiæ benignitate, & reconciliatione securi facile labebantur in persecutionibus, ut vim tormentorum evadent. Id ne tam facile contingere, severis legibus fuit, quibus Fideles à lapsu absterre-  
re

**23.** Quamvis autem omnes Orbis terrarum Ecclesiæ, in duobus sanctissimè convenientem tempore in eo, quod tota pœnitentia tolematur, quatuor illas stationes alibi descriptas obserueretur; & rursus in eo, quod pœnitentia quamvis reconciliatis aliqua etiam licita proberentur, ne videlicet relaberentur; aliquatenus Episcopi, alia multa addiderunt, quod debitum modum excesserunt: nec excesse-  
re lib. 4. cap. 10. n. 1.

**24.** Excesserunt aliqui primò, quod aliquando gravioribus delictis, nec in morte veniam dam putaverunt, quorum errorem, praetatis nostris disputationibus rejecimus.

Excesserunt aliqui secundò, quod aliquando facile quorumdam criminum reos, sanctissimam Eucharistiæ usu privarunt in perpetuum, quod cum rigorem correxit prius Concilium Nicæ-

num eo canone de his, qui recedunt ex corpore,  
antiqua regula observabitur, ut necessariò vita  
sua viatico non defraudentur, & postea Siricius,  
Innocentius, aliisque, quorum decreta alibi affe-  
timus.

Excesserunt aliqui tertio, quod hæc Sacra-  
menta, si minus negarent, differente nimis.  
Hos redarguit præter Soterum, & Sylverium  
alibi allegatos, Leo Ep. 87. ad Episcopos per  
Viennensem Provinciam constitutos. Nulli  
Christianorum facile Communio denegetur, nec  
ad indignantis fiat hoc arbitrium Sacerdotis,  
quod in magni reatus unctionem, invitus, & do-  
lens quodammodo debet inferre animus vindic-  
antis. Cognovimus enim pro commissis, & le-  
vibus verbis, quosdam à gratia Communionis  
exclusos, & animam, pro qua Christi Sanguis  
effusus est, irrogatione tam sævi supplicij saucia-  
tam, & inerme quodammodo, exultamque o-  
minus munimine, diabolicis incuribus, ut facile  
caperetur, objectam.

Excesserunt aliqui quartò, quòd nimis graves pœnitentias imposuerunt, ut publicam occulorum etiam criminum confessionem, aut saltem pœnitentiam (de quo disp. 6. & 7. actum est) aliaque hujusmodi ferè humanis viribus majora,

Excesserunt aliqui quintò, quòd agrè fer-  
tent, subditos suos severius à se castigatos ad 27.  
N alios

alios confugere, à quibus humaniū trādūtur: quo rigoris excessu videntur peccasse. movicensis Concilii Patres, ausi Romanū tificem damnare, quòd *injustè* (ut ipsi dicebūt) *absolveret*, *quos ipsi ligabant*, aliique alia regionum Episcopi, quorum, perpetua fuit querimonia, nimis facile esse ad Romanū dem perfugium, nec Pœnitentibus ad eam fugientibus justo labore stare remedium. B dioribus hujusmodi Pastoribus accensendūt Abbas quidam, Petri Blesensis stylo justificūt confixus in opusculo *de pœnit.* & satisfāctus ut subditos suos in officio contineret, apud tantum eos jusserrat confiteri culpas suas, nem apud hominem vobis simillimum, severissimū videlicet, nec satis fidelem secreti sibi commūnū custodem. Prædictam Petri Epistolam, etiam nomine dictum opusculum circumserunt, fortè alibi afferam.

28. Excesserunt aliqui demum, quòd inīcūt. Etiam canone pœnitentiam in nullo ferēt condonandam, aut minuendam putarunt. fuit rigor eorum Episcoporum, quorum mīnūt Cyprianus Ep. 54. ægre ferentium, lapsis in primo Fidei certamine, sed lapsūm ex corde detestantibus, volentibusque altero certamine, quod instabat, fortius pœnit. Fide dimicare, statim venia concederetur. Quā si de Collegio aliquis extiterit, qui urgente rūsūm. longam



tradi-  
ecalle-  
num-  
dices-  
e alio-  
qua fu-  
nanal-  
cam-  
am, In-  
sendl-  
justific-  
sfath-  
, ap-  
as, nem-  
erifim-  
commi-  
am,   
ircum-  
od in-  
re even-  
unt.  
rum m-  
am, q-  
plum-  
usque  
rtius p-  
ar. Qu-  
ente co-  
samia

tuine, pacem fratribus, & sororibus non putat  
ad dam, reddet ille rationem in die judicij, vel  
importuna censura, vel inhumane duritiae sue.  
Eodem spiritu importuni rigoris à recto trami-  
te verae virtutis abdueti quidam alii ejusdem  
Africæ Episcopi, ut pariter ex Cypr. habetur, ad  
Antonianum scribente, Cornelio Romano Pon-  
tifici succensuerunt, quod Trophimum Episco-  
pum, Fidei paulò ante desertorem cum populo  
suo, sed postea cum eodem reducem ad Eccle-  
siam, ex causis, quas infra recensebimus, ex-  
cepit statim, absolutumque Communione fal-  
tem laicali restituit. Nescio, an idem fuerit er-  
ror Luciferi Episcopi Calaritani, dum juxta ali-  
quos Scriptores, ( quamvis ab aliis vindicetur )  
namis pertinaciter obstatit Alexandrini Conciliis  
Patibus, qui consulto, imò approbante Roma-  
to ipso Pontifice, lapsos quosdam Episcopos,  
jam poenitentes, sedibus suis, quibus per cano-  
nes dejecti erant in perpetuum, ex justa causa  
statim restituendos judicarunt.

His Episcoporum, in augenda, tuendaque  
disciplina Pœnitentiae, tam multis excessibus  
palam sit primò, non omnes omnium veterum  
Ecclesiarum, aut Episcoporum pœnitentiales  
ritus laudandos esse. Palam sit secundo, nec o-  
mnes suisse communiter receptos ab Ecclesia,  
qua errare non potest. Quamvis ergo tam  
longam pœnitentiam aliquis Episcopus nimis  
fortasse

N 2

fortasse severus imposuerit, non indē sequim  
eam fuisse communiter impositam ab Eccles  
quod solum nego.

30. Sed, inquies, eam imponunt Canones  
triusque Gregorii, Basiliique, quos nemo  
piens erroris redarguat, cum præfertim eos  
Canones universa Ecclesia receperit, laude  
que. At undē habes quod universa Eccles  
Romana eos receperit? forte recepit Ori  
sed is, ut Sozomenus refert lib. 7. cap. 16. et  
nem Nectarii munus Pœnitentiarii abrogat  
recepit: Nectarii verò prædictum canonem  
nec ipse Socrates lib. 5. cap. 9. satis approbat.  
Adderet alius audacior, quām sim ego, & un  
habes non errasse utrumque eum Gregorium  
Basiliumque? cum Cyprianus, vir æque sub  
etus, veniam aliquibus, etiam in morte ei  
mio rigore negarit, erraritque iterum in ea  
lebri Baptismatis controversiā, nec solus era  
rit, sed cum innumeris aliis Aphrica, Egypt  
Asiaque Episcopis, inter quos erat Dionysius  
Alexandrinus, quem Card. Baronius vocat  
lius seculi ornamentum, confessione celebrem  
et. ruditione clarissimum? Ego tamen eos, Greg  
orios, Basiliumque errasse nego, sed nego, tu  
ongam ab eis pœnitentiam imponi. Propo  
nunt illi quidem eam pœnitentiam, sed non  
imponunt. Quæ esset imponenda volent  
nitus satisfacere, totamque pœnam extingue  
re.

ostendunt, non autem docent, eam penitus  
debere in vindicandis culpis custodiri censuram,  
cum mensuram temporis, ac laborum retineri.  
Basilus can. 13. sic loquitur *Cædes in bellis fa-*  
*nemis Pares pro cædibus non reputavere, ut mihi*  
*videtur, ignoscentes iis, qui pro pudicitia, &*  
*jurate decertant. Recite autem forte habet*  
*consulere, ut qui sunt manibus non puris, solâ*  
*trium annorum communione abstineant. Hæc*  
verba utique præceptum, aut obligationem non  
sonant, uti neque Canon 18. de lapsis virginini-  
bus, 30. de furibus, & 73. de Apostatis. Simili-  
modo aut simili sensu loquuntur in reliquis, par-  
et credere. Hinc nec ipsa Ecclesia Græca eos  
levavit, ut fatetur Balsamon, Gæcus ipse, &  
prædictorum Græcorum Canonum interpres:  
Siquidem post Canonem Basili 58. & 59. qui-  
bustam longa poenitentia imponitur adulteris,  
& fornicariis, ita habet. *Quæ præsentibus duo-*  
*bus canonibus decreta sunt, quod ad dictiōnēm*  
*attinet, clarissima sunt, sed tamen quoad præ-*  
*dictum attinet, sunt omnino difficillima. NEMO*  
*enim eā ratione curatur, quæ illic continetur,*  
*qui si effet inenarrabilis clementis Dei misericor-*  
*dia, omnis caro periisset.*

Quod attinet ad alios canones Pœnitenti- 320  
tiales, negandum similiter esse videtur, omnes  
in universum receptos esse, tanquam leges &  
præcepta, quæ eas tam longas, tam plenas la-  
bore.

N 3

bore, & pudore pœnitentias omnino impo  
 mandarent, sed potius tanquam regulas qui  
 dam instructionesque, ex quibus Confessor  
 gnosceret majorem, aut minorem culpe  
 gravitatem, & meritum. Regulas eos vocali  
 Leo epist. 90. ad Rusticum Episcopum Nar  
 nensem. Sic etiam eos appellat Concilium  
 Vormatiense, celebratum anno 868. Nec alii  
 sensisse videtur Hieronymus relatus in deca  
 de pœnit. dist. 1. ubi sic. Mensuram autem in  
 poris in agenda pœnitentia idcirco non sati  
 perte præfigunt Canones pro unoquoque criminis  
 ut de singulis dicant, qualiter unumquodque  
 mendandum sit, sed magis in arbitrio Sacerdotum  
 intelligentis statuunt, quia apud Deum non  
 valer mensura temporis, quam doloris, ne  
 stimentia tantum ciborum, quam mortificatio  
 vitiorum. Propter quod ipsa tempora penitentia,  
 pro fide & conversione pœnitentium ab  
 vianda præcipiunt, & pro negligentiâ pro  
 landa. Extant tamen pro quibusdam culpe  
 ntitentia modi impositi, juxta quos cetera pro  
 pendenda sunt culpe, cum sit facile per eos  
 modos vindictam & censuram Canonum estima  
 re. Hinc Gulielmus Episcopus Parisiensis, de  
 lebris & præstans sui gvi Theologus lib. de  
 nit. sacram. eosdem Canones Pœnitentiales te  
 cum expendens, Videntur ( inquit ) esse exem  
 plaria satisfactionum pœnitentialium, ut justi  
 tiam



vel cum visum fuerit, aliqua de his, aut  
 ipsam pœnitentie canonice Pœnitenti-  
 fessori hu injungantur. Idem sentit Bail in exam. 33.  
 Penitentium part. 3. quæst. 8. ubi sic. Quam-  
 vocat autem aliquando obligati fuerint Sacerdotes  
 descendos istos Canones, non ideo factum est,  
 non soro secreto pœnitentia pœnas per eos pecca-  
 tis decretas imponerent, sed magis, ut gravitas  
 um peccati Pœnitentibus notam facerent, indi-  
 cendo eis, quæm graviter in foro mixto punire-  
 tur, sicut nonnunquam solemus in foro pœnitentia-  
 li gravitatem certorum peccatorum docere.  
 dicimus, hæc suspendio, aut igne punienda  
 si in foro externo probarentur juridicè.  
 Contentit Suarius in 3. par. tom. 4. disp. 38.  
 hæc. 4. Erant (inquit) solùm regula directiva,  
 ut illam Confessores sequerentur, quantum ex-  
 pedire censerent.

Nec facit, quod transgressoribus e.g. nu- 34.  
 bentibus post acceptam pœnitentiam, vel ha-  
 bitum dimittentibus, redeuntibusque ad com-  
 munem vitam, infligeretur quandoque pœna  
 gravissima: Id enim probat ad summum ali-  
 quos Canones habuisse vim gravis præcepti,  
 non autem omnes, & præsertim eos, qui Pœni-  
 tentibus tam longam pœnitentiam imponi vo-  
 lebant. Dixi ad summum, quia re verâ nec  
 illud hoc argumento probatur, siquidem præ-  
 dictæ pœnæ non infligebantur tanquam trans-

N 4

gressio-

gresloribus canonum, sed tanquam publica fidei, aut etiam voti contemptoribus, ut gravissime puniuntur Apostatae religiosi, & in eum post solempne votum castitatis matrimonium non quia extra monasterii septa, legesque vant, id enim innocenter faciunt seculares, quia contrahant matrimonium; quod utrum non est per se illicitum, sed quia id faciunt per votum, quo se id minimè facturos promiserunt, promittebant autem suscipientes solempnem pœnitentiam eam Pœnitentium disciplinam constitire. Hinc Sanctus Leo ad Rusticum Nebonensem, interrogatus de Monacho, qui etus fuerat miles, respondet. *Qui reliqua singularitatis professione (id est promissione non nendi solitarium, & sine conjugio) ad militiam, vel ad nuptias devolutus est, publice pœnitentia & satisfactione purgandus est, quia non innocentis sit militia, & honestum potest esse jugium, electionem tamen meliorem deservit transgressio est, electionem videlicet promissione firmatam.*

15. Demum vel Canones prædicti vim praesertim haberent, juberentque omnino eas tam alreas, vel longas pœnitentias imponi, vel id non juberent: id certum est, perquam paucos, & vix ullos tam severas pœnitentias jugum subiisse, quia circumstantiae temporum vel Pœnitentium, aut suadebant, ne imponerentur.

publ  
ut grav  
ineum  
moniū  
ésque  
res, u  
1 utr  
iuncti  
omis  
oleme  
inam c  
um Na  
, quib  
listi p  
one m  
d milie  
ice p  
nia, q  
effect  
esemps  
omissio  
i prach  
am alio  
lid na  
cos, q  
subli  
Poeni  
entur  
aut  
et, ut impositae relaxarentur. Quod si evi-  
cero, habebo, quod intendo: id enim initio  
negavi, consueuisse videlicet Ecclesiam tam  
longa viginti & amplius annorum pœnitentiâ  
probare de facto, & exercere Pœnitentes. Quin  
forte à veritate non aberrabo, si dixero, per-  
paucos annum integrum in solemnî, aut pu-  
blica pœnitentiâ perdurasse.

Et primò Clerici omnes excludebantur à  
publica & solemnî pœnitentiâ, ut refert Siri-  
cus Papa epist. I. *Pœnitentiam agere cuiquam*  
*um conceditur Clericorum.* Secundò exclude-  
bantur milites, nisi arma deponerent, quod  
plerique facere non poterant, ut constat ex  
Aug. term. 58. de temp. Item qui publicum  
magistratum gerebant, nisi, quod plerisque  
non permittebatur, eo se abdicarent, ut patet  
ex a historia, quam recitâsti Ludovici piij Im-  
peratoris. Tertiò qui annum quadragesimum  
non attingeret, ad eam non admittebatur, ut  
fancivit Concilium Romanum sub Sylvestro his  
verbis *ne quis pœnitentiam, nisi quadraginta*  
*annorum petenti.* Cùm autem peccata magis  
communia, & graviora, pro quibus ea tam  
longa pœnitentia solebat imponi, post illam  
atatem vix committantur, nec emendatis pœ-  
nitentiâ imponeretur, cùmque ex his paucissi-  
mis, qui post illam atatem in ea delicta labe-  
bantur, essent excludendi Clerici, aliisque mo-

N 5

dore-

dò recensiti, quin & innumeri alii morbis  
pediti, aut paupertate, ut qui terram colun  
aliásque hujusmodi artes profitentur, quin  
vires nec tempus suppetebat ad ea pœnitentia  
exercitia peragenda, sequitur manifestè, pe  
paucos fuisse eos, quibus ea solemnis vel ta  
aspera, vel tam longa pœnitentia potuerit  
poni. Scio ante Sylvestrum fuisse quandoque  
Juvenes ad pœnitentiam admisso, sed inde  
exitu, qui prædictis Sylvestri, & aliquorum  
inde Conciliorum decretis occasionem deu-

37. Secundò ex his ipsis paucissimis, qui pa  
sent canonicam pœnitentiam subire, plenique  
eius timore absterriti se tam gravi jugo submis  
tere recusabant. Hac de re queritur Ter  
lianus in lib. de pœnit. cap. 10. & 11. quam  
vis tunc longè minor esset pœnitentia rigor  
Plerosque (inquit, agens de pœnitentia) hu  
opus, ut publicationem sui, aut suffugere, aut se  
die in diem differre præsumunt, pudori mag  
memores, quam salutis. Tam multi tempore  
Cypriani erant illi, qui pœnitentiam detrecta  
tes, aut indignè de Sacramento Altaris commu  
nicabant, aut ejecti ab Ecclesia solum in mo  
te cum ea reconciliari petebant, ut absterre  
dis primis, multis miraculis opus fuerit, quo  
rum ipse meminit in lib. de Lapsis. Quam

38. multi quotidie pœnitentiam non agentes, ne  
delicti sui conscientiam confitentes, immuni

nitibus adimplentur? Quām multi, usque ad  
in suam mentis excordes dementia furore  
qui  
quasiuntur? Absterrendis autem secundis, ali-  
qui Episcopi, inter quos Cyprianus ipse, ne-  
cessarium putarint ferale illud decretum de i-  
tius nec in morte absolvendis (quod improba-  
ti disput. 3.) alterūmque illud de negando  
alitem viatico Sacramento, cuius paulò ante  
memini, quodque confirmarunt Patres Conci-  
lii Arelatensis celebrati paulò post tertium se-  
culum. De his, qui apostatant, & nunquam se  
ad Ecclesiam representant, nec pénitentiam qui-  
dem agere querunt, & postea infirmitate corre-  
submis-  
Terti-  
. quan-  
x rigo-  
ia) d-  
, aut in-  
is mag-  
tempo-  
trechto-  
omm-  
in mot-  
sterren-  
it, que-  
Quan-  
es, mi-  
imana-  
spira-  
dūtibus adimplentur? Quām multi, usque ad  
in suam mentis excordes dementia furore  
qui  
quasiuntur? Absterrendis autem secundis, ali-  
qui Episcopi, inter quos Cyprianus ipse, ne-  
cessarium putarint ferale illud decretum de i-  
tius nec in morte absolvendis (quod improba-  
ti disput. 3.) alterūmque illud de negando  
alitem viatico Sacramento, cuius paulò ante  
memini, quodque confirmarunt Patres Conci-  
lii Arelatensis celebrati paulò post tertium se-  
culum. De his, qui apostatant, & nunquam se  
ad Ecclesiam representant, nec pénitentiam qui-  
dem agere querunt, & postea infirmitate corre-  
submis-  
Terti-  
. quan-  
x rigo-  
ia) d-  
, aut in-  
is mag-  
tempo-  
trechto-  
omm-  
in mot-  
sterren-  
it, que-  
Quan-  
es, mi-  
imana-  
spira-  
dūtibus adimplentur? Quām multi, usque ad  
in suam mentis excordes dementia furore  
qui  
quasiuntur? Absterrendis autem secundis, ali-  
qui Episcopi, inter quos Cyprianus ipse, ne-  
cessarium putarint ferale illud decretum de i-  
tius nec in morte absolvendis (quod improba-  
ti disput. 3.) alterūmque illud de negando  
alitem viatico Sacramento, cuius paulò ante  
memini, quodque confirmarunt Patres Conci-  
lii Arelatensis celebrati paulò post tertium se-  
culum. De his, qui apostatant, & nunquam se  
ad Ecclesiam representant, nec pénitentiam qui-  
dem agere querunt, & postea infirmitate corre-  
submis-  
Terti-  
. quan-  
x rigo-  
ia) d-  
, aut in-  
is mag-  
tempo-  
trechto-  
omm-  
in mot-  
sterren-  
it, que-  
Quan-  
es, mi-  
imana-  
spira-

39.

vix

vix mens tortuosa. Fortassis, imò quod non  
bitatur, propterea Deus voluit, ut Theod  
Imperator ageret pœnitentiam publicam in  
spectu populi, maximè quia peccatum ejus celo  
non potuit. Et erubescit Senator, quod non  
erubuit Imperator? Erubescit nec Senator, i  
muntum Curialis, quod non erubuit Imperator  
Erubescit plebeius, sive negotiator, quod non  
erubuit Imperator? Quæ ista superbia est? Ite  
cap. 81. Enchiridij, Nam & ipsa Pœnitentia  
plerumque infirmitate non agitur, quia & pœ  
nitentia est, & timor displicendi, dum plus delehat  
minum estimatio, quæm justitia, quæ se quæ  
humiavit pœnitendo. Addit Ambrosius lib. 1  
de Pœnitentia cap. 9. id evenire consuevit  
ij ipsi, qui pœnitentia petebant, cum accepterent  
publicæ supplicationis revocarentur pudore  
Quare non abs re S. Pacianus epist. 3. contra  
Sympronianum, quæm tu allegâsti, post ea ver  
ba, cui, nempè Pœnitenti, carnis interitus  
imperatur, cui juges lacrymæ &c. subiicit, La  
bor iste P ALCORUM est, qui post casum re  
gunt, qui post vulnera convalescent, que  
erymēsis vocibus adjuvantur, qui cum interi  
reviviscent.

40. Post quintum seculum fieri desijt in mul  
tis aut etiam plerisque Ecclesijs pœnitentia  
quatuor illarum stationum, quærum supra non  
temel meminimus. Et quidem in tota Ecclesie

in Græca, id probat tuus Juenin part. 2. dissert. 6. quæst. 8. cap. 4. art. 1. §. 3. pag. 660. ex his rationibus, quas non contemnes, primò nullo in canone, qui ab eo tempore editus fuerit, si mentio artificialium Classem pœnitentia (nempe prædictarum stationum) Nullo in monumento reperire est bunc, aut similem laquendis modum, qui tamen antea ubique apud Orientales obtinebat: „Qui hoc vel illo criminis se commacularit, tot annis in auditione, in substitutione, in consistentia subsistet, deinde quod perfectum est, consequetur „ sed similius concernitur: Non communicet, segregetur, ut in Concilio Ephesino can. 6. in Calcedonensi can. 4. necnon in plerisque Trullanæ Synodi videre est. Secundò idem colligitur ex omnibus liturgiis, quibus Græci à mille, & amplius annis utuntur: iis nimirum in liturgia nullum est vestigium orationis specialis, quæ ante Nectarium palam fundi solebat supra Pœnitentes, nec manus impositionis, quæ siebat olim super eorum capita, nec dimissionis solemnis, quæ siebat finitâ eâ liturgiæ parte, quæ Catechumenorum missa dicebatur. Tertiò idem concluditur ex libro Pœnitentiali Joannis jejunatoris, qui Constantinopolitano Patriarchatus labente sexto seculo præfuit. Liber ille damnat quidem quorundam criminum reos satisfactione, quæ per decem, duodecim, quindecim annos in

nos in jejunijs in orationibus perduret, an  
quam detur Eucharistiae communio, sed non  
quam edicit, ut palam omnibus peragatur  
iuncta pœnitentia, nunquam artificialium  
tentia classum meminit. Fit quidem hara-  
mentio in can. 87. Concilij celebrati in Tra-  
& in Scholijs Joannis Abbatis Raithu ad fin-  
lam S. Joannis Climaci, ut advertit Edme-  
dus Martene de antiqu. Eccl. ritibus par-  
lib. 1. cap. 6. art. 4. Unum 5. sed forte am-  
meminere earum stationum, ut moris antiqui  
non autem consuetudinis, quæ tunc vige-  
nt.

41. In Ecclesia Latina ea stationaria, seu arti-  
ficialis pœnitentia diutius perseveravit, nema-  
usque ad seculum octavum, nonumque, &  
amplius, juxta Morinum lib. septimo cap.  
sed forte sic evenit in Gallia, & finitimus  
quibus Germaniae regionibus, ut etiam Ra-  
mæ, præsertim cum gravissima crimina po-  
nienda essent, ut patet ex exemplis ab eo ad-  
ductis. Cæterum in reliqua Ecclesia Latini-  
sirarum aliquem casum excipias, nec in fin-  
quarti seculi, & initio quinti id genus pœ-  
nitentiae usurpatum crediderim. Hoc autem  
eo coniicio, quod cum tam sæpè Hieron-  
imus, Ambrosius, Augustinus, aliquæ ille-  
rum temporum doctores de publica pœnitentia  
agant, eamque describant, quatuor illa-  
gum stationum, annorumque cuique attribu-  
tum.

torum non videntur meminisse, eamque totam in fletu, cilicio, cinere, publica coram populo supplicatione, jejunis, secessuque ab Altari, à publicis curis, voluntatibus positam fuisse docent. Igitur præcipua pars canonicae penitentiae consistens in longissimis illis & plenis pudore quatuor stationibus, imponi desit post aliquot secula, eventu aliquo rarissimo excepto, adhuc tamen tam communis fuit etiam hoc tempore horror penitentiae publicæ, ut in Ecclesia Græca quinto saeculo aut sexto, usque ad nostram ætatem, vix ulluna reperiatur, aut etiam nullum memorandum publicæ penitentiae exemplum: in Ecclesia autem Latina, Episcopi non pauci octavi, nonque saeculi, ne penitus corrueret in Ecclesia usus publicæ penitentiae, implorare cuperint brachium seculare, nempe Principum potentiam, quā, qui deliquerant, ad publicam penitentiam cogerentur; extantque, ut bene nosti, Imperatorum hac super te decreta. Cum verò, quod violentum est, diutinum esse non poscit, brevi sua penitentiae restituta libertas est, sed iterum tam rara copit esse, quam libera, nisi etiam rara fuit, cum prædicti Imperatores ad eam urgabant; id enim eo ipso tempore amarè dolet, & lamentatur Jonas, qui seculo nono Aurelianensem Ecclesiam gubernabat lib. I. de institutione-

24.

stitutione Laicali cap. 10. Perrari n*on*  
 sunt hodie in Ecclesia (inquit) qui talem p*ro*  
 ñenitentiam, qualem antiquorum Patrum  
 nitentium exempla, & auctoritas canonica  
 cit. Quis n*amque* criminis reus, qui n*on*  
 p*ro*ñenitentia publica debuit multari, cingul  
 militia deponit, & a liminibus Ecclesia cap*ut*  
 Fidelium arctetur, & a Christi corpore separa  
 tur? Quis porro in cinere & cilicio, mortu  
 nitentium antiquorum, lamenta p*ro*ñenit  
 suscipit? Quae san*cte* verba plus significa  
 quam volebam, n*empe*n*on* solum paucos  
 neminem publicam & severam p*ro*ñenit  
 eo tempore subiisse in Galliarum Ecclesias,  
 etiam in Latinis omnibus: non enim dicit  
**bac Ecclesia sed in Ecclesia.** Secutis certe  
 poribus usque ad seculum duodecimum, i*n*  
 ta exequendi p*ro*ñenitentiam canonicam de  
 ratio incessit homines, ut ipsis ad qualem  
 que suorum criminum p*ro*ñenitentiam revoca  
 dis, opus fuerit plures illos veteris p*ro*ñenit  
 annos, ad menses im*pro* die*s* & horas redi*git*,  
 ut patet ex novo jure circa millesimum  
 de redimendis per eleemosynas, preces, pa*uper*  
 tas, scoparum tun*s*iones, ali*que* hujusmodi  
 p*ro*ñenitentijs.

43. Terti*o*, ut jam loquamur de illis pa*uper*  
 qui aut ex sua pietate, aut minis Episcoporum  
 ab*sterriti*, aut Principum vi adacti, p*ro*ñenit  
 tientijs.

ti jugum subibant, nec isti in multos annos  
nec in viginti & amplius, ut putas, produ-  
xere poenitentiam. Et primò iis, qui sponte sua  
secula confitebantur, magnā ex parte poena re-  
mittebatur, ut legenti canones, Concilium  
Gregorii, Basiliique constabit. Sæpe enim id  
averur, ut sponte confessis minor poena irro-  
gatur. Id ipsum fiebat, cum Pœnitens veri  
doloris & emendationis signa præbebat. Cum  
paenitentes (inquit Nicæni Concilii Patres can.  
11.) cum omni timore, & lacrymis perseve-  
ratis, & operibus bonis conversationem suam  
non verbis solum, sed opere, & veritate demon-  
strant, licebit Episcopo humanius aliquid circa  
eis cogitare. Idem monet Greg. Nyss. epist.  
can. ad Letojum, si sit fide digna conversio. non  
iruetur annorum numerus, sed temporis proli-  
xitate resecata, ad Ecclesie restitutionem, &  
boni participationem compendio deducatur. Et  
Innocen. 1. epist. 1. cap. 7. De pondere estiman-  
do delictorum, Sacerdos est judicare, ut atten-  
dat ad Confessionem Pœnitentis, & ad fletus, at-  
que lacrymas corrigentis, ac tum jubere dimitti,  
cum viderit congruam satisfactionem, & Leo  
epist. 79. cap. 6. ad Nicetam Episc. Tempora  
paenitentis, habitu moderatione, constituenda  
sunt tuo judicio, prout conversorum animos  
profexeris esse devotos. Et epist. 129. novæ  
edit. Pœnitentia non tam temporis longitudo,

O

quam

quam cordis compunctione pensanda est. Idem trösqtie colligitur ex epist. Episcopi Magalon. quamlo mendacis pra recitasti: nisi etiam amplior ibi facultas curant. que Episcopo, imo omnibus Ecclesiarum Recto ad ann. tribus conceditur, liberandi videlicet Pœnitentem eo vinculo pœnæ longioris, quacunque causa, modo rationabilis esset, & honesta. Hoc enim, ni male recordor, fuerunt supremam epistolæ verba: *de pœnitentia etiam sibi immo etiā, secundum quadratio exigit, benignetate etis.* Erat igitur in manu cujusque, longam contrahere pœnitentiam, quam qui trahebat ad plura lustra, non Ecclesiarum severem, sed socordiam suam incusare debebat. 44. cundò quem merita propria non commendabant, non raro commendabant aliena, faciebat que, ut lapso, quamvis in gravissima scelerationia non admodum differretur. Eâ benigintur cum Pœnitentibus usi est særissimè verus Ecclesia, pro ea summa reverentia, quâ habent Martyres, Confessorésque, pro Pœnitentibus intercedentes. Martyres autem vocabantur am ii, qui pro fide nondum vitam profuderunt, sed sanguine in tormentis profuso, detinuntur in carcere, ut ultimo supplicio afficerentur. Conflores autem dicebantur, qui contulit Christum erant, & carceri mancipati, nondum tamen suscepérant in quæstione tormenta. Card. Baron, ad ann. 253. Hos igitur, aut

Idem igitur, aut alterutros adibant Lapsi, ut com-  
mendatitias ab eis ad Episcopos litteras accipe-  
rent. *Confueverunt illi* ( inquit Card. Baron.  
ad ann. cit. loquens de Lapsis ) *detentos in car-*  
*cerne adire Martyres & Confessores, ab eisdemque*  
*quem petere, rogare veniam, & supplices ab*  
*eadem ad Episcopos, & ceteros Sacerdotes acci-*  
*peare litteras, quibus in consortium piorum ad-*  
*mitti peterent.* Nec ii soli, qui lapsi in Fidei **452**  
qualione erant, id perfugium habebant, sed o-  
mnis generis Poenitentes, ut refert Tertullia-  
nus factus Montanista, de pudicitia cap. 20.  
Ut quisque ex confessione vincula induit, adhuc  
mollia, in novo custodie nomine statim ambiunt  
mibi, statim adeunt fornicatores: jam preces  
incumsonant, jam lacrymae circumstagnant  
maculati cujusque, nec ulli magis aditum Car-  
ceris redimunt, quam qui Ecclesiam prodiderunt.  
Subdit autem Cardinalis Baronius loc. cit. tan-  
ta reverentia & timore, non Laici tantum, sed  
& Clerici, ac ipsorum praesertim Episcopos, Mar-  
tyres & Confessores in carcere detentos prosequi  
confueverant, ut ab illorum rogatione desciscere,  
& quos illi litteris commendassent, despicere invi-  
diosum nimis & asperum censeretur. Innume-  
ris proinde hac viâ facillimus ad veniam patui  
aditus, ita ut rogandi tandem fuerint Martyres,  
Confessorésque, ne tam multos tam facile E-  
pictopis commendarent, ut patet ex Cypr. epist.

O 2

I. Terc.

11. Tertiò cum propria merita deerant, nec  
liena juvabant, indultum sàepe fuit ex time  
inferendi majus detrimentum, nempe, ei  
Poenitentium imbecillitate, quorum ingens  
merus periisset, si canonica fuissest eis impos-  
poenitentia. Hac de causâ fuit statim rece-  
ut suprà diximus, cum suo populo Trophimo  
Episcopus à Sanctissimo Pontifice Cornelio  
proinde male audiit apud quosdam Episcopos  
Africæ, veluti nimis benignus, sed à S. Cypri-  
no fuit egregiè defensus epist. 52. ad Antoni-  
num ita scribens. Nam sicut Antecessores  
stri SÆPE fecerunt, colligendis fratribus infor-  
carissimus frater noster Cornelius necessitatibus  
cubuit, & quoniam cum Trophimo pars mar-  
plebis abscesserat, redeunte nunc ad Ecclesiam  
Trophimo, & satisfaciente, & pœnitentia de-  
cationis errorem pristinum confitente, & fra-  
nitatem, quam nuper abstraxerat, cum plus  
humilitate, & satisfactione revocante, ad  
sunt ejus preces, & in Ecclesiam Domini, non in  
Trophimus, quoniam maximus fratum numerus  
qui cum Trophimo fuerat, admissus est, qui in  
nes regressuri ad Ecclesiam non essent, nisi  
Trophimo comitante venissent.

Quod Cornelius cum Trophimo, & suc-  
cessores Episcopi cum aliis sàepe fecerunt, is  
cere successores, nempe Concilium Antiochæ  
cum Samolateno, Melchiades Papa cum  
Dio-

Donatistis, Nicænum Concilium cum Novatianis, Alexandrinum, confirmante Liberio Papæ, cum Episcopis Arianis, aliisque Patres, in id præfertim intenti, ut qui reconciliabantur, veteres errores ex corde damnarent, eam publicam eorum damnationem loco pœnitentiæ habentes, ut patet ex Concilio Laodiceo, quod præter predictam damnationem, nihil injungit auctor: sic enim habet can. 7. *De his qui ab Heretico convertuntur, id est Novatianis, aut Photinianis, aut Tessaradecatitio, sive baptizatis sicut illi, sive Catechumeni, non antea suscipiantur, quam omnes heres anathematizent, & principiè illam, qua detinebantur, & tunc demum bi, qui apud eos dicebantur Fideles, non brede doceantur fidei Symbolum, & undi sacro Christmate sic Mysteriis communicent sacrosanctis.*

Benigna hujusmodi praxis, suadente experientiâ paulatim invaluit, ut exceptis insignioribus delictis, reliqua omnia fuerint statim pœnitentia remissa, & pœnitentia non ita longa purgata. Seculo octavo S. Bonifacius Moguntinus Episcopus, hoc statutum edidit. *Quia varia necessitate prepedimur canonum statutæ de reconciliandis Pœnitentibus pleniter observare, propterea omnino non dimitatur, curet unusquisque Presbyter statim post acceptam confessionem Pœnitentium, singulos data oratione recon-*

O 3

47.

reconciliari. In Ecclesia Aureliensi, secum  
 nono vix illa à Pœnitentibus publica pœnit  
 tia exigebatur, déque hoc, tanquam de commu  
 ni consuetudine, queritur, & expostulat  
 populo suo Jonas Aurelian. Episc. per hac vo  
 ba in loco superius citato, Priscis religionis  
 stra temporibus, dum quis secundum confes  
 sum sibi à Sacerdote, usque ad satisfactionem  
 licio induitus & cinere confpersus, habitu inco  
 rruo, bumi prostratus, lacrymisque profusus  
 debatur, statim pœnitens esse agnoscebatur,  
 que ei à Domino ignosceretur, ab omnibus  
 precabatur. Nunc autem in cœtu Christiano  
 circa vix pœnitens agnoscitur, quia PENE  
 HIL HORUM ERGA POENITENTES  
 TUR. Et tamen eorum quoque temporum  
 nones Pœnitentiales severissimi sunt. Quid  
 quod idem Morinus à communi eâ regulâ tra  
 longæ & severæ pœnitentiæ innumeros excep  
 lib. 5. cap. 6. ubi sic. Cum urgebat periculum  
 mortis, aut reformidabatur salutis anima pro  
 nicias, veluti cum periculum erat, ne capitales  
 peccatorum rei ad Hæreticos, aut etiam Gen  
 tes transfugerent, aut grave aliquod incomme  
 dum Ecclesia crearetur, absolutio statim pœ  
 confessionem peccati, & veræ resipiscientia demor  
 fationem, aut brevi exactâ pœnitentiâ con  
 debatur. Adeò, quamvis severa lex esset, fu  
 semper praxis benigna, vel saltem minus severa

quam

quam vos putatis, qui solas veteres leges recon-  
sitis, & ex legibus mores aestimatis.

D. R. Non sunt omnes, ex legibus non sa-  
tis colligi proxim. At ego facta & non solos  
canones Ecclesiae veteris in aciem eduxi.

D. D. Facta quidem aliqua produxisti, 48.  
ad quam pauca illa sunt pro tot seculis, nempe  
facta septem vel octo pro totidem seculis. Quod  
autem mirabilius est, nullum ex ipsis id, quod  
intendis, evincit, sed omnia, aut inutilia sunt,  
aut contraria. Expendamus singula. Refert  
quidem Ambrosius, se cognovisse quosdam, con-  
tinuū fletibus exarasse genas, stravisse corpus  
suum calcandum omnibus &c. Non tamen re-  
fert id facere coactos eos fuisse, ut canonicam  
poenitentiam adimplerent: id enim contra ca-  
nones factum fuisse, cum cautum esset, ut  
horum sic dolentium poenitentia, non solum  
perpetua ne esset, sed nec admodum longa.  
Agit igitur Ambrosius de voluntariis Poeniten-  
tibus, qualis absque dubio David fuit, aliique  
innumeris, quibus Ecclesiastica abundat historia,  
qui rigidissimam usque ad mortem, & plus-  
quam canonicam poenitentiam, solo impellente  
canone Charitatis peregerunt. Præterea quos-  
dam novit Ambrosius tamdiu Poenitentes, nem-  
pe aliquos perpauos. Non igitur is erat Ec-  
clesiz mos, ut viginti & amplius annorum poe-  
nitentia rei plecterentur. Cum enim etiam

Q 4

tum

tum ea gravissima delicta, quibus tot annorum ne labo  
pœnitentiam canones decernebant, non in  
patrarentur, & forte frequentius, quam mod  
ut alibi ex eorum temporum Scriptoribus  
stendam, iam non quosdam, sed sat is mul  
tamdiu pœnitentes agnovisset Ambrosius.

49. Pœnitentia, quam describit Joannes C  
macus, est pœnitentia Religiosorum, quam  
jure & lege propriâ illius Monasterii, non  
tem ex lege & jure communi Ecclesiæ, perde  
vebant, qui gravissimo aliquo delicto pro  
fessionem religiosam violaverant, ut est ea po  
na, quâ etiam modò plectuntur in Ordine R  
eligioso Apostolæ, vel gravissimæ alterius co  
pæ rei. Non igitur eâ narratione evincis  
quod intendis.

50. Ex gravissima poena, quæ soleret inflig  
Pœnitentibus, si contraherent Matrimonium  
vel militiam repeterent, nihil probari, ostendit  
est supra. Addo, hoc ipso vinculo relaxatos se  
cile fuisse Pœnitentes, cùm gravis caula fuisse  
set. Hinc Leo Papa, scribens Galerio Episcopo  
Tripolitano, relatus à Gratiano 33, quæ  
2. relaxavit eo vinculo ejus regionis gentem  
quæ alioquin Pœnitentiæ remedium recusatæ  
Eadem benignitate usus est idem Pontifex lo  
bens ad Ruiticum cum quibusdam, qui mœ  
mortis imminentis, cùm Juniores essent à  
Pœnitentium Ordinem cooptati, poslea  
ne ha



ne laberentur in fornicationem, Matrimonium  
contrahebant. Hanc & similem veniam, so-  
liam facile præberi ab Episcopis, innuunt satis  
ea Divi Augustini verba serm. 58. de temp.  
reincidentis quorumdam impoenitentium excu-  
sionem. Fortè est aliquis, qui dicat, ego in  
militia positus sum, uxorem habeo, & ideo pœ-  
nitentiam agere quomodo possum? quasi nos  
quando pœnitentiam suademus, hoc dicamus,  
ut unuquisque magis sibi capillos studeat au-  
fare, & non peccata dimittere, & vestimenta  
pius evellat, quam mores.

Quod ipsum constat ex pœnitentia Theo- **51.**  
dosij, qui ea perfunctus, nec abstinuit à publi-  
cis curis, nec à bellis gerendis, nec à gestandis  
insignibus suæ dignitatis, aliisque hujusmodi,  
à quibus pœnitentes abstinere jubeantur. His  
ergo legibus post pœnitentiam fuit absolutus,  
ut alij multis dum ipsam perageret, quamvis  
cum eo actum durius fuisse inerudit credant.  
Delictum ille commiserat adeò publicum, adeò  
enorme, adeò multiplex, ut nec centum anno-  
rum pœnitentiâ dilui posset. Peccârant qui-  
dem in Imperatorem Thessalonicenses, sed ali-  
qui tantum ex ipsis peccârant, nempè pauci  
feditiosi, nec publico consilio, si que ipsi pauci  
dederant pœnas, ut habet Costerius in vita  
Ambrosij. Intercedentibus pro ea Urbe plu-  
ribus Episcopis, ipsóque Ambrosio, veniam  
O s fe da-

se daturum promiserat Imperator, quam  
men aded non dedit, ut crudelius de ea Urbs  
supplicium sumere vix posset. Occisi eum  
sunt ad septem millia Thesalonicensium  
ullo delicto, sed, ut discurrentibus per Urbes  
militibus sese offerebant, Juvenes Senesque  
indigenæ, advenæque; imò, ut in Theatrum  
per detestabilem proditionem fuerant à Magi-  
stratibus ad Circenses Ludos invitati, nem  
at simul in caveam collecti, & nil minus co-  
gitantes, inermesque, facilius occidi posse.  
**Cum** uni homicidio tot annorum pœnitentia  
ut dicis, imponi soleret, quām longa impon-  
debuisset, pro septem millibus homicidiis in-  
nocentium subditorum, cum tanta feritate  
fraude, perfidia commissis? Nec unius tam  
pœnitentia diem indixit Ambrosius, sed per  
epistolam plenam obsequio, quam recitat Euse-  
Baronius id factum referens, eum, ne ad Ecclesiam  
oblatus, & communicatus accede-  
ret, admonuit, accendentemque removit, quo-  
rum nestrum omitti vix poterat sine inge-  
scandalo. Id enim eo tempore sine ullo difi-  
mine præstabant omnes, qui enormi, & publici  
eo aliquo delicto se obstrinxerant, ut ab obli-  
tione aut etiam ab Ecclesia pro aliquo tempo-  
re abstinerent. Continuit se quidem domi  
Imperator, postquam fuit ab Ecclesia repulsi  
totos sex menses gemas, & lugens, sed

sponte sua, non autem ex Antistitis illud  
 temporis spatum ad pœnitentiam statuenter  
 imperio. Quare, ut primum se iterum ad  
 Ecclesiam contulit, & Ambrosio eum pariter  
 repellenti professus est, se venire non ut Impe-  
 torem, sed ut Pœnitentem, paratum omnia  
 facere, quæ juberetur ad sui criminis expiatio-  
 nem, statim receptus est, ius sùsque id solum  
 (tota pœnitentia quam Ambrosius pro tanta  
 clade imposuit) ut eam legem conscriberet,  
 quæ deinceps executiones sententiarum de cæ-  
 de, & publicatione bonorum ad triginta dies  
 differuntur, ut illo temporis spatio, maturè ex-  
 pandi possent; quod ubi se facturum promi-  
 sit, Templum ingredi permisus est, nullaque  
 alia ei lege iudicata ex ijs multis, quæ tunc in-  
 dici Pœnitentibus solebant, post publicam con-  
 fessionem delicti sui, quam Imperator in me-  
 dio templo humi prostratus, & gemens ex  
 sua pietate peregit, fuit illico à Sancto Anti-  
 stite ad publicam cum alijs Sacræ Eucharistiæ  
 Communionem admissus. Magna profectio  
 fuit in hoc facto Ambrosij generositas, sed rigor  
 nullus, eaque ipsa generositas, necessaria fuit.  
 Cum enim post adeò enorme delictum, quo  
 universæ Ecclesiæ scandalò fuerat, permitti ab  
 Episcopo non posset citra grave peccatum, ut  
 Imperator ad Eucharistiæ Communionem, nul-  
 la exhibita pœnitentiæ significatione publico  
 acce-  
 sione

accederet (accessisset autem, si Templum esse ingressus) jam necessariò fuit repellendus. Repulso autem, & veniam exposcenti, nulla potuit imponi poenitentia mitior eā, quam Ambrosius imposuit, non induendi videlicet faciū, non permanendi per aliquot annos pro foribus Ecclesiae, pérque alios cum Catechumenis, & procul à Fidelibus in cinere, ciliis lacrymis, & jejunis procul à thoro, procul à bello, procul à curis publicis, procul à voluptatibus, sed unicam legem condendi, eamque ærario noxiā, nihil Principi, aut subdī gravem, sed his perutilem, illi decoram. Quare hujusmodi factum Ambrosianæ benignitatis potius argumentum fuerit, quam antī rigoris.

52. Id ipsum de poenitentia, quā B. Gregorius VII. Henricum subegit, dicent eruditissimnes, qui norunt, quot & quanta ille Imperator in Pontificem, in Ecclesiam, in Deum dellerat; Nec valde gravis ea habebitur, quā alteri Henrico Angliæ Regi post impiam Sæti Archiepiscopi necem, à suis satellitibus perpetratam, fuit imposta; si perpendantur ingentia demortui Præfulsi in regnum, & Ecclesiam merita, eaque innumera, & gravissima mala, quibus tot annis fuit à Rege vir sanctissimus tota Europa exagitatus, & millies pravæ voluntate occisus, quibus omnibus culpis eludendis,

am effe  
us, Re  
ulla po  
am An  
ice et  
nos pa  
athecia  
, cilici  
procu  
a volo  
i, em  
subdu  
am. Qu  
nigrita  
antiqu  
Greg  
ruditio  
Impre  
um del  
ir, qu  
am Sa  
bus pe  
ntur in  
& Ecc  
avissim  
sancti  
es prati  
pis elas  
endis, fuit ei pœnitentia, quam descripsi-  
fi, imposta; ærario gravior, quam corpori,  
quam, an fuerit executus, ignoro. Nec  
ego is sum, qui valde graves pœnitentias  
olim fuisse quandoque impositas, negem; sed  
ego tam graves fuisse pro quibuslibet gravi-  
bus, aut etiam gravioribus impositas, & per-  
nego eas non fuisse plerumque remissas, sed  
executioni mandatas. Executionem certè non  
habuit pœnitentia Ludovico Pio Imperatori  
imposta, nec, si habuisset, posset utiliter hæc  
in exemplum afferri, cùm constet, eam fuisse  
a factiosis Episcopis, admittente Lothario ejus  
filio, regnandi cupido, injustè impositam.

Julta fuit ea, quam Edgardo Angliæ Regi 53.

S. Dunstanus inflixit: eaque, quam S. Romu-  
aldus imposuit. Sed id factum fuit à sanctissi-  
mis illis viris, non ex lege communi, sed  
Deo interiorius impellente, ut in Ecclesia, sicut  
reliquarum virtutum abundant exempla, ita  
extaret aliquod pœnitentiæ rigidioris exem-  
plum: cùm cæteróqui humano iudicio cul-  
pandus non videretur Otto Imperator, ejus-  
que exercitus Dux, dum Crescentium, rece-  
ptum quidem in fide, sed iniquissimum Ty-  
rannum, & nova semper contra S. Sedem mo-  
litorum, ipso impellente, qui factum probare  
posse videbatur, neci dederunt.

Ex his igitur, quæ produxisti, antiquitatis 54.  
exem-

exemplis, non eminet ea, quam animo praconceperas, veteris Ecclesiæ in imponenda pœnitentijs, eisque exigendis severitas, plura ego produxerim veteris benignitatis, condonandis, aut minuendis, aut relaxandis pœnitentijs exempla. Verum volo tecum humanior; fuerit Ecclesia vetus non solù severior, quam præsens, in sceleribus vindicandis, quod est indubitatum, sed fuerit plus quam severior, nec solù alicubi, quod etiam indubitatum est (nullum enim Ecclesiæ facultaruit Episcopis rigidioribus, ut nullum carmine benignioribus) sed ubique severissima fuerit quid, rogo, ex hoc colligitis, Rigidi Doctores? Aliiquid profectò intenditis, dum sanper obtruditis **Canones antiquæ disciplinae**, dum semper pœnitentias illas viginti, & amplius annorum memoratis. Num ut vide mini erudit? Non laudo vanitatem. Num ut erudiatis? laudo charitatem. Num Fideles ad severam, sed liberam, & sponte neam suorum scelerum vindictam excusat? Iterum laudo charitatem & alieni profectus amorem. Num (quod suspicor valde) Confessarios ad easdem modè imponenda pœnitentiæ leges servandas inducatis? damno, testorque importunam severitatem.

**D. R.** Cur importunam eam vocas?

**D. D.** Causas afferam, cum calumnia

## DISPUTATIO IX.

423

quibus præsentis Ecclesiæ benignantatem in inviadum vocatis, reiçiam. Nunc satis sit eam innuere, nempè, non easdem diversis temporibus leges congruere *Multa sunt* ( inquit S. Leo Papa Ep. 90. ad Rusticum Narbonensem ) *que aut pro necessitate temporum, aut pro confederatione etatum, oportet temperari.*

D. R. Nunquam igitur nobis modè uenditum erit severitate, & leves semper poenitentia injungenda.

D. D. Id ego non assero, nec ista præ. 56. satis Ecclesiæ praxis est. Injungantur graves poenitentiae, sed non quas prædicas à veteri Ecclesia impositas, viginti, & amplius annorum, quas videlicet nunquam, aut vix unquam verè factas ostendi, & sinè fructu in aliquibus Regionibus impositas fuisse ostendam. Injungantur graves, quæ videlicet nunc habentur graves, ut sunt jejunium aliquod, notabilis eleemosyna, Templi, non ita proximi, visitatio, nec brevis oratio, Sacramentorum semel saltem in mense perceptio, salutaris libri quotidiana lectio per Hebdodam, aut mensem, quæ cum graves poenitentiae nunc habeantur, jam de gravitate delicti sui poenitentem docent, monentque non esse leve, quod commisit: id enim deberet eum per poenitentiam moneri Concilium Tridentinum innuit less. 14, cap. 8. dicit vult, eam esse

estle imponendam, ne pœnitentes peccata leviora  
putantes in graviora labantur. In jungantur  
ves, quæ revocent à peccato, ut idem vult,  
quæ non revocent à Pœnitentiæ Sacramento.  
57. charitas postulat, graves, inquam, pro gravi  
eriminum, &, ut idem Concilium subdit,  
facultate pœnitentium. Neque enim (ut  
Chrysostomus lib. 2. de Sacerdotio) temere  
delictorum modum oportet, & multam pœn  
adhibere, sed tanquam conjecturis quibus  
explorandus est delinquentis animus, ne  
dum consuere viu, quod interruptum est, si  
ram deteriorem facias, ac dum eum, qui la  
est, erigere atque emendare studeas, casu  
major per te reddatur. Nam qui infirmi  
ac remissi, & magna ex parte, mundi buju  
licijs illecebrisque illaqueati, qui que a geni  
claritate à potentia, atque opibus habere sepa  
rant, unde animos magnopere tollant, si sens  
ac paulatim peccatorum correctionem adhuc  
possint utique, si non penitus, attamen parte  
qua eximere se, ac liberare malu peccati  
quibus occupantur, quos si justa statim anima  
versione emendes, fieri, ut minori etiam illa cor  
rectione, quam sustinere poterant, prives. Bi  
manus enim animus, postea quam verecundia  
fines semel transire coactus est, in insolentia  
delabitur: tum autem, neque blanda verba  
paret, neque nimis flectitur, neque benefic  
moveatur.

movetur. Quo circa multa quidem opus est Pœnitentia, sexcentis etiam, ut sic dicam, cœlis, ut rectè undique humani animi habitum circumspicere possit. Igitur si Pœnitens non repugnat, aut libenter consentit, minuendum erit opus impositum, ejusque non humeris tantum, semper viribus corporis, sed animi etiam viribus attemperandum. Si præsertim Pœnitens ex ipsis non sit, qui semel tantum in animo, & potius ex metu censuræ, aut infamiae accedunt, quām ex amore salutis suæ, cum his enim fortè severius agendum sit, ut ipsa severitate animus ipsorum, ac dispositio exploretur.

Denum, quandoquidem veteres canones penitentiales removeri tam ardenter cupis, unum ut removeas, non permittam tantum, sed hortabor. Primus hic est in libris Pœnitentialibus veteris Ecclesiæ, eoque monentur Confessarij partiri pœnitentiam cum Pœnitentibus, ita ut quoties ipsos jejunare iubent, jejunent cum ipsis una aut duabus Hebdomadis, aut quantum possunt. Sic habet liber Pœnitentialis Egberti Eboracensis, aliisque à Morino recitati post suum opus de pœnitentia. Sic habent liber Pontificalis Monasterij Gemmetensis, aliisque allati ab Edmundo Martene de antiquis Eccl. rit. part. 2. lib. 1. Hæc autem sunt omnium verba. *Quotiescumque Christiani ad penitentiam accedant, jejunia damus, R. Et nos*

Et nos communicare debemus jejunio <sup>et agiis</sup>,  
 duabus hebdomadis, vel quantum possumus <sup>et benigne</sup>,  
 non dicatur nobis, quod Sacerdotibus <sup>et intructis</sup> Judeis  
 dictum à Divino Salvatore. <sup>et bene</sup> Va vobis <sup>65.)</sup> po-  
 peritis, qui aggravatis homines, <sup>et impo</sup> uoren-  
 super humeros eorum onera gravia <sup>et impo</sup> ppter r-  
 bilia: ipsi autem uno digito vestro non tan- <sup>nam se</sup>  
 sarcinas ipsorum: Non enim potest subline- <sup>cellarius</sup>  
 cadentem sub pondus, nisi inclinaverit <sup>et ante si</sup>  
 porrigat ei manum... Necesse ergo nobis <sup>et auere e</sup>  
 licitos nos esse pro peccantibus, quia summa- <sup>magna et</sup>  
 terutrum membra. <sup>Quam fa</sup> Et si compatitur <sup>pro Co</sup>  
 60. membrum, compatiuntur omnia membra. <sup>Francisc</sup>  
 hujus generis rigor vester, in alios amon- <sup>quam se</sup>  
 tus, in vos severus totus: sit is, quem <sup>non fell</sup>  
 non præfertis. Id enim displicet omnia <sup>parat ri</sup>  
 qui vobiscum versantur. Vident vos eò hu- <sup>mus, vel</sup>  
 giores vobiscum, quò rigidiores <sup>perfecti</sup> etis ca-  
 alijs. Non hæc incedentium per vestigia- <sup>cans ea</sup>  
 trum, ut incedere jactitatis, praxis eti- <sup>importa</sup>  
 graves illi pœnitentias imposuerunt alijs, <sup>6. Tale</sup>  
 vissimas ipsi subiérunt. Cùm de sua pœnitentia <sup>lacos in</sup>  
 dubitarunt, an à justa mensura deficeret, an <sup>tem ju</sup>  
 stam excederet, excessum maluere, quam in- <sup>dicé</sup>  
 cillum; at, cùm hoc de pœnitentia, quam in- <sup>de ser</sup>  
 ponebant alijs, dubium incidisset, deficeret <sup>fi, sed</sup>  
 uere, quam excedere, ex nimia misericordia <sup>qui g</sup>  
 deflectere de recto tramite, quam ex nimia <sup>iam in</sup>  
 veritate: tutius esse judicantes in hac re, de quæ <sup>fe, dum</sup>  
 agitur



sumus, non quod esset rigidius, sed quod es-  
sumus serbenignius. Horum exemplo, ut arbitror,  
Iudicium in dictu S. Thomas, *Tutius est* ( inquit opusc. 61.

ponere pénitentiam minorem debito, quām  
imponere maiorem, quia melius excusamur apud Deum  
popere multam misericordiam, quām per ni-  
mam severitatem. Et Gerson Parisiensis Can-  
cellarius, *Tutius est cum parva pénitentia, quām*  
*ritus suscipitur, & verisimiliter adimpletur,*  
*laure confessos ad Purgatorium, quām cum*  
*magna non implenda, p̄cipitare in infernum.*  
Quam sanè doctrinam approbat in instructione  
pro Confessarijs magnus ille dux animarum  
Franciscus Salesius tam cum aliis benignus,  
quam secum rigidus, oleo Christi perunctus,  
non felle Pharisæorum, quibus publicè com-  
parat rigidos Sacerdotes Joannes Chrysosto-  
mus, vel alias, quicunque est Auctor operis im-  
perfecti hom. 43. ad caput 23. Matth. expli-  
cans ea verba, *Alligant autem onera gravia, &*  
*importabilia, & refertur in Decreto 26. quæst.*  
6. Tales sunt ( inquit laudatus Pater, Phari-  
sæos indigitans ) nunc & Sacerdotes, qui om-  
nino iustitiam populo mandant, & ipsi nec mo-  
dum servant: videlicet, non ut facientes sint ju-  
sti, sed ut dicentes appareant justi. Tales sunt,  
& qui grave pondus venientibus ad péniten-  
tiā imponunt, qui dicunt, & non faciunt, &  
se dum pœna pénitentiae fugit, contemnitur

62.

P 2

pœna

pœna peccati futura. Sicut enim si fasem per humeros adolescentis, quem non potest julare posueris, necesse habet, ut aut fasum iijcicat, aut sub pondere confringatur, sic et mini, cui grave pondus pœnitentie imponatur, cesse est, ut aut pœnitentiam tuam rejiciat, suscipiens, dum sufferre non potest, scandalus amplius peccet. Deinde etsi erramus, dicam pœnitentiam imponentes, nonne melius propter misericordiam rationem redderet, quam propter crudelitatem? Ubi enim Paterfamilias largus est, Dispensator non debet esse strictus? Si Deus benignus est, ut quid Sacerdos eius strictus? Vis apparere Sanctus? circa vitam am esto austerus, circa alienam benignus.

## CALUMNIA X.

Per vim fuere Fideles veteris Ecclesiae ad publicam, & severissimam pœnitentiam compulsi.

## DISPUTATIO X.

Doct. Rig.

D quidem primis Ecclesiis seculis factum fortasse non fuit, sed tamen autem fuisse post sextum aut septimum seculum in tota, aut ferè tota Ecclesia, donec



Ecclesiastici Scriptores probatissimi, qui certalominias texere noluerunt.

Dott. Discr. Scriptores Ecclesiasticos legi omnes, aut plerisque, id autem ab Ecclesia **I.** tamen unquam solitum, non legi.

D. R. At id expressè docent Concilio-  
rum, veterumque Canonum Collectores. Et  
primum docent expressè, fuisse eos, qui moniti  
penitentiam publicam recusassent, ad eam per  
excommunicationem compulsos, nec eam tan-  
tum, quā Eucharistiā Communione privaren-  
tur, quæ sola fuit ordinaria & frequens per  
aliquot secula excommunicatio, sed eam,  
quæ ab omni humana consuetudine arceren-  
tur, inque eas redigerentur angustias, in qui-  
bus vivere vix possent. Inter Capitula, quæ **28**  
Carolo Magno iubente ex Capitulis Patris,  
& Patruli collecta sunt, est illud, quod ha-  
betur Capitularium lib. 7. cap. 331. & affer-  
tur ab Iliaaco Lingonensi tit. 4. cap. 14. *In-*  
*cessi dum in ipso detestando, atque nefando sce-*  
*lere manent, non inter Fideles Christianos, sed*  
*inter Gentiles, aut Catechumenos, vel Ener-*  
*gumenos habeantur, id est, cum Christianis non*  
*ribum sumant, non potum, non in eodem va-*  
*sculo edant, aut bibant, sed soli hoc faciant:*  
*non osculentur, aut salutentur ab eis. Et si*  
*suis Sacerdotibus inobedientes extiterint, & à*  
*iam nefandissimo scelere segregari, atque ad*  
**P 3** *publi-*

publicam pœnitentiam redire noluerint, ne quis & A  
eos habeantur, qui spiritu periclitantur  
mundo, vel etiam inter eos, de quibus ipsa  
rias dicit, si te non audierit &c.

3. Theodolphus Aurelianensis Episc. in  
monitoria ad Presbyteros dicēcessis sua  
26. Si quis perpetrato perjurio, aut  
criminali peccato, timens Pœnitentia  
calumniam, ad confessionem venire noluerit  
Ecclesia repellendus est, sive à Communione  
consortio Fidelium, ut nullus cum eo come  
neque bibat, neque oret, neque in suam  
domum recipiat. Idem statuit Hincmarus  
mensis Archiep. in capitulis, quæ obser  
da tradit Episcopatus sui Presbyteris, &  
feruntur tom. 3. Conc. Galliæ cap. 1. ad  
eā pœnâ reum multari debere, si ad pœn  
tiam venire noluerit infra quindecim dies  
monitionem. Pœnitentiale Rom. tit. 1. c  
11. post explicatam gravissimam pœnam  
xoricide infligendam, addit: sin aliter fer  
et Sanctæ Matris Ecclesiæ salubre consil  
despexeris, ipse tibi sis judex, et in laqueo  
Diaboli, quo irretitus teneris, manus, po  
guisque tuus sit super caput tuum, et sub  
dissolubili anathemate permaneas, donec De  
et Sanctæ Ecclesiæ satis facias. Anno 814  
regnante in Francia Carolomanno Ludovic  
Balbi filio, in Conventu Bernensi ab Episcopis  
pis &

nt, in p̄s & Abbatibus cap. 5. id statutum est de bo-  
norum alienorum Raptore, Episcopus semel,  
ibis, atque tertio, si necesse fuerit, vocabit il-  
lum sua admonitione per suum Presbyterum  
uronicè ad emendationem, & ad pœnitentiam,  
DEO, & Ecclesie satisfaciat, quam læsit.  
autem despicerit .... feriat illum pastorali  
a loqua, hoc est sententia excommunicationis,  
a communione Sanctæ Ecclesie, omniūque  
Christianorum sit separatus usque ad congruam  
satisfactionem & emendationem. Idem tri-  
bus post annis minatur incestuosis impœniten-  
tibus Concilium Coloniense. In Hispania  
Regnante Ferdinando I. in Concilio Coyacen-  
timo 1050. can. 4. statuitur similiter, ue-  
l omnes Archidiaconi, & Presbyteri sicut sacri  
canones præcipiunt, vocent ad pœnitentiam,  
aduleros, incestuosos, sanguine mixtos, fures,  
omicidas, maleficos &c. & si pœnitere nolue-  
rint, separentur ab Ecclesia, & à communione.

Hac ratione primū, nempè minis gra-  
vissimæ pœnæ spiritualis, conjunctæ cum pœ-  
ni temporali civilis segregationis à reliquis fi-  
delibus, compulsi olim fuere ad pœnitentiam,  
qui deliquerant. Sed his non satis permo-  
ventibus, ventum est ad vim manifestam, quam,  
quia inferre non poterant Episcopi, Ministro-  
rum ad id necessariorum copia destituti, Prin-  
cipum auxilium implorarunt, obtinueruntque.

P 4

Istius

4.

Istius consuetudinis vestigia nonnulla depelunt estantur in legibus veterum Christianorum in eos postulationibus. Verum ab anno 700. consuetudo ista fuit frequentissima, ejusq; extant multa testimonia. Capitular. lib. 5. c. 146. <sup>19. Vobis locis ditos sunt & apud tenum</sup> cung<sup>3</sup> propria uxore derelicta, vel sine culpa perfecta, aliam duxerit, armis depositis, publice habeat p<sup>re</sup>nitentiam, & si contumax fuerit, prebendatur a Comite, & ferro vincatur, & custodiam mittatur, donec res ad nostram <sup>19. Vobis locis ditos sunt & apud tenum</sup> siam deducatur. Carolus Calvus in Concilio S<sup>anct</sup>o S<sup>er</sup>moni cap. 10. act. 7. tom. 3. Codice Galliarum anno 853. hanc legem condit, vel potius renovat. *Missi nostri omnibus Reipublica Ministris renuncient, ut Comes, vel Reipublica Ministris, simul cum Episcopo uniuscujusque Parochia, sint in Ministeriis illorum, quando idem Episcopus suam Parochiam circumviroit, cum Episcopus eis notum ficerit. Eos quos per excommunicationem Episcopus adducere non poterit, ipsi regia auctoritate & protestate ad p<sup>re</sup>nitentiam, vel rationem, aliquam satisfactionem adducant.* Concilium Mungtinum sub Rabano can. 28. *Ut Episcopi incestuosos penitus investigare studeant, omnino decrevimus. Qui si p<sup>re</sup>nitere noluerint, ab Ecclesia expellantur. Quod si Sacerdotum admonitionibus noluerint aurem accommodari*

1. *clentes in pristinis perdurare criminibus, oportet nos per secularis potentiae disciplinam à tam copiose punita consuetudine coerceri.* Similis canon legitimus in Concilio Turonensi sub Carolo cap. 1. lib. 2. Capitul. cap. 43. Burcardo lib. 7. cap. 19. Vormatiensi Concilio cap. 79. Quod in his locis contra incestuosos, contra omnes perditos statuitur in Concilio Suectionensi cap. 12. *Apud Juonem part. 9. cap. 65. ubi sic. Ob-* 46. *tinuum est etiam à Devotissimo Principe, ut in-* 50. *teſti, & quilibet alij perdit, examen Episcopo-* rum refugientes, per Judices publicos ad eorum punitam deducantur, ne alterius illecebrans puniti nutriat impunitas vitiorum. Sed nihil legi potest illustrius in hanc rem, lege Arnulfi Imperatoris, quæ refertur can. 3. Concilii Tri- buriensis, quod celebratum est anno 895. Idcirco non potentiam ostendentes, sed justitiam exhibentes, praeceperimus omnibus regni nostri Comitibus, postquam ab Episcopis anathemate excommunicationis percelluntur, & tamen ad punitendum non inclinantur, ut ab ipsis comprehendantur, & ante nos perferantur, ut qui divina judicia non verentur, humanâ sententia strinatur &c. Si etiam rebelles fuerint, ut comprehendentibus repugnare studuerint, & in talè temeritate interfecti fuerint, judicio Episcoporum intersectoribus nulla imponatur punitentia. Comprehensi autem à Regiis Ministris, carcere 6.

claudebantur, & subinde vapulabant, si p  
 fertim essent Clerici, Monachi, aut servi;  
 quia non erant ingenui, illi verò, quia man  
 supplicio digni censebantur, nec habendi  
 genui, postquam Ecclesiasticum principium  
 ad quem erant evecti, suis moribus dehorta  
 rant. Capitularium lib. 7. capitulo 311.  
 tuimus, ut quisquis servorum Dei, vel amo  
 rum Christi in crimen fornicationis lapsus fuerit  
 quod in carcere pénitentiam faciat in pane  
 aqua, & si ordinatus Presbyter sit, duos annos  
 carcere permaneat, & ante scorticatus &  
 flagellatus videatur, & Episcopus adaugeat.  
 autem Clericus vel Monachus in hoc peccato  
 inciderit, post tertiam verberationem, in ca  
 cerem missus, vertentem annum ibi pénitentiam  
 agat. Similiter & Nonnates velata eadem p  
 nitenentiā teneantur. Hoc autem statutum con  
 rat in Synodo Liptinensi celebratā ann. 741.  
 inde sumptum, ut patet ex lib. 5. capitul. cap.  
 Libro autem 7. cap. 330. & Isaacus Lingon  
 sis tit. 4. cap. 13. Si autem servus vel Ecclesi  
 sticus fuerit, publicè flagelletur, ac decalvatur.  
 & iuxta proprij Episcopi iussionem, pénitentiam  
 publicè & canonice gerat. Nempe ut dicitur  
 in capitularibus Caroli Calvi, propter merita  
 aliorum, & ut vel inuiti, pénitentiam corporaliter,  
 & temporaliter agant, ne aternaliter p  
 reant. Reliqui verò, nempe sacerdotes, mul  
 ti



jejunio & oratione purgabantur, unde Gregorius II. ad Leonem Itauricum Imperatorem scribit in hæc verba. *Vides Imperatorum discrimen. Si quispiam te offenderit, domum ejus publicas, & spolias, solam illi vitam relinquens, undemque illum vel suspendio necas, vel capite vincas, vel relegas, Pontifices non ita, sed ubi recuperaverit quis, & confessus fuerit, suspendij, & imputationis loco, Evangelium & crucem ejus invicibus circumponunt, eumque tanquam in carcere, in secretria, sacrorumque vasorum uaria conjiciunt, in Ecclesia Diaconia, & in catabumenis ablegant, ac visceribus eorum: jejunium, oculisque vigilias, & laudationem ore qui indicunt: cùmque egregiè castigarunt, propterea fame afflixerint, tum pretiosum illi Domini corpus impartiunt, & sancto illum Sanguinem portant; & cum illum vas electionis restiterint, ac immunem peccati, sic ad Dominum purum, insontemque transmittunt. Hæc 8.*

*Penitentium, incarceratio siebat præsertim initio Quadragesimæ. Hinc veterum librorum Penitentialium, seu Sacramentariorum commone illud exordium, Ordo agentibus publicans penitentiam. Suscipe eum quartâ feriâ mane in capite Quadragesimæ, & cooperis eum cilicio, oras pro eo, & includis usque ad Cenam Domini.*

Diutiùs retineri, asperiùsque tractari voluit 9.

luit Basilius, præsertim Clericum, Monachin  
que obscaenâ aliquâ levitate sordidulum ma-  
dans, ut refert Petrus Damiani in suo Com-  
muni, & Iuo part. 9. Decreti cap. 93. Ille  
publicè verberetur, & coronam amittat, decu-  
susque turpiter sputamentis obliniatur in sca-  
vinculisque arctatus ferreis, carcerali sex me-  
sibus angustiâ maceretur, & triduo per bellu-  
modas singulas ex pane hordeaceo ad vesci-  
reficiatur. Post hæc alius sex mensibus sub  
nioris spiritualis custodiâ in segregata curricu-  
degens, operi manuum, & orationi sit inten-  
vigilius, & orationibus subjectus, & sub custodiâ  
semper duorum spiritualium fratrum ambu-  
nullâ pravâ loquitione, vel concilio deinceps  
Juvenibus conjungendus.

IO. Quia verò, quamvis carcere tandem lo-  
verentur poenitentes, non solvebantur legibus  
poenitentiæ, sed eas per aliquot annos cultu-  
dire jubebantur, quod aliqui facere detrac-  
bant, cautum à Patribus Hispanis Gallisque  
fuit in Concilio Toletano 4. Ut Quicunque er-  
secularibus accipientes penitentiam, toro-  
runt se, & rursus prævaricantes, Laici effici-  
sunt, comprehensi ab Episcopo suo, ad penitentia-  
tiam, ex qua recesserunt, revocentur.

II. His tam multis, pluriū sacerdotum, o-  
mniumque regionum testimoniis constat, non  
fuisse à nobis per calumniam veteri Ecclesiæ at-  
tributum,

tributum, quod Fideles non solum adhortando impulerit, sed cogendo perduxerit ad publicam, tamque valde asperam pœnitentiam, quo satis ostenditur, falso esse, quod a te, & a reliquis beatis Doctoribus asseritur, voluntariam debere esse, & maximè liberam pœnitentiam, & vel non esse imponendas graviores pœnitentias, vel sine præcepto ineluctabili, ne delicatulis ulla inferatur, & fiat odiosa pœnitentia.

D.D. Eruditè quidem, nisi fortè tota ista Morini laus sit, & eruditio: ego verò ingentes tibi gratias ago, quod vel tuo, vel alieno labore, a deo luculentè probaveris, quod non semel innui, & alibi ostendam, nempe per vetutes Canones pœnitentiales statui pœnas, quorum plerique infligebantur in foro externo, cuius certè erat sententiam excommunicationis ferre, carceri mancipare, flagellis cædere &c. non igitur evicisti, quod debebas, nempe vim factam fuisse Fidelibus confitentibus in foro interno, & Sacramentali (de quo in his disputationibus agimus) ut publicas, easque tam asperas pœnitentias subirent. Id ego tantum nego, quod vos non semel asseritis, ut Confessarii, quorum certè forum internum est, fortes sint in imponendis gravibus pœnitentiis, & utantur vi saltem præcepti ineluctabilis, sententiāmque non mutent, quamvis Pœnitens imbecillis pœnam deprecetur. Hanc ego fuisse veteris Ecclesiæ

clesiæ praxim, nego, ut ut severa ea praxis fu-  
rit, quam eadem in curandis quidem anima-  
morbis, sed extra forum secretæ Confessio-  
per aliquot sæcula custodivit.

**13.** Quamvis nec ista tam severa fuit, qua-  
cam fuisse deprædicas. Et quidem S. Leo in-  
rogatus à Rustico Episcopo Narbonensi, quan-  
ratione esset agendum cum iis, qui publicam pa-  
nitentiam agere differunt, non rescribit, et  
esse abscondendos à Fidelium cætu, aut car-  
mancipandos, sed esse tolerandos, benigne han-  
ipsam eorum dilationem interpretans. *Dicit  
hæc (inquit, & non dissimulatio, ut perperam  
bent exemplaria) potest non de contemna-  
remedij, sed de metu gravius delinquendi, illa  
pœnitentia, quæ dilata est, cum studiosius per-  
suerit, non negetur, ut quoquo modo, ad inde-  
gentia medicinam, anima vulnerata perver-  
tatur.*

**14.** Sed re Christianâ post Leonem non pa-  
rum inclinatâ, & jam nimis multis Pætorum  
patientiâ abutentibus, cum monicio sperme-  
tur, igni ferróque tentanda curatio fuit, & ge-  
dius anathematum vibrandus. Id autem rigu-  
tribendum non est, tum quia paucis ea visitan-  
tibus, nempe atrocius, aut cum majori scandalo  
peccantibus, tum quia inutilia fuerant miti-  
remedia, ex qua ratione, etiam modo, qui in Pa-  
schate communicare detrectant, anathema-  
feriuntur.

No:

Nec rigidæ violentæque habendæ sunt il-  
la, quas recitasti, de pervicacibus comprehen-  
dendis, Episcopo tradendis, in carcerem aman-  
dandis, cædendisque, Imperatorum constitutio-  
nes. Eos enim ea censura complectitur, quos  
propter crimina, quæ commiserant, potuissent  
imperatores, aut morti, aut carceri perpetuo  
adjudicare: pro ea autem pietate, quâ præsta-  
bant, foro eos Episcopali tradebant, ut puniren-  
tur quidem, sed longè mitiùs, quam sui fori  
leges ferrent, tantisque mitiùs, quantò citior  
erat, ac testatior emendatio. Ex benignitate  
igitur, non ex rigore, profecta fuit ea legum  
imperialium, quas recitasti, in favorem pœni-  
tentiæ comminatio.

Fateor tamen, ab aliquibus Episcopis Gal-  
lis, Hispanisque fuisse hujusmodi Pœnitentes  
eorum custodiæ curæque traditos, severius casti-  
gandos, sed universæ Ecclesiæ ea severitas non  
fuit, nec ita utilis, ut alibi ostendam, nec diu  
vixit mos ille compellendi vi satellitum ar-  
matorum ad pœnitentiam.

Diuturnior, ac tolerabilius fuit in Ecclesia 16.  
mos ille colligendi, claudendique initio Qua-  
dragesimæ Pœnitentes, ut ex Ritualibus plu-  
rium saeculorum libris palam fit, & ostenditur  
a Morino lib. 5. cap. 15. Colligebantur autem  
non vi Satellitum, sed amore pœnitentiæ, non  
impellente minaci Principum imperio, sed in-  
vitan-

vitantium Pastorum consilio, aut simplici vacare i-  
cepto. Hujus retrusionis Pœnitentium in modo rel-  
pice jejuniū Quadragesimalis mentionem facit com-  
quamplures veteris Ecclesiæ Sacramentarii libri,  
Pœnitentiales libri, nec tamen quidquam de optimè  
bent, unde colligere possimus, per vim fuisse  
linquentes in eam custodiam collectos. Quia  
cuique sponteum eum secessum fuisse  
docent, dum Fideles ad eam pœnitentiam in-  
tatos dicunt, non autem compulsos, aut cu-

17. Etos. Alcuinus Discipulus Ecberti Eboraci-  
sis Archiepiscopi, hominis doctissimi, & Ecclesie  
sticæ disciplinæ amantissimi, in libro de Di-  
vinis Officiis eo longo capite cui titulus In  
pice jejuniū docet, primo loco debere tunc Sacra  
dotem **ADMONERE** omnes Christianos,  
ad Confessionem, & pœnitentiam eo tempore  
accedant, & in Cœna Domini ad reconciliatio-  
nem. Idipsum monet Ordo Romanus allatus  
Morino lib. 4. cap. 15. Sic enim habet, in  
primis **PRÆMONERE** debet Sacerdos omnes  
Christianos, ex sacris Scripturarum testi-  
niis, quatenus in capite Jejunij, ad veram Con-  
fessionem, veramque pœnitentiam festinans  
accedant. Ut moniti, & non coacti ad Ecclesiam  
pergebant eâ die, quotquot agere pœnitentiam  
volebant, ita voluntariè, nullaque vi coacti  
eludebantur in loco ad eum secessum destinato-  
ut voluntaria est etiam modò aliquorum De-

vacare

pliciū viare cupientium, per aliquot dies in do-  
 um in religiosā clausurā. Hinc prædictum lo-  
 n faciūt, cum nunquam carcerem vocant prædicti. Ritua-  
 tariū, libri, nec carcer erat, sed tanquam carcer, ut  
 quam hū optimè Gregorius II. paulò ante laudatus: erat  
 fuisse locū secretior, quale erat ærarium Tem-  
 pli, aut aula, in qua causæ sacræ tractabantur à  
 Sacerdotibus, & negotia ad Ecclesiam spectan-  
 tia Diaconis, inde appellata secretarium, quæ  
 nam amandabantur per aliquot dies ante Ba-  
 plismum Cathecumeni, ut constat ex historia  
 sua, & innuitur à prædicto Gregorio asseren-  
 te, consueuisse Ecclesiam alegare Pœnitentes  
 in Diaconia, & Catechumena, quibus in locis  
 clausi Pœnitentes, haud quaquam vapulabant,  
 sed ea præstare jubebantur, quæ recensentur  
 ab eodem Gregorio, nempe jejunia, vigilias,  
 precēsque, quibus ipsis exercitationibus per  
 decem dies vacant, qui sacræ Militiæ sunt nomen  
 daturi, & vulgò dicuntur facere exercitia spi-  
 ritualia. Quorum quia mentio incident, velim, 192  
 tependas tecum, an prudens ea lex esset, quâ co-  
 guntur Fideles secedere in locum secretum per  
 decem dies, quoties pro commissis gravibus  
 culpis Sacramentum Pœnitentiæ sumere medi-  
 tantur, ut quicunque sacri Ordinis Sacramen-  
 tum sumere cogitant, aut emittere professio-  
 nem Religiosam, eo decem dierum secessu pur-  
 gare prius animum, & excolere compelluntur.

Q

Quis

Quis non videt, hanc fore legem perniciosa  
nec institutioni sacramenti Pœnitentia, quod  
longè diversum à Sacramento Ordinis, cum  
cuique necessarium, & debeat esse frequens  
mæ remedium, fore satis consentaneam? Ne  
igitur satis consultè in secretæ Pœnitentia  
sciplinam transferuntur ea, quæ spectabat  
publicam pœnitentiam, qualia sunt ea, quæ  
ipse superius produxisti, quam publicam  
pœnitentiam fuisse olim, veluti Professionem  
giosam, & Pœnitentis consecrationem, nō  
omnes. Fuerit ergo per vim olim imposita  
aliquibus Regionibus publica pœnitentia, quæ  
semel tantum toto vitæ tempore agebatur, quæ  
inde tamen laudabile sit, quod Confessor  
secretæ Pœnitentia minister, vim ullam ab  
rat in hoc sacramento, eásque Pœnitentem  
gat accipere, & exequi pœnitentias, quæ  
suetæ sunt, aut nimis ingratæ, quæ indige  
studio nimis operoso, quæ anxiæ, & dubio  
tem animum perturbant magis, quas da  
mum sibi nolit imponi, qui eas  
imponit.

—SSO—SSO—

—SSO—

—X—

CALUM.



niola  
e, quod  
, cùm  
quens  
im? N  
tentia  
tabant  
ea, q  
icam  
nem h  
m, n  
nposita  
ntia, q  
batur, q  
confessio  
lam, q  
entem  
qui  
e indig  
dubio  
as do  
15

## CALUMNIA XI.

penitentes solum post impletam pœnitentiam absolvere consuevit vetus Ecclesia.

## DISPUTATIO XI.

Def.  
Dixer.

**V**

Ideo, eruditos ferè omnes mihi obstrepere, quòd calumniam vocem certissimam, ut arbitrantur, veteris Ecclesiæ consuetudinem.

Doct. Rig. Fateris igitur communi te sententia refragari? audacem igitur te fatearis oportet, qui omnibus obsistere non reformides.

D. D. Audacior fortasse ero, sed argumenta, quæ proferam, audaciam meam excusabunt: cùm præsertim non asseram, certum & indubitatum id esse, sed faltem non esse certum oppositum, quod asseritis, nempe Ecclesiam tamdiu distulisse supplicibus pœnitentibus indulgere.

D. R. Ut video, Morinum non legisti:  
Q 2

am

LUM.



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

tam enim certa veterum Scriptorum, Doctrinique testimonia profert, ut dubitationem omnem adimat.

D. D. Morinum centies versavi totum non tamen in suam sententiam animum meum inclinavit, quin potius, audaciorem meum exemplo suo.

D. R. At ille sequitur communem sententiam.

D. D. Verius jam dicam de te, Morinus non legisti; vel, ut plerique faciunt, solos disci-los percurristi.

I. Siquidem, nec is communem sententiam sequitur: postquam enim cap. lib. 9. citavit Osium Cardinalem, Joannem Maldonatum, Petavium, Albaspinum Episcopum Aurelianensem, Marianum Victorium, aliósque, simpliciter & indefinite afferentes, olim non dari solitam *absolutionem* ante partitam integrā pénitentiam, nisi in mortuō articulo, ab ipsis recedit, docētque, non posse afferi sic universaliter. Deprebendimus enim inquit, plerisque peccatorum generibus *absolutionem* eo more, quin nunc & ab aliquo servile observatur, ab ipsis Ecclesiae incunabulis concessam esse. In iis vero, quibus *absolutionem* partitam pénitentiam lege ordinaria differetur, multis variisque modis exceptum fuisse. Eius probè intelligis, eum non sequi communem sententiam, quamvis nec mihi contentiat.

Tis

Tres igitur hac super re sententiae sunt: Primā  
est prædictorum Doctorum, quamvis fortè  
non omnium, docentium absolute, Ecclesiam  
veterem, nempe priorum sex aut septem secu-  
lorum, solum post actam pœnitentiam absolu-  
tive consueuisse, unico excepto mortis articu-  
lo. Secunda Morini, docentis, cum solis pu-  
blicis pœnitentibus hanc disciplinam fuisse cu-  
soditam, nec id semper, sed *de lege ordinariæ*.  
Tertia ea est, quam tueor, docens, lege ordi-  
nariæ fuisse omnes ante impletam, & fortè e-  
tiam ante inceptam pœnitentiam, aut paulo  
post, absolutos, non quidem ab omni vincu-  
lo, sed saltem à vinculis peccatorum: Non  
enim diffiteor, eam plenam absolutionem,  
quā quis non solum à peccatis absolvebatur,  
sed etiam à peccatis, quas Ecclesia agentibus pu-  
blicam pœnitentiam infligebat, ut erat priva-  
tio communionis, aliæque hujusmodi, solum  
post exactam pœnitentiam fuisse plenè con-  
cessam.

2.

D. R. Hanc enim verò distinctionem u- 3.  
nius absolutionis ab altera exhibitat Morinus  
cap. 2, & ante ipsum Estius non tantum explo-  
rit, sed indignam refutatione vocavit. Reci-  
tabo verba Morini, ut inde colligas, an solos  
eius titulos oscitanter percurrerim. *Mibi, in-*  
*quit, hanc distinctionem cum antiqua discipli-*  
*na comparari, quantum ejus ideam mente*  
Q. 3 *assequi*

assequi possum, visus est Gulielmu*s* E*st* i*ur* f*idei* alt  
pronuncia*sse*, eam nullum habere ab ann*o* Et pr*incip*  
tate testimonium: quod vel solum mibi i*nt* i*nt* i*nt*  
sup*er*que est, ut eam imaginariam censeam.

D. D. Gratulor, quod eum legerimus. terum,  
bo. Habebis ipse, quod opponas mihi. Hanc impleb*er*  
ego, jam paratus, quid respondeam tibi. Ca*u* i*nt* i*nt*  
r*um* incerta fortasse erit h*ec* mea distinctio*s* e*st* i*nt*  
opinio, imaginaria tamen cert*e* non est, ut p*ro* no  
proferam argumenta, demonstrant.

D. R. Profer, qu*æ*so, ea statim. Ing*er* d*omi*na*u*  
enim me cupiditas incessit audiendi a*te*, q*u* f*ir* m*u*  
nemo ab erudit*o* homine audivit unquam.

4. D. D. Afferam perlibhenter, utque ea  
sunt min*us* certa a*certioribus* secernam, o*mn*is  
dam prim*o* (quod certius est) Ecclesiam ve*re*  
rem, non semper absolv*isse* simul a*culp*is**,  
p*oen*is quibusdam canonicis, ade*oque* eas dis*ting*  
ac distinctas absolutiones, vere fuisse ab*usur*  
patas. Ostendam secund*o*, quod etiam  
tum videtur, eos quoque, qui publicam po*tent*iam  
subibant, fuisse ex lege ordinaria, a*re*  
quam eam tot*am* percurrerent, a*peccatis* a*liu*  
l*ut*os. Ostendam tert*o*, saltem probab*ili*  
fuisse eosdem statim post confessionem,  
paulo post, culparum absolutione donatos.

5. Et quidem consue*isse* veterem Ecclesiam  
pr*æ*bere distinctim duas illas absolutiones,  
aliquando unam post alteram, aliquando una*rum*

Et alterā , pluribus argumentis ostenditur.  
Et primo , quamvis reconciliare publicos Pœ-  
nitentes spectaret ad Episcopum , & eo ab-  
sentem , vel vices suas committente , ad Presby-  
terum ; id tamen muneric , urgente necessitate ,  
Hanc implebat etiam Diaconus . Nam Cyprianus  
scribit ad Presbyteros & Diaconos suæ Die-  
sis epist. 13. agens de Lapsis . Occurrentum  
est , ut quo nostris , ut qui libellos à Martyribus acce-  
perant , & prarogativā eorum apud DEUM  
invari possunt , si incommode aliquo , & in-  
finitū periculo occupati fuerint , non ex-  
pedita præsentia nostra , apud Presbyterum  
quemque præsentem , vel si Presbyter reper-  
tu non fuerit , & urgere exitus cäperit , apud  
Diaconum quoque exomologism facere delicti  
sui possint , ut manu eis in pœnitentiam impositā ,  
veniant ad Dominum cum pace , quam dari Mar-  
tyris , litteris ad nos factis , desi deraverunt . Ne  
quis autem id permissum putet à solo Cypriano ,  
& præter Ecclesiæ morem , Concilium Elibe-  
num id ipsum permittit can. 32. Si quis  
grave lapsu in ruinam mortis inciderit , placuit  
agere pœnitentiam non debere sine Episcopi con-  
sultu , sed potius apud Episcopum agat , cogente  
tamen infirmitate , necesse est Presbyterum com-  
munionem præstare debere , & Diaconum , si eis  
passerit Sacerdos . Concilium Toletanum pri-  
mum id ipsum innuit , sed clarissimè Flaccus

Q4

Alcui-

Alcuinus de divinis officiis in capite *jejunio* reconciliatur  
*Non enim omnes Clerici, aut ullus Laicus, habent sacerdotio scripturam usurpare, aut legere debent, nisi in conflitu illi, quibus necesse est: hi sunt Episcopi, vel Presbyteri, quibus claves regni cœlestis traditae sunt, cum si autem necessitas evenerit, & Presbyteri fuerit præsens, Diaconus suscipiat Pœnitentem ac det sanctam communionem. Nō rur autem omnes, non posse Diaconos à peccatis absolvevere, hinc bene hic Alcuinus dicit, Episcopi & presbyteris traditas claves regni cœlestis non autem dicit eas traditas Diaconis. Nō igitur ea ultima pœnitentium reconciliatio rat semper cum peccatorum absolutione coniuncta. Secundò, etiam cum Episcopos & Presbyter eo munere fungebatur, non subinde eodemque actu, à peccatis absolvebat & à pœnis peccatorum, quarum potissimum erat privatio Eucharisticae Communionis; à culpis prius absolvebat, inde absolutum, Ecclesiæ & altari reconciliabat, ut patet ex Ordine Tolosano antiquissimo, quem sæpe allegat & præ reliquis celebrat idem Morinus. Insolidem, præmissâ formâ absolvendi est præfixo titulo *Absolutio*, subjungitur, *Post hanc* erexit Pœnitentes afferantur à Presbyteri Episcopo, ut ipse eos reconciliet Ecclesia. Prima est absolutio à peccatis, secunda est absolutionis à pœnis quibusdam, quæ dicebatur*

reconciliatur

reconciliatio cum Ecclesia & cum Altari. Ter-  
 ieu, ba-  
 to s̄epissimè criminosis & in mortis periculo  
 constitutis, veniámque culparum exposcentibus,  
 attribuebatur, non tamen iidem reconciliabam-  
 tur, cum Ecclesia, nec pœnis canonicis exsolve-  
 bantur; quare si morbi vim superabant, teneban-  
 tur solita Pœnitentium onera subire, ut reliqui  
 omnes Pœnitentes nondum reconciliati: unde  
 Concilium Carthag. 4. can. 78. Pœnitentes qui  
 in infirmitate viaticum Eucharistia acceperint,  
 non se credant absolutos sine manus impositione,  
 si supervixerint. Quarto, Clerici, præsertim  
 latro Ordine insigniti, in graviora quædam  
 prolapsi, nunquam reconciliabantur cum Ec-  
 clesia, ac de suo gradu deiiciebantur in perpe-  
 tuum. Rursus reliapsi post publicam pœni-  
 tentiā nunquam cum Ecclesia reconciliaban-  
 tur, adhuc tamen saltēm in morte suis culpis  
 abolivebantur, ut præteritis disputationibus  
 probatum est. Igitur separabiles erant hæ-  
 doz absolutiones, & frequenter etiam fuere  
 de facto disjunctæ. Igitur commentitia non  
 et ea nostra distinctio inter absolutionem à  
 solis pœnis, vel ab utroque, fuitque utraque  
 non tarda distinctum impetrata etiam in Ecclesia  
 veteri, de qua loqueris ipse, & ego hactenus  
 loquutus sum: nam certè præfens Ecclesia ab  
 his vinculis subinde distinctum absolvit.

Probo nunc, quod secundo loco probare  
 consti-

constitui, nempè non consueuisse veterem Ecclesiam ad finem usque pœnitentia eam veniam differre, quâ Pœnitens à culpis absolvetur. Id autem probo dupli decreto, alterum Soteri Pontificis, qui Ecclesiam ann. 75. regbat, altero Sylverij, qui sedebat ann. 536. quidem jubet omnes sumere Altaris sacramentum in Cœna Domini, additque, *Cum tamen Pœnitentes eodem die ad percipienda Corporis & Sanguinis Domini Sacra menta reconciliatur.* Quod ipsum decretum confirmavit causa finem quarti seculi Julius primus. Est autem indubitatum apud vos omnes, Pœnitentium ærumnas, & publicam satisfactionem fuisse plurium annorum, aut saltem unius a spatiis non raro excessisse. Igitur non omnes ea die Cœna Domini injunctam pœnitentiam absolvebant; imò, ut vos dicitis, plerique non absolvebant, & tamen omnibus vobis dabatur, ut possent de Altaris Sacramentum communicare: plerisque igitur nondum prædictâ pœnitentiâ remittebantur culpæ. Hinc bene Soterus non ait, ea die absolutè, & simpliciter reconciliari Pœnitentes, sed reconciliari ad percipienda Corporis & Sanguinis Domini Sacra menta, nempè ad hunc præcisè effectum, & pro ea die, pœnitentiale postea cursum 10. prosecuturos. Alter verò, nempè Sylverius voluit, sin minus in universa Ecclesia, saltem

In Romana quinque in anno Pœnitentes communicare, quodque ex eo consequitur, quinque ablivi, ergo absolvit a peccatis voluit, antequam totam pœnitentiam absolverent. Decretum Sylverij est hujusmodi apud Jo-nem decreti part. 2. cap. 29. & Burchardum lib. 5. cap. 19. Singulis diebus Dominicis in Quadragesima, præter hos, qui in publica pœnitentia sunt, Sacra menta Corporis, & Sanguinis Christi sumenda sunt. Et in cena Domini, in Vigilia Pascha, & in die Resurrectionis Domini, & in Pentecoste, & in Natali Domini ab omnibus communicandum est.

Tertiam jam Controversiæ propositæ par. II. tem probare aggredior, nempè non solum non fuisse veniam culparum ad finem Pœnitentiæ dilatam, sed illico post Confessionem, aut pau- lo post, fuisse concessam, dilatam verò tamdiu fuisse solam pœnarum relaxationem.

Id autem probo primò ex eo, quod Con-fessor, si ei constet, Pœnitentem esse bene dispo-situm, regulariter loquendo tinetur sub gravi peccato illum absolvere. Ita docent omnes Theologi apud Suarium de pœnit. disp. 32. sect. 3. & traditur expressè à S. Gregorio hom. 26. in Euang. Illum nos debemus per pastoralem autoritatem absolvere, quem noscimus Au-ctorem nostrum vivificare, quem nimur vivifi-catio, ante operationem rectitudinis in ipsa jam digna-

*dignoscitur confessione peccati.* Hæc autem sufficientissima dispositio Pœnitentis Ecclesiæ constabat ex hoc ipso, quod Pœnitens post confessionem eam durissimam, & publicam pœnitentiam acceptabat, inchoabatque de facto, dum mittens se publicè in sacco, & cinere pedibus Episcopi, aut vicarij Sacerdotis, ut absque dubio constaret cuiquam, etiam rigidissimo cœrdoti, dispositio illius Pœnitentis, qui nullum sumere habitum Capuccinorum, eamque aut aliam arctissimam Religionem ingredi, non recusaret, sed habitum induceret, & Religionem

12. nem ingrederetur. Addit Suarius ibidem hanc absolvendi *obligationem statim urgente adeoque sine rationabili causâ differri ab obligationem non posse.* Rationabilem autem causam non habebat Ecclesia eam differendi omnibus publicè Pœnitentibus, immo forte nec cum præsertim sic absolvens à culpis, non solveret ab omnibus pœnis, pergeretque Pœnitentem tot ærumnis affligere, & arcere ab Altari, quibus satis continebatur in officio dabaturque Fidelibus plusquam sufficiens severitatis exemplum sine tam gravi damno Pœnitentis, quale erat manere tamdiu expositum periculo suæ æternæ damnationis, & forte privatum facultate promerendi per suas actiones de condigno augmentum gratiæ & gloriae, & pariter satisfaciendi pro suis. Et confirmatur

atur ex S. Leone, qui in textu, quém allegavimus disp. 9. num. 25. damnat eos Episcopos, qui nimis facile Eucharisticam communionem præbere differebant: ratio enim, quam S. Ponitifex afferit, probat omnino, non debuisse tam universaliter, imò vix unquam differri culpam absolutionem, qua dilatatione *anima Pœnitentis inermis quodammodo, & exuta omni munitione, diabolicis incursiis*, ut facile capiatur, objicitur. Quare, si eam communio-  
nis dilationem vocat irrogationem sœvi sup-  
plicie, à fortiori talem esse putavit dilationem,  
dumque sic diuturnam, absolutionis Sacramen-  
talis. Igitur vetus Ecclesia non consuevit eā  
pœna communiter mulctare publicos Pœni-  
tentes, alioquin in re gravissima errasset.

Probo 2. Ex ipso Morino, qui lib. 9. cap. 6. 13.  
num. 2. dicit, quod, cum urgebat periculum mor-  
tu, aut reformidabatur salutis æternæ pernicies,  
veluti cum periculum erat, ne capitalium pec-  
catorum rei, ad Hæreticos, aut etiam Gentiles  
transfugerent, aut grave aliquod incommodum  
Ecclesiæ crearetur, absolutione statim post con-  
fessionem peccati, & vera respiscentia demon-  
strationem, aut brevi exactâ pœnitentia, con-  
cedebatur. Et quidem loquitur de absolutio-  
ne ultima, & plenaria peccati, & pœnarum Ec-  
clesiasticarum, ergo semper, aut fere semper,  
concedebatur statim, aut paulò post confessio-  
nem,

nem, absolutio saltem à culpis, cùm semper aut sèpè esset formidandum, ne grave aliquo malum ex ea dilatione redundaret in Pœnitentem, & hinc in Ecclesiam. Hinc idem Morinus cap. 7. & sequentibus, infinitos casus cipit à regula generali differendi in longum tempus eam reconciliationem.

14. Probo 3. Ex eodem Morino, qui lib. cap. 14. num. 8. loquens de veteri Ecclesia, statuit propositionem. *Crimina omnia, scata, que illis seculis non expiabantur per publicam pœnitentiam, statim, aut paulò postea tam Sacerdoti confessionem remittebantur, seculis exceptis, que, cùm publica erant, communionis Eucharistica privatione nonnunquam Canonibus castigabantur.* Igitur quæ non expiabantur per publicam pœnitentiam, sed per secretam, de lege ordinaria, statim, aut post condonabantur, ergo etiam quæ expiabantur per publicam pœnitentiam, cùm nem ullus (quod sciam) hoc delictum agnoverit, ter Pœnitentiam secretam, & publicam, quæ una absolutio differretur, non differretur in aliis, sed in hoc, quod una erat lecreta, altera publica.

15. Probo 4. Ex Sozomeno, qui cap. 16. 7. agens de prima institutione Presbyteri Pœnitentiarij, ac de Pœnitentia publica, quam Naetarius sustulit, refert prædictum Presbyterum consueuisse statim absolvere eos, qui ad ipsum accidebant, ut libet, se me doceret, habetis se vendisq; forte ame- bili omni- accide-

accedebant, ut eis consilio, vel præcepto publicam pœnitentiam peragerent. Presbyterum itaque aliquem, vita integritate quam maximam spectabilem, secretorum etiam tenacem, ac sapientem huic officio præferunt, ad eum accedentes, qui peccarant, acta vita sue confitebantur. Ille verò, pro cuiusque delicto, quid aut suere singulos, aut licere oporteret, interminata absolvebat, ut à se ipsi commissorum pœnas tingerent. Eo autem tempore, quod Nestorium præcessit, de quo agit ibi Sozomenus, erat minus consensus inter Ecclesiam Latinam, & Græcam, in ritibus publicæ pœnitentiæ; & si quod inter utramque discrimen fuit, fuit solius majoris severitatis, quæ viguit in Ecclesia Græca, ergo si cum tota ea majori severitate, adhuc in talitatem absolvebantur publici Pœnitentes, idem profectò factum fuisse in Ecclesia Latina dicendum est.

Probo 5. Ex veteribus libris Pœnitentiæ libris, seu Sacramentarijs, in quibus distinctissime docetur Confessarius ritus omnes tunc adhiberis solitos, in admittendis, probandis, absolvendisque Pœnitentibus: & quamvis non sint certè antiquiores S. Gregorio primo, aut Beda, etiam continent, quæ jam ex longo usu fiebant, ut omnes fatentur, & colligitur ex mirabilis omnium in prædictis ritibus consensu cum omnibus, quæ Patres docent. Argumentum autem

16.

autem vim majorem habet, insentientia velto  
rum Doctorum, ipsiusque Morini circa format  
absolvendi deprecatoriam. Is enim auctor  
8. n. 1. sic habet *Formulam ordinariam absolu  
tionis, sive reconciliationis Pœnitentium, jux  
ta deprecativam, testantur quotquot hattenu  
aut relata audivi antiquitatis Ecclesiastica  
rum monumenta, ad annum usque salutis ducentesim  
supra millesimum* Quod fusè probare nito  
eo cap. & sequentibus. Capiti autem decim  
hunc titulum præfigit. *Antiqui Rituales lib  
erediti formulas omnes absolutionis, tam publicas  
quam privatas, tam de sanis, quam de morienti  
bus, nobis exhibent deprecatorias.* Igitur certe  
is Auctor, Ecclesiam veterem verè abolvit  
prædictas formulas, quod, an verum sit, modo  
non quæro, sed infero id, quod debet inferi  
Morinus, ergo vetus Ecclesia, statim post con  
fessionem absolvit, nam statim post confes  
sionem recitabat super Pœnitentem prædictas  
formulas deprecativas, ut videre est in præ  
dictis libris Ritualibus, allatis à Morino de Pe  
nit. & à Martene de antiquis Ecclesiæ ritibus  
17. Confirmo argumentum primò sic. Ex Morino  
in prædictis libris Pœnitens in Coena Domini  
absoluta pœnitentiæ absolvitur à peccatis, ergo  
sic absolvitur etiam in die cinerum, cum pœnit  
entiæ sibi impositam inchoabat, nam utro  
bique recitantur super pœnitentem non alia  
quam

quam prædictæ formulæ, ut habent omnes, aut  
formæ omnes prædicti Rituales libri; solumque  
adduntur in cœna Domini aliquot formulæ,  
quibus significabatur, Pœnitentem ab solvi eti-  
am à pœnis canonicis, & reconciliari cum Ec-  
clesia, & cum Altari. Confirmo secundò, nam 18.  
idem Morinus allatis in fine sui Operis Græ-  
corum Pœnitentialibus libris, hæc notat. *Si quis*  
*attentè legat precedentes Absolutionis formulas,*  
*principiè mibi videtur animadversurus id, quod*  
*multu probavimus lib. 6. cap. 25. duplarem sci-*  
*lent in studio Pœnitentie absolutionem apud*  
*Græcos concedi solitam, primam statim post con-*  
*fessionem, secundam post satisfactionem præsti-*  
*tuam, primam depeccatis, secundam à pœnis cano-*  
*niciu. Primam reconciliare Pœnitentem Deo, &*  
*Ecclesia, secundam Altari. Primam esse viaticum*  
*maxime necessarium, ut loquitur Concilium*  
*Nicenum, secundam esse viaticum, sine quo salu-*  
*te poteſt: Primam dare salutem, secundam salu-*  
*tu perfectionem, ut loquuntur Græcorum formu-*  
*la. Interrogo nunc Morinum, unde ipſe colli-*  
*gar, has duas absolutiones usurpari solitas à*  
*Græcis? Certè non aliunde, quām ex prædictis*  
*formulis, aut saltem ex ipſis præsertim, quas re-*  
*petit in eorum Euchologijs, quarum aliquæ re-*  
*citantur statim super Pœnitentem confitum,*  
*alii post satisfactionem, sed hoc idem fit in*  
*prædictis Ritualibus Ecclesiæ Latinæ libris, ergo*

R.

dice-

dicere debet, etiam in Ecclesia Latina usurpare  
confueisse eas duas absolutiones, unam statim  
post confessionem, aut paulo post, alteram post  
19. satisfactionem. Confirmo tertio ex codice R.  
mensis Ecclesiæ, cuius ritus pœnitentiales, que  
per antiquos recitat Morinus lib. 4. cap. 1.  
In eo post impositam in capite jejunij pœnitentiam,  
agendam per solitos gradus, expulsione  
ab Ecclesia pœnitente, immediate subjungitur  
is titulus, *Absolutio Pœnitentis in capite jejuniū*.  
& inter varias formulas deprecatorias, inde  
proponuntur, est una cum hoc titulo, *Absolu-*  
*tio ergo ea die, quæ erat caput jejuniū*,  
imponebantur pœnitentia, & pœnitentia absolu-  
batur, adeoque cum inchoabat pœnitentia  
non verò eâ completâ. Idem observare  
Sacramentario Romano, asservato in Biblioteca  
Ecclesiæ Rothomagensis. Idem in P.  
ficali manuscripto Ecclesiæ Bellovacensi, idem  
Auctor allegat cap. 10. Tandem in Q.  
dine per antiquo, quem decimo loco afferit  
mundus Martene de antiquo. Eccl. ritibus par-  
art. 7. cap. 6. post interrogations factas  
nitenti, ejusque confessionem, sic more  
Confessarius. *Tunc da ei pœnitentiam seu*  
*dum quodque peccatum, quod peccaverit,*  
*et in Pœnitentiali continetur, & post ali-*  
*quam eum Sacerdos, ne forte ei superveniat*  
*bitanea mors, & ligatus de hoc saeculo*

dat, post quam monitionem statim Pœnitens  
abolitur. Nec eluditur argumentum, si di-  
catur, hic agi de ijs, qui faciebant secretam  
penitentiam, primò, quia ritus, quos ficer Mi-  
nister docebatur per hos libros, pertinebant  
magis ad publicam pœnitentiam, quam ad se-  
cretam. Secundò, quia periculum mortis  
et aquale in utroque Pœnitente, publico &  
privato, ergo si propter tale periculum absolve-  
bantur statim secreti pœnitentes, absolveban-  
tur ex eadem ratione statim etiam publicè  
Pœnitentes. **Confirmo 4.** Ex eo rito im- **20.**  
ponendi manus super Pœnitentes cum ad Pœ-  
nitentiam admittebantur, ut habetur ex præ-  
dictis Ritualibus, multisque locis Patrum &  
Conciliorum. Cum autem Sacerdos impone-  
bat manum super Pœnitentem, censebatur eum  
absolvere. Hinc absolutio à Patribus vocatur  
communiter manuum impositio. Quemadmodum  
Gentilem per lavacrum recipi (inquit Apo-  
stoli apud Clementem lib. 1. constit. cap. 45.)  
us parta  
ia peccatorem per manuum impositionem, uti  
factas fo  
per penitentiam purgatum, omnibus pro eo re-  
mouatur, in pristinum statum restitues, & erit  
aliam locum lavaci impositio manuum. Alia hu-  
milius modi loca apud Scriptores passim occurunt,  
quæcumque, si opus esset, innumera afferre.  
Huic confirmationi vis accedit ex Cardinali  
Bellarmino, qui lib. 1. de sacr. confirm. cap. 7.

R 2

Mi-

docet, per omnem impositionem manum M  
nistri Sacramentorum dari Spiritum Sanctum  
Igitur, quandoquidem Pœnitenti statim pa  
luarum culparum confessionem imponen  
tur manus, statim eidem omnium culparum  
absolutio tribuebatur. Confirmo s. Ex a  
ritu, quem Edmundus Martene de a  
Ecclesiæ ritib. par. 2. cap. 6. art. 6. num  
animadvertisit in quibusdam Ritualibus man  
scriptis, quod nempè Presbyteri audirent  
dem confessiones, sed pœnitentijs impos  
transmitterent ad Episcopum Pœnitentes  
eo reconciliandos, quod fieri non potuisse  
nisi ipsi auditis confessionibus absolvissent  
sacramentaliter Pœnitentem, quem postea  
scopus absolveret pœnis canoniciis, & on  
Altari reconciliaret: solus enim, qui audit  
confessionem Pœnitentis, absolvere sacramental  
eum potest: est autem prorsus incredibile, q  
omnes Pœnitentes obligarentur iterū Episcopum  
confiteri, quæ Presbyteris confessi jam erant.

His argumentis suadetur mea sententia,  
nec, ut arbitror, ea tam facile solves.

*D. R.* Nec facile ipse solves argumentum  
sententiae oppositæ.

*D. D.* Experire. Propone illa, & si Mor  
rinum, ut initio dicebas, non oscitanter legi  
non multum in eis proponendis defatigaberis.  
Quod si non statim occurrunt, dum ea in m  
moriaris.

moriam revocare curas, solvam, quæ contra  
meam sententiam affert Edmundus Martene.  
I ergo par. 2. cap. 6. art. 5. num. 2. sic inci-  
pere. Reconciliationem Pœnitentis, non nisi  
culpan<sup>ti</sup> multos à confessione peccatorum factā an-  
22.  
. Es i-  
si, concessam fuisse, hoc est tota, & integra,  
de an-  
. num-  
us mo-  
rent q-  
impo-  
tentes  
potu-  
vissent  
olstea  
& co-  
audit co-  
nental  
manif-  
tate, q-  
Epis-  
am en-  
semen-  
rgum-  
& si ho-  
ter leg-  
atigeb-  
ea in m-  
mortis  
moriā revocare curas, solvam, quæ contra  
meam sententiam affert Edmundus Martene.  
I ergo par. 2. cap. 6. art. 5. num. 2. sic inci-  
pere. Reconciliationem Pœnitentis, non nisi  
culpan<sup>ti</sup> multos à confessione peccatorum factā an-  
22.  
. Es i-  
si, concessam fuisse, hoc est tota, & integra,  
de an-  
. num-  
us mo-  
rent q-  
impo-  
tentes  
potu-  
vissent  
olstea  
& co-  
audit co-  
nental  
manif-  
tate, q-  
Epis-  
am en-  
semen-  
rgum-  
& si ho-  
ter leg-  
atigeb-  
ea in m-  
mortis  
moriā revocare curas, solvam, quæ contra  
meam sententiam affert Edmundus Martene.  
I ergo par. 2. cap. 6. art. 5. num. 2. sic inci-  
pere. Reconciliationem Pœnitentis, non nisi  
culpan<sup>ti</sup> multos à confessione peccatorum factā an-

22.

23.

Et quoniam incipit ab Ecclesia Romana,  
manifestè falsitatis redarguitur ab allegatis de-  
catis Soteri, Julij, & Sylverij. At (inquit)  
Tertullianus in lib. de pudic. inducit Zephy-  
rinum Pontificem Romanum dicentem. *Ego*  
& mechie, & fornicationis delicta pœnitentia  
sancitis dimitto, ergo is erat usus Ecclesiæ Ro-  
manæ, dimittere solis iis, qui pœnitentia per-  
functi essent. Respondetur ex dictis suprà,  
Tertullianum loqui de secunda dimissione,  
plena & canonica, non solius peccati, sed eti-  
am pœnæ.

Affert secundo loco S. Leonem Papam, 24.

R. 3

qui

qui Epist. 82. novæ editionis ad Theodori Foro juliensem Ep. ita scribit. *Mediator enim & non homo Christus Jesus, han positis Ecclesie tradidit potestatem, ut & contentibus actionem pœnitentiam darent, & salubri satisfactione purgatos, ad communem Sacramentorum, per januam reconciliationis admitterent.* Resp. 1. Hoc textu probari, quod absolutio non daretur, nisi pœnitentiâ completâ, ut ipse asserit, sed ad summum, nisi pœnitentiâ, saltem ex parte, jam perfecta, & per eam purgato Pœnitente. Et certè primum asserere nequuit Leo, cum videt in Ecclesia Romana, juxta prædictorum Pontificum Soteri, & Julij decreta, quotam in Coena Domini Pœnitentes communica nempè ea die, quâ certè non omnes personarunt injunctam pœnitentiam. Resp. 2. Non probari eo textu, quod absolutio non daretur nisi perfecta saltem parte pœnitentiæ, nam Doctor dicit præcisè, *Communionem dari conciliatis, & purgatis.* Ultero autem concedimus, non consueisse veterem Ecclesiam dare Communionem publicè Pœnitentibus, immo fortè etiam secretò Pœnitentibus, nisi perfectam totam, aut saltem partem pœnitentiæ. Et quidem omnino dabatur, ut modice dicebamus ex Sotero, & Julio, etiam iis, qui solam partem pœnitentiæ peregerant. Libet autem

tem facultas communicandi, veluti jure suo, & non ex indulgentia dabatur solum, peracta tota poenitentia, & penitus cum Ecclesia reconciliatis. Quare, cum in Conciliis indiciatur aliquibus, ne Communicent, usque ad exum, debet intelligi, negata illis per totam vi-  
um, libera facultas Communicandi, non au-  
tem quod nunquam communicarent, cum con-  
fiteretur ex dictis Pontificibus, aliquando per an-  
num omnes Poenitentes ex indulgentia com-  
municasse.

Affert tertio loco Sozomenum, qui lib. 26.  
7. hist. Eccl. cap. 16. antiquam Ecclesiae Ro-  
mane consuetudinem in Poenitentiæ admini-  
stratione describens, ita descriptionem conclu-  
dit. *Ubi verò præstitutus dies (completæ pœ-  
nitentiæ) advenit, tanquam debito quodam  
perfoluto, à pœna commissi sceleris liberatur, &  
reliquo Ecclesia populo sociatur.* Sed Sozome-  
nus mihi favet non solum in verbis præceden-  
tibus à me allegatis num. 15. sed etiam in his  
ipsis modò allatis: non enim dicit, ea die fui-  
se Poenitentem peccatis absolutum, sed libera-  
tum pœna commissi sceleris: ultiro autem con-  
cedo, pœnas non fuisse condonatas nisi perfo-  
luta poenitentia.

Affert quarto loco Ambrosium, qui lib. 2. 27.  
de Pœnit. cap. 3. ait *Quotiescumque peccata do-  
nuntur, corporis ejus Sacramentum sumimus, ut*

R. 4

per

per sanguinem ejus fiat remissio peccatorum  
 At Pœnitens non poterat statim post Confessionem sumere Sacramentum, ergo non statim  
 absolvebatur. Resp. quod si S. Ambr. loquitur  
 de Pœnitentibus publicis, dum dicit, eos sumere  
 Sacramentum, dum absolvuntur, loquitur  
 ultima absolutione, quæ à Patribus vocatur  
 solutè condonatio, & absolutio, quia ea  
 plena, & totalis, & post ipsam non agebatur  
 amplius cum pœnitente, tanquam cum reo.  
 loquitur de Pœnitentibus secretis, hi certè  
 statim post absolutionem communicabant, Alio  
 eam propositionem veram esse, etiam si abduc-  
 tè prolatam, & loquendo de quibuslibet Pœ-  
 nitentibus: non enim dicit absolutos sumere  
 comunicare, sed communicare, quod verum  
 quia id faciebant aut statim, si non erant pa-  
 ci Pœnitentes, aut perfecta pœnitentia, vel  
 tem incepta, si erant publici Pœnitentes.

28. Affert quinto loco 3. Pacianum, qui Ep. ad Simpronianum, ita scribit. Scio frater, ad  
 ipsam pœnitentia veniam non passim omni-  
 dari, nec antequam, aut interpretatio Di-  
 voluntatis, aut forsitan visitatio fuerit, rela-  
 ri. Magno pondere, magnoque liberamini  
 multos gemitus effusioneque lacrymarum, pri-  
 totius Ecclesia preces, ita veniam vere pa-  
 tentia non negari. Resp. nos hic agere de vo-  
 ciâ culpæ, non de veniâ pœnitentia imposita

illam dicimus statim impertitam, non autem  
hanc; non enim Pœnitens absolvebatur vinculo  
penitentiæ, nisi post ingentis contritionis in-  
dictia: hæc si apparuissent, pœnitentia relaxa-  
batur, si non apparuissent, pœnitentia pro-  
trahebatur, ut alibi ego ipse monui. Allegat  
inde Canonem Concilii Toletani 3. quo redar-  
guntur aliqui, quod, quoties eis peccare libe-  
rat, toties à Presbyteris se reconciliari expostru-  
labant; statuiturque, ut secundum formam  
antiquorum Canonum detur pœnitentia, quâ  
expletâ, sicut Sacerdotalis contemplatio proba-  
terit, Pœnitens communioni restituatur. Resp.  
aliud esse quod non debemus quemlibet absolu-  
vere, aliud quod non debemus statim absolvere  
vtrè pœnitentem. Primum concedo, non al-  
terum. Et rursus aliud est, quod publicè pœni-  
tentia deberetur solum post expletam pœniten-  
tiæ concedi libera sumendæ Eucharistia facul-  
tas; aliud, quod tunc solum ei deberetur im-  
pendi absolutio peccatorum. Primum est ve-  
rum, non autem alterum.

Affert sexto loco Cyprianum, dolentem 29.

Ep. 59. ad Fidum, quod Therapius suus Collega  
pacem cuidam Victori Presbytero dedit, an-  
tequam pœnitentiam plenam egisset. Sed no-  
mine pacis, ut constat ex aliis multis locis ejus-  
dem Doctoris, non significatur absolutio quæ-  
vis, sed plena, totalis, & canonica, quâ non so-

R 5

Ium

lum Deus reconciliabatur cum Poenitente, <sup>si tam f</sup>  
etiam Ecclesia, & Altare, quam pacem <sup>an</sup>  
fuisse statim concessam ultro concedo.

30. **Affert** septimo loco Gennadium, quib  
de Dogm. Ecclesiasticis cap. 53. sic habet. Qu  
mortalia crimina, post Baptismum com  
premunt, bortor, prius publicâ Pœnitentia  
ris facere, & ita Sacerdotis judicio reconci  
tum, Communione sociari, si vult non ad pa  
cium, & condemnationem sui Eucharistiam pa  
cipere. Sed is similiter vult præmitti de  
satisfactionem ultimâ, & canonicae reconci  
tioni, quâ solvebatur Pœnitens præceptio in  
Communicandi: unde, accedens ad Commu  
nionem ante exhibitam satisfactionem, peccatum  
graviter, utpote gravis præcepti violator, a  
Eucharistiam ad judicium, & condemnationem  
fumebat, ut bene Gennadius monet. Citatione  
homiliae S. Eligii, præsertim eam, quæ illa  
Cæna Dom. sed verba non affert. Affert  
dem verba Abbonis serm. 3. Spicilegii tom.  
Nullus est certè Episcopus, qui possit absolu  
tum dare, nisi post pœnitentiam factam, &  
gnam satisfactionem. Quod verum est de  
cunda, & canonica absolutione. Inde sic con  
eludit. Et certè ex Ebbonis Rhemensis Archi  
Apologetico, Spicilegij tom. 7. patet saeculo altero  
nono, quo ille florebat, non nisi post septem  
pœnitentia spatium, peccatorum in Ecclesia fa  
cili f  
orebat  
nisi acc  
des a  
periud  
iculii n  
otavii,  
mention  
am, h  
ecum,  
maniz,  
quidem  
proxim  
sicutbi  
sed illuc  
utius, a  
colligat  
tusse m  
fere om  
ven fæ  
trum  
tiquam  
polition  
em. E  
pia sep  
tu Ecc  
tum.

nam fuisse Pœnitentibus remissionem. Sed nisi  
fallor, ipse sibi contradicit; nam paulo post,  
tempore num. 12. afferit hoc Decretum Sancti Bo-  
nifacii Episcopi Moguntini, qui saeculo octavo  
florebat, *Curet unusquisque Presbyter, statim  
acceptam Confessionem Pœnitentium, si-  
nus data oratione reconciliare.* Quis sibi  
periuaderet, reveriorem circa hoc fuisse Ecclesiam  
secundum noni, quo florebat Ebbo, quam saeculi  
etiam post, quo floruit Sanctus Bonifacius, aut a-  
ntiori Ecclesiastice disciplinæ fuisse Ebbo-  
rem, hominem factiolum, & bis è suâ fede de-  
fensum, quam fuerit Bonifacius Apostolus Ger-  
mania, idemque Martyr generofus. Tolerabile  
quidem fuislet, si unius, vel alterius Episcopi  
proximam eam fuisse diceret, non enim negamus  
aliqui fuisse adeò dilatam veniam peccatorum,  
sed illud prorsus intolerabile fuerit, quod ex  
unius, aut paucorum facto, vel dicto, statim  
colligat (ut sàpè rigidi Doctores facitis) eum  
hunc morem universæ Ecclesiæ, omnium, aut  
tum omnium Episcoporum, priorumque no-  
men saeculorum; confidenterque pronunciet  
tangam certam, & exploratam, hanc pro-  
positionem negativam, & maximè universa-  
lem. Et certè paret saeculo adhuc nono, non nisi  
post septennia pœnitentia spatum, peccatorum  
in Ecclesia factam fuisse Pœnitentibus remisso-  
rem.

Transit

31. *Transit inde ad Ecclesiam Orientalem*  
*Sed ex eâ ante Nectarium nihil validum per-*  
*mit; post Nectarium vero, nempe versus*  
*quarto saeculo, fatetur, cœpisse eam Ecclesia*  
*Pœnitentes, facta Confessione, ante impletam*  
*misericordiam absolvere, licet Communione*  
*pro ratione criminum plures in annos defer-*  
*additque cum Morino, id ab ea hactenus mo-*  
*reus retineri, duplum Pœnitentibus absolu-*  
*nem impariendo, unam facta statim Confessio-*  
*ne, alteram cum Pœnitens sacra Communione*  
*donatur, quo iterum ostenditur, eum non*  
*impertiendi duplum absolutionem, non ei-*  
*vanum capitum nostri figmentum.*

*D. R.* Nec hujusmodi eum esse Moro  
 afferit, si dicatur ab Ecclesia Occidentali  
 lumen post septimum saeculum usurpatus, si  
 vero antiquior esse dicatur, & prioribus  
 que, aut sex saeculis receptus, figmentum est.

*D. D.* Jam video, te velle hujus Doctrinam  
 argumenta in aciem educere. Fateor, ea vero  
 diora saltem in speciem esse, quam quæ  
 proposui, solvique; non tamen de vici  
 despero.

*D. R.* Ecquid non speratis Doctores  
 nigni, ad id nati, ut homines inani spe laetari  
 factis ostende. Propone jam argumenta Moro.

*D. R.* Proponam aliqua. Primùm ille

q[ui] ex ratione, quam auctoritate confirmat. An  
non imprudenter (inquit ille) factum fuisset,  
si absolutione a peccatis, quae præcipua est, illico  
concessa fuisset, altera vero absolutione, nempe  
canonica, quæ tota nihil erat aliud, quam quæ-  
dam ceremoniola, non nisi post plurium anno-  
rum asperam pœnitentiam? An pluris habita-  
fuit pax cum Ecclesia, quam cum Deo, ita ut  
hic statim donaretur, ea vero non nisi multo  
labore, multis lacrymis, multoque sanguine  
comparetur? An non inhumana fuisset Ecclesia,  
si jam reconciliatum cum Deo, adeoque penitus  
innocentem, eo tam longo decennalis, quin-  
decennalis, & vicennalis pœnitentiae supplicio  
cithigasset?

D. D. Declamatoriæ ista dicuntur, & ex 32.  
falso, Domine mi. Et primò falsum est, asseri-  
tum, quod, qui publicam pœnitentiam agebant,  
de quibus modo loquimur, statim absolveren-  
tia culpis: Absolvebantur quidem statim post  
impositam pœnitentiam, sed ea non impone-  
batur statim. Post multas preces, & longum  
fleatum jus agendi solemnem pœnitentiam, quæ  
erat veluti professio religiosa, concedebatur.  
Falsum est secundò, ultimam illam Ecclesiæ re-  
conciliationem, quamvis absolutione culparum  
sejunctam, fuisse quandam cæremoniolam, ut  
hujusmodi non est absolutione excommunicatio-  
nis, quamvis a sacramentali absolutione culpa-  
rum

rum disiuncta. Non erat quidem excommunicatus, quicunque publicæ pœnitentia vincula stringebatur; unde Sylverius Papa in dicto quod attulimus num. 10. Pœnitentes ab eis communicatis distinguit; adhuc tamen, per multis privabatur bonis, & præsertim offerendi cum aliis Fidelibus ad Altare, & postea communicandi, quod utrumque jus per eam absolutionem recuperabat, & in integrum restituebatur. Præterquam quod Pœnitens, quamvis sub initium pœnitentia culpis absolvitus, iterum in fine ab iisdem culpis, aliusque decursu pœnitentia commissis, absolvebatur. Ex pluribus ergo capitibus ea ultima recordatio simplex cæremonia non erat. Fallit enim tertio, quod ea pœnitentia tam aspera esse, distinta à Sacramento, ut videris supponere ea quippe, ut imposita à Sacerdote absolvenda erat pars integralis Sacramenti. Hinc fallit est quartò, eam fuisse ab Ecclesia impositam solum, ut Ecclesiam à se offensam, sibiique inferiam placaret Pœnitens, inque ejus gratiam dire mereretur; cum is quoque fuerit ejus imponendæ finis, ut gravioris culpæ reus Divinae justitiae satisfaceret, ac pœnam temporalem quam peccando promeruerat, averteret; & præterea piis illis exercitationibus vacans, virtus assueretur, à relapsu removeretur, *Exaltatio satisfactionis purgatus*, ut inquis S. Leo a

53. *liatio simplex cæremonia non erat. Fallit enim tertio, quod ea pœnitentia tam aspera esse, distinta à Sacramento, ut videris supponere ea quippe, ut imposita à Sacerdote absolvenda erat pars integralis Sacramenti. Hinc fallit est quartò, eam fuisse ab Ecclesia impositam solum, ut Ecclesiam à se offensam, sibiique inferiam placaret Pœnitens, inque ejus gratiam dire mereretur; cum is quoque fuerit ejus imponendæ finis, ut gravioris culpæ reus Divinae justitiae satisfaceret, ac pœnam temporalem quam peccando promeruerat, averteret; & præterea piis illis exercitationibus vacans, virtus assueretur, à relapsu removeretur, Exaltatio satisfactionis purgatus*, ut inquis S. Leo a

paulo

paulo ante laudatus, *ad communionem sacra-*  
*mentorum admitteretur.* Addo, nec dicendam  
 incongruam, eam tam asperam, aut longam  
 penitentiam, quamvis ut foli Ecclesiæ satisfie-  
 ret, fuisset imposta. Novum quippe, & in-  
 uitatum non est, quod in hac vitâ leverior sic  
 humana vindicta, quam Divina, & pax cum  
 Deo offenso minoris stet, quam cum homine.  
 Idem Divinam bonitatem commendat, at hu-  
 manam justitiam non damnat. Falsum est quin-  
 to, inhumanum esse punire innocentem; si ita  
 est innocentis, ut fuerit reus; ita absolutus à  
 culpis, ut non fuerit absolutus à poenis; ita re-  
 conciliatus, ut non fuerit in integrum restitu-  
 tus. Sic autem plerumque reconciliantur Pœ-  
 nitentes ab ipso Deo, ut non tota simul poena  
 remittatur cum culpâ. Quare citra omnem  
 laetitiam, tam leverè post culpam dimissam pu-  
 nitio fuit David; & propter culpam Originis,  
 quamvis nobis in Baptismo dimissam, punimur  
 omnes usque ad mortem, immo per mortem i-  
 plam, quæ hujus est in hac vita præcipua poena  
 peccati. Hinc totum hoc Morini argumentum  
 fert primò ipsum Deum, qui tot ærumnis, in  
 his & in altera vitâ excoquit animas, quibus  
 culpas dimisit, adeoque amicas & innocentes.  
 Perit, 2. humanos omnes Magistratus, qui reis,  
 unicunque Pœnitentibus, eas culpas non condo-  
 nant, quas verè Pœnitentibus illico condo-  
 nat

34.

nat Deus; longo siquidem squallore carcere  
aliisque suppliciis conficiunt eos, quos sub  
Deus in gratiam recepit, adeoque sanctos  
innocentes. Ferit tandem Ecclesiam, quae  
post aliquot secula primam culparum venia  
statim concedit, secundam vero, in  
nisi post diuturnam pœnitentiam. Vide  
modi sint ea, quæ Morinus ex ratione petit.

**D. R.** Nihil ille ex sola ratione petit,  
argumenta ex ratione petita multis Patrum  
Conciliorum sententiis firmat, quas pro  
xilem, nisi me parum civiliter interpellat.

**D.D.** Inane hoc effugium est. Quia eni  
falsa sunt, Patrum sententiis probari haud qu  
quam possunt.

**D. R.** Falsa igitur non est sententia Mo  
rini, quæ tam validè probatur ex Patribus, i  
35. ostendo. Et 1. Clemens lib. 2. constit. Apol.  
monet, reum, antequam absolvatur, esse ca  
gandum jejuniis aliquot hebdomadarum. 2. Apo  
gelus apud Hermetem & ipsum Apostolum  
discipulum, dicit, à Deo non condonari delicta  
nisi peccator diu fleverit, ac pœnitentiam ex  
igit, ergo nec Sacerdos Dei vicarius ea condon  
bat statim, sed post longam pœnitentiam. Ver  
Angeli apud Hermetem lib. 3. in fine similis  
dinis septimæ sunt hæc. *Numquid putatur  
tinus aboleri delicta eorum, qui agunt Panca  
tiam? Non proinde continuo, sed oportet, ex*

qui agit pœnitentiam, affigere animam suam,  
humilem animosè præstare se in omni negotio,  
Exactiones multas, variásque perferre. Cúm-  
que percessus fuerit omnia, quæ illic instituta  
fuerint, tum forsitan, qui creavit eum, & qui  
firavit universa, commovebitur erga eum  
clementiâ suâ, & aliquid remedium dabit. 3. Ter-  
tium, lib. de Pœnit. cap. 6. Quàm porro ineptum,  
quàm pœnitentiam non adimplere, & veniam  
delictorum suorum sustinere; hoc est preium  
non exhibere, ad mercedem manum mittere?  
Loquitur autem de venia culpæ, quam Deus  
dat per suum Ministrum, non autem de venia  
canonica, quam præbet Ecclesia, nam subiungit,  
Hoc enim preio Dominus veniam addicere in-  
fuit. 4. Cyprianus totâ epist. 54. ad Corne- 36.  
liam Pontificem, invehitur in eos Sacerdotes,  
qui non actâ pœnitentiâ lapsos absolvebant.  
Loquitur autem etiam ipse de absolutione cul-  
pæ, nam dicit, inde præberi Novatiano largio-  
rem materiam declamandi contra nos, quod vi-  
delicet non solum concederetur venia cuivis  
culpæ, sed tam facile. 5. Innocentius 1. epist.  
ad Exuperium Tolosanum Episcopum refert,  
quibusdam concessam fuisse in morte pœ-  
nitentiam, sed negatam reconciliationem, nem-  
pe absolutionem culparum, nam vetat amplius  
id fieri ex dupli ratione. Prima ea est, ut  
animæ ab exitio liberentur. Secunda, quia is  
rigor

S

rigor videbatur proprius Novatiani nega-  
veniam peccatorum, ergo ii, quibus deba-  
pœnitentia, non absolvebantur culpis suis, s-  
go falsum est, eis fuisse primam tuam ad-

37. titionem impertitam. 6. Sæpe quæsitum est  
Conciliis, an deberet in sacrificio fieri omni-  
Pœnitentium memoria, qui subitâ morte occi-  
buerant. Id quæritur in Carthaginensi 4.  
79. Vafensi cap. 2. aliisque. Hoc autem  
quæsitum non esset, si Pœnitentes fuissent  
ultimam reconciliationem absoluti. Inde  
Leo Papa de hoc ipso interrogatus à For-  
ensi Episc. epist. 89. vel 91. negat pro iis en-  
dum, eaque addit, quibus se non bene sper-  
de eorum salute ostendit, quod sanè noua-

38. ret, si fuissent absoluti. 7. S. Aug. epist. 10.  
Ministris Ecclesiæ fugam in persecutione  
sudet hoc argumento, quod eo præterim  
pore non baptizati petunt Baptismum, & i-  
nitentes reconciliationem. At quare id po-  
bant in eo mortis periculo, nisi quia le non  
absolutos sciebant? Et confirmatur eâ hinc  
quam ex Aug. refert Iuo part. 1. cap. 19.  
Gratianus de consecr. dist. 4. cap. Sanctum  
Historia autem est hujusmodi. Catechum-  
nus & Pœnitens simul erant in navi, cum  
tempesta ingruit. In eo mortis periculo  
catechumenus petuit à Pœnitente Baptismum  
recepit. Inde Pœnitens, cum reliqui omnes

tant in navi, essent Infideles, petiit à Catechumeno jam baptizato reconciliationem, & obtinuit. Subdit Aug. *Poenitens pro peccato, de quo agebat poenitentiam, amiserat sanctitatem, sed non amiserat Sacramentum.* Nam si hoc vultunt peccatores, cùm reconciliantur post penitentiam, quare non iterum baptizantur? Dedit ergo, quod acceperat, & ne periculose vitam finiret, non reconciliatus, petiit ab eo ipso, quum baptizaverat, ut cum reconciliaret, & factum est. Igitur ex Aug. is Poenitens carebat lenitatem, nempe gratiâ, & si non fuisset reconciliatus, periculose vitam finiisset; ergo supponit, eum non fuisse antea absolutum. 8. Patres Concilii Arausican i. can. 3. sic statuunt. *Qui 39.* recedunt de corpore poenitentia acceptâ, placuit esse reconciliatoriâ manus impositione eis communicare, quod morientis sufficit consolatiōnē, scundum definitionem Patrum, qui hujusmodi communionem congruenter viaticum nominant. *Quod si supervixerint, sicut in Ordine Penitentium, ut ostensis necessariis poenitentia- fiaib[us], legitimam communionem cum reconciliatoria manus impositione recipiant.* Hic nomine Viatici, & communionis concessâ moribundo Poenitenti, non intelligi Eucharistiam potest ex Niceni Concilii can. 13. quo cavetur, ne ullus moribundus fraudetur viatico, postea vero, an sit ei danda Eucharistia, ad examen Epi-

S 2

scopi

scopi remittitur. Nec eo nomine significatur reconciliatio ultima, & canonica, quæ erat finis & veluti fibula pœnitentiæ, quia præcipit, quæ ea tribuatur, jubeturque Pœnitens, si contrahit, redire tanquam verè non reconciliatus curriculum pœnitentiæ. Significatur ergo nomine absolutio peccatorum, hæc dari præcipit, ergo supponitur, non fuisse antea Pœnitentem absolutum, dum pœnitentiam accep-

40. 9. Patres sæpissimè comparant ultimam illam Pœnitentis reconciliationem Baptismo, eum ut Catechumenus non erat baptizatus, quam Baptismo solemnii expiaretur, ita reconciliatus solemniter, non erat antea absolutus; rursus, uti Baptismus, ita ea ultima reconciliatio non erat sola pœnarum relaxatio, sed verè absolutio peccatorum, verūmque Sacramentum. Alia multa possem afferre, sed haec potè validiora sufficient.

41. D. D. Sed ego, quamvis ea non spernamus non tanti æstimo, ut insolubilia judicem. Unde autem meæ Doctrinæ, quâ proposita argumenta solvantur, fundamenta intelligas, prænotandum est primò, non omnes, qui à Patribus & Conciliis vocantur Pœnitentes, fuisse in eis Ordinem ipsis petentibus & volentibus cooperatos, nec omnes, qui id peterent, amore pœnitentiæ petiisse. Igitur non pauci, ut ex prædenti disputatione constat, ex suorum Antitribu-

gnificat  
erat his  
ipitum  
convale  
iliatus  
r ergo  
ari pra  
ea Pe  
i accep  
am ill  
mo, et  
us, ant  
ita rec  
olutus  
econcili  
, sed ver  
acramen  
d hanc  
sperna  
em. U  
rgumen  
raenotu  
tribus  
e in eur  
s coopie  
re pone  
ex prae  
Antrill  
tum  
tum  
um, anathemata intentantium metu, Pœnitentia jugum subibant: alii eidem se submittebant, Principum auctoritate, vel timore compulsi: alii, ne ab Ecclesiæ foribus, tanquam Ethnici, vel Hæretici in perpetuum arcerentur. Hos haud quaquam fuisse statim absolutos, ultimo concedimus, cum non satis constaret, intimo & vero eos dolore moveri. De his autem loquitur Clemens, dum vult eos jejuniis subiici, & probari, antequam absolvantur. Hinc patet ad primum. His non absimiles erant 42.

non pauci ex illis, qui tempore Cypriani reconciliari petebant, eâ infamiae notâ, quâ lapsi inrebantur, liberari statim volentes, & liberâ aliorum consuetudine intra & extra Ecclesiam frui: quare non tam petebant humiles veniam, quam superbi procacibus verbis, minisque eam extorquere velle videbantur, quod alibi dolet, ac detestatur idem Cyprianus. Non igitur absulvi ullo modo statim merebantur. Adde, quod utriusque de plena, & ultima reconciliatione loquitur, quam certè non fuisse statim consonam fatemur. Hinc patet ad quartum.

Prænotandum est secundò, Patres aliquando, nomine Pœnitentia & satisfactionis, significare ipsam internam pœnitentiam, vel etiam ipsam externam confessionem, quod utrumque absque dubio prærequiritur ad absolutiōnem, & hanc prærequirit Tertullianus in loco citato.

S 3

citato. Præterquam quod is Doctor in hæc  
teriâ, in qua semper ex nimio rigore autem  
vit, aut ad errorem inclinavit, audiendus  
est. Hinc patet ad tertium.

44. Prænotandum est tertio, Patres, dum  
cunt, non tam facile placari Deum, opus  
longo fletu &c. sic loqui ad retundendam  
miam aliquorum securitatem, qui post brevem  
pœnitentiam tam certò se Deo reconcili-  
putabant, ut suorum peccatorum obli-  
rentur penitus, nec amplius veniam à Deo  
terent, perinde ac ea non commisissent. Et  
redarguere vult Angelus apud Hermetem  
loco citato; alioquin nunquam deberet per-  
tens statim absolvi. Hinc patet ad secundum.

45. Prænotandum est quarto, peccati poe-  
simam pœnam esse privationem auxiliorum  
efficacium, eorum præsertim, quorum vi  
ad mortem in gratia perleveramus. Quam  
autem Deus condonet culpam, hanc pœna  
non tam facile condonat: unde tam multi  
vis verè post peccata reconcilientur cum Deo  
relabuntur postea, & damnantur. Id faci-  
Sancti homines, qui olim peccarunt, semper  
Deo veniam petant, semperque petendam.  
dumque dicant. Dum ergo afferunt, Deo  
non tam facile reconciliari, & prærequiri  
gos fletus & labores, non significant eos  
requiri, ut Deus condonet præcisè culpam  
etiam

etiam pœnam, præsertim prædictam, quâ non  
condonatâ, non salvamur, nec prærequiri om-  
nino, sed ut certiores simus de nostra salute.  
Hinc patet iterum ad secundum, & ad pleraque,  
quæ afferuntur ex Patribus.

Ad quintum, petitum ex textu Innocentii  
I. responsum est disputatione 3.

Ad sextum respondeo, quæsitus in illis 46.

Concilii fuisse, an esset orandum in Ecclesia,  
præsertim dum sit sacrum, pro iis Pœnitenti-  
bus, qui essent mortui ante ultimam reconcilia-  
tionem, quia ante illud tempus excludebantur  
in Ecclesia à precibus, præsertim Eucharisticis.  
Cum ergo vivi non communicarent in his pre-  
cibus, jure dubitatum est, an mortui commu-  
nicare possent. Cæterum responsio Patrum  
Valensium confirmat, verè datam fuisse Pœni-  
tentibus duplēm absolutionem: responde-  
runt enim, habendam esse etiam ipsorum me-  
moriām in precibus & sacrificiis, Quia ne-  
sū est, eorum commemorationes excludi à  
salutaribus sacris, qui ad eadem sacra fidei  
effectu contendentes, dum se diutius reos sta-  
munt, & indignos salutiferis mysteriis judi-  
cant, ac dum purgatiōres restitui desiderant,  
absque Sacramentorum Viatico recipiuntur,  
quibus fortasse nec absolutissimam reconciliatio-  
nem Sacerdos denegandam putasset. Quæ ultima  
verba innuunt, pluries consueuisse Pœnitentes

S 4

absolvi,

absolvi, sed in fine tantum *absolutissime*, nemp  
per eam reconciliationem, quā non solum omni  
culpā, sed etiam omni pœnā absolvebantur.

47. Quod additur de S. Leone, falsum est; n  
enim est probabile, ipsum negasse, quod pl  
Concilia tam justè conesserunt, & conced  
dum dixerunt, ita ut nefas esse putarint, id n  
gare, ut putarunt patres Vasenses paulo an  
laudati, non ergo loquitur de verē pœnitenti  
bus, sed de iis, qui mortui erant sine abso  
lutione, ex culpā & negligentia suā, sic enim sub  
dit. *Nec necesse est nobis eorum, qui sic objici*  
(nempe irreconciliati) *merita, auctusque difi*  
*tere, cum Dominus Deus noster, cuius iudic*  
*nequeunt comprehendi, quod sacerdotale ob*  
*nisterium implere non potuit, sua iustitia se*  
*vaverit; ita potestatem suam timeri volen*  
*bis terror omnibus proficit, & quod quibusdam i*  
*pidis aut negligentibus accidit, nemo non metu*  
*Multum enim utile est ac necessarium, ut peccato*  
*rum reatus, ante ultimam diem sacerdotis*  
*supplicatione solvatur.*

48. Ad teptimum petitum ex Sancto Augu  
sto, dehortante Ministros Ecclesiæ à fugâ in per  
secutione, ut possent reconciliare Pœnitentes  
qui id in eo periculo perebant, respondeo, Po  
nitentes utcunque absolutos jure optimo po  
tivis in morte reconciliationem, & Comme  
tionem, tum ex ratione, quam attulimus in  
tertia

teria disputatione num. 28. tum quia post absolutionem eo medio tempore forte peccatum aliquod commiserant. Cæterum non deerant, ut supra diximus num. 41. ex Pœnitentibus, qui absoluti non erant, utpote qui pœnitentiam non inchoarant ex vero dolore culparum, qui proinde in eo periculo ex ratione speciali absolvi petebant. Historia illius Catechumeni, & Pœnitentis confirmat, quod initio monui, nempe ultimam reconciliationem non fuisse semper sacramentalem; cum in defectu Sacerdotis, reconciliaret etiam non Sacerdos.

D.R. Quid ergo petiit absolvi?

D.D. Ut moreretur cum ea consolatione 49.

recuperatæ pacis cum Ecclesia, quam putavit, posse sibi ab eo Catechumeno tribui. Quod ex errore putavit, hominem Laicum posse a peccatis absolvere, non abs re petiit ab eo absolvi, vel quia post acceptam pœnitentiam & primam absolutionem peccatum aliquod commiserat; vel quia erat ex prædictis Pœnitentibus non absolutis sub initium pœnitentiae, vel demum ad majorem securitatem, ut facias omnes, quicumque in morte, quamvis antea absoluti, iterum confitemur; vel ad exercitium humilitatis, unde invaluerat apud Fideles ille mos, qui etiam tempore Divi Thomæ perseverabat, nempe confitendi Laico in morte,

S 5

si Sa-

si Sacerdos haberi non posset. Quia vero  
detur ita narrari illud factum, perinde po-  
nos à i  
Laicus sacramentaliter absolvere, & remittre  
peccata; ideo puto, illius historię Aucto-  
Augustinum non esse.

50. Ad octavum respondeatur, jure Atua-  
nos Patres præcipere, ut in morte absolvant  
Pœnitentes, si nomine Viatici significatur  
solutio in morte collata, tum quia, ut mo-  
dicebam, licet antea absoluti, forte item  
peccarant, tum quia forte nec erant absolu-  
ti ex ratione superius allata, num. 41. ex qua-  
modò absolvimus statim omnes Pœnitentes  
utpote indispositos. Cæterū nego cum Ca-  
bassutio in notitia Conciliorum ad hunc casu  
nem tertium hujus Concilii Arausicanii, nomi-  
nem Viatici intelligi ibi solam absolutionem, ac di-  
significari veram Eucharistiæ Communionem  
ut omnes intelligimus docti, indoctique, non  
ne Viatici: cui interpretationi adeo non ob-  
Concilium Nicænum, ut ei suffragetur ex  
dem Cabassutio, qui prædictum canonem das-  
sum tertium, sic ex græco vertit. Omnis in  
do autem, de quolibet quomodocumque vi-  
cedente, & Eucharistiæ participationem per-  
te, Episcopus cum examinatione oblationis  
impertiat. Et quidem miror, à vobis tam  
studii impendi in explicandis Patribus con-  
obrium

obvium sensum, nempe ad ostendendum ita nos à majoribus degenerasse, ut nec amplius todem sensu, quo ipsi sunt usi, verba usurpemus.

Ad nonum respondeatur, quod non sola ea **51.**  
 ultima actio cœnitia publicæ, nempe reconciliatio Pœnitentis, habebatur ut alter Baptismus; sed tota complexio actionum, quæ febant à Pœnitente, & circa ipsum à Ministro: quare Pœnitentiam publicam vocabant Baptismum, non autem ipsam solam reconciliacionem sic vocabant. Addo, necessarium non fuisse, quod hæc duo in omnibus convenienter, ut communī eo nomine appellarentur. Sive **52.**  
 si quæratur, an ea ultima Reconciliatio esset sacramentalis, ita ut absolveret à peccatis, respondet ex dictis, eam necessariò talem non fuisse, nec potuisse semper esse, cùm aliquando reconciliaret non Sacerdos; igitur talis fuit, cùm reconciliabat Sacerdos, non erat, cùm reconciliabat, qui Sacerdos non erat. Quia verò plerumque reconciliabat Sacerdos, ideo plerumque sacramentalis erat, aut saltem poterat esse.

Ut autem solvantur reliqua, quæ objici pos- **53.**  
 sunt ex Patribus; notandum est, Patres hac de re agentes (ut in aliis multis) esse necessariò benignè explicandos, cùm non distinguant Pœnitentem

nitentem publicum à secreto, nec unum gen  
peccati ab alio: non possunt ergo intelligi, u  
eorum verba sonant, alioquin ( quod ipse Mo  
rinus negat ) nec secretò confitentes statim  
solvisset vetus Ecclesia, & à multis jam seculis  
erraret præsens Ecclesia, quæ post imponit  
pœnitentiam, antequam ea peragatur, solet  
solvere. Hunc autem morem à vestrum, nescio  
quo improbatum novimus. Ipse nosti.

D. R. Quem?

D. D. Auctorem illius damnatæ propo  
tionis. Per illam præxim mox absolvendi  
pœnitentie est inversus.

D. R. Novi quidem.

D. D. Damno tuo novisti. Vereor ne pœ  
nitentia tibi suam affricuerit.

D. R. Pravis Doctoribus adhæsi  
quam.

D. D. Cur ergo tantopere niteris ofte  
dere, eam fuisse Veteris Ecclesiæ præxim  
venia, nonnisi Pœnitentia perfunctis, daretur?

D. R. Ne nimis citò absolvantur Peni  
tentes.

D. D. Videlicet, ut statim absolvantur  
nunquam, vel fere nunquam; ipsoque open  
damnes, quos verbis non damnas, receptos, di  
perutiles Ecclesiæ mores.

D. R. Utilis certè non est absolutio properata  
D. D. Id

D.D. Id quidem verum est, si benè intelligatur, secus si malè. Absolutio prope- 54.  
 rata dicenda semper non est, quæ non differ-  
 tur, sed ea, quæ datur poenitenti gravibus  
 culpis onerato, vix confessio, nihil interroga-  
 to, nihil monito, fortè indisposito. Hæc sa-  
 ne deproperatio damnanda est, non autem ea,  
 quæ poenitens bene confessus, probè monitus,  
 præbens veri doloris signa, nullâ interpo-  
 sitâ morâ, salubri poenitentiâ multatus absolu-  
 tur. Cur enim Lazarum Divina voce con-  
 sum, sua crimina detestantem, surgentem-  
 que de sepulchro suorum vitiorum non sol-  
 vam statim, nec obediam DEO jubenti, *solvite*  
 sum, & *finite abire*? Sed hac de re latè  
 actum est disput. 5. ageturque  
 iterum disp. 10. part. 2.



CA-

CONFESSARIIS  
ETIAM INJUNCTUM,

## CALUMNIA XII.

*Confessariis fuit olim permisum, etiam injunctum, ut pénitentium peccata ad eos in officio continendos, revelarent.*

## DISPUTATIO XII.

I. Doct. Rig.



D sanè negare audet  
nemo, qui veteris po-  
nitentiae disciplina  
non ignorat: ea enim  
fuit hujusmodi. Quia  
suarum culparum dolore commotus, recon-  
liari cum Deo, & Ecclesiā cupiebat, Pénitentiarum Presbyterum publicæ pénitentia pro-  
positum adibat, eique culpas detegebat suas. Ille  
verò, quæ audiebat, si graviora esent, adeò non  
premebat silentio, ut statim perferret ad Episcopum, cuius erat ferre judicium, an Pénitentia  
deberet easdem suas culpas publicè confiteri  
aut permittere, ut ab alio publicè recitarentur.  
Ne autem credas, hæc à me sine auctore dicimus.  
Tapperum profero, qui art. 5. ubi agit de a-  
jectione factâ ab Episcopis canonî antiquo, duc-

constituerunt Presbyterum pœnitentiarium (de Socrate cap. 19. lib. 5.) hæc habet: *continuit autem hæc Episcoporum adjectio, quod ad Episcopum referret hic Pœnitentiarius peccata audita, maximè enormia, quamvis SECRETA, & per eum publicè recitarentur in Ecclesia.* Proptero Lindanum Panopliæ lib. 4. cap. 69. & Pamellum in adnotationibus ad tractatum Sancti Cypriani de lapsis, & præsertim initio Adnotationum ad librum Tertulliani de pœnitentiâ, ubi agens de prædictis Presbyteris pœnitentiis dicit, *tunc fuisse minora peccata perpetratia, tum ob verecundiam, tum ob severitatem tuum, qui judices erant constituti: quippe qui peccata sibi privatim confessa, populo publicare fuerint soliti, & sic cogere ad pœnitentiam publicam?* Ex quibus tria manifestò inferuntur 1. consuevit Confessarios saltem post Novatum publicare peccata graviora, quæ per secretam Confessionem audierant. 2. Id factum non solum permittente Ecclesiâ, sed mandante, nam dicunt hanc fuisse adjectionem factam ab Episcopis canonii antiquo. 3. Id factum ad contundendos in officio fideles, qui ne publicam eam infamiam, seu notam incurrerent, à peccatis ablinebant, adeòque valde fructuosa hanc prædicti fuisse, ut expresse notat Sozomenus cap. 16. lib. 7. & satis indicat Socrates loco cit.

Hanc autem Praxim fuisse toti Ecclesiæ 3.

com-

communem, & non propriam solius Ecclesie Orientalis, colligitur ex praedictis duobus Scriptoribus, & praesertim ex Sozomeno, quoniam videtur in Ecclesia Occidentali, in qua fuerunt Nostratiani, quorum aetate, & occasione ea inventa dicitur, & ab Orientali etiam Ecclesia recepta.

4. Prædictus mos preferendi ad Episcopum peccata Pœnitentium confirmatur ex eo, quod ad Episcopum solùm pertinebat ex jure ordinatio, non solùm reconciliare Pœnitentem, ut constat ex multis decretis Conciliorum, sed etiam pœnitentiam imponere pro qualitate delicti, decernitur in Concilio Carthag. 3. can. 31. Pœnitentibus secundum peccatorum differentiam Episcopi arbitrio pœnitentia tempora decernuntur. Ergo debebat Episcopus certior fieri, si quidem in specie de commissis Pœnitentium delictis: non ab ipsis Pœnitentibus, cum non posset audire omnium confessiones, ergo a Confessariis ipsorum.

5. Certè negari non potest, aliam fuisse olim de obligatione facri Sigilli doctrinam, aut persuasione apud Patres, quam modo sit apud Theologos. Nam docent modo Theologoi etiæ, frangi Sigillum, si Confessarius peccatum grave Pœnitentis prodat, quamvis solùm in genere, dicendo ipsum grave peccatum esse confessum. Id autem olim Confessarii impone, & sine timore culpæ fecerunt, ut patet ei-

historia, quam refert Petrus Damiani Epist. 32.  
ib. 6. Ep. Narrat enim, quendam Monachum  
morti proximum, antequam Sanctum Viatum,  
quod ei delatum jam fuerat, acciperet, sibi  
nam ex fratribus applicuisse, ejusque in aures,  
nisi quod, grave peccatum, insuffrassese. Id  
autem sibi relatum ab ipso metit Confessario  
sibille, ita dicit idem Petrus, ut clarè appareat,  
non consuevit tunc tribui culpæ, quod eo mo-  
do pröderent Confessarii Pœnitentium peccata,  
nihil enim dicit, quo Confessarii factum impro-  
bare se ullo modo ostendat, totusque est in eo  
Monacho, qui usque ad illud tempus distulerat  
confiteri, perstringendo; cum longè magis re-  
surgendus esset Confessarius, si eo tempore  
vigisset hæc, quæ modò viget, Peccatorum,  
qua quis ex confitente audivit, alto silentio  
præmendorum severissima disciplina.

Idem Theologi modò docent, resignari 6.  
hunc Sigillum, si Pœnitens cogatur facere  
pro occulto delicto publicam pœnitentiam, ex  
qua cognoscatur grave aliquid peccatum à Pœ-  
nitente fuisse commissum: perinde enim est,  
quod cogatur Pœnitens id revelare, ac quod ipse  
Confessarius revelet: eadem enim infamia re-  
sultat in Pœnitentem ex utroque casu, eadémo-  
que sequitur confitendi difficultas. Nec facit,  
quod in primo casu Pœnitens voluntariè ubeat  
hunc onus, dum voluntariè & liberè adimpleat

T

eam

eam publicam pœnitentiam, nam etiam in altero casu voluntariè subiret illud onus, dum voluntariè & liberè confiteretur, sciens suum peccatum à Confessario revelandum. Quod autem, etiam pro delictis occultis, imponeretur publica pœnitentia, testantur innumeri Scriptores antiquitatis studiosi. Est igitur certum, Ecclesia veteri non fuisse sacramentum pœnitentiae ita administratum, ut Pœnitentis consilio nullo modo proderetur: Hinc nullo veteri Concilio, nullo Pontificum antiquorum dicto, ante Innocentium III. caustum fuit, ne audiret in confessione revelentur, nec ullum hac super re veteres Patres verbum habent. Non igitur à nobis calumniosè dicitur, quod ipse tanquam calumniam initio recitasti.

7. *D. D.* Satis ex his intelligo, quid sentias sacro sigillo, nempe ejus custodiendi legem non esse verè ab hujus sacramenti institutore Christo Domino profectam, sed ab Ecclesia per Innocentium III. in capite *omnis utriusque fratrum* vel paulo antè, sanctitam. Hæc autem ipsius est Hæreticorum doctrina, qui iisdem argumentis, quibus tu moveris ad dicendum, legem scribi Sigilli non esse Innocentio III. antiquiora probare nituntur, non esse eodem antiquiora confessionem auricularem, vel ejus usurpationem præceptum. Nec sanè unum ab altero disinguere facile possit. Unde miror, prædicta argumenta

## DISPUTATIO XII.

291

Atē proponi, tanquam nihil dubites de veritate  
sententiae. Sed hæc est communis rigidiorum  
Doctorum, Novatorumque persuasio, id so-  
lum ad Religionem à Christo institutam perti-  
nere, quod in Veterum scriptis, monumentis-  
que reperitur dilucidè, expressè, disertissimèque  
traditum: perinde nulla sit in Ecclesia à Patri-  
bus per filios moribus transmissa doctrina,  
quam verbum traditum appellamus: nec Deus  
Ecclesiæ suæ clavem scientiæ dederit, quâ sacras  
scripturas, ipsorumque Veterum Patrum scri-  
ptura, pro temporum opportunitate referaret, &  
secunditos inde veritatum, legumque thesau-  
ros depromeret. Latuit olim, diuque latuit  
Hebræos sacræ paginæ custodes, doctorés  
que Mysterium Trinitatis, quamvis in ipsis  
Scripturis contentum; multa, quæ continen-  
tur in Evangelio, latuere Christi discipulos ante  
dum Pentecostes, quo facti sunt Scripturarum  
interpretes, & legis novæ Doctores. Incerta  
fuerat tot alia præteritis sæculis, quæ posteriori-  
bus Conciliis definita, tanquam certissima cre-  
dimus, & profitemur. Potuit ergo aliquid ad  
Sacramenti institutionem verè pertinens diu  
aliter, quamvis in scripturis contentum, quod  
postea fuit traditum, & explicatum. Hujus-  
moditamen non est lex sacri Sigilli. Fuit illa  
partibus non ignota, & quâ decuit severitate,  
rgumento subdita.

T 2

D. R.

8.

9.

D. R. Cur ergo de illa tam altum, longiusque silentium, nempe usque ad decimum tium seculum?

D. D. Quia de ea agere non fuit oportere omnibus exploratâ, ab omnibus admodum ex qua eâdem ratione, ut notat Cardinalis Lugo disp. 23. de pœnitentia sect. 1. num. Concilium Tridentinum, quamvis tam modis de Confessione, aliisque ad eam pertinentibus doceat, nihil circa facrum Sigillum docet, definit: Nullus enim Hæreticus, qui confessionem admiserit, ipsum severissime custodum negavit.

¶. Verum nihil me cogit hoc tibi concedere, nempe nihil apud veteres Scriptores repente colligatur, consueisse veteris Ecclesiæ cerdotes religioso silentio supprimere, quæ Confitentibus audivissent; imo non pauca quæ falsum id esse demonstrant. Seligio illustriora. Refert Sozomenus eo cap. 16. 7. consueisse Episcopos, post hæresim Novum eligere in Presbyterum Pœnitentiarii qui secreti esset apprimè tenax, quod latenter, insipienterque factum esset, hic Presbyter, ex munere suo, Pœnitentiarii pas etiam occultas, publicare debuisset. Igitur manifestè falsum, quod ex Tappero, dano, & Pamelio dicebas, eam nempe fiduciam prædicti Presbyteri Pœnitentiarii provincie.

longius  
mum tu  
e opus  
s admis  
inalis  
1. num  
am ma  
tinentia  
loct, 1  
ui cons  
cufodis  
concede  
es repre  
cclesia  
re, que  
pauca  
Seligo  
ap. 16.  
sim No  
tentia  
od lat  
at, fili  
entium  
flet.  
pperol  
empel  
rovinc  
ut a

audita in Confessione ad Episcopum defer-  
it. Et sane si hoc fuisset hujus Pœnitentiarii  
minus, Sacerdos ille Pœnitentarius, qui Con-  
stantinopoli, celebris illius matronæ confessio-  
nem exceptit, Nectarium de Mulieris sacrilegio  
monuisset, quod ille non fecit, sed ipse, Episcopo  
tenitus inconsulto, tententiam dixit, & pœni-  
tentiam publicam imposuit. Ex quo facto col-  
ligitur, non fuisse ubique receptam eam legem,  
ut Pœnitentiarii Sacerdotes Episcopum consu-  
erent, priusquam imponerent pœnitentiam.  
Ubi vero ille mos receptus fuit, tunc solum  
Pœnitentiarii Sacerdotes Episcopum adibant,  
tanquam arbitrum publicæ Pœnitentiæ, vel ad  
eum Pœnitentem mittebant, cum delictum  
atrox erat & publicum, ut patet ex eo Hincma-  
ni Remensis edicto ad suæ diœcesis Parochos,  
quod recitat Sirmondus in hist. pœnit. publ. cap.  
6. Est autem hujusmodi. *Unusquisque Sacer-  
dos maximam providentiam habeat, quatenus  
s foris in Parochia sua publicum homicidium,  
aut adulterium, sive perjurium, vel quodcun-  
que criminale peccatum publicè perpetratum  
fuerit, statim si auctorem facti, vel consentien-  
tem adire potuerit, hortetur eum, quatenus ad  
pœnitentiam veniat coram Decano, & Compre-  
hensori suo, & quidquid ipsi inde invenerint,  
vel egerint, hoc comministris nostris, Magistris  
suo, qui in civitate considunt, innotescat; ut*

infra quindecim dies, ad nostram presentiam  
si intra Parochiam nostram fuerimus, venia  
Et juxta traditionem Canonum publicam pen-  
tentiam cum manus impositione accipiat.

**¶ 2.** Alter locus, illustrior præcedentem, est ea-  
lebris S. Leonis primi epistola ad Episcopos pe-  
Campaniam, Samnum, & Picenum confi-  
tos, quam recitavimus disp. 6. n. 18. Ibi enim  
Sanctissimus Pontifex disertis verbis datus  
istam, quam tu dicis, fuisse Ecclesiæ vetera  
confuetudinem, publicandi Pœnitentium co-  
cultæ delicta; eamque dicit paulo ante fibi  
notuisse, quamvis illæ provinciæ parum  
Urbe distarent. Fuit igitur res nova, reprobata  
ac statim extincta. Rursus eam vocat impo-  
babilem consuetudinem, illicitam usurpationem,  
præsumptionem contrariam regule Apostolice,  
non igitur ea fuit Ecclesiæ confuetudo, sed alio  
quorum deflectentium à regulis Apostolorum,  
qui hujus sacri sigilli leges à Christo sanctas  
Ecclesiam docuerunt, unde ibidem bene colla-  
git idem Pontifex, sufficere confessionem fecre-  
tam, non enim ea semper sufficeret, si un-  
quam Confessario liceret, suo jure Confite-  
scela revelare. Igitur ab ipso tempore Apo-  
stolorum usque ad Leonem, inviolatum fuit  
in Ecclesiâ Confessionis sacramentalis sigillum,  
ergo etiam postea, tum quia nunquam Ecclesia  
receperit à Regulis Apostolorum, tum, quia si  
quod

quod habet argumentum vestra sententia, à prioribus seculis petitur. Cum ergo probavimus priorum temporum Ecclesiam à Regulis Apostolicis non deflexisse, nec deflexisse credenda est Ecclesia temporum posteriorum.

Quod ex Petro Damiani narrasti, adeò 13.

mihi non obest, ut prospicit. Non enim æger ille Monachus applicuisset sibi Confessarium, hisque in aures, submisâ voce, peccatum suum insuffrasset, sollicitus, ne ab adstantibus audiretur, si tunc Confessariis licuisset audita à Pœnitentiis prodere, ac publicare. Certè id licere non putavit Petrus Damiani, vir doctissimus, quiq[ue] (refert Card. Bellarminus de Pœnit. lib. 3. cap. 10) in serm. de S. Andrea loquens de Sacerdote Confessario, *Videat (inquit) ne inquam de his, quæ sub signaculo Confessionis accepit, aliquam faciat mentionem.*

D. R. Cur ergo Petrus factum narrans, loquacioris Monachi sacrilegium non damat?

D. D. Quia ille non erat damnandi locus. Erat enim aliud illius epistolæ argumentum.

D. R. At incredibile prorsus est, Monachum illum ausurum prodere Petro Damiani, homini rigidissimo, quæ audierat in Confessione, si putasset, id esse sacrilegium. Non putavit ergo.

T 4

D. D.

D. D. Quid inde?

D. R. Ergo ea tunc erat Ecclesiæ perfugio, posse sînè delicto revelari saltèm in genere scelera Pœnitentium.

D. D. Nego consequentiam. Non enim in uno Manacho rota claudebatur Ecclesiæ, sed illius Monachi, qui non admodum doctus erat satis esse species delictorum retinere, quæ ille religiosissimè fecit, vel minus archatae sigilli legem, postquam Pœnitens è vita gravit, æger enim Monachus obierat, cum ejus confessionem prodidit. Nec dubito, ut eos circa millesimum (ea enim tuere infelix na Ecclesiæ tempora) in absurdas circuas opiniones abiisse. Quare mirum non est, quod post ea tempora, tam sæpè Pontifices, & Cœilia monuerint Confessarios, ut sacrum lumen custodiant, cum præsertim jam coepit frequentius usurpari auricularis, & secreta Confessio, ac proinde frequentius jam efficiens sacrilegii committendi periculum. Ex eadem ratione, ex eo tempore frequentius sentent Patres, ne pro delictis occultis imponatur hujusmodi pœnitentia, ex qua delictum ipsum cognosci possit. Quod genus pœnitentia nunquam ab Ecclesia impositum fuisse, ostendi disp. 7.

D. R. Adhuc tamen eruditæ repugnant, quod



spugnaret, ut arbitror, Morinus. Ut enim, multa eius argumenta solveris, non videris solle  
nus præcipuum, quod ille petit ex ea veteris Ecclesiæ consuetudine suspendendi, vel depo-  
endi Clericum pro aliquibus delictis, quamvis  
clanculum ea perpetrasset. Ea enim tua re-  
sponsio non semel tradita, quod ea Clerici su-  
sensio, vel depositio Censura quædam esset,  
et pœna Censuræ similis, non autem pœnitentia sacramentalis, Morino visa est prorsus in-  
vita, quia adhuc verum est, quod præ-  
cipue ipse incendit, nempe Ecclesiam antiquam  
pro occulto delicto pœnam publicam Clericis  
rogasse, & quidem talem, ex qua facilius de-  
relinqui poterat in cognitionem delicti occulti,  
quam ex quavis pœnitentiâ Laico impositâ,  
nam esset inusitatum, quod Sacerdos se e mun-  
ere suo, vel gradu sponte abdicaret, ergo si  
verus Ecclesia eam pœnam Clericis clam delin-  
quentibus imposuit, potiori jure pœnitentiam  
publicam Laicis, clanculum in quædam crimina  
positis, imposuit, nam si delinquentis honori, &  
sane consulendum fuit, id sanè potius factum  
potuit Clericis, quam Laicis. Secundo, quia  
pœnitentia publica fuit quædam Censura, id est,  
verè, & substantialiter excommunicatio, ergo  
potuit Ecclesia censuram infligere pro occulto  
delicto, potuit etiam pro eo pœnitentiam pu-  
blicam imponere. Tertiò, quia in veteri Eccle-  
sia

siā non fuit ea distinctio fori interni ab externo  
 ea igitur poena depositionis, vel suspensio  
 fuit Clerico inflicta in foro interno, ergo qua-  
 doquidem pœnitentia publica fuit, eāque in-  
 dica pro occulto delicto, colligitur manife-  
 veterem Ecclesiam pro delictis etiam occu-  
 pœnitentiam publicam in foro sacramenta-  
 imposuisse. In hunc fere modum Morinus  
 fere libro 5. & præsertim cap. 11. & cap. 26.  
 lib. 1. cap. 10.

15. D. D. Sed, si vera sunt hæc, jam fal-  
 est, quod idem Morinus toto cap. 19. lib.  
 docet, nempe, Ecclesiam continuā traditio-  
 ab Apostolis accepisse, Confessionis sigillum  
 quam esse resignandum. Et quidem, nisi  
 aliis argumentis mihi constaret hujus Do-  
 ris sincerissima fides, & singularis pietas, di-  
 rem, voluisse eum Lectoribus illudere, falso  
 que doctrinæ errores intermiscere. Quâ em-  
 ratione ista duo cohærent, Ecclesiam continua-  
 traditione ab Apostolis accepisse, Confessionis  
 sigillum nunquam esse resignandum; & sum-  
 eandem Ecclesiam publicasse, saltē in gen-  
 prædictas pœnitentias depositionis, & suspen-  
 sionis  
 Pœnitentium occulta delicta, quod non uno  
 bri capite probare curavit, ut illud primum  
 toto fere libro 5. ut ipse idem dixisti. Ig-  
 si primum est verum, ut absque dubio est, ab  
 quicunque esse verum etiam alterum.

Ad argumentum propositum, iterum ne-  
go quod negavi disp. 7. fuisse Clericum in foro  
conscientiae multatum pœnâ depositionis, seu  
suspensionis. Igitur deponebatur quidem, vel  
suspensebatur Clericus pro aliquo occulto de-  
lito, ut modò etiam sit, non tamen per senten-  
tiam prolatam à Confessario, & ex notitia de-  
lictii habita ex ipsa Clerici Sacramentali Con-  
fessione, sed vel per sententiam prolatam à Cle-  
riki Superiori in foro externo, ex notitia delicti  
habita extra Sacramentalem Confessionem, vel  
solo ipso, ut modò incurritur pœna censuræ,  
quæ proinde duplex est, alia sententiæ ferenda,  
quæ incurritur post Judicis sententiam, alia latæ  
sententiæ, quæ facto ipso incurritur, adeoque  
ante sententiam Judicis, ex eo, quod fiat id, quod  
alio sub ea pœna prohibetur. Posse autem  
in foro externo puniri publicâ pœnâ occultum  
delictum, est indubitatum, ut dixi disput. 7.

Hinc ad primam probationem respondeo,  
quod si Morinus id præsertim intendit, nempe,  
Clericorum etiam occulta delicta fuisse ab Ec-  
clesia pœnâ publicâ castigata, operam perdit;  
non enim id modò queritur, an Ecclesia palam  
panierit clanculum commissa, sed an id fecerit  
in foro secreto Pœnitentiæ. Quod si ex pri-  
mo colligit, potuisse fieri ab ea etiam hoc alte-  
rum, ostendit, sibi non esse satî perspectam na-  
turam, & institutionem Confessionis Sacramen-  
talis

talis, quæ ea est, omnium Theologorum iudicio, ut delicta, per ipsam solam cognita, aliis manifestari, aut indicari nullo prorsus modo, ad que nullo aut verbo, aut facto possint. Siem semel admittatur aliquis casus, in quo haec manifestatio, aut indicatio liceat, facile multis suis esse hujusmodi putarentur, vel saltē fālē Fideles suspicarentur, ne suus calus certetur à Confessario esse ille, in quo revelata liceat, quæ suspicio redderet plerisque peccatis præceptum confitendi adeò arduum, ut vix ullus Confessionem rite obiret quod profectò colligitur ex ingenti difficultate, quā modò Peccatores detegunt Confessori capas suas, quamvis hæ prodī in nullo unquam casu possint. Ergo si scirent, detegi eas post insuperabilem propemodum difficultatem præceptum Confessionis haberet, qualem continere non debet ullum præceptum, ne communis occasio ruinæ, & multò minus illud quod Christus imposuit, dum Sacramentum singulari in nos benevolentia, & misericordia instituit. Est igitur asserendum, prædictum Sigillum esse omnino irresignabile. Quod optimè Navarrus sic ratiocinatur super

28. *Sacerdos de pœnit. dist. 6. num. 118. Non mali adeò grave occurrere potest, quo non gravius & pejus Ecclesia Christiana, Confessionem Christianis exosam fieri, & abominabili*

Assimil ac concesserimus Confessionem contrâ  
confitentis voluntatem revelari posse, exosa fiet  
illa. Et si Ecclesia molesta, ergo obnulam cau-  
sum id fieri potest. Ex quo eodem principio  
colligit Card. de Lugo de Poenit. disp. 23. sect.  
S. num. 97 non solum non posse Confessarium  
revelare directè, vel indirectè peccata pœnitent-  
is, sed nec uti notitiâ habitâ ex Confessione  
cum ulla gravamine, aut damno Pœnitentis, in  
honoore, fortunis, muneribus, officiis &c. Quare  
et cujusdam vestri Doctoris propositio, Scien-  
tia ex Confessione acquista uti licet, modo fiat  
fide directa, aut indirecta revelatione, & gra-  
vamine Pœnitentis, nisi aliud multò gravius ex  
non usu sequatur, in cuius comparatione prius  
merito contemnatur, fuit Romæ ann. 1682.  
sapientissimè proscripta, quatenus admittit  
cum dictæ scientiæ cum gravamine pœnitentis.

Ex his patet, nullam vim habere illud  
Morimi argumentum, petitum ex eo, quod si Ec-  
clesia potuit non consulere famæ Clerici, ipsum  
suspensione propter occultum delictum, unde  
se infamabatur, à fortiori potuit non consulere  
famæ, & honori Laicorum; adeoque eos dam-  
nare, etiam propter occulta delicta ad publicam  
pœnitentiam, quæ minus Laicum infamabat,  
quam ea suspensio Clericum infamaret. Nam,  
vel loquitur de Ecclesia puniente in foro inter-  
no, & neutrum facere potuit; vel loquitur de  
Ecclæ.

Ecclesiâ puniente in foro externo, & utrumque facere potuit, facitque aliquando.

19. At cur Ecclesia potest in foro externo proprium occultum delictū pœnam infligere, qua quis famatur; non potest id facere in foro interno.

Quia illud primum nulla lege prohibetur Ecclesiæ, imo nec ulli legitimo Principi. Hoc autem alterum vetitum fuit à Christo Dominus qui sic instituit hoc Sacramentum, ut ex eo nulla infamia, nullumque damnum redundaret in Pœnitentem.

Ad secundam probationem, qua dicimus 20. publicam pœnitentiam fuisse veram Cenitam nempe verè, & substantialiter Excommunicationem, respondeo, id esse manifeste fallitur nec posse astri à non ignorantे quid publica Pœnitentia fuerit, quidque fuerit, & sit ea Excommunicatio, quæ appellatur Censura; hanc enim non est sola privatio Communionis Eucharistiae (quam pœnam certè continebat publica pœnitentia) alioquin Confessarius ex justa causa Pœnitenti Communionem Eucharistica pro certo quodam tempore interdicere Pœnitentem excommunicare diceretur, ista est etiam privatio civilis Communionis, aliorumque bonorum, quibus certè publicus Pœnitens non privabatur, hinc Sylverius Papa, anno 535. regebat Ecclesiam, aperte excommunicatos à Pœnitentibus discriminat hoc suo decreto.

creto, cuius meminit Burchard, lib. 5. cap. 19.  
& Ivo decreti part. 2. cap. 29. *Singulis diebus*  
*Dominicis in Quadragesima, præter hos qui ex-*  
*communicati sunt, & præter illos, qui in publica*  
*penitentia sunt, Sacra menta Corporis, & San-*  
*ginis Christi sumenda sunt.* Rursus Censura,  
communi Canonistarum, Theologorumque ve-  
tatum, & recentiorum suffragio, infligitur im-  
penitentibus, seu contumacibus, at publica pœ-  
nitentia imponi debebat Pœnitentibus. Item pu-  
blica Pœnitentia, ut ex innumeris Patrum & Con-  
silliorum textibus constat, petebatur plerumque,  
& quidem summis precibus, tanquam beneficium,  
tunc aliqui dicebantur habere jus ad Pœnitentia,  
aliqui non, & ad primam dabatur jus, non  
autem ad secundam. E contra, nemo unquam  
petit excommunicari, suspendi, aut interdici:  
nem. Censura fuit unquam habita loco beneficij,  
aut commodi, ad quod jus haberetur. Tan-  
dem censuræ finis est rei pœnitentia, seu resi-  
pœnitentia, ut loquuntur, at Pœnitentiæ finis est  
peccati, seu pœnæ debitæ pro peccatis remissio,  
tunc censura tolli statim debet, ac reus resipi-  
bit, ac proinde certam, ac definitam duratio-  
nem non habet; nec infligitur, ut certo aliquo  
tempore perseveret, secùs pœnitentia, quæ im-  
ponebatur tanto ac certo tempore duratura,  
et gr. toto triennio, quinquennio, septennio  
duratura, licet postea pro merito Pœnitentis  
cerri.

corriperetur. Quis non miretur hæc tam diversa  
à viro tam eruditio confundi?

21. Verum quidem est, in aliquibus excommunicatos cum publicè pœnitentibus convenisse, nam ut illi, ita hi, initio præsertim presentiæ mysteriis Divinis, cùm celebrabantur, esse non poterant, & rursum utrius jure Obligationis, & Communionis privabantur, & nisi tri jus dicere poterant. Sed si quæcumque in aliquibus similia sunt, eadem essent, jam omnino idem forent.

22. Ad tertiam probationem, petitam ex eo quod in veteri Ecclesiâ fuerit unum tantum forum, respondeo, eam peti ex falso, ut error manifestus, qui inde infertur, ostendit. enim unicum fuit in Ecclesia veteri forum, et unus fuit in ea usus Sacramentalis Confessionis, quod probo sic. In Ecclesia veteri fuit ab aliis dubio forum externum, quod internum non fuit, ergo si in ea fuit unum tantum forum externum solùm fuit, ergo non fuit in ea forum sacramentale, quod internum est. Quod autem fuerit in Ecclesia veteri forum externum, quod internum non fuit, ostenditur primo ex terribili illâ Divi Pauli sententia, qua Corinthi um, hominem incestuosum, tradidit Satanum. Eam quippe tulit Paulus absens, & in hominem non accusantem se, sed accusatum, adedisse non tanquam Confessarius, ergo non in forum internum.

## DISPUTATIO XII. 305

interno, sed in solo foro externo, adeoque in foro externo, quod internum non fuit. Ostenditur secundò, ex tot Conciliorum, Episcoporumque decretis, pœnas statuentibus, quibus afficerentur impenitentes, & contumaces, quæ si aliquid forum pertinent; non ad internum, sed quod ute pote forum pœnitentiæ, pertinere non possunt impenitentes, ergo ad forum externum, quod internum non fuit. Ostenditur tertio ex tot aliis eorundem decretis, seu causis, quibus statuitur, ut severius puniantur denuntiati, & convicti. Quis autem dicat, denunciationem, & punitionem Rei negantis, seu sponte non confitentis, & aliorum testimoniis convicti, pertinere ad forum internum, in quo nemo accusatur ab altero, nemo contra alterum testatur, nemo convincitur, ac tandem nemo punitur, nisi sponte confessus? ergo pertinebant ad forum externum, quod internum non erat. Ostenditur quartò illis omnibus argumentis, quibus ipse in decima disputatione probasti, fuisse aliquando reos coactos subire pœnitentiam, adeoque per vim fuisse ab Episcopis comprehensos, carceri mancipatos, flagellis talos. Quis autem dicat, has actiones violentas, quæ certè fiebant ab habente jurisdictiōnem & forum, pertinuisse ad forum internum, & voluntarium, factasque ab Episcopis fuisse, tanquam Confessariis? ergo pertinebant ad forum

U

forum

forum externum, quod internum non erat, ergo fuit in Ecclesia veteri forum externum, quod internum non fuit, ergo si in ea unicum tantum forum, solum externum fuit, ergo verum est, quod dicit Morinus, non fuit in ea forum sacramentale, quod internum est. Sed hoc, salvâ fide, dici non potest, ergo fallum est quod in Ecclesia veteri fuerit unum tantum forum, sed verè duplex fuit, externum unum alterum internum.

**23.** Nec facit, quod omnia dirigerentur ad Episcopis ad pœnitentiam, & curationem delinquentis; quodque Pœnitens, dum tandem reconciliabatur, absolveretur simul (ut puto Morinus) à peccatis, & à quibuslibet paenitentia. Nam etiam modò Censuræ infliguntur ab Episcopo intendeente resipäsentiam, & curationem delinquentis, & rursus subinde idem Sacerdos Pœnitentem à censuris, & peccatis in foro sacramentali absolvit, nec tamen unicum modò Ecclesiæ forum est, censuras infligens, & pœnitentiam imponens, à censuris, & à peccatis absolvens.

**24.** Satis per hæc Morino responsum est, quodsumque, veteris Ecclesiæ Confessarios, nō verbo, nec facto, signoque ullo confessionis sacramentalis sigillum resignasse, adeoque pro dilectis occultis nec suspendisse unquam Clericos, nec publicam Laicis pœnitentiam interrogari idque

Idque esse adeò verum, ut mirer, negari ab eo potuisse, qui Sacramenti Pœnitentiæ institutionem, & veteris pœnitentiæ disciplinam non ignoravit, quorum neutrum satis perspectum habetis, quicunque etsi rigidi Doctores. Illud autem primum ignoratis præsertim, hinc reliqui errores. Sacramentum Pœnitentiæ videbitur vobis fingitis aliud ab eo, quod Christus instituit, hinc aliam ab eâ, quæ viguit, fuisse putatis veteris Ecclesiæ in administrando hoc sacramento disciplinam; hinc illæ calumniæ, quas haec tenus disicere curavi, hinc (uno verbo) totus Rigorismus vester, cuius illud unicum, seu principium remedium est, ut primum illum etrem, ex quo hoc malum oritur, deponatis, ac probè intelligatis, voluisse Christum Dominum, ut Sacramentum pœnitentiæ sit sacramentum misericordiæ, Sacramentum mortuorum, idest, peccatorum, & rursus Sacramentum iisdem necessarium. Ex eo, quod est Sacramentum Misericordiæ, & condonationis, non debet rigide, sed misericorditer ministrari. Ex eo quod est Sacramentum mortuorum idest, peccatorum, debet infirmis, & imbecillis accommodari. Ex eo, quod est Sacramentum omnibus peccatoribus necessarium, non debet illi peccatori, rite petenti, denegari, aut facile differri. Ex eo quoque, quod est omnibus necessarium, exosum reddi non debet, ac nimis difficile,

U 2

difficile, ergo nec publica latentium peccatorum confessio, aut pœnitentia præcipienda est, ne asperior, aut longior plurium annorum pœnitentia injungenda, nec demum peccata, ex conscientibus auditæ, prodenda sunt unquam, et indicanda. Ergo nihil horum fecit vetus Ecclesia, quæ errare non potuit, ac proinde calumniæ sunt illæ, quas primâ hac mei Opere parte disicere curavi. Ergo (quod probandum mihi erat altera parte) non errat præsens Ecclesia, quæ nihil horum facit, quæque benigna quidem est veteri Ecclesia, sed ei nihil contraria, ut nihil contraria est institutioni benignissimi Sacramenti.

F I N I S.



IN.



atorum  
est, na  
n pais  
excon  
m, au  
etus E  
inde ce  
i Oper  
bandu  
sens E  
enigmo  
nihil

# INDEX RERUM NOTABILIUM,

*Qua hoc primo libro continentur.*

Prior numerus Disputationem indicat,  
posterior numerum marginalem.

## A.

**A**bsolutio an negata olim Clericis in majo-  
racrimina prolapsis. Disp. 1. per totam.  
An quibusdam etiam Laicis insigniter  
criminosis. Disp. 2. per totam. An negata iis,  
qui distulerant in mortem agere pœnitentiam.  
Disp. 3. per totam. An negata reis damna-  
tis ad mortem. Disp. 4. per totam. An ne-  
gata Relapsis post solemnem Pœnitentiam.  
Disp. 5. per totam.

Ab solutionem in morte nemini denegandam sta-  
tuunt Cœlestinus, & alij Pontifices. Disp. 2.  
num. 6. & D. 7. n. 17.

Absolutio dilatane fuerit olim ad finem Pœni-  
tentie, an concessa etiam statim post Confessio-  
nem? Disp. 11. per totam.

Ab solutionem differre anceps remedium nec faci-  
lē adhibendum. Disp. 5. n. 41. Regulae in hoc  
servanda. Disp. 5. n. 31.

U 3

Absa-

IN.



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

- Absolutio properata quæ sit. Disp. 11. n. 54.*  
*Absolutio peccatorum quanto labore merito  
queri. Disp. 5. n. 23.*  
*Absolutio duplex, una solius culpa, altera etiam  
pœnarum quarundam, & an utraque simili  
concessa ab Ecclesia veteri. Disp. 3. n. 25.*  
*D. 5. n. 19. D. 5. fere per totam.*  
*Absolvendi formula deprecativa olim usurpata  
ut dicitur. Disp. 11. n. 16.*  
*Alexandri Pape III. discreta sententia in casu  
occulti Pœnitentia. Disp. 7. n. 21.*  
*S. Ambrosius solemnem pœnitentiam semel tan-  
tum fieri docet. Disp. 5. n. 27. Horatius in  
pœnitentiam constantem. Disp. 8. n. 5. Theodo-  
sium expellit ab Ecclesia, & curat. Disp. 9.  
n. 51. Pœnitentibus absolutis facultatem re-  
cedendi ad Communionem dari dicit. Disp.  
11. n. 27.*  
*Antiqua iuris tuenda. Disp. 5. n. 27.*  
*S. Augustinus docet esse magnam pœnam debet  
impunitum. Disp. 5. n. 13. Verè pœnitentia  
de salute certum reddit. ibid. Dum agitur  
Pœnitentia agit sèpè de Sacramento Pœnitentie.  
Disp. 5. n. 22. Reddit rationem, cur sol-  
lemnis pœnitentia non irraretur. Disp. 5. n.  
16. Commendat Dei misericordiam in Re-  
pœnos. Disp. 5. n. 17. Monet peccatorum con-  
versum, ne relabatur. Disp. 5. n. 22. Horatius  
ad pœnitentiam, & Confessionem, n. 22. & p.  
Redit.*

Redarguit infiditiam Paganorum improban-  
tium, quod in nostra Religione Peccatores ab-  
solvantur. Disp. 5. n. 24. Docet absolvendos  
esse etiam Relapsos. Ibid. Sola manifesta pec-  
cata puniri publicè. Disp. 7. n. 15. Publicam  
pænitentiam solitam fieri à solis criminosis.  
Disp. 7. n. 22. Et pro delictis publicis, & scanda-  
losis. Disp. 8. n. 16. Correctionem in secreto fa-  
ciendam docet. Disp. 8. n. 17. Pænitentiam  
non esse statim in habitu externo, aliisque hu-  
jumodi, sed in mutatione morum. Dil. 9. n. 50.

## B.

Alsamon quid dicat circa observantiam ca-  
nonum Pænitentialium. Disp. 9. n. 31.

S. Basilij, aliorumque Patrum canones Pæniten-  
tiales. Disp. 9. n. 1. Sc.

Benignitas adhibenda cum Pænitentibus. Disp.  
2. n. 2. Disp. 3. n. 20. Adhibita à S. Chrysost.

Disp. 5. n. 29. D. 9. n. 57.

S. Bonifacius Mog. Ep. jubet statim absolvi Pæ-  
nitentes. Disp. 9. n. 47.

## C.

Canones Pænitentiales SS. Basilij, & aliorum.

Disp. 9. n. 1. An sint ipsorum. n. 17. An  
sapienter conditi. n. 30. An recepti. n. 30. 31.

32. An fuerint purè directivi. n. 32. 33. &  
34. An executioni mandati. num. 35.

S. Carolus permittit absolvi quandoque, qui oc-  
casione

U 4

- caſionem non deſeruit, ſed promittit. Disp. Confefſan-  
num 37.*  
**Catechismus Rom.** docet, quando abſolvi pri- Confefſio-  
tens poſſit. Disp. 5. n. 36.  
**Clericis pœnitentia ſolemnis negabatur, non rō pœnitentia, & abſolutio priuata. Disp. Confefſio-  
per totam. Idem tamen, ut etiam Monachis in graviora prolapſi ſevere puniebantur. Disp. 1. n. 3. Disp. 10. n. 9.  
**Climacus carcerem horridum deſcribit, & Pa- Confefſion-  
tentium ibi detentorum labores. Disp. 1. a. & Disp. 9. n. 4.**  
**Cœleſtinus I. jubet omnes Pœnitentes abſolu- Cyprian-  
morte, &hortatur ad benignitatem. Disp. 3. n. 1.**  
**Communionem dandam Reis ad mortem dan- tam n-  
tis. Disp. 4. per totam. Denegatam olim con- danda  
minofis. Disp. 3. n. 5. Nulli negandam in mo- in hoc  
te. Disp. 2. 6. & Disp. 11. n. 50. Nec in re  
facile negandam. Disp. 9. n. 45.  
**Concilium Arelatense I. an fuerit conformatum. Troph-  
Disp. 3. n. 46.**  
**Concilium Eliberinum quale fuerit. Disp. 1. n. 1.**  
**Concilij Nicentij decretum de S. Viatico nem- Dei n-  
negando. Disp. 2. n. 6. & Disp. 11. n. 50.**  
**Concilium Trident. conformatum decretum an- Le  
quum de omnibus Pœnitentibus in morte solvendis. Disp. 2. n. 6. Docet non fore pre- celeb-  
dentem legem obligantem ad publica delitio- Deu con-  
rum occulitorum Confefſionem. Disp. 6. n. 20.**  
Cen-  
tum.****



Confessarius disponat Pœnitentem indispositum. D. 1. n. 43. Intrepide rejiciat indignum. D. 9. n. 1. Confessio secreta, Tauricularia semper usurpata Disp. 6. n. 18.

Confessio publica peccatorum etiam latentium an-  
dim injuncta Fidelibus. Disp. 6. per totam. An  
possi injungi. Disp. 6. n. 20. § 21 Facta lauda-  
biter à Rotamio Episc. Disp. 6. n. 1. Impruden-  
tia facta à Matrona Constantinopol. num. 1.

Confessionem ex pudore omittentes increpantur à  
Trulliano, aliisque Patribus. D. 6. n. 5. § 6.

Strelio facienda in secreto. Disp. 8. n. 17.

Cyprianus refert ab aliquibus Episc. Aphricanis  
negatam suisse veniam Mechis. Disp. 2. n. 8. Ipse  
tam negat serò pœnitentibus. D. 3. n. 2. Reliquis  
tandem docet, Tredarguit Episcopos quosdam  
in hoc nimis rigidos. D. 3. n. 14. Defendit Cor-  
nelij Romani Pontificis benignitatem in causa  
Trophimi. D. 9. n. 28. § 46. Refert, multos qui  
sacrilegè communicabant, à Deo miraculose pu-  
natos fuisse. Disp. 9. n. 38.

D.

Dei misericordia in Peccatores celebratur à S.  
Leone Papa. Disp. 3. n. 20. Eadem in Relapsos  
celebratur à S. Aug. D. 5. n. 17.

Deus condonat omnes culpas. D. 2. n. 3.

Dilatio Absolutionis. v. Absolutionem differre. Ab-  
solution dilata.

Confessio Pœnitens debet à Confessario. v. Confessa-  
rio. Disp. 6. n. 18.

U 5

Disp. 6.

*Dispositio Pœnitentis qualiter debet innescari.*  
*Confessario v. Confessarius.*

*Doctrina Fidei successivè explicatur ab Ecclesiis.*  
*Fidelibus credenda proponitur. D. 12. n. 7.*

*S. Dunstanus gravem pœnitentiam imponit.*  
*ro Reg. Disp. 9. n. 12.*

## E.

*Ecclesia per duo fere sacula ab exortu suo fuit*  
*sevius benigna, quam severa. D. 9. n. 18.*

*severior fuit per aliquot sacula, scilicet D. 9. n. 1.*

*Edgarus Rex gravi pœnitentia curatur a S. Dunstano. Disp. 9. n. 12. § 53.*

*Episcopi pro reis intercedebant. Disp. 5. n. 11.*  
*D. 7. n. 16.*

*Eucharistie virtus ad remittendam peccata*  
*ribus commendata. D. 3. n. 27.*

*Excommunicatio in Renuentes agere publicam*  
*pœnitentiam. Disp. 10. n. 1. 2. & 3.*

## F.

*Felix Papa III. solemnem pœnitentiam in*  
*festis distinctam imponit. Disp. 1. n. 4.*

*Fidei Doctrina magis explicatur in dies ab Eccl*  
*esiis. Disp. 12. n. 7.*

*Forum duplex fuit semper in Ecclesia. D. 12. n. 1.*

## G.

*Gregorius II. optimè describit, quare*  
*rentur ab Ecclesia Pœnitentes. Disp. 10. n. 1.*

*Gummarus Huigenius omnino negandam*  
*lutionem Relapsis docet. Disp. 5. n. 30.*

## H.

Henrici II. Anglia Regis Pœnit. pro cœde S. Thomæ. Disp. 9. n. 16. § 52.

Henrici III. Imperatoris satisfactio exhibita B. Greg. VII. Disp. 9. n. 14. § 52.

Heronymi judicium circa Canones Pœnitentia. It. Disp. 9. n. 32.

## I.

Dispositione manuum Sacerdotis super Pœnitentes quid significaretur. Disp. 11. n. 20.

Innocentius I. pœnitentialem rigorem temperat. Disp. 3. n. 5. Dicit, absolvit consueuisse in Cœna Domini omnes Pœnitentes. Disp. 8. n. 8.

Inquisitionis Sacrae Tribunal qua ratione se gerat cum Relapsis. Disp. 5. n. 3.

Antonianensis Episcop. dolet, quod perrari publicam pœnitentiam peragerent. D. 9. n. 42. § 47.

Jo. Chrysostomi benignitas in Peccatores: inde accusatus. Disp. 5. n. 29. Idem pœnitentiam benigne-  
tia docet, & cautè imponendam docet. D. 9. n. 57.

Jo. Evangelista juvenem perditum querit, & ad Pœnitentiam blandè adducit. Disp. 2. n. 5.

Paulus I. docet, omnes in morte esse absolvendos. Disp. 2. n. 7.

Via antiqua servanda. Disp. 5. n. 27.

## L.

Leo dicit, Presbyteros & Diaconos non esse ad Pœnitentiam admittendos. Disp. 1. n. 1. Ju-

n. omnes, etiam ferè pœnitentes, absolvit, & hor-  
tatur

tatur ad benignitatem. Disp. 3. n. 20. John. 18. secundum  
 solvi in aliquo eventu proximos mortis, qui secundum D. 1  
 facere tunc sua vota non possunt. Ibid. Reg. 10. 10.  
 quosdam obligantes ad publicam confessio  
 Disp. 6. n. 8. Et alios facilè denegantes  
 nionem. D. 9. n. 25. Monachum factum  
 vel uxoratum puniri mandat. Disp. 9. n. 11.  
 qui differebant publicam pénitentia, pa-  
 expectari vult. D. 10. n. 13. Potestatem San-  
 datam ad remittenda peccata celebrat. D. 10.  
 24. Monet non esse differendam pénitentia-  
 11. n. 47. Docet sufficere confessionem scri-  
 Disp. 6. n. 18. & Disp. 12. n. 12.  
 Ludovici Pij Imperatoris pénitentia apud  
 pendium. Disp. 9. n. 15. & 52.

## M.

**M**Agalonensis Episcopi epistola pro quodam  
 nitente. Disp. 9. n. 10.  
 Martyres, & Confessores intercedebant pro  
 Disp. 9. n. 44.  
 Monachi, & Monialis in quedam enormis pen-  
 lapsorum pénitentia. Disp. 1. n. 4.  
 Monastica Discipline, & Pénitentia addic-  
 olim Clerici in quedam criminis lapsi. D. 1.  
 Mortis tempore omnes Panitentes absolvendi  
 2. n. 3. O.

**O**ccultorum scelerum confessio aut Patem-  
 Confessio.  
 Occulta delicta puniri publicè possunt in ser-  
 vizio Ecclesie.

John 10. secus in interno, reo reluctante. Disp. 7. n. 7.

tit, qui § D. 12. n. 19.

P.

confessores benignè recipi mandant Apostoli, D.

2. n. 2. Benignè eos recipit D. Paulus & Jo.

Evang. Disp. 2. n. 5.

9. 3. 4. mata omnia remissibilia sunt. Disp. 2. n. 3.

4. parva Blésensis Abbatem nimis rigidum redarguit.

Disp. 9. n. 27.

5. D. 6. Damiani, nescio quid, ex Confessario sibi pro-

7. lumen resert. Disp. 12. n. 4. & 13. Ejus doctrina

8. iuxta sigillum confessionis. Ibid.

9. Reis damnatus ad mortem Eucharistiam mi-

10. nistrari jubet, antequam suppicio afficiantur.

11. Disp. 4. in fine.

12. existentia solemnis qualis esset. Disp. 1. n. 3. & n. 4.

13. Disp. 9. n. 1. Quam longa imponeretur. Ib. An

14. terari posset. D. 5. n. 1. 16. & 17. An expetita ab

15. aliquibus n. 12. & 14. Erat velut alterum Ba-

16. pisma. lb. & D. 11. 5. Negata Clericis. D. 1. n. 1.

17. &c. Quam pauci illi se submiserint. D. 9. n. 37.

18. Quamdiu duraverit in Ecclesia. Disp. 9. n. 35.

19. dicitur existentia publica pro delictis occultis an olim in-

20. D. 1. 1. 7. Disp. 7. per totam. An possit injungi. D. 7.

21. 4. & c. D. 8. n. 20. & D. 12. n. 16. & c. An olim

22. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 125

- pe dispensatum, & cur? Ibid. An per Principes  
 seculares fuerint Rei ad pænitentiam compen-  
 D. 10. An acceptata deseriri posset. Disp. 9. n. 1.  
 Pænitentia infirmis quibus ceremoniis darean-  
 3. n. 5. & 7.  
 Pænitentia gravis imposta Principibus. Disp.  
 num. 12. &c.  
 Pænitentiam Sacramentalem, nomine Pænitentia  
 subinde significat D. Aug. Disp. 5. n. 22.  
 Pænitentia voluntariae ingens exemplum. Disp.  
 Pænitentiam differendam non esse. Disp. 11. n. 1.  
 Pænitentia sit constans. D. 8. n. 5. D. 9. n. 1. &  
 Pænitentia imponenda regulæ quadam propria-  
 tur. Disp. 9. n. 56. Potius benignior sit, quam  
 gidiior. Disp. 9. n. 61.  
 Pænitentes an essent verâ censurâ excommunicati  
 nis innodati. Disp. 11. n. 3. & D. 12. n. 16.  
 Pænitentem indispositum Confessorius disponit  
 5. n. 43.  
 Pænitentes curabantur diligenter. Disp. 10. n. 1.  
 Pænitenti credendum quando sit. Disp. 5. n. 1.  
 Pænitentium secessus in cap. Quadragesima  
 effet. Disp. 10. n. 16. Ad illum Fideles invitau-  
 tur. Disp. 9. n. 16.  
 Pænitentium præmium & corona. Disp. 5. n. 1.  
 Pænitentiarij Sacerdotis institutio, & officium.  
 11. n. 15. & Disp. 12. n. 1. & 10.  
 Pænitere diu, & severè pro culpis gravioribus  
 mum, & tutissimum. D. 8. n. 18. D. 9. n. 1. D.  
 n. 45.

Primitus solemniter erat irregularis. Disp. I. n. 2.  
m. cont. autem exemplo suo ad acceptandam Pœnitentiam impellebat Confessarius jejunans cum eo.  
p. 9. n. 2. Disp. 9. n. 59.

#### **Canones. v. Canones Pænitentiales.**

Q.

¶ **Quadragesima tempore, velut in carcere, clauderantur Pénitentes usque ad Cenam Domini.**  
¶ **D. 10. n. 16. Aliquot diebus ante Quadragesimam invitabantur Fideles ad Pénitentiam.**

R

Elapsi post pænitentiam sacramentalem quando  
sunt absolvendi, aliisque ad eos pertinentia,  
vide in verbo *Absolutio*.

manu*ad mortem an fuerit olim copia*  
n. 16. *Confessarii negata. Disp. 4. per totam. Sunt u-*  
*lissimorum Sacramento ad morem munendi. Ibid.*  
p. 10. *glacum Peccatoribus qui fuerint tempore D.*  
*dog. Disp. 5. n. 24.*  
p. n. 11. *gratia nimis exempla afferuntur. D. 9. n. 23. &c.*  
gesima *Doctores secum benigni. D. 9. n. 60. & 62.*  
invitatio *Accordus Oiboni Imper. gravem pænitentiam*  
*exponit. Disp. 9. n. 13.*

S.

disfatio an sit necessaria ad culpæ remissionem.  
Disp. 11. n. 24. 42. & 44. Qualis debeat im-  
poni. v. Pænitentie imponenda regule.  
P. 1. D. 5. sigillum Confessionis an servarum in Ec-  
clesia

clesia veteri fuerit. D. 12. per totam. ~~Viol~~  
 obligando Pœnitentem ad publicam occulit  
 eti confessionem, vel pœnitentiam. D. 12. 27.  
 Siricius quid statuat circa Clericos lapsos, & la  
 pœnitentes. Disp. 1. n. 2. Circa Monachos &  
 nachas pariter lapsos. D. 1. n. 4. Circa Reli  
 per. solemnem pœnitentiam. D. 5. n. 11. 10  
 nentissimus juris antiqui D. 5. n. 27.  
 Socratis & Sozomeni historia de Institutione  
 byteri Pœnitentiary, & de confessione mar  
 eujusdam. Disp. 6. 4. D. 11. n. 26. D. 12. n. 10  
 Soteri Papa decretum de communicando quic  
 in anno, & Dominicis Quadragesime. D. 11. 10  
 Suarius reddit rationem cur non iteraretur solu  
 nis pœnit. D. 5. n. 16. Quale judicium feru  
 beat Confessarius de dispositione Pœnitenti  
 requam eum absolvat docet. D. 5. n. 35. De  
 eundem credere Pœnitenti &c. D. 5. n. 38. Non  
 precipi a Confessario confessionem publicam  
 6. n. 21. Posse pœnitentiam imponi per notu  
 consiliij, vel conditionatè. D. 7. n. 6. Nō debet  
 ponni in foro interno pœnitentias publicas pro  
 cultis delictis. D. 7. n. 4. Posse tamen in foro  
 interno. Disp. 7. n. 7. Canones penitentiales  
 quasdam regulas directivas. Disp. 9. n. 31.

T.

**T**heodosii pœnitentia celebratur à S. Aug. D.  
 9. n. 39. An cum eo severè egerit S. Am  
 sius. Disp. 9. n. 51.



3.  
Do  
Disp.  
s. D.  
pro-  
rint.  
cisi.  
ecca-  
d sa-  
.

E-II

2. C



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN



E-II

20



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

E-II

20



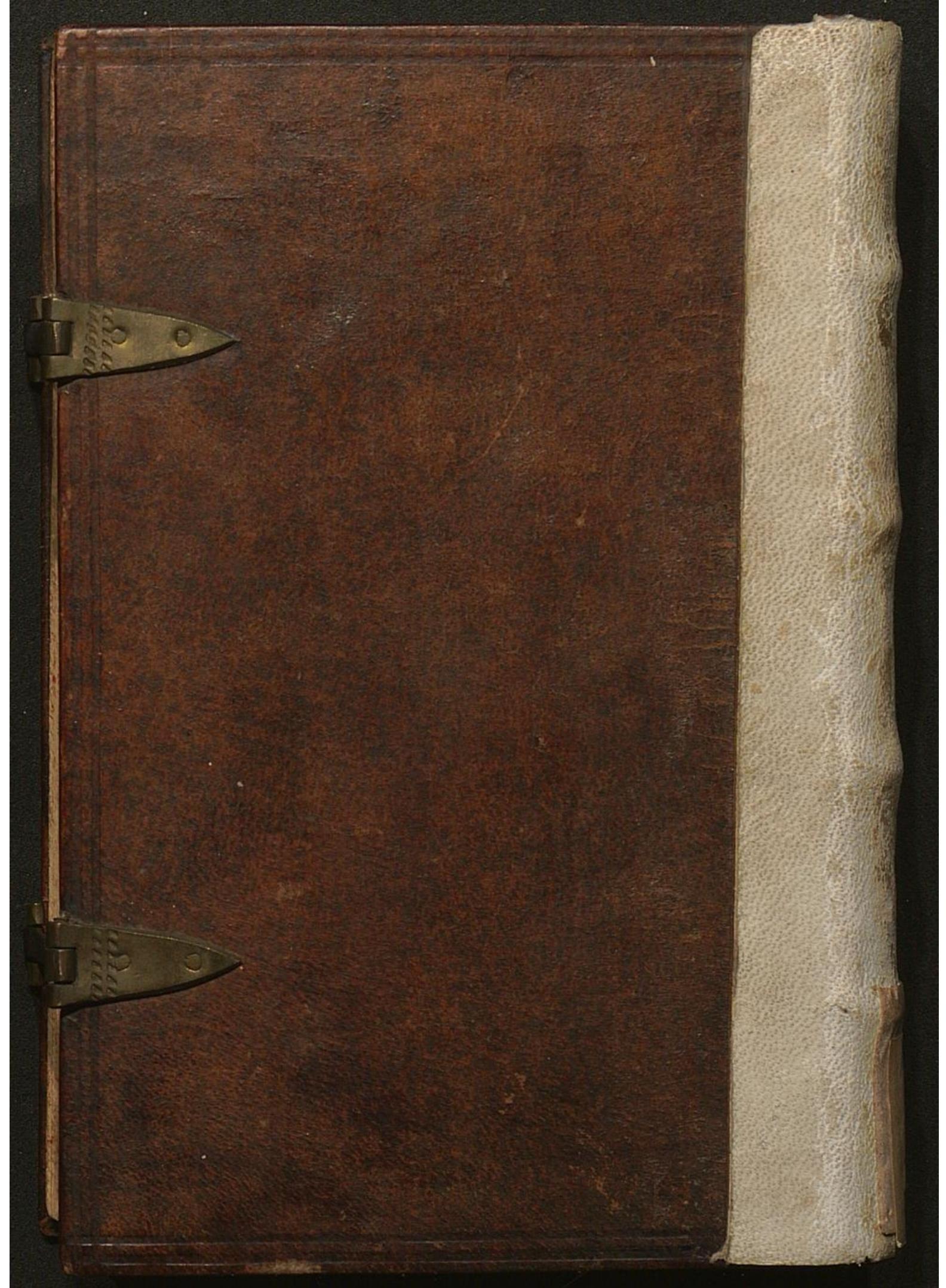
UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN



E. II



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN



Th  
2219

F. 77

20